Ivan Sulć
svećenik

Priručnik seoskog propovjednika

od I. — IV. nedjelje korizme zaključno

II. A.

ZAGREB
1954.

27167

KORIZMA

Umnoženo kao rukopis za isključivu upotrebu svećenika !

Z a g r e b

1 9 5 4.

K O R I Z M E N E P R O P O V I J E D I

I. BESMRTNOST DUŠE

Sigurno da naš mladi svijet ide na pokladni ples. Na taj ples zna se kojekako obući i na svoje lice metnuti kojekakve smiješne obrazine ili krinke. Nitko ih tada ne može prepoznati. Kada je jedanaest ili dvanaest sati u noći, tada se odjednom u dvorani čuje glas: "Dolje obrazine ! Dolje krinke!" I svatko vam se tada pokaže onakav, kakav je. U pravoj svojoj slici.

Prošle srijede, a i danas, ove prve korizmene nedjelje, sv.majka Crkva kliče svojoj djeci: "Što se toliko skrivate i silite ? Deder, pokažite svoje pravo lice ! Prah ste i pepeo! To jeste i to ćete biti !"

Jest, prah smo i pepeo ! I grešnici smo. Kada bi protivno tvrdili, lagali bismo (I.Iv.1,8). Da to ne bi zaboravili, sv.majka Crkva običaje u ovo korizmeno doba predočiti svojim vjernicima na razmatranje takove istine, koje su kadre da nam pokažu naše pravo lice. Po tijelu jesmo doduše prah i pepeo, ali po duši sinovi smo vječnosti.

O toj vječnosti, t.j. o vječnom životu, što nas poslije smrti čeka, odlučio sam vam govoriti u sve ove korizmene nedjelje. Ali prije nego što bih vam počeo govoriti o tome, danas ću se osvrnuti na onaj prigovor, što ga često čujete:"Tijelo se raspada, i duša se raspada." Odnosno: "Kad ja svršim, sve je svršeno!"

Dragi moji vjernici: dolje obrazine ! Dolje krinke! Prah smo i pepeo! Ali će taj prah i pepeo jednom Bog oživjeti, a dotle će naša duša već primiti vječnu nagradu, ili vječnu kaznu za svoja djela.

Velika istina, strašna istina !

Dolje krinke ! Prah smo i pepeo, ali smo zato sinovi vječnosti.

1. "Tijelo se raspada i duša se raspada." Da li je to istina ?

Odmah odgovaram: Ne! Po sto puta ne ! Duša se ne raspada sa tijelom, jer se njezine radnje obavljaju bez tijela. U dokaz tomu iznosim vam jedan primjer. Uzimam ga iz naše hrvatske povijesti.

Zamislite bitku pod Sigetom. Hrvatsku poplavio dušmanin. Grad za gradom pada. Još se drži Siget. U njemu ljuti zmaj: Nikola Šubić-Zrinjski sa svojim junacima. Što je srca i junaštva, tu je. Kao zvijezde u žar sunčani, tu su, u te sure zidine pali, da sunce slobode u patničkoj Hrvatskoj pukne svijetlije i jače. Znaju da im je mrijeti, jer sili turskoj kraja nije. Najedared nešto prolomi. Oni prenuše. Poljanu pred gradom pritisnuo Turčin.

- Mirno sokolovi! - zagrmi ban. - Ubijajte sada, da od ubojica spasite Hrvatsku !

Prav kao bor, snažan kao lav, ne zna što bi od radosti, jer njegova nejaka četica takav lom napravi.

Tri put jurišaše Turci i tri put ih odbiše. I tko zna što bi učinila ona šaka sokolova, da je bilo baruta, ali baruta nijo bilo.

- Nema baruta !

- Da jurišamo! - zagrmi ban. - Da jurišamo: "Za krst časni i slobodu zlatnu !"

- I jurišat ćemo! - prihvatiše junaci, pa se ljube i praštaju, jer znaju da ih sunce više ogrijati ne će.

- Do jednog ?

- Do jednog !

I otvoriše se gradska vrata. I jurnuše kao crni oblak nošen vihorom. I izgubiše se u turskim redovima. I susretahu se u ljutom boju. Ali junaka sve manje i manje, dok i posljednji ne pade na polju slave za Boga i Božju Hrvatsku.

Eto, ja sam vam, dr.m.vj., u par poteza opisao sigetsku bitku, a vama se činilo kao da je gledate. Ali, molim vas, kako ste je mogli gledati, kad ste - evo - neprestano u mene gledali, i kada ste taj svijetli i krvavi prizor naše povijesti događao otrag punih četiristo godina? Kako ste mogli gledati, ono što nijeste nikada vidjeli? Koja je u vama ta tajna sila, koja u vama budi predodžbe, koje nijeste nikada imali i o kojima nikada nijeste ni sanjali ?

Vele: Mozak je taj, koji te predodžbe, slike, misli, sudove i zaključke proizvodi ! Mozak ? Ali, molim vas, kako može nešto što je tvarno, - što se dade očima vidjeti i rukama opipati, - proizvesti nešto što nije tvarno, - što se ne da rukama vidjeti ni opipati, - kao što je predodžba, slika, misao, sud, zaključak ? Pomiješaj tekućinu : vodu i vino, i imati ćeš opet tekućinu - malo vino. Pomiješaj kavu s mlijekom, pa ćeš opet imati tekućinu - bijelu kavu. Pomiješaj bjelanjak i žutanjak, pa ćeš imati kajganu. Dakle od tvarnoga može biti samo tvarno. Ali kako to, da mozak, dakle nešto što se vidi, što je tvarno, može da proizvede nešto što se ne vidi, što nije tvarno ? Ljudima je uspjelo napraviti umjetno jaje, pa ga metnuše pod kvočku, ali se pile nije izleglo. Uspjeli su napraviti umjetno zrno pšenice, metnuli ga u zemlju, ali nije proklijalo. Napravili su i umjetni mozak, ali taj mozak nije počeo misliti. Mozak dakle ne proizvodi misao, već je on kao žica na guslama, koja daje zvuk, dok ruka glazbenika pribira po njoj. Nestao je glazbenik, nestalo je i zvuka. Može li tko pametan misliti i zaključiti da je s guslama nestalo i guslača, da je s tijelom umrla i duša ? A ipak svi oni, koji kažu, da duša umire s tijelom, nemaju ni na kraj pameti zaključiti,da bi s guslama nestalo i guslača, a ipak hoće da s tijelom svršava duša. Gdje je tu dosljednost ?

Nekoji naši seoski mudrijaši odverglaju svoju unapred naučenu pjesmu, pa vele ovako: "Mozak i duša to vam je jedna te ista stvar. Duša nije nešto različito od mozga, niti ona zasebno postoji. Ona je samo pojam i ime, kojim zajedno nazivamo sve svoje unutarnje događaje i stanja. Dakle: naši osjećaji, predodžbe, mišljenje, htijenje, čuvstva - sve to jednim imenom zovemo duša. Mozak, naime, jest tvar, koja ima moć i sposobnost, da iz sebe izluči spomenute nutarnje duševne događaje i radnje, kao što, recimo, kotao, u kome kipe šljive, ima tu sposobnost da iz sebe izluči rakiju."

U redu, prijatelji ! Ali mi onda objasnite: kako se osjećaji, predodžbe, mišljenje, htijenje, čuvstva stvaraju u mozgu, da se onda uzmognu izlučivati? Zar bi se iz ugrijanoga kotla mogla izlučivati rakija, da u njemu nema predhodno šljiva? Objasnite mi, moji dragi mudrijani, kako je misao, sud, zaključak došao u mozak, da bi ga mozak mogao izlučivati ?

Iz svega ovoga što sam vam, dr.vj., u kratkim potezima naveo, izlazi ovo - i to dobro upamtite ! - : Duša u mozgu nalazi sredstvo s kojim ona radi, kao što naši svadbeni svirači nalaze u svojim guslama sredstvo, da preko njih odsviraju pjesme, ili plesove, koje su predhodno zamislili. Što su savršenije gusle, to će guslar izvesti savršenije svoju pjesmu. Ali, imajte to dobro na umu, sve je to vanjska ovisnost, dok je duša sama po sebi (u svojoj biti) nešto sasvim drugo i neovisno o mozgu. Pojave našega nutarnjeg duševnog života takve su prirode, da nemaju i ne mogu imati svoga dovoljnoga razloga u mozgu. Mora, dakle, postojati duša, koja radi i djeluje neovisno o mozgu. Ako je to tako, a jest tako, onda je ona netvarno i samostalno biće, te stoga nadživljuje mozak i tijelo besmrtnom vječnošću.

2. Što veli slobodna volja čovjeka

"Tijelo se raspada i duša se raspada ! Drugim riječima: svršio ja, sve je svršeno!" Silne li mudrosti - za budale ! Daj psu kost i on će je oglodati. Daj mački ribu i ona će je pojesti. Metni na udicu glistu i riba će nasjesti, a daj čovjeku, koji se zaintačio da ne jede, i najodabranije jelo, on će ga odbiti. Sastavi nebo sa zemljom, metni ga i pred puščanu cijev, ako on rekne "ne", nema te sile, koja bi ga sklonula da rekne "da", i obratno.

Sada, kada svrši sv.misa, vi možete poći svojoj kući, možete poći u polje, možete poći u grad, možete poći u gostionu, a možete uzeti i uže, pa se i objesiti. Tko vas u tome može spriječiti ? Kako se dakle zove ta tajna sila, koja uvijek pokreće čovjeka na rad, na borbu, na stvaranje ? Tko pokreće ta njegova krila, da se ili vine nebu pod oblake, ili da se spusti u najdublje provalije zla ? Čemu u njemu ta strahovita sila, koja od njega može da stvori ili anđela, ili đavola? Pa zar da se ta stvaralačka sila u čovjeku, koja se zove slobodna volja, propane sa čovjekom u grobu, i to upravo tada, kada nije postigla - uza sve napore - doći do oživotvore-

nja svojih neugasivih težnji ?

3. Što veli srce čovječje ?

"Tijelo se raspada i duša se raspada!" Koješta !

Taknite rukom svoje srce, pa prisluškujte što vam ono na to odgovara.

Vaše srce ljubi i ono želi biti ljubljeno. Kada se ljubav zasniva na strasti, onda ona proždire ljudsko srce i u jednom času načini od čovjeka strašilo, kome se svijet pretvorio u pakao bolova. Ali, kada je ljubav plemenita i nesebična, onda je ona sama svijetlost i toplina, jedina je ona vrijedna života, nesumnjiva, snažna kao smrt. U svakom slučaju bez nje čovjek ne može biti, pa ili ga ta vatra sažiže, ili ga to blago sunce grije, za njom čezne čovječja duša i nikada da rekne: "Dosta!" Odakle, dr.m.vj., odakle u čovječjem srcu taj plamen, što ne trne nikada ? Odakle u čovječjem srcu ta vječita težnja za srećom ? Zar nam tu neispunjivu težnju dade Bog, da nas njome muči? Ne, to nije moguće zamisliti, jer je Bog sama ljubav, pa kao što je On sama ljubav, On hoće, da i mi ljubimo i da od ljubavi živimo, ali - eto vidite - premalen je ovaj svijet, da bi naše srce ispunio, da bi ga zasitio. Samo jedna jedina ljubav može naše srce da ispuni, jer je za tu ljubav i stvoreno, a to je Bog. Dok kročimo po ovoj suznoj dolini, mi svoje žeđi za srećom ne možemo ugasiti. Ovdje smo prognanici, kraljevi bez kraljevstva, a naše se kraljevstvo i naše prijestolje negdje drugdje diže.

"Tijelo se raspada i duša se raspada !" Koješta.

Recite to čovjeku u časovima njegove tuge, kada sumnja da će mu ikada bolje biti; kada tutnje poredj njega časovi beznađa i očaja ? Što si od njega napravio ? Što si od njega napravio, kada se trošna njegova lađa strpljenja i nadanja ruši i lomi o stijenu stradanja ? Očajnika i samoubicu. Što je tada čovječji život ? Zar ne, pustinja suha i bezvodna ? Noć bez ijedne zvijezde na nebu ? Neprohodna šuma bez ikakva puteljka ? Ako na ovome svijetu ne možemo doći do prave sreće, jer nam uvijek izmiče iz ruku, zašto iz toga da ne izvedemo zaključak, da nas sreća, i to prava i potpuna, negdje drugdje čeka.

"Tijelo se raspada i duša se raspada!" Koješta !

Pa to ti može reći samo tvoj najljući dušmanin. Ja ljubim, dakle ja moram vječno živiti, jer ja moram vječno ljubiti. Ali ja i trpim, i baš zato ja moram vječno živiti, jer neću više trpjeti, gdje će nepomućena i prava radost biti nagrada i kruna mojem trpljenju. Čemu trpljenje, ako ne postoji drugi, bolji, sretniji život ? Zašto onda ode u nepovrat sve ono što sam volio ? Čemu se onda rasplinulo sve ono za čim sam težio ? Ja sam se tada nadao, da mi je u grudima ipak ostalo srce, što ga bol oplemenila i učinila ga vrijednim, da Boga uživa, da Bog bude sva njegova sreća, a kad tamo ti mi, okrutniče, dolaziš i veliš: "Kada tvoje srce prestane kucati, tada je i tvoja sreća prestala !"

4. Kud onda pravda ?

"Svršio ja, sve je svršeno!" Koješta !

Zar smiješ takva šta tvrditi, ako si pri zdravoj pameti? Zar takva šta tvrditi nije isto što i tvrditi : Budite pravedni, jer pravdi i nepravdi jednako biva u smrti, jer kada svrši pravedni ili grešnik, kada svrši pošten ili nepošten čovjek, nemaju se poslije smrti niti čemu nadati, niti se čega bojati, jer poslije smrti nema ni nagrade za učinjeno dobro,ni kazne za učinjeno zlo. Dakle: Neka se zlikovac, radi svojih nedjela, slobodno smije i svakome bezočno podruguje, a čestit i pošten čovjek neka slobodno stenje pod teretom boli i nepravdi, koje su ga do zemlje savile, jer kada je jedan ili drugi svršio, sve je svršeno, jer jednoga ili drugoga poslije smrti čeka vječni mrak i vječni san bez buđenja. Kada bi tako bilo, onda bi hulje i nitkovi bili jedini pametni ljudi na svijetu, jer su znali sve i svakoga izrabiti u svoju korist, dok su pošteњačine, - koji se nijesu htjeli ni mravu zamjeriti , - bile prave budale !

5. Tko to veli ?

"Tijelo se raspada i duša se raspada!" Odnosno: "svršio ja, sve je svršeno!" Tko takva šta tvrdi ? Tko tvrdi: Nema Boga, nema duše, nema vječnosti? Zar je takva tvrdnja pala iz usta dobroga oca obitelji, čestite supruge i majke, čudoredne i poštene osobe ? Bože sačuvaj ! Pošten i ispravan čovjek vidi istinu, dok pokvarena budala bulji istini u lice i još je ne vidi, ili ne će da je vidi, jer se ona protivi njegovim željama. Nju on priznaje tek onda, kada se ona njega tiče,a brani je jedino, kada u njoj brani sebe i svoju kožu. Dok bude i svijeta i vijeka uvijek će se tvrditi, da laž i porok idu uvijek skupa, dok istini pored njih nema mjesta.

Pitate me : Zašto imade ljudi, koji upinju sve svoje snage,da bi zanijekali besmrtnost duše i prema tome prekogrobni život? Odgovor je jasan! Boje se prekogrobnoga života,kao što se zločinac boji zatvora i vješala,pa priželjkuje da ih ne bude, jer zna da ih je zaslužio.

Zaključak

Daleko, daleko od vas, dr.m.vj.,ta turobna, teška misao: "Tijelo se raspada i duša se raspada;ja svršio sve je svršeno!" Smrt nije uništenje života,već prelaz u drugi, bolji život. Svako sjeme istrune, prije nego što iznikne cvijet. U smrti naše tijelo istrune,da bi po tom cvjetali u novome životu. Mi smo djeca besmrtnoga Oca, te smo i sami besmrtni. Kakav bi to bio Otac,koji bi živio u vječnosti, a ima sinove, kojih vijek,u poređenju sa vječnošću, nije ništa drugo nego kap vode prema beskrajnom oceanu? Kakav bi to bio Otac,koji rađa djecu svoju,da samo za trenut pogledaju u raskošnom domu Njegovu, pa ih poslije strovaljuje u ništavilo? Cilj,što ga Bog postavio smrti iz-

vjesno je bolji od svih ciljeva, koje bi joj mi mogli postaviti. Ona treba da razloži, da bi se složilo, da razgradi, da bi se sagradilo, da uspava, da bi se probudilo.

Daleko, daleko od nas, dr.m.vj., ta turobna, teška misao: "Tijelo se raspada i duša se raspada ! Svršio ja, sve je svršeno!" Sve što će od nas učiniti Bog u smrti, sve će to biti nesravnjivo mudrije od onoga, što bi mi učinili od sebe. Njegovi planovi bolji su od svih naših želja.On,Bog naš,koji ima moć da stvori, ima moć i da umrtvi,i On, koji ima moć da umrtvi,ima moć i da oživi, da bi mi u vječnosti u Njemu i s Njim živjeli.Amen.

(Nastavak u prvoj propovijedi druge nedjelje korizme.)

II. SMRTNI GRIJEH

Kako duboko pade veliki vojskovodja i veliki kralj - David! Ote Betsabeju, ženu vjerna svoga vojnika Urije, te - da bi ga se riješio - naredi vojskovođi Joabu,da ga postavi,gdje je najžešći boj. Joab,i ne sluteći o čemu se radi, posluša kralja, te tako pogibe Urija kraljevom krivnjom.

Strast toliko zaslijepi kralja,da u prvi čas nije ni shvatio težinu svoga strašnoga grijeha,pa ne samo što se za to nije pokajao, već je u tome grešnom stanju živio godinu dana,a da ga za to nije ni najmanje zapekla savjest.

Međutim Bog mu se ipak smilovao,te mu poslao proroka Natana,koji mu reče:"Kralju, čuj me! U jednom gradu živjela su dva čovjeka. Jedan je bio bogat,drugi siromah. Bogati je imao ovaca i goveda vrlo mnogo,siromah nije imao ništa,do jednu jedinu malenu ovčicu,koju je bio sebi kupio i hranio. Odrastše uza nj i uz djecu njegovu. Jela je od njegova zalogaja i pila je od njegove čaše. Spavala je na prsima njegovim i bila mu kao kći.

"Kada jednoga dana dođe posjet k bogatome čovjeku,njemu bi žao uzeti iz svojih ovaca i goveda,da zgotovi gozbu gostu; nego uze ovcu siromašnoga čovjeka i zgotovi je gostu." (II.Kr. 12).

Tu vješto sastavljenu priču o maloj ovčici siromaha,kralj David držao je za istinit događaj i, ništa ne sluteći,izgovara sam sebi osudu:"Tako živ bio Gospod,zaslužio je smrt taj čovjek, koji je to učinio" (Ib.).

Na to Natan odvrati kralju Davidu,upirući prstom u njega: "Ti si taj čovjek! Ti si taj čovjek, koji bi po zakonu božjem zaslužio smrt radi preljuba i umorstva!"

Davidu tog časa puče pred očima bezdan,u koji ga grijeh sunovratio,te raskajan zavapi:"Sagriješio sam Gospodu!"(Ib.)

Da bi sada došao prorok Božji Natan u ovu našu župu,na kolike i kolike bi moje župljane upro prstom i doviknuo im:Ti si taj! Ti si,nesretniče,taj,koji si ne samo jednim,već tolikim grijesima pogazio Božju dobrotu, pa gdje ti je pokajanje,gdje su ti suze,da oplačeš tolike svoje grijehe?

Jadni smo i bijedni! Kada se ubodemo na trn,trgnemo se odmah i melemom nastojimo ublažiti bol. Kada nam na tijelu izbije čir,toliko pazimo,da ga ne povrijedimo,pa se i liječniku obraćamo,da nam se ne bi po zlu dao. A kada nam se duša sva zatruje od otrovnih ujeda grijeha,ni briga nas nije,kao da nam se nije ništa zla dogodilo.

Mislim,dr.vj.,da nema prikladnije zgode,nego baš sada u korizmi,da vam o težini smrtnoga grijeha koju riječ reknem,da bi na nj zamrzili i njega se čuvali kao najvećega zla,jer to zapravo i jest.

1. Grijeh mjeren ljudskim mjerilom

Mnogima se čini kao kakva bajka sve ono,što mi svećenici sada u korizmi propovijedamo po našim crkvama. "Grijeh? Pakao? Duša? Vječnost? Čistilište?" Pa tko na to misli?" - tako vele mnogi - "koga bi mogle te popovske izmišljotine zanimati?"

"Grijeh! Šta je on? Gdje je? Koju ulogu igra u onome,što znači život? Nitko ga nije nikada vidio! Je li čovjek nesretniji, ako griješi,a sretniji,ako se čuva grijeha? Je li taj grijeh:novac, blago,imanje, gospodarstvo? On uopće nije ništa! A šta bi mogao biti,kada nema nikoga,o koga se čovjek ogriješi? Nema Boga, pa nema ni grijeha."

Ljudi misle,zar ne, da su vrlo napredni, kad ovako umuju. A stvarno,dr.m.vj.,to je umovanje tako besmisleno, i tako ludo,da se čovjek zdravih očiju i bistra suda mora prihvatiti za glavu.

Zar smije tko tvrditi, da među ljudima ne postoji grijeh? I to baš onakav, kako za nj drži kršćanstvo? Zar ne postoji grijeh,i to baš onaj grijeh iz Deset zapovijedi Božjih i iz Sedam glavnih grijeha?

Zar nije grijeh, zar nije u sebi zlo: oholost,skupost, bludnost,zavist,neumjerenost,srdžba i lijenost? Zar takvi grijesi nijesu atentat na životne zakone,koji štite i čuvaju ljudski život i društvenu zajednicu? Zar smiješ reći,da se na nevjernost žene ili muža,ili da se na neposluhu djece zasniva sreća i napredak kuće? Zar smiješ reći,da je krađa i prevara isto što i poštenje i čestitost?

Nema ni jednoga od tih grijeha,koji ne bi čim ga nesmetano pustiš u život,ostavio iza sebe razor i pustoš. Morao bi čovjek biti strahovito lakouman,da oko sebe gleda,kao mi svi danas,žalosno haranje zaraznih bolesti,a da opet kaže,da bludnost nije grijeh,da bludnost ne razara života,da bludnost nije atentat na viša ljudska dobra, koja je trebalo zaštititi od ljudske samovolje i raspojasanosti onim velikim zanosom:"Ne sagriješi bludno!" A što vrijedi za bludnost,vrijedi i za lakomost,ia za nepravdu, i za nasilje, i za mržnju, i za laž. Zar se na mržnji zasniva sreća i mir čovječanstva? Zar je sebičnost bila sredstvo, da se među ljude uvede društvena pravda? Zato,što nešto ruši život, zato i jest grijeh.

Grijeh je,dr.m.vj.',u nama,On je naša bolest.Grijeh nas upropaščuje i izjeda. Nije Bog stvorio grijeha. On ga je našao u životu.On ga je uhvatio kao krivca, kao štetočinu, i zato ga je zabranio.

A pošto je Bog:Stvoritelj,zaštitnik i jamac reda u stvorenjima,a ti,kada griješiš,taj red gaziš,samim tim ti se protiv Boga buniš,te se taj tvoj grijeh pretvara u neprijateljstvo Božje.

A sada,kada sam vam,dr.m.vj.,sve ovo razložio,recite mi: Da li mi svećenici pretjeravamo,kada se toliko borimo protiv grijeha? Da li smo mi vaši neprijatelji,kada vam velimo: Ne kradi, ne laži, ne sagriješi bludno, ne ogovaraj, ne učini drugome krivo? Zar samim tim,kada se borimo protiv grijeha,ne borimo se u isto vrijeme za dobro,za sreću i mir pojedinca i cijele ljudske zajednice? Naša borba protiv grijeha jest u isto vrijeme najživotniji posao u radu za dobrobit čovjeka i čovječanstva. To je rat protiv najpogibeljnijeg i najljućeg neprijatelja ljudske sreće, to je rat protiv neprijatelja svrhunaravne,ali i naravne; duševne ,ali i tjelesne; vječne,ali i vremenite sreće.

2. Grijeh mjeren Božjim mjerilom

Rekoh vam,da je Bog stvoritelj, zaštitnik i jamac reda u stvorenjima,pa prema tome, kada mi taj red, što ga je On postavio,kršimo,mi se protiv Njega bunimo i samim tim teško vrijeđamo.

a) Da bi me razumjeli evo vam usporedbe:

Otac je naredio sinu:"Sutra ćeš pobranati kukuruz,što smo ga danas zasijali." A sin,da napakosti ocu,mjesto da pobrana kukuruz,on ga preore.

Otac je naredio sinu:"Sutra ćeš na tu i tu oranicu voziti đubre," - a sin mjesto da saspe đubre na oranicu,on ga saspe u potok.

Otac veli sinu:"Sutra ćeš pretresti krov nad štalom,da ne prokišnjava," a sin ode pa razotkrije sav krov nad štalom i uz to namjerno polupa crijepove. Nije da kažete da je lud, već svijesno i promišljeno krši očevu zapovijed,jer mu pravi zadovoljstvo kada gleda kako se ljuti.

Je li vam sada jasan smisao grijeha? Da li sada shvaćate svu njegovu strahovitu težinu ? Bog je stvoritelj svega,pa prema tome i gospodar svega,a ako je On naš gospodar, tada Ga moramo slušati i Njegovim se zapovijedima pokoravati,jer nam On ne će ništa zapovijediti - kao ni onaj otac svome sinu - što nije u našu korist i u korist cijele ljudske zajednice. Tko se Njegovim zapovijedima ne pokorava, taj ne će dobra ni sebi ni drugima.

b) To nepokoravanje Božjim zapovijedima je to teže,što grešnik vrijeđa Boga,koji je prvi izvor od koga svatko dobro dolazi. Kada se sjetimo,da sve,što je u nama zavisi od Boga, da nije moguće proizvesti niti jedno,pa i najsitnije djelo,bez Boga,i da nismo sposobni niti dobro misliti bez Njega,onda nam

odskače sva bijeda grešnika, koji se oholo diže protiv svoga dobročinitelja i prezirno odbija Njegovu milost.

Da bi mogli,dr.vj.,barem približno shvatiti težinu grijeha,navest ću vam jedan događaj iz Sv.Pisma.

Čuli ste za onoga bezdušnoga kralja (faraona) egipatskoga, koji je pritiskivao i ugnjetavao narod Izraelski. Bogu se to smililo, pa je poslao Mojsiju, da oslobodi svoj narod iz ruku toga silnika. Mojsija dođe pred kralja,te veli kralju:"Moj ti Bog naređuje,da pustiš narod,da se vrati u zemlju svojih otaca". Ljutito i prkosno odvrati kralj: "Tko je Gospod, da ga slušam i pustim da ide Izrael? Ne poznam Gospoda,pa i ne ću pustiti narod". (Ex.5,2).

Tko da se od vas ne zgrozi nad tolikom drskošću ? A zar da se i mi ne skamenimo od užasa,kada vidimo, da se čovjek,stvor Božji,istom tolikom drskošću ustremljuje na svoga Stvoritelja i Gospodara, i veli Mu,kada krši Njegove zapovijedi:"Ne ću da znam za Boga i ne priznajem Ga za svoga gospodara !" Naš u toj nepokornosti Božjega stvora, koji Bogu sve duguje, sadržana je sva neskonačna zloća grijeha,koja se ne može pravo odmjeriti,jer je zaista beskonačna,pošto se tiče beskonačne osobe Božje.

c) Ako je grijeh veliko zlo radi prezira Božje dobrote i Božjega zakona, također je velik radi toga, što čovjek pretpostavlja ništetno dobro ovoga prolaznoga svijeta samome Bogu.

Što bi rekli za onoga nesretnoga sina,koji,mjesto da pobrana kukuruz,kako mu je otac bio naredio,on ga za inat preorao, te tako svu ljetinu upropastio, i to zato,jer su ga na to njegovi drugovi nagovorili,i obećali mu za to dati neznatan jedan dar,recimo kutiju duhana, ili nešto slična. Zar mu to ne bi spočitnuli i rekli:"Zar si,nesretniče,za takvu neznatnu stvar mogao toliku štetu napraviti i svoga dobroga oca rasrditi?"

A zar mi to isto ne činimo,kada Boga teškim grijehom vrijeđamo, Zar mi za jedno ništa, za jedno kratkotrajno zadovoljstvo, za neznatnu dobit ne žrtvujemo sve: mir,sreću,dušu,Boga i vječnost? Zar se baš zato Gospodin ne tuži preko Jeremije proroka radi dva zla, koja je učinio Njegov narod:Radi toga jer su ostavili Njega, izvor žive vode i posegnuli za praznim zdencima bez vode? (Jer.2,13).

Kakva li užasna berumlja? Držeći se Božjega zakona,bilo nam je na dohvatu neizmjerno veliko bogatstvo,u kome smo mogli uživati i radovati se.Bog nam je stavio na raspolaganje svu svoju nebesku baštinu. Mogli smo uživati u Njegovu blaženstvu, radovati se Njegovoj dobroti i obilno crpsti na izvoru svakoga života. A mi smo sve to ostavili, sve to pod noge metnuli,radi bijednog i prolaznog zemaljskog užitka,koji je časovit i prolazan, kao što je bijedna i prolazna stvar,uz koju smo se privezali.

Vi ste nazvali "bijednikom" onoga kukavca, koji je za neznatan jedan darak, prezreo očevu zapovijed i veliku štetu napravio gospodarstvu. A zar nijesmo mi još neiskazano veći bijednici, što se odričemo Boga i vječnosti za jednu kletvu,za jednu nedjeljom i blagdanom neslušanu sv.misu, za jedan kukavan užitak? Mi koji smo stvoreni za vječno,odabiramo vremenito i ča-

sovito. Mi,koji imamo da težimo za neizmjernim,priklanjamo se ograničenom. Mi,koji jedino u Bogu možemo naći svoju sreću,tražimo je svuda,samo ne u Njemu.

Promatran, dakle, u samome sebi, grijeh je velika uvreda da Bogu nanešena. To je najcrnija nezahvalnost djeteta prema Ocu i dobročinitelju. To je prezir Božjih zakona i naredba. To je pobuna djeteta prema najmilijemu Roditelju. U jednu riječ: To je uvreda nanešena neograničenoj Dobroti. Zato grijeh imade u sebi nešto od beskonačnoga zla.

Zaključak

Kada sam Vam, dr.m.vj., u ovo nekoliko poteza istakao težinu grijeha,zar ne ćete i vi, u dubokoj svojoj boli,zajedno sa prorokom Davidom uskliknuti:"Sagriješio sam Gospodinu!"Oh, da, sagriješili smo Gospodinu, Bogu i Ocu svome, i tko zna kolikim grijesima! Nema zapovijedi Njegove, koju nijesmo pogazili! Nema grijeha, u koji nijesmo upali! A ipak On je tako dobar, pa nas čeka, da nas primi u svoj zagrljaj, pa i da smo teškim grijesima prezreli Njegovu beskrajnu dobrotu. Mjesto proroka Natana, On vam, u ove svete korizmene dane, mene šalje svoga nevrijednoga svećenika, da vas privede u Njegov očinski zagrljaj. Pristupite dakle, Ocu svomu i recite Mu u skrušenoj ispovijedi:"Sagriješio sam ti Gospodine ! Ostavio sam Tebe,izvor vode žive, a prionuo za kaljužama, što nijesu mogle ugasiti moje žeđi, ali sada srca skrušena i ponižena padam pred Tvoje noge, moleći Te za oproštenje i milost, jer si dobar i jer je do vijeka milosrđe Tvoje. Amen."

(Nastavak u drugoj propovijedi druge nedjelje korizme.)

III. PSOVKA[+)]

"Gle,dođe Gospodin s tisućama svojih svetih, da kazni sve bezbožnike ... za sve drske riječi, koje bezbožni grešnici govoriše protiv Njega " (Jud.15)

Bez ikakva uvijenja i skanjivanja, odmah ulazim u samu stvar.

Pitam vas: što mislite, braćo i sestre, kada bi đavoli imali u paklu tijelo, kada bi imali jezik, kojim bi se jezikom međusobno sporazumijevali i na Boga hulili? Što mislite: koji bi jezik bio najprikladniji, najbogatiji u izrazima, da na Boga i sve Božje svetinje iskale iskale svoj đavolski bijes i mržnju? Što mislite, koji bi to jezik bio ? Koji bi to vražji jezik bio ?

+) Pošto sam u predhodnim propovijedima sviju četiriju korizmenih nedjelja obradio temu grijeha uopće,tada u slijedećim propovijedima treba precizirati u koje teške grijehe naši vjernici upadaju.Ja sam izabrao za temu:psovku,vjerski nehaj,bludni grijeh i nepoštivanje nedjelje.

Ja mislim: hrvatski i samo hrvatski !

Čudi vas, iznenađuje vas, skamenjuje vas ovo moje pitanje? Čemu? Zašto ? Zašto bi se čudili, iznenadili i skamenili?

Da, malen smo narod. Jedva da u dalekom svijetu netko zna za nas. Neka nas to nikako ne smućuje ! Kada bi bila istinita gornja pretpostavka, onda bi svatko u paklu znao za nas i za našu narodnost. Zamislite kakva bi bila to čast za nas !Tamo bi mi Hrvati imali prednost ispred sviju naroda na svijetu.

Vele da su nam samo Talijani i Mađari u tome ravni. Za Mađare neznam, jer mi nije poznat njihov jezik. Ali za Talijane sa apsolutnom sigurnošću mogu tvrditi, da nam u tome vražjem umjeću nijesu ni do koljena. Imaju doduše par teških ,strašnih psovki, ali u raznolikosti i "bogatstvu" psovačkih prostota,mi smo Hrvati ispred njih daleko odmakli.

Ne ću vam danas mnogo dokazivati kako psovka spada među najteže grijehe, već ću uprijeti prstom na nekoje pojave u našem narodu, pa onda vi sami prosudite, da li nas je kazna Božja već sustigla radi toga strašnoga grijeha.

1. Božja nas je kazna već sustigla

Svi, koji dobro poznaju naš hrvatski narodni život, a na njeg gledaju sa kršćanskog stanovišta, slažu se u tome, da je psovka, a napose bogopsovka, naš glavni narodni grijeh. Evo što o tome vele naši biskupi, koji su 1938.godine o tome uputili pastirsko pismo našem narodu (Sravni:"Kat.Tjed.",1938.g., br.2o-23). "Taj grijeh jest tako reći općenito porok čitavog našeg naroda. Sramotna psovka i kletva zarazila je sve naše krajeve. Ona se čuje svaki dan,sat i čas ... Poput strašnog vihora diže se psovka i kletva dnevice pred prijesto Božji: iz radničkih tvornica,iz seljačkih domova, iz krugova inteligencije, iz činovničkih krugova, iz bogatih palača i siromašnih potleušica, zazivajući na pojedince, obitelji i čitav narod teško prokletstvo Božje."

Valjda ne ćete poreći, da biskupi, kao duhovni pastiri, ne poznaju svoje stado. Kada oni vele, da je psovka "općeniti porok čitavog našeg naroda".onda je to zbilja istina, strašna istina, da se psovka "poput strašnog vihora diže dnevice pred prijesto Božji."

Što iz toga slijedi ? Iz toga slijedi strašan zaključak, da tim vihorom pobune proti Bogu, mi otpadamo od Boga, mi ustajemo na Nj, i samim tim prestajemo biti kršćanski i katolički narod.

Tko je u tom umješao svoje prste ? Tko je u toj đavolskoj školi izučio naš narod,da se najprostačkijim izrazima, najcrnijim blatom nabacuje na Boga i Stvoritelja svoga?A tko bi drugi mogao biti, nego sam đavao,koji je uzeo na nišan naš narod,da ga time potpuno izbriše sa lica zemlje,izazivajući na nj prokletstvo i kaznu Božju. On,đavao,vrlo dobro zna da je naš narod nekada za svoja junačka djela,u službi Boga i svetinja

Njegovih, zaslužio časni naslov "predziđa kršćanstva" i da je vjerojatno krvlju svojih otaca, prolivene stoljećima "za krst časni" zaslužio od Boga velike milosti, pa zaviđajući tome,i ne želeći da postanemo narod svetaca i mučenika, bacio na nj zamku psovke,da ga u nju uplete i tako od Boga odvrati. Je li u tome uspio? Nažalost jest.

Psovka kod našega naroda mora da je djelo nekoga, tko je smrtni protivnik Božji, neprijatelj ljudskoga spasenja od početka, pa i zatornik našega naroda. A taj protivnik Božji, neprijatelj ljudskoga spasenja i zatornik našega naroda može biti sam đavao (Sravni:"Kat.Tjednik" g.1938.br.2o).

Pred tom našom narodnom nesrećom ,pred tim našim bogoubilačkim ,đavolskim grijehom, valja nam svima stati. Ili ćete se - čujte me dobro i u Božje vam to ime velim - ili ćete se odbiti od toga grijeha, ili će vas strašna ruka Božja zbrisati sa lica zemlje i kao pojedince i kao narod. Ni bogohulni pojedinac, ni bogohulnički narod ne može biti blagoslovljen. On mora biti satrt i kažnjen. To je Bog dužan Sebi i svome veličanstvu i svojoj pravdi.

Varaju se psovači, ljuto se varaju, ako misle da ja izmišljam strašne kazne, koje ih za to čekaju. Čujte što veli sv. Pismo: "Prokleti će biti, koji su Tebe prezreli i osuđeni će biti svi, koji su hulili na Tebe." (Tob.13,16). A, evo što veli Duh Sveti preko proroka Enoha:"Gle, dođe Gospodin sa hiljadama svetihsvojih, da učini sud nad svima, i da pokara sve bezbožnike, za sve drske riječi, koje bezbožni grešnici govoriše proti Njemu" (Jud.15).

Ne mislim ja samo na vremenite kazne, kojih ću se kasnije dotaknuti, već ja mislim na duhovne kazne, koje su već stigle naš narod, a on ih, nažalost, još ne vidi, pa se zato ne će ni da opameti i u posljednjem času trgne. A ta kazna, koja je već naš narod dobrim dijelom u mnogim krajevima već stigla, jest njegov potpuni ili djelomični otpad od Boga; jest njegovo potpuno ili djelomično vjersko mrtvilo. Čitavi krajevi naše zemlje, ako nijesu već potpuno otpali od Boga i vjerskoga života, već su na tome putu hitnim koracima približuju. Naše crkve zjape ledenom prazninom. Mali, skoro neznatni postotak vjernika pristupa k sv.sakramentima, Ima čitavih krajeva gdje se svećenik niti ne zove umirućima. Čak semrtvaci zakapaju bez svećenika. A kako stojimo u ćudorednom pogledu, o tome nije potrebno ni govoriti. Bludnost, nećudoredna raspojasanost, naročito kod mladeži obojeg spola, pa zatim bračna nevjera, pa bijela kuga zatire naš narod, te time sam sebi postaje krvnik i zatornik. Tko je slijep pa ne vidi da se pravedna i teška ruka Božja služi samim narodom, da ga satre i uništi. Što nijesu dokončali ratovi, da ovu šačicu preostala naroda zbrišu s lica zemlje, to dovršuje sam narod, uništujući samoga sebe. "Jao grešnom narodu, kliče po Božjem nadahnuću prorok Izaija, - jao grešnom narodu, puku opterećenom bezakonjem, rodu zlikovačkom, opakim sinovima ! Oni su ostavili Gospodina i opsovali Svemogućega, te Mu okrenuli leđa. Opustjet će njihova zemlja, u pepeo će biti pretvoreni njihovi gradovi, njihovi posjedi bit će uništeni (Iz.1,4-7). Da li su nas ove kazne Božje stigle,

vi ćete znati bolje od mene. Ja međutim znam jedno, da kada mi svećenici, vaši župnici, pregledavamo matice rođenih i umrlih, pa kada broj rođenih i umrlih ovih posljednjih godina uspoređujemo sa brojem rođenih i umrlih unatrag deset godina dolazimo do zaključka, da našega naroda vidno nestaje, da naš narod umire, da naš narod sam sebi kopa grob. Strašni Božji sud osudio je narod bogohulnika, da sam sebi kopa grob, kao što ratni sud osuđuje izdajicu da sam sebi kopa raku, prije strijeljanja. Mi smo svojim hulama pucali ravno u Boga, ali se sada ti meteći vraćaju na nas i kose nas spravljajući nas u grob.

Jest! Neka mi nitko ne kaže da nije ovako. Psovka je ubila u našem narodu vjeru. Nedostatak vjere, kao proživljavanog sadržaja srca i duše, bacio je naš narod na strmu stazu nećudoređa, nećudoređe izazvalo je vjersko mrtvilo, pa otud svako zlo, otud ova zla kob "nekada slavnog kraljevstva hrvatskog." Bio bih najsretniji, kada bi mi netko mogao dokazati protivno.

2. Božja nas je kazna već sustigla i sustignut će nas još više, ako se ne trgnemo.

Prošlih dana čitao sam jedan članak, što ga napisaoučeni Isusovac Karlo Grimm, u "Životu" (g.1935.str.96 i sl.), a pod naslovom: "Naša pred Bogom grehota pred svijetom sramota". U tome članku učeni pisac poziva se na djelo dubokog mislioca i velikog bogoslova Leonarda Lesia (+1623.), a u kome djelu, taj veliki crkveni učenjak navodi, kako se Bog služi, između ostalih drugih uzroka, i Anđelima u upravljanju svijeta. Kao što svaki čovjek ima svog anđela čuvara, da ga čuva, brani i kod Boga zagovara, tako - veli taj crkveni pisac - i na čelu pojedinih naroda stoji anđeo, koji taj narod čuva i brani od mnogih nedaća. + "Ti anđeli čuvari pojedinih naroda suzbijaju sotonske sile, uklanjaju zasjede i osnove, kojima đavao nastoji ljude upropastiti ... Ali, kad oni nezahvalni za dobročinstva Božja, što ih svi uživaju, odstupaju od zakona Božjega .. tada zaslužuju, da budu lišeni ovoga dobročinstva anđeoske pomoći ... Dok se đavlu, koji je bio tako rekuć svezan, oslobađaju sile za osvetu, te u toj zemlji bukne rat ili se podigne buna, te se tako u njoj napravi velika zbrka ... "

"Neprijateljima koji treba da kazne onaj narod, sve polazi za rukom, premda su mnogo bezbožniji i opakiji ... Narod, koji treba da se kazni radi svojih grijeha, gubi anđeosku pomoć, koja ga je štitila i njime upravljala, te je prepušten sam svojim vlastitim silama. A neprijateljima naprotiv pomažu đavli, kojima su u tome puštene slobodne ruke, znog grijeha onoga naroda. I stoga se - veli crkveni pisac - vidi, kako Bog ljudske grijehe kažnjava ratom, a kršćane bezbožnicima ... "

+Tu tvrdnju velikog bogoslova potkrijepljuje viđenje malih vidioca iz Irijske doline u Fatimi, kojima se ukazao Anđeo Portugala (Sravni: S.Petrov - Čudo dvadesetoga vijeka, Zagreb, 1942.g. str.12).

Kada čovjek pročita ove retke, koje je napisao Božji čovjek, pa sebi dozove u pamet kakve su sve oluje i nedaće prohujile nad glavom našega naroda, naročito u posljednjem svjetskom ratu, onda mora protrnuti od užasa, što je svemoguća Božja desnica već pritisnula naš narod i što već plaća Bogu dug za svoje strašne grijehe, a naročito za svoj najstrašniji grijeh za bogohulu.

Božji anđeli ne brane samo pojedince, već eto i narode od vremenita i vječna zla, zagovarajući ih kod Boga. A tko brani naš narod? Tko ga kod Boga zagovara? Zar njegovi anđeli čuvari? Kako bi ga branili, kada i njih naš narod psuje, kada se i na njih blatom nabacuje?

Branit će ga onda svakako njegovi sveci i ugodnici Božji, koje je naš narod nekada toliko častio, tolike im crkve i oltare dizao, tolike zavjete prinosio i tolike njihove blagdane svetkovao ? Da, da, nekada je to bilo, ali sada toga skoro i nema više. I njih nije psovkama poštedio, i njih je, svoje svete i moguće zagovornike kod Boga, od sebe odbio i iz svoje sredine istjerao. I njih je,bestidan i opak, svojim đavolskim jezikom zablatio.

Zaista, "koga Bog hoće da kazni, njemu oduzme pamet." I oduzeo je Bog našem narodu pamet, kada sam sebi kopa grob; kada više nikoga nema, koji bi zadržao tešku Božju desnicu,da ga ne baci u bezdanku, što ju je sam sebi iskopao. Ostala je još ipak jedna jedina, moguća i blaga, koja hoće naš narod od konačne nesreće i potpuna uništenja spasiti, - najmilostivija i najdobrostivija zagovornica kod Boga, jedino ufanje naše, Majka Božja i Majka naša ...

Ah, Majko, živote, slasti i ufanje naše ! I tebe je naš narod svojim psovkama pogazio. Ni tebe, slatku Majku svoju, nije poštedio. I tebe je, prečistu i neokaljanu, svojim poganim jezikom zablatio. O, kako je opak, kako je đavolski drzak, kako je bezumni zatornik svoje sreće, kada i tebe hoće da ucvili, kada i tebe hoće da ponizi, kada tebi, najsvetijoj medju stvorovima, u svojoj đavolskoj pokvarenosti, pridjeva nazive,radi kojih tvoje blago i čisto materinsko lice mora da se mršti, a dobrostivo ti srce skameni od bola i užasa.

Zaključak

Na koljena ! Na koljena vi bogohulnici! Na koljena,vi zatornici svoga vlastitoga naroda! Što me gledate? Velim vam: na koljena! Zar ne vidite kako iz ove naše crkve, iz ove naše župe odlaze anđeli Božji, jer više ne će da vas čuvaju? Zar ne vidite, kako za njima odlaze vaši sveti zagovornici, jer ste i njih svojim psovkama od sebe otudili. Eno među njima i presv. Majke Božje ! Anđeli su oko nje stali te je krilima zakriljuju, da ne gleda više ovaj pogani narod, koji se i na Nju tolikim blatom nabacuje. I Ona polazi, i Ona nas ostavlja, sa anđelima i svetima svojima ! I Ona nam ovog časa veli "zbogom!" A za Njom eto i njena božanskog Sina Spasitelja i Otkupitelja našega. Zar ne čujete kako nam u odlasku dovikuje:"Ja ostavljam va-

šu župu, vašu zemlju i vašu obitelj, vaše običaje i vaše ćudoređe, vaš javni i privatni život. Ostavljam vaše crkve i oltare. Bacam vas unatrag za devetnaest stotina godina i uzimam vam sve što mi dugujete, a ostavljam vam samo uspomenu na mene."

Hoćemo li, recite mi, to dozvoliti ? Hoćemo li dozvoliti da naša župa, da naša domovina osjeti strašnu prazninu uslijed odlaska Boga i Spasitelja našega, Majke Njegove i naše, svetaca i anđela naših ? Kada će susjedni narodi prolaziti kraj tolikih razvalina i strašnog opustošenja, pa kada će nas pitati: "Što ste učinili od Boga vašega ?" Što ćemo im mi odgovoriti?

Ne, dr.m.vj., mi ne ćemo to dozvoliti. Već ćemo se svih ovih dana, u skrušenoj ispovijedi, pokajati za svoje grdne psovke i reći Bogu Spasitelju svome: "Ostani s nama sada i do vijeka, jer si ti Bog naš i Bog otaca naših, a mi smo puk Tvoj i ovce paše Tvoje." Amen.

(Nastavak u trećoj propovijedi druge nedjelje korizme.)

IV. PAKAO

(U svijetlu razuma i objave)

> "Tada će (Isus na sudnji dan) reći onima,koji će biti s lijeve strane:Idite od mene prokleti u oganj vječni, koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim" (Mt.25,41.)

Čudni smo mi kršćani i čudne pojmove imamo o mnogim vjerskim istinama, a pogotovu o Bogu ! Koliko i koliko imade kršćana, pa i dobrih kršćana, koji drže Boga za nekoga dobroćudnog nebeskog upravitelja, koji je samo za to, da zadovolji naše želje i željice. Koliko i koliko imade kršćana, koji smatraju da Bog mora samo praštati i smilovati se, a ne će da znaju - jer im to dakako ne ide u račun - da On sudi i kažnjava. Da, dr.m.vj., Bog hoće da Ga ljubimo, ali hoće ujedno da Ga se bojimo, jer ne može i ne će dozvoliti da Njegov sveti zakon ismijavamo. Dakako "Bog je ljubav" (I.Iv.4,16), ali i čuvar nepokolebljivoga svoga zakona. I upravo zato jer je Bog ljubavi, mora biti strahovit sud nad onima koji su Njegovu ljubav zanijekali i prezreli. (A.Rangha D.I.:Svijet i nadsvijet, str.69-71.)

I taj strahoviti sud čeka svakoga onoga, koji Božje zapovijedi ne vrši; koji odbacuje milosti, koje mu Bog tako izdašno za života pruža. Riječ u jedno: strahoviti sud čeka svakoga onoga, koji svojim grijesima, svojim ustankom na Boga, niječe Njegova vladalačka prava nad svojim stvorovima.

Gdje ga čeka taj strahoviti sud ?

U paklu !

Da, u paklu ! Gdje grešnik treba da jedamput osjeti na neizbježiv i strahovit način, da na Boga, svoga Stvoritelja, svoga Oca i najvećega Dobročinitelja, ne smije nekažnjivo dizati svoju svetogrdnu ruku.

1. Pakao u svijetlu razuma

Znam, znam što mi ovog časa želite reći: "Velečasni! Mi možemo bez prigovora prihvatiti sve vjerske istine, od kojih mnoge ne možemo shvatiti, jer se ipak ne protive našem razumu, ali istinu o paklu vrlo teško. Ta tko ne vidi - velite - da se postojanje pakle prosto protivi i mudrosti i pravdi, a naročito dobroti Božjoj. Kako možete dozvoliti, da mudri, pravedni i nadasve dobri Bog kažnjava vječnom kaznom svoja stvorenja, i to samo za jedan jedini smrti grijeh ? Zar je moguće da Bog, koji je vječna milina i ljepota, vječno milosrđe i ljubav, vječno svijetlo i toplina, može uistinu baciti u vječne muke svoje najljepše i najmilije stvorenje ?"

Meni je upravo drago, što ste mi taj prigovor postavili i evo me odmah da ga opovrgnem.

a) Vi ste čas prije rekli, da se opstojanje pakle protivi Božjoj mudrosti. Mislim da ste time htjeli reći, da Bog sam sebi protuslovi, kada svoje stvorove kažnjava vječnim mukama, a ovamo ih je stvorio za vječno blaženstvo.

Da bih vam, dr.m.vj.,dokazao da ovaj vaš prigovor nije na mjestu,poslužit ću se jednom poredbom.

Uzmite kakvog našeg domaćina, koji pametno upravlja svojom obitelji i svojim gospodarstvom. Sve što on radi, radi promišljeno i prema unaprijed određenoj svrsi. Radi mudre njegove uprave, njemu i njegovima ništa nedostaje. Mogu lijepo povezivati kraj s krajem. Dapače mnogo im se toga i prelijeva. U radu i skrbi za svojima, konačno je ostario. Poziva stoga svoje sinove i veli im:"Sve što je Božje i moje, vama ću zapisati, ali pod jednim uslovom da me u starosti lijepo pazite. Ako me ne ćete lijepo paziti, ne ću vam ništa ostaviti. Do vas dakle stoji, da li ćete naslijediti moj posjed." Da li bi nepametno postupio, kada bi opozvao tu svoju odluku, odnosno oporuku, jer ne samo što ga sinovi nijesu lijepo pazili, već su dotle dotjerali, da su ga čak iz kuće izbacili. Da li će se među vama tkogod naći, koji će reći:"Svaka mu čast, ali nije mudro učinio!" Vjerujem da ne će.

A sada, dr.m.vj., primijenite ovu poredbu na Boga.

Jest, Bog nam je obećao svoje blaženstvo u nebu, ali ne bezuvjetno, nego samo pod uslovom, ako ćemo držati Njegove zapovijedi. Kada nam Bog uskraćuje svoje blaženstvo, vječnu svoju baštinu na nebu, i mjesto nje kažnjava nas vječnom mukom, ne poriče nam ono, što nam je obećao, nego ispunjava ono, što nam je zaprijetio za slučaj, ako ne bismo htjeli ispuniti Njegovih uvjeta, da naime održavamo Njegove zapovijedi. Bog ne bi mudro postupao i prema tome sebi bi protuslovio, kada bi nam dao blaženstvo, premda nijesmo htjeli ispuniti Njegovih uvjeta, t.j.držati Njegove zapovijedi (Sravni:Dr.Fr.Šanc,D.I.:Stvoritelj svijeta, str.2oo).

Zar smijete reći zaroditelje da pametno ne postupaju sa svojom neposlušnom djecom, kada im se šibom prijete? Zar možete to reći za učitelja, kada se drugim redo, prijeti nevaljalcu? Zar državi, koja zatvorom prijeti lopovima, a vješalama razbojnicima?

Smijete li, dakle, dr.m.vj.,za Boga reći, da nije mudar, odnosno da ne postizava svoju svrhu, kada nam se prijeti vječnom kaznom, i time nas potiče na to, da dragovoljno obdržavamo njegove zapovijedi?

b) Velite: Ta pakao i vječnost muka u njemu, opire se pravdi Božjoj. Kako naime Bog može vječnom kaznom kazniti grijeh, koji kadgod traje par sekunada ? Gdje je, velite, razmjer između grijeha i kazne ?

Ako u kažnjavanju grijaha vječnim mukama, vi, dr.m.vj. ne vidite nikakva razmjera, onda recite mi: Kakva vi razmjera vidite između lopova, koji je opljačkao i ubio svoju žrtvu, pa je za to osuđen na vječitu robiju? Zločin je potrajao par minuta, a sada on treba da okajava svoj zločin vječito ! Da,da, nitko ne prigovara ocu, kada razbaštinjuje svoju buntovnu djecu, što su čak digli ruke na nj. Nitko ne prigovara državi,ako vješa razbojnike i strijelja izdajice. Samo Bog "nije pravedan", kada odgovarajućom kaznom kažnjava svoj stvor, koji Njemu duguje sve, sve - od zraka, što ga diše, pa do sunca,što ga grije. A za uzvrat smije Ga psovati čak i tada, ako mu muha na nos naleti. Recite mi; ako smo samo ljudi, a ne kršćani: Tko je u ovom slučaju pravedan: grešnik koji se cijeloga svoga života nabacuje blatom na svoga Stvoritelja, pa čak ni na času smrti ne će da požali, ili Bog koji do posljednjeg časa zove, čeka i brani grešnika ?

Otac razbaštinjuje i prema tome od sebe za navijek tjera svoju djecu, jer su mucrnom nezahvalnošću odvratila. I nitko pametan ne će reći: "Nepravedno je učinio." Država na smrt osuđuje zločince, i prema tome za navijek ih uklanja iz ljudskoga društva i nitko ne će reći: "Nepravedno je učinila." Samo Bog "nepravedno postupa", kada zanavijek odbacuje od sebe šačicu praha, crvića zemaljskog koji se ustremljuje na svoga Stvoritelja i veli MU: "Makni mi se s puta, jer je meni milije ovo moje zadovoljstvo, no što si mi TI!" Moja psovka je moj bog, moje blago i gospodarstvo je moj bog, moje tijelo je moj bog, moja srdžba, moja mržnja, moja krađa, moje pijanstvo, moja raskalašenost, to su sve moji bogovi, kojima se ja klanjam i kojima vjerno služim. A Ti? Što si mi Ti? Nitko i ništa ! Djetinjska utvara zrak s kojim se ne računa; nešto, što nije vrijedno pažnje a što se od sebe odbacuje prostom kulom i deranskim rugom ! I stoga: makni mi se s puta ! Ne ću da Te služim !

Da, s takovim hulama mogu da se ljudi Bogu rugaju, bezobrazno da Mu se smiju u lice, a On će za to šutjeti, i kad dođe Njegov čas - poslije toliko duga čekanja - ništa, zar ne? ne smije poduzeti, da Sebi povrati pogrđenu čast ?

c) Bog nije dobar, vele, kada u paklene ponore strovaljuje grešnika .

Znam, znam, nažalost, da među kršćanima imade i takovih, kojima je pojam dobrote čisto neshvatljiv; koji će reći za čovjeka, kada je kadar sa sebe svući i košulju, da bi otro tuđu suzu, - da je luda. Dobrota, osjetljivost za tuđu nevolju, za njih je ludost, vrijedno sažaljenja. A ja bih takove mudrace htio da pitam: "Što vi držite za čovjeka, koji daje svoj život, da bi ne prijatelja, već svoga najljućega neprijatelja spasio od nevolje ? Što vi držite za čovjeka, koji se daje bičevati, ispljuvati, trnovim vjencem okruniti, pa napokon i razapeti, da bi spasio život svome neprijatelju ? Što bi vi rekli, za čovjeka, kome sve to nije dosta, već zapisuje sve svoje veliko imanje svome krvnome neprijatelju, a za uzvrat od njega traži samo to, da ga ne vrijeđa i da ga se kadgod sjeti? Kakvim bi vi imenom nazvali tu neman, koja uza sve to vrijeđa, psuje, grdi, prezire i omalovažuje svetu uspomenu svoga velikog dobročinitelja ?

Primjenite sada sva ova dobročinstva na Boga, pa možemo li od Njega zahtijevati, da se i u vječnosti odrekne svojih božanskih prava, da, božanskih dužnosti da traži zadovoljštinu?

Da li, dr.m.vj., sebi možete predstaviti kakvim sve vrijesima stvor Božji vrijeđa svoga Stvoritelja ? I to svijesno, promišljeno, sa upravo - ono što se veli - profinjenom zloćom? Da li možete sagledati sve pnnore u koje često pada ljudska pakost? Kakve sotone u čovječjem liku obilaze svijetom! Kakve nemani zloće i pokvarenosti žive među nama: krvopije, lovci na robove i ubojice svoje vlastite djece, tlačitelji udovica i sirota, koje od tuđeg znoja zlato prave, koji hladnokrvnb gaze živote i uništavaju sreću čitavih obitelji, trovatelji duša, hijene, ljudi bez srca, skvrnitelji djevičanstva, upropastitelji duša ? (A.Bangha D.I.:Svijet i nadsvijet,str.84). Zar i među kršćanima nema takovih - i zato je baš neizmjerno velik njihov grijeh - koji su dotle dotjerali, da im je svaka druga u ustima: psovka i hula na Boga i na Njegove najveće svetinje. A tu svoju bezočnost hoće i da ispričaju, pa zato vele, da su Boga u srdžbi opsovali. Do tolikog je stepena njihova bezočnost stigla, da grijehom grijeh opravdavaju. A kada, usred njihova bezdušnog divljanja zakuca Božja milost na njihove duše, s kakovom preuzetnom ohološću, s kakovom podrugljivom bezobraznošću odbijaju opomene da se obrate ! (Ib.str.85).

Zar smijemo, zar možemo tvrditi da Bog nije dobar, što takove nesretnike dostigne Njegova pravda u vječnosti,pošto su cijeli svoj život zlorabili Božje darove, boreći se protiv Njega i huleći na Nj? Recite mi : imamo li pravo da vječnu propast takovih - što su je sami skrivili - označimo kao nešto, što se Božjoj dobroti protivi ? Ako, dakle, nijesmo htjeli biti prema Bogu onakovi, kao što nam je On to zapovijedio, smijemo li se onda tužiti na Nj, kao da nije dobar, ako nas u vječnosti sustigne Njegova kazna ?

Daleko stoga od nas svaka pomisao, da Bog nije ni mudar, ni pravedan, ni dobar, što grešnika kažnjava s vječnim mukama u paklu, već radije recimo: Bog ga mora tom kaznom kazniti, jer je i mudar, i pravedan i dobar !

2. Pakao u svijetlu objave

Da, i to naročito jer je dobar i jer je sama ljubav.

Dante, najveći kršćanski pjesnik sviju vremena, u svojim besmrtnim stihovima piše, da nad vratima pakla stoji slijedeći natpis:

"Kroz nas se ide u grad sviju muka,
Kroz nas se ide, gdje se vječno plače,
Kroz nas se ide do propala puta.

"Pravda nas Tvorca višnjega potače,
Božanska svemoć, mudrost, što sve znade
I prva ljubav graditi nas zače."

("Pakao", prijevod Kombola,
Zagreb 1948.,III,1-6)

A da je to tako, eto Sin Božji, Spasitelj naš Isus Krist, objavljuje nam u svome Evanđelju čisto i bistro, glasno i jasno, nauku o postojanju pakla i o vječnom njegovu trajanju. Kada će na Sudnji dan doći, da nam sudi u slavi svojoj, reći će nam samo dvije riječi, - jer nam je do tada sve rekao, što nam je imao reći - : "Dođite" i "Idite"! "Dođite blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta" i - "idite od mene, prokleti, u oganj vječni" (Mt. 25,34 i 41).

Da, dragi moji vjernici, nitko drugi, već sam Isus Krist objavljuje nam izravno i posve jasno istinu o paklu i o vječnom trajanju muka.

Strašne li istine, koja sledenjuje čovjeka, kada se u nju zadubi. Tu istinu nam je objavio Onaj, koji nam je donio s neba ljubav, koji je propovijedao ljubav, koji je htio da Njegovo kraljevstvo na zemlji, bude kraljevstvo ljubavi.

Da, baš zato, jer je On ljubav, On nam je tu strašnu istinu objavio, jer hoće svakako da nas ima pored sebe u vječnosti. Ali pošto zna koliko smo skloni grijehu, koliko nas k sebi mami taj jedini i najveći neprijatelj naše vječne sreće, On nam uistinu milostivom svojom rukom rastvara širom vrata pakla, da bi se u nju sagledali, da bi se njega bojali, da bi se grijeha čuvali, svoje grijehe oplakivali i time njemu izbjegli. Da, Krist Gospodin, koji je sama ljubav, objavio nam je istinu pakla, ali On nam je u isto vrijeme i jamac, da ćemo paklu izbjeći, ako ćemo se služiti svima onim milostima, što nam ih je u svojoj Crkvi ostavio, a to je naročito sakramenat sv. ispovijedi i pričesti. Zar On ne reče: "Tko jede moje tijelo i pije moju krv ima život vječni ... Tko jede moje tijelo i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu." (Iv.6,54-56).

Zaključak

Ako dakle ozbiljno želimo da nas ta strahovita sudbina ne zadesi: "Pristupimo s pouzdanjem prijestolju milosti, da primamo milosrđe i nađemo milost, kada nam ustreba pomoć (Hbr.4,16).

+Mt:5,29;10,28;18,9;25,41.Mk.9,46.II.Petr.:2,4.Otkr.:21,8.Vječnost muka:Mt.:22,12.Mk.:9,42-47;16,19-26.Sol.:1,7-9.Otkr.:14,11; 29,9 i ss.

Tko se što češće združuje s Kristom u sv.pričesti, taj živi u Njemu i prema tome ima u sebi siguran "zalog buduće slave". Dakle: u našoj je ruci naša vječna sudbina! Pred nama je, naročito ovih svetih korizmenih dana, izbor između života i smrti, između vječne slave i vječne sramote, između vječnog uživanja i vječnog jaukanja, između neba i pakla.

O odluci, koju čemo ovih dana stvoriti, ovisi da li ćemo čuti iz usta Vječnog Suca: "Dođite blagoslovljeni Oca moga i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta", ili pak: "idite od mene prokleti u oganj vječni" (Mt.25,34 i 41). Amen.

(Nastavak u četvrtoj propovijedi druge korizmene nedjelje.)

V. SAKRAMENAT POKORE

(Pokajanje)

"Nije mi milo da umre bezbožnik, nego da se vrati sa svoga puta i da živi"

(Ezek.33,11)

Kada sam vam, dr.m.vj., u prethodnoj propovijedi (vidi str.7) govorio o grijehu, kao najvećemu zlu, zapravo jedinome zlu, te kako ga Bog strašnim kaznama kažnjava u vječnosti, sigurno da ste protrnuli od svetoga straha i bolno uskliknuli: "Kako ću se ja, jadan i kukavan, spasiti, kada su toliki grié jesi pritisnuli moju jadnu dušu!"

Daleko od vas, dr.m.vj., svaki strah, jer riječ Božja glasi: "Gospodin je vrlo milostiv i milosrdan" (Jak.5,11). A sam Bog poručuje nam po Ezekijelu proroku (Ezek.33,11) "Meni nije milo, da umre bezbožnik, nego da se vrati sa svoga puta i da živi". Sam pak božanski Spasitelj izjavljuje, da "nije došao pozvati pravednike, već grešnike na pokoru" (Lk.5,32).

U čemu se zapravo sastoji pokora? Pokora se sastoji u tome, da se ponovo vratimo Bogu, koga smo prezreli i izgubili grijehom. Dok se grijehom grešnik udaljuje od Boga i prikla-nja prolaznome dobru, pokorom ostavlja vremenito, nedozvoljeno dobro i priklanja se ponovo Bogu. Pokora je povratak na stari put, na put koji vodi k Bogu. Vjernik prožet duhom pokore, žali grijeh, osuđuje ga i odlučuje, da će ga se čuvati, kao što se prirodno svatko čuva zla. Ako toga nema, oproštenja nema. Zato veli naš bož. Spasitelj: "Ako ne budete činili pokore, svi ćete pogìnuti" (Lk.13,5).

Kako ćemo činiti pokoru za svoje grijehe ? Zar isključivo vanjskim djelima, kao: postom, bdjenjem, trapljenjem svoga tijela, dugim molitvama, i t.d. i t.d.? U pokori to nije glavnò. Vanjska djela nisu bitno u pokori. Ako hoćemo činiti pokoru za svoje grijehe, da bi nam ih Bog oprostio, glavno je da imamo duh kajanja, da nas, naime, prožme duboka bol i mržnja

za učinjene grijehe. Ako je to naše kajanje tako istinsko i duboko, da iznad svega žalimo što smo Boga, svoje jedino i najveće dobro, uvrijedili, pa usto od svećenika dobijemo odrešenje grijeha, tada možemo biti posve sigurnim da smo ponovo postali Božji prijatelji; da su teški okovi ropstva pali s nas; da su se pokidale veze s đavlom i da smo ponovo postali slobodni.

O tomu pokajanju, bez kojega nema prave pokore - a koji je najnužniji uvjet za oproštenje grijeha - ja ću vam, dragi moji vjernici, danas govoriti. Bojim se, mnogo se bojim, da kada molite djelo pokajanja, a naročito u svetoj ispovijedi, da tog časa ne mislite što molite, jer mu ne znate silne vrijednosti. Zato ću vam danas govoriti: u čemu se sastoji pokajanje i kako ono mora biti, da bi nam Bog oprostio grijehe.

1. U čemu se sastoji pokajanje

Već smo vidjeli (vidi str.7) da grijehom čovjek postaje neprijateljem Božjim, ali i Bog postaje neprijatelj čovjeka. Čovjek kada griješi, okreće leđa Bogu, da bi kod stvorova ugasio svoju žeđ za srećom, koju jedino može naći u Bogu. Samo se po sebi razumije, da dok čovjek ostaje uporan u tomu neprijateljskom stavu prema Bogu, da Božja pravda diže nad njim svoju svemoguću desnicu, pripravna da ga za to svakog časa kazni. Ali, ako se grešnik odriče svojih grešnih sklonosti, što su ga u svoje mreže zaplele i zarobile, i uslijed toga od Boga odvratile, te ako na sebe preuzme ulogu, da sam sebe svojevoljno kazni, mjesto da ga Bog zato kazni, tada se Božje milosrđe prema njemu priklanja, te je pripravno, da ga primi u svoj zagrljaj. Riječ u jedno: radi tvojih grijeha Bog te od sebe odbacio i morate za to kazniti, ali ako ti sada iskrenim kajanjem sebe osudiš, grijeh od sebe odbaciš i sebe s djelima pokore kazniš, iz temelja se mijenjaju uloge: mjesto da te Bog osudi, ti sebe samoga osuđuješ; mjesto da te Bog odbaci, ti sam svoj grijeh od sebe odbacuješ. Sam si razbojnika uveo u svetište svoje duše, koji ju je nemilo opljačkao, pa sada treba da ga sam iz njeg istjeraš i natjeraš ga, da ti oteto blago povrati.

Bog vidi u našoj duši grijeh. On vidi strahoviti nered, što je taj neprijatelj u našoj duši izazvao. On ga mrzi i odvratan mu je, jer On sam može omjeriti svu njegovu strahovitu težinu, ali - da se čisto po ljudski izrazimo - Njegove ga se presvete ruke ne dotiču. Tko je na grijeh pristao, taj sada treba da ga se odrekne. Tko je taj smrtonosni korov zasijao u svoju dušu, taj sada treba da ga sam svojim rukama iščupa. A sve to biva tada, kada se grešnik iz svega svoga srca kaje i žali što je Boga, svoje najveće i najmilije dobro, uvrijedio, te je pripravan sve pretrpjeti, nego li ikada svoga Boga uvrijediti. U velikoj bi zabludi bili, kada bi mislili, da imate pravo pokajanja samo tada, kada vam iz očiju teku suze, kao ono Mandaleni grešnici, kada je njima zalijevala noge svoga božanskoga Učitelja. Zahvalite Bogu, ako vam daje tu veliku milost, da suzama oplačete svoje grijehe, ali znajte, da to nije glavno; da i bez toga može biti pokajanja, i to istinskoga i dubokoga pokajanja. Tko uistinu može reći: "Iz svega srca

mi je žao, što sam Boga uvrijedio; sretan i presretan bi bio da nijesam Boga uvrijedio, i stoga tvrdo odlučujem, da po nikoju cijenu ne ću više Boga uvrijediti" - taj ima pravo nutarnje pokajanje, makar mu srce ostalo hladno. Opet vam ponavljam i dobro upamtite: Pokajanju nije izvor u čuvstvima, u suzama, već u volji, koja od sebe odbija grijeh, mrzi ga i osuđuje, jer je uvreda najvećega i jedinoga dobra.

Skrećem vam pažnju, da naše kajanje mora zahvatiti sve grijehe, t.j. moramo se kajati za sve, ili barem za sve smrtne grijehe, jer se svakim smrtnim grijehom odvraćamo od Boga i rastajemo se od Njega, pa se zato moramo od svakoga smrtnoga grijeha odvratiti, t.j. okajati ga, jer inače nema govora o izmirenju s Bogom.

To bi moralo biti svakome jasno, ali, nažalost, imade mnogo vjernika, kojima to nije jasno i koji se baš radi toga nevaljano ispovjedaju.

Evo vam slučaja: Pođeš na ispovijed, pa svećeniku kažeš sve svoje grijehe. Među ostalim svojim grijesima ispovjedaš i to, što si u zavadi sa svojim bližnjim. Od svih se svojih grijeha kaješ, ali ne ulažeš nikakav napor da u svome srcu ugušiš mržnju, što još uvijek tinja u tvomu srcu protiv tvoga bližnjega. Šta više nijesi se odrekao namjere, da mu se prvom prigodom osvetiš. Da li ti vrijedi tvoje pokajanje i tvoja ispovijed? Nikako ne vrijedi, jer je tvoja volja još uvijek priljubljena uz teški grijeh mržnje. Što bi vam vrijedilo, da pođete svome susjedu, pa da mu kažete: "Od srca žalim što sam te pogrdnim riječima uvrijedio, ali ne žalim nikako što sam te pokrao. Prvom prilikom to ću opet učiniti." Zar vam on tada ne bi imao pravo reći: "Zašto od mene praviš budalu? Zar me i krađom nijesi oštetio i duboko uvrijedio? Zar i radi krađe nemam pravo biti žalostan na tebe?

2. Što će nas potaknuti, da naše kajanje bude savršeno?

Pitate me: "Što će nas potaknuti, da naše kajanje bude takovo, da nam Bog, radi takva kajanja, oprosti grijehe?"

a) Prije svega promislite, dragi moji vjernici, što ste po grijehu izgubili. Smrtnim grijehom izgubili ste milost Božju, a to znači Božje posinovljenje. Sva blaga ovoga svijeta ne mogu se usporediti s tim gubitkom. Milost Božja, t.j. posinovljenje Božje je cijena dragocjene krvi Isusa Krista. To je jedino dobro, koje imade vrijednost u Božjim očima za života i na smrtnom času. Milost Božja je ključ, koji nam otvara vrata neba. Zar da ne smatramo za najveću nesreću toliki zalog izgubiti?

S milošću ujedno gubimo sve zasluge, što smo ih dobrim djelima stekli za vječnost. Ako smo najrevnije služili Bogu svega svoga života, te se obogatili neizmjernim blagom zasluga, a počinili smo jedan jedini teški grijeh, tog istog časa gubimo sve zasluge, što smo ih pred Bogom stekli, te postajemo u Njegovim očima tako siromašni, kao da nijesmo nikada ni jednog očenaša izmolili. Naš se vrisak i zapomaganje do neba čuje, ka-

DA NAM VATRA uništi kuću i gospodarske zgrade, pa zar da ostanemo ravnodušni kada promislimo koliko je strahovito garište izazvalo u našoj duši nesretni grijeh? Pogledajte na svoju dušu i promislite: što je ona nekada bila, a što sada? Prije grijeha ona je bila zaručnica Božja, hram živoga Boga, baštinica neba, a sada? Sada je ravna sotoni, neprijateljica Božja, plijen pakla. Zar da kod tolike strahovite nesreće ostanemo ravnodušni?

b) Ali ono što smatram da će vas, dragi vjernici, potaknuti na pravo kajanje, jest misao da ste svoga preljubeznoga Spasitelja svojim grijesima ponovo na križ razapeli. Tko griješi, veli sv.Pavao ap.,ponovo razapinje na križ svoga Spasitelja. Koliko smo grijeha učinili, toliko smo Ga puta šibali i rane Mu zadavali. Naši grijesi predali su Ga neprijateljima, trnjem su Ga okrunili, ruke Mu i noge probili i na križ Ga podigli. Zarad naših grijeha On je, umirući zavapio: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" Zar, dakle, grijeh da ne zamrzimo, kada je počinio tako strašni zločin ? Zar grijeh da ne zamrzimo, koji je Isusa stajao posljednje kapi krvi ?

Evo, dragi moji vjernici, ovim se mislima bavite, kada dođe čas da u sebi probudite pokajanje. Toplo vam stavljam na srce da u sebi probudite pokajanje prije svete ispovijedi. Najbolje će biti poslije ispitivanja savjesti i kada čekate pred ispovjedaonicom da dođe na vas red. Može se dogoditi, da se u ispovijedi zbunite, bilo radi kakva razloga, pa u času, dok vam svećenik daje odrešenje, da ne mislite što izgovarate. Dok,ako se prije ispovijedi, uronjeni u same sebe, istinski pokajete, to vam pokajanje vrijedi, pa je zato dovoljno da u ispovjedaonici, u času odrešenja, ponovite pokajanje.

Još nešto vam moram reći, što je vrlo važno. A to je, da bi u velikoj zabludi bili, kada bi mislili da je potrebno probuditi pokajanje samo tada, kada idete na ispovijed.

U grijehu ne valja nikada dugo ostati, jer tko ustraje u grijehu, a da se za nj ne kaje, taj Boga time dalje vrijeđa. Kada najboljega svoga prijatelja uvrijediš, pa ne mariš da ga za oproštenje pitaš, znači da ništa ne držiš do njega. Zar nije to za nj velika uvreda ? Ništa nije pogibeljnije nego u grijehu ustrajati, jer nas smrt može svakog časa zateći. Nađe li nas u grijehu, za uvijek smo propali. Čim tko dulje ostane u grijehu, time je za nj veća pogibelj vječne propasti. Zato nas opominje Duh Sveti: "Ne kasni obratiti se Gospodinu i ne odgađaj od jednoga dana na drugi, jer će nenadano doći Njegova srdžba i uništiti će te u vrijeme osvete" (Crkv.5,8-9).

I stoga treba pobuditi u sebi čin pokajanja :

1) čim smo se od grijeha rastrijeznili i došli k sebi. Ako se čovjek ranio, on će ranu odmah očistiti i povezati,da se ne zatruje. Poslije toga ide liječniku. Ako smo dušu ranili grijehom, očistimo je odmah pokajanjem, a poslije je u ispovijedi pokažimo liječniku duša.

2) Treba svakako probuditi pokajanje u času smrtne opasnosti. Recimo: u polju ste, a svud okolo vas sijeva i grmi, pa može grom i u vas. Pokajte se tada; vojnik prije nego što

stupi u borbu, mora se svakako pokajati. Moramo se također pokajati svaki put kada kamo polazimo, pogotovu ako je to daleko. Jao nama, ako nas nenadano smrt zatekne nepripravne, t.j.sa teškim grijehom na duši !

3) Toplo vam stavljam na srce, da se naviknete pobuditi čin pokajanja kadgod izlazite iz kuće. Naročito pak prije spavanja, jer tko vam jamči, da se ne ćete odjednom probuditi u vječnosti.

Zaključak

Upamtite dobro, dragi moji vjernici, što sam vam danas, govorio o pokajanju. Sve učinite, sve svoje sile uložite, da - uz milost Božju - pravim, dubokim, istinskim pokajanjem, najurite iz svoje duše grijeh, tog opasnog razbojnika, koji ju je svu opljačkao, da bi u nju dali mjesta Onome, koji će je opet uresiti i obogatiti svojom svetom milošću i time joj povratiti njezino prvotno dostojanstvo i sjaj. Amen.

(Nastavak u petoj propovijedi druge nedjelje korizme)

VI. GREŠNICA

"Nije mi milo, da umre bezbožnik, nego da se vrati sa svoga puta i da živi"
(Ezek.33,11)

Dva su puta, koja nas vode u nebo. Put nevinosti i put pokore. Naš milostivi Spasitelj htjede, da nam na tim dvjema putovima budu uzori dvije Marije: Marija, prečista majka Božja, na putu nevinosti, a Marija Magdalena, nekoć grešnica, a kasnije pokornica, na putu pokore. Kada je Isus umirao, i Neoskvrnjena i Pokajnica stajale su ispod Njegova križa. Zar je to bez značenja ?

Blago nama, dragi moji vjernici, ako smo sve do sada sačuvali svoju krsnu nevinost! Ali tko smije to za sebe reći? Zar ne bi za sebe mogli reći, ono što reče sv.Augustin za sebe: "Još sam bio malo dijete, a već sam bio veliki grešnik!" Ne preostaje nam, dakle, drugo, već da pođemo putem pokore, o čemu sam vam u prethodnim propovijedima govorio. Pokorom mi sami svojevoljno preuzimamo na sebe dužnost zadovoljštine za grijehe. Time potpuno razoružavamo Božju pravdu, koja je povrijeđena grijehom. Mi tim načinom preuzimamo stvar Božju protiv nas samih, svojstvo Božje, kojim se protivi grijehu i srdi na nj. Kao što se Bog srdi i kažnjava grijeh, tako i mi, čineći pokoru, srdimo se na grijeh, kažnjavajući ga u sebi i na sebi.

U tome neka nam je uzor sv.Marija Magdalena, nekada velika grešnica, a kasnije pokornica i svetica. Ako su naši grijesi veliki, još je veće Božje milosrđe, kome "nije milo da umre bezbožnik, nego da se vrati sa svoga puta i da živi"

(Ezek.33,11). Vratila se sa svoga puta sv.Marija Magdalena, pa se vratimo i mi. Da vidimo kako je to bilo.

1: Treba se odmah odazvati Božjem glasu

Jedan farizej, po imenu Simon, umoli Isusa, da jede s njim. Židovi su pozivali obično gosta na večeru i dočekali ga s velikim poštovanjem. Domaćin bi ga primio i pozdravio na pragu kuće, izljubivši se s njim. Prije nego bi gost ušao u sobu, izuo bi sandale, da ne umrlja sagove, kojima je soba bila pokrivena. Sada je pristupila sluškinja i oprala gostu noge, koje su obično bile prašne od ulične prašine. Odličnijem gostu pomazali bi glavu uljem i poškropili glavu miomirisom. Stari su Židovi sjedili na zemlji, kao što danas sjede Muslimani.

Isus se odazvao Simonu, da pokaže kako ne mrzi farizeja. Čini se, da je Simon pozvao Isusa samo od radoznalosti, da ga motri izbliza, jer Ga je dosta hladno dočekao.

Dok je Isus bio kod stola, dođe u sobu jedna žena,koja je u gradu bila poznata kao grešnica. Nije to bila kakva propala žena, jer takva ne bi smjela u farizejsku kuću. Bila je to imućna svjetska gospođa, jer se čistim srebrom vagala mast, koju je donijela Isusu. Samo je zapala u grijeh s odličnim svojim štovateljima, a to je u gradu bilo poznato. Ali je doskora uvidjela, kako prolazi veselje, kome se podala, i ogadi joj se grijeh, pa joj bude silno žao, što je tako duboko pala. Stoga odluči, da će promijeniti svoj život. Prosvijetljena milošću Božjom, upoznala je u Isusu Božjeg poslanika, koji će joj oprostiti zabludu i povratiti mir bolnoj duši. Zato kad je čula, da je Isus u kući Simonovoj, odluči, da će u Njega zatražiti lijek bolnoj rani.

I pošla je.

Nije marila što će reći svijet. Javno je grešila, pa hoće da javno čini i pokoru. Neka sveta odvažnost ohrabri je, te uđe nezvana u sobu, da potraži zdravlje svojoj duši. Došla je da Isusa pomaže dragocjenim mirisom. Ali kada Mu se približila, svladala ju je tolika bol, te poče gorko plakati. Od plača i boli nije mogla kazati ni riječi. Zato su njezine suze odviše jasno kazivale, da se gorko kaje i moli za oproštenje.

Zastanimo ovdje časkom, dragi moji vjernici, i promotrimo kako se Marija Magdalena odmah odazvala Božjem glasu, da napusti svoj grešni život, Recite mi: Bi li mi danas častili Mariju Magdalenu kao sveticu, da je rekla onog časa, kada je milost Božja zakucala na njezina vrata, da se ostavi grešnoga života:"Još sam mlada, još zdrava, odlična roda i bogata, pa zašto da se svega toga odreknem? Još imade vremena za to!" Tko zna, da li bi Marija Magdalena spasila dušu i postala sveticom, da je dozvolila, da je Božji glas mimoiđe? A mi? Koliko smo puta dozvolili, da nas Božji glas mimoiđe, kada nas je zvao da se ostavimo grijeha i Bogu obratimo ? Zar se nijesu u nama tog časa naše grešne navike zbunjeno dizale, spremne da se brane kao četa, koja se uzbuni usred noći ?

Evo sada, u ovo sveto korizmeno doba, taj je Božji glas jači, silniji. Nemojmo da mu se ne odazovemo, jer je ovo možda čas o kome ovisi naša vječna sreća, a i naša vječna nesreća.

2. Treba junački svladati sve poteškoće

Zar mislite da je Mariji Magdaleni bilo lako ostaviti se grijeha ? Kolike je prepreke morala ona svladati, koliku silnu snagu uložiti, da bi se odjednom otela mutnom vrtlogu svoga raspuštenog života, koji ju je neodoljivom snagom nosio prema tamnim ponorima grijeha. Ali ona je čula za Isusa. Možda je čula Njegove govore, Njegov glas, Njegovu riječ i duboko kajanje prostruji joj žilama. Činilo joj se, kao da je srnula u krajeve do tada nenaslućenih ljepota, pa se zato, sva obuzeta svetim drhtajem ushita, uputi prema Simonovoj kući, da se baci pred Onoga, koji joj je jedini mogao dati ono, što joj nitko do tada nije dao - mir duše.

Pritiskujući tako alabastrenu posudu, punu skupa mirisa, uđe u kuću kao stvorenje, koje je pušteno iz tamnice, te izlazi na danje svijetlo. Osjeća da je svi prezirno gledaju, ali se na to ne osvrće. Odlučila je po svaku cijenu krenuti drugim putem, stajalo je to ne znam koliko žrtava, jer njezin Spasitelj reče:"Kraljevstvo Božje trpi nasilje i samo ga silnici grabe" (Mt.11,12). I zato uniđe u svečanu dvoranu, ne bojeći se zlobnih i strogih pogleda onih, što je promatraju i što bi htjeli da je izbace. Unišla je uza sav stid i suze su orosile njezine oči. Prepoznala je dobrog Pastira, sjetila se da je Njegova siromašna ovca. I to je dosta, i to je sve. Došla je da Isusu iskaže najveću čast i da Mu dragocjenom pomasti pomaže glavu - kao što je to bio običaj, ali se toga nije usudila činiti, već je u velikoj svojoj poniznosti pomazala samo Njegove noge. Time je jasno pokazala svoju živu vjeru i svoje kajanje. Vidjela je u Isusu Boga, koga je uvrijedila, pa Ga moli, da joj oprosti grijehe, radi kojih se silno kaje.

Htjela bi da govori, da rekne koliko je velika njezina zahvalnost za svjetlost, što joj je nenadano oči otvorila. Ali gdje da nađe riječi, kojima će iskazati svoju veliku bol? I onda, ne mogavši govoriti ustima, govori suzama. Vrele suze kajanja i boli žurno joj se kotrljaju, jedna za drugom, niz obraze i padaju na Isusove noge. Plač joj oslobađa srce od strašnog pritiska grijeha i grižnje savjesti, te zato padne plačući do Isusovih nogu.

I mi ćemo, dragi moji vjernici, ovih dana u skrušenoj ispovijedi kleknuti do Isusovih nogu i plakati, da bi ponovo dobili mir duše i veselje djece Božje. Plakat ćemo do Isusovih nogu u sv.ispovijedi, da u nama ponovo potekne radost i milost. Radost jedina, milost najveća ! Ali da do te radosti i milosti dođemo i da u njoj ostanemo, treba nam hrabrosti i junaštva, kao u Marije Magdalene. Veselje nije baština ljenjivaca. Ono se rađa na vjerskim izvorima i ono se osvaja teškom mukom. Ali, kada se jednom osvojilo, onda to veselje, taj mir duše, iskupljen pokajničkim suzama, nadilazi sve radosti i sva vese-

lja ovoga svijeta, kao što je "na nebu veća radost za jednoga grješnika, nego li za devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore" (Luk.15,7).

3. Savršeno pokajanje

Taj prizor, kako grješnica, očiju punih suza, kleči do nogu svoga Spasitelja, gledali su anđeli i veselili se. Ali taj je prizor motrio i farizej Simon, te se ljutio i zgražao. To se protivilo njegovim predajama, da se židovskom učitelju smjela približiti žena, pa još takva žena. To je tim strašnije bilo za Isusa, jer Ga narod držao za proroka. Ni javna pokora ni obilne grešničine suze, nijesu pobudile u njemu smilovanja. Svijestan da je pred Bogom pravedan, gledao je Simon prezirno i grešnicu i Spasitelja. Ali je Isus znao što se tog časa skriva u srcu grešnice, kao i u srcu farizeja. U njoj pokajanje, u njemu oholost. Da bi njega priveo na pravi put, iznosi mu priču o dvojici dužnika. Neki povjerilac imao dva dužnika: jedan mu dugovao pet stotina, a drugi pedeset dinara. Pošto mu nisu mogli otplatiti dug, oprostio je obojici. Koji će ga od njih dvoje više voliti? Simon odgovara: "Mislim onaj, kome je najviše poklonio". Isus mu onda reče: "Pravo si sudio". I okrenuv se ženi, reče Simonu: "Vidiš li ovu ženu? Ja uđoh u tvoju kuću, ni vode mi za noge nisi dao; a ona suzama obli mi noge i kosom ih je otrla. Ti me nisi ni poljubio, dok ona, otkako uđoh u tvoju kuću, nije prestala ljubiti mi noge. Uljem nisi pomazao moju glavu, dok mi je ona mirisom noge pomazala. Zato ti kažem: Oprošteni su joj mnogi grijesi, jer je mnogo ljubila. Zatim reče ženi: Oprošteni su ti grijesi ... Vjera ti je tvoja pomogla, idi u miru!" (Lk.7, 36-5o)

Kako vidite, dragi moji vjernici, Marija Magdalena imala je savršeno pokajanje, što ga pokazala i vanjskim načinom, te zato zaslužila oprštenje grijeha.

Ako se sjećate, ja sam vam u jednoj od svojih prethodnih propovijedi govorio, da je pokajanje bitni uslov, da nam Bog oprosti grijehe. To želim da vam ponovno naglasim. Ništa nam ne vrijedi ispovijed, ako svećeniku očitujemo sve svoje grijehe, a u svojoj se duši ne kajemo, nije nam žao što smo grijehom Boga, svoje jedino i najveće dobro uvrijedili. Takvo je pokajanje, i to savršeno pokajanje, imala Marija Magdalena, jer je njezino pokajanje dolazilo iz savršene ljubavi. To je potvrdio sam božanski Spasitelj, kada je za nju rekao farizeju: "Oprošteni su joj mnogi grijesi, jer je mnogo ljubila" (Lk.7,47). Savršeno pokajanje dolazi od savršene ljubavi tada, kada mi grijeh mrzimo više od svakoga drugoga zla, jedino radi toga, jer smo njime Boga, najveće dobro uvrijedili. Kada je naše pokajanje savršeno, kao ono u Marije Magdalene, tada mi svoje grijehe mrzimo ne samo zato što su nešto gadna i ružna, ili jer smo njima nebo izgubili, a pakao zadobili, nego prvi najglavniji razlog jest taj, što svoj grijeh mrzimo zato, jer smo Boga, najviše dobro uvrijedili, svoga najvećega dobročinitelja i svoga predobroga Oca.

Takvo pokajanje, dr.m.vj. nastojte probuditi u sebi,

odmah, istog časa, kada ste se od grijeha raztrijeznili. Takvo pokajanje nastojte u sebi probuditi, još prije nego što pođete na ispovijed, i pošto ste u sv. ispovijedi očitovali svećeniku svoje grijehe. Ne morate zato suze lijevati, kao Marija Magdalena. Glavno je, da razumom svojim nastojite shvatiti, da ste, Boga vrijeđajući najveće zlo učinili i da se ne ćete - uz Božju pomoć - nikada više na grijeh povratiti. Upamtite dobro: bez pokajanja oproštenja nema. Bez pokajanja sv. ispovijed ništa ne vrijedi. Grijeh izjeda dušu, kao rđa željezo. Da se ukloni ta rđa, treba vatre Božje ljubavi. Što je veća ljubav, to se prije opraštaju grijesi, kao što veća i jača vatra sažiže veću rđu.

Zaključak

"Pođi u miru ! "

To reče Isus Mariji Magdaleni, kada je pošla od Njega. To je značilo: "Neka se tvoja duša prelije svetim mirom, kao što se od žege raspucana zemlja natapa blagotvornom kišom!"

Kako poslije oluje nastaje lijepo vrijeme, tako su Isusove riječi razgonile crne oblačine, što je nagomilaše teški grijesi na njezinu dušu. Pristupila je Isusu bolesna, a otišla je zdrava. Došla je ispunjena bolju, a otišla ispunjena veseljem. Približila se teretom teških grijeha, a udaljila se lake duše i čista srca.

I nas, dr.vj., čeka taj isti mir, ako se u skrušenoj ispovijedi pokajemo iz svega srca za sve svoje grijehe i ako tvrdo odlučimo, da ćemo prije umrijeti, nego li grijehom Boga, svoje najveće dobro uvrijediti. Amen.

VII. RASIPNI SIN

(Njegova nezahvalnost)

"Puče moj, što učinih tebi?
Ili u čem ožalostih tebe?
Odgovori ti meni!"
(Improp.)

Mati!

Da li ste gledali mater, kada u suzama preklinje sima, da se trgne sa zla puta, kojim je krenuo?

Njezine se riječi tada ne mogu uhvatiti u pero. One tope i lome. Tope kao najžešća vatra najtvrđe srce. Lome kao najtvrđi malj najokorjeliju dušu.

Spočitava sinu što često puta izaziva oca na opravdani gnjev, svojim izazovnim držanjem. Nastoji da ga gane, uvjeravajući ga, da ga otac još uvijek voli, iako to ne pokazuje. Da bi sina navela, da oca zamoli za oproštenje, nabraja mu sve one nebrojene žrtve, što ih je za njegovu ljubav do sada pretrpio.

Dragi vjernici, eto nam korizme! Eto nam korizme, kada sv. mati Crkva okuplja oko sebe svoje sinove, da bi ih navela, da bi ih ganula, da najmilijemu, da najljubeznijemu od svih otaca, kleknu pred noge, moleći Ga za oproštenje. Međutim buntovni se sinovi opiru, dok mati plače, a Otac čeka ne će li materine suze vratiti Njegov zagrljaj izgubljenog i propalog sina.

Puče moj, puče moj, što učinih tebi? Ili u čem ožalostih tebe? Odgovori meni!

Mati plače, Otac čeka. Eto smisla sv. korizme.

Zar nas ne će ganuti materine suze i Očevo strpljenje?

Da bi nas ganula na pokajanje, sve. mati Crkva iznosi nam u ove svete dane priču, Isusovu priču o rasipnome sinu. Ja ću vam, dr.vj., tumačiti tu divnu priču u svim ovim četirima nedjeljama sv. korizme.

Danas ćemo razmotriti njegovu nezahvalnost.

1.Priča o rasipnom sinu

Eto vam seljačke gazdinske kuće na kraj sela. Okružena je lijepim posjedom. Tu ima livada, oranica, voćnjaka, a i vinograda. Sve skoro u jednom komadu. Divota u Boga! Otac upravan, gospodarstven, pa ne može smagati toliko ruku, da bi veliki posjed u pravo vrijeme obradio. Zato drži nekoliko slugu i nekoliko najamnika.

Ima, doduše, dva sina, ali na najmlađega skoro ni ne računa. Ne mili mu se težački posao. Najradije ide u grad, kuda ga otac katkada šalje poslom. Tamo sebi našao veselo društvo, koje, kada tamo navrne, oko njega oblijeće, jer zna da ima hovaca. Otac to zna, pa često dolazi do svade. Kada ga otac dobro popritegne, tada pišti; pusti li ga, tada vrišti. Ukratko: krenuo strminom, pa ga nitko ne zadrži više.

Došlo je do čega je moralo doći.

Jednoga dana, kada ga otac korio, isprsio se ispred njega, pa mu veli: "Daj mi dio od imanja, što mi pripada. Ne ću više da ti služim!"

Otac ga pogledao. Kao da se okamenio. Nije ni zuba objelio. Povukao se u sobu. Srušio na stolicu kao otpiljeni hrast, kada se s užasnim praskom i treskom svali na zemlju.

Ujutro pozvao sina. Na stolu pozamašan snop hiljadarkih.

- Ovo je tvoje - reče sinu. Još mu je nešto htio reći, ali sin brzo zgrabi novac, metnu ga u džep, i kao munjen srnu iz sobe, istrči iz kuće.

Poprečacem udari cestom, što vodi u grad. Kada je izbio na cestu, usporio je korake. Bio je slobodan. Sada je slobodnije disao. Sada je sav svijet njegov.

Još za ručena doba stiže u grad. Kud bi prije, nego u gostionicu svome društvu. Tu je kao riba u vodi. Opazili da vadi iz džepa teške hiljadarke, pa se u tren oka sjatili oko

njega znani i neznani. Svi ga hvale i uznose što se oslobodio očeva jarma, a on, naivčina, časti lijevo i desno, te uludo prosiplje pustu očevu muku. Cijelo se veselo društvo uvalilo u vino, kao prase u lokvu.

+

I tako iz dana u dan.

Ali tako iz dana u dan utanjivale su se i hiljadarke.

On na to i ne pomišlja,već pušta da ga mutna bujica nosi.

Do kada? Ne će ni na to da misli.

Uz vino i veselo društvo sjevnule su u njemu strasti kao munjina, kao varniče. Razbuktale se u oganj, u vulkan, koji je dugo mirovao, a sada ga taj vulkan pospe živom vatrom. Nije on više kormilar svoje volje i svojih pokreta, već strast i požuda.

Lavina ga dohvatila, pa ga sobom nosi i odnosi.

Dovela ga do bezdanke, kojoj je ime - porok.

Za njim slijedi - sramota i očaj.

+

Vrlo brzo nestalo novaca. S njima je nestalo i prijatelja.

On ih traži, ali oni ispred njega uzmiču.

Što sad? Kud sad?

Više nema ni prebijene pare. Gladan je. Prvi je put osjetio glad.

Traži posla. Nitko ne će da ga primi, jer nije ni za kakav posao. Svatko na njemu vidi, da od njega "niš koristi".

Uslijed uzastopnih nerodnih godina, život u gradu strahovito poskupio. Nestašica svega. Možda bi ga netko i primio, ali tko će ga hraniti? A on bi se prihvatio i najtežega posla, samo za hranu.

U gradu naišao na seljaka, koji je trebao svinjara. Sam mu se ponudio, da će se primiti toga posla. Mislio je: na selu će biti bolje prehrambene prilike,nego u gradu. Ljuto se prevario. I tamo bila nestašica svega. I tamo ljetina strahovito podbacila.

Seljak prihvatio njegovu ponudu. Krenuše.

U svome selu bio je nekada prvi među prvima, pravi gazdin sin. Sada je posljednji među posljednjima - svinjar.

Kada je jednog dana bio na paši, sav urušen od gladi, smrče mu se pred očima, a oči mu se zaviše maglom susprezanih suza. Čežnja za očinskim krovom tako ga tog časa snažno zahvatila i njime zavitlala, da joj se sav predao, kao što se predaje tanani listić vjetru, kada ga sobom vitla. U mislima je tada prošao sve dane svoga života, što ga je proživio u onim gajevima, dolinicama i po brežuljcima. Kako je tada bio sretan!

Kako je bio bezgranično zadovoljan! Kao da je neprekidno živio u zemaljskom raju! A sada, dok svinje oko njega rokću i napasuju se žirom, gleda napušteno gnijezdo sreće i blaženstva, što ga nepovratno izgubio. Kroz stisnute vjeđe gleda sada tolike sluge i najamnike, kako - poslije dovršena posla - sjedaju uz puni stol. Do njih puši se puna zdjela, a uz zdjelu velika pogača pšeničnoga kruha. Grabe iz zdjele koliko hoće, režu kruha koliko im drago, dok im otac neprestano nadolijeva vina u velike pehare.

Da, da! Konj istom tada zna kako je dobro sijeno, kada ga počne izvlačiti iz svoga samara.

Ah, da mu je sada poletjeti, pasti u svoju kuću, da, svoju kuću, i tamo se pretvoriti u veliku, neispłakanu suzu!

Naslonio je laktove na koljena, glavu položio u dlanove, sanjao je, a posve budan, svoj mili, napušteni rodni kraj.

Eto ga tu, gdje sjedi pod crnim hrastikom, na domaku tuđeg sela, u kome stanuju ljudi, koje on, vjerojatno, ne će nikada poznati, dok tamo daleko, jako daleko, iza one velike planine, što se na dalekom obzorju tek nazire, nalazi se njegovo selo, koje on pozna kao svoj dlan. Tamo su njegove doline, njegove livade i pašnjaci, u kojima on pozna svaki grmečak, svako stablo, svaki kutak. Tamo je njegova kuća u gustom voćnjaku, tamo je njegov brat, njegovi težaci, - njegov otac.

Otac! Otac!

Ta ga misao kao šibom podbode i namah ustade, kao da je neka čudna struja njime prostrujila.

-"Otac, moj otac, moj jadni otac! A tko mi ga smije oteti!" - promisli, i suze mu stanu navirati na oči, kao voda iz siromašnog gorskog potočića. "S ovih stopa idem k njemu. Molit ću ga, da me primi za posljednjeg najamnika. A kada pljunem u šake, kada zavrnem rukave, kada ću raditi od zvijezde do zvijezde za trojicu, tada će se uvjeriti koliko je moje kajanje istinsko i duboko".

+

I krenu.

Išao je žurno velikom utrtom prtinom, dok nije izbio izvan sela. Što je više odmicao, to su mu bili poznatiji krajevi, kuda je često prolazio. Još samo treba da se popne na onaj posljednji brežuljak, pa da ugleda svoj očinski krov. Na samu pomisao, da će ga za koji čas ugledati, zastao mu dah, oči široko otvorio, i - usporio hod. Zaobilaznim putom zavsgne prema kotlinici, iz koje je, među voćkama, izvirivala njegova kuća.

+

Kod kuće već dugo, dugo čekao ga otac.

Nada, da će mu se nesretni sin kad - tad vratiti, iz dana u dan sve je više blijedila, blijedila, dok konačno nije

skoro potpuno izblijedila.

Kada sin ugleda oca, onako pogrbljena, propala, zamućena pogleda, skoro starca, dođe mu da propišti do neba, da ga svi bregovi i doline čuju.

-"Tata! Tata!"

Htio je da poklekne, da poljubi zemlju, da izusti: "Nijesam vrijedan...." Ali otac bi hitriji od njega. Prvi mu se bacio u zagrljaj.

+

Na njegov krik, što ga tog časa izbacio iz sebe, kao iz žive rane, dohrliše sluge. Dok otac jednom rukom pritišće glavu sina na svoje grudi, drugom domahuje slugama: "Brzo, brzo, iznesite najljepšu haljinu, najljepšu obuću! Brzo, brzo, zakoljite ugojeno tele, da jedemo, da se veselimo, jer je ovaj sin moj bio mrtav, pa je oživio; bio je izgubljen, pa se našao!"

2. Refleksije

Dragi vjernici!

Ovu tužnu priču nijesam ja izmislio. Ona je potekla iz usta našega bož. Spasitelja. Zabilježio ju je u sv. Evanđelju sv. Luka, pogl. 15, 11-32.

Zar u ovoj tužnoj priči ne vidimo sebe? Zar u rasipnome sinu ne raspoznajemo sliku svoga otpada od najmilijega među svima ocevima - od Oca svoga nebeskoga?

Obzirom na mnoge sinove ove moje župe, zar ćemo pretjerati, ako ustvrdimo, da su ne samo otpali od Boga, već da žive tako, kao da predobri Bog za njih ne postoji više? Zar među mojim župljanima nema i takovih, koji su napustili roditeljsku kuću svoga Oca nebeskoga još od prve svoje mladosti i još nikako ne misle, da se u nju vrate usprkos tomu, što se više od života nemaju čemu nadati? Usprkos tomu što su sav očev imetak već odavna rasuli? A on im eto ovih svetih korizmenih dana sa presvetoga svoga križa bolno dovikuje: "Puče moj, puče moj! Što učinih tebi, ili u čem ožalostih tebe? Odgovori meni!"

Ova sveta kuća Oca nebeskoga dobar dio godine zjapi prazninom. U ovoj Božjoj kući mnoga su mjesta prazna. Braća, koja ovdje redovito zauzimaju svoja mjesta, pitaju me, a i ja njih pitam, s velikom tugom u duši: Kada će nam se ta prazna mjesta popuniti? Kada će nam se naša zalutala braća javiti? Kada će se pod svodovima ovoga Božjega hrama oriti svake nedjelje snažna pjesma sviju mojih župljana:

"Ja vjerujem, ja se uhvam, - Bože dragi, ljubim Te;
Kršćanin se imenujem, - zato ono sve vjerujem,
Što nam Crkva, sveta mati, - Zapovijeda vjerovati!"

Zaključak

"Idi brzo na trgove i ulice gradske i dovedi ovamo siromahe i sakate, i slijepe i hrome... te primoraj neka dođu, da mi se napuni kuća (Lk. 14:21 i 23.)

I ja vama, dr.vj., zastupajući bož. starješinu ove blagoslovljene kuće, dovikujem: Idite brzo, raziđite se brzo po svim selima i zaseocima ove župe i primorajte tolike odbjegle sinove, da se vrate u kuću Oca svoga. Iako su osiromašili, jer su uludo potrošili Očev imetak; iako ih je osakatio grijeh, iako ih je zaslijepila strast, iako je grešna navika od njih učinila kljaste i bogalje, pozovite ih, primorajte ih da dođu. Otac ih čeka. Zar ne čujete kako pod svodovima ovoga svetoga hrama odjekuje Njegov bolni vapaj: "Puče moj, puče moj! Što učinih tebi, u čem ožalostih tebe? Odgovori meni!"

Idite, idite, raziđite se po svim raskršćima ove moje župe, u potragu za tolikom svojom zalutalom braćom! Recite im, da u kući očevoj ima još mnogo praznih mjesta za njih. Recite im, da vaša radost ne će biti potpuna, ako i oni ne će imati udjela u božanskoj Gozbi, koju im je Otac pripremio.

Idite moji dragi župljani, raziđite se po svim raskršćima, po svim selima i zaseocima ove moje župe i recite mojim zalutalim sinovima, da ih njihov župnik raskriljenih ruku čeka, jer je njemu povjerena sveta i draga zadaća, da ih raskajane predvede pred Oca.

Idite!

A mi?

A mi, koji nijesmo napustili kuću svoga dobroga Oca nebeskoga, mi koji smo ostali na Njegovu blagoslovljenom posjedu, mi ćemo svakog dana dizati ruke prema nebu i moliti Ga, da "potrči" prema njima, da im pošalje svoje svete anđele ususret, e bi ih doveli pred Njegove noge, e bi ih sklonuli, da Mu padnu u zagrljaj.

A međutim mi ćemo u sve ove svete dane razmotriti tužan udes rasipnoga sina, da nam nikada ne bi palo na um napustiti očinski krov svoga dobrog Oca nebeskog. Amen.

(Nastavak u sedmoj propovijedi druge nedj.korizme)

T U M A Č E N J E E V A N Đ E L J A

I. ISUS U PUSTINJI

"I postivši četrdeset dana
i četrdeset noći, ogladnje"
(Mt.4,2.)

Sa čistom srijedom ušli smo, dr.vj., u novo doba crkvene godine: u korizmeno doba. Korizma je najozbiljnije, najsvetije vrijeme u crkvenoj godini. To odmah primjećujete iz ovih potresnih crkv. pjesama, što ih sada pjevate. Korizmeno vrijeme uistinu je vrijeme Bogu prijatno, a nama spasonosno. Vrijeme zgodno, da se i mi duševno preporodimo, da se ostavimo grijeha, a počnemo živjeti pravim kršćanskim životom. Zato nas danas sv. majka Crkva preko sv. Pavla ap. opominje:

"Evo, sad je vrijeme obilne milosti, evo sad je vrijeme spasenja" (II.Kor. 6,4.)

Zašto je korizma najozbiljnije i najsvetije vrijeme u godini? Zašto je ona "vrijeme obilne milosti i spasenja?" Zato, dr.m.vj., jer je korizma priprava na najveći blagdan u crkvenoj godini, na Uskrs, pa kao što je Spasitelj naš Isus Krist ustao iz groba i time pobijedio smrt, tako i mi sada moramo ustati iz groba grijeha i probuditi se na novi život. Kako? Time, što ćemo činiti pokoru za svoje grijehe i na taj način neizmjernom Božjem Veličanstvu dati zadovoljštinu za iste.

Na to nas upućuje današnje sveto Evanđelje, koje ću vam sada ukratko protumačiti.

1. Svi smo dužni pokoru činiti

Današnje sv. Evanđelje veli, da je Spasitelj naš Isus Krist, odmah poslije krštenja, pošao u pustinju, da se postom i molitvom pripravi na javni život. Tamo se on On molio dugo, pobožno i žarko, i razmišljao o zadaći, što Ga čeka. Tamo se On razgovarao s Bogom, Ocem svojim. Preporučao mu sve ljude, osobito one, koji će u Nj vjerovati. U žarkoj molitvi i dubokom razgovoru s Bogom tako se zanio, da nije na hranu ni mislio. Punih četrdeset dana nije osjetio potrebe za hranom. Kada se poslije dugotrajne molitve kao probudio, osjetio je veliku glad. Tijelo Mu je oslabilo. Sile smalaksale, lice omršavilo, oči upale. I snađe Ga velika želja da jede.

Zašto sve to, dr.m.vj.? Zašto Spasitelj naš čini toliku pokoru, kada "nije poznao grijeha"? (II.Kor. 5,21). Zato, da nas svojim primjerom potakne na pokoru. Bez djela pokore, dr.m.vj., nema pravoga kršćanskoga života. Pokoru treba činiti za to, jer smo svi griješnici. Da nije bilo grijeha, pokore ne bi trebalo, ali kad je svijetom zavladao grijeh, nastala je potreba pokore. Kada, naime, kažemo da je grijeh najveće zlo, čak jedino, pravo zlo, onda je jasno, da onaj,

koji je to zlo počinio, mora ga požaliti. A u tome je pokora.

Evo vam primjera:

U ljutini grdno si Boga opsovao. Kada si došao k sebi, uviđaš tešku uvredu, koju si psovkom Bogu nanio. Taj te grijeh strašno peče i ne da ti mira. Prvom zgodom ideš na ispovijed. To ti nije dovoljno, jer osjećaš da dobrome Bogu moraš pružiti zadovoljštinu za toliku uvredu. Zato odlučuješ da ćeš jedan dan strogo postiti. Što si time učinio? Bogu si pružio zadovoljštinu za svoj grijeh jednim pokorničkim djelom. U ovome slučaju postom.

Kako iz gornjega primjera vidite, u pokori mi sami svojevoljno preuzimamo na sebe zadovoljštinu za grijehe. Time razoružavamo Božju pravdu, koja je povrijeđena grijehom. Mi tim načinom preuzimamo stvar Božju, protiv nas samih; svojstvo Božje, kojim se Bog protivi grijehu i srdi na nj. Pa kao što se Bog srdi i kazni grijeh, tako se i mi moramo srditi i kažnjavati grijehe dobrovoljnom pokorom.

Nikada za nas zgodnijega vremena, dr.m.vj., da činimo pokoru, kao baš sada u korizmi, kada se sjećamo koliko je strašne muke naš božanski Spasitelj prepatio, da bi Bogu dao zadovoljštinu za naše grijehe. Daleko sam od toga da vam u tu svrhu preporučam duge postove, ili kakvu tešku tjelesnu pokoru, jer znam, da je dobar dio vašega teškoga života ustinu neprestana pokora. Baš zato želim da vam ovom prilikom toplo stavim na srce, da sve muke i boli, što vam ih život u toliko obilnoj mjeri donosi, namjenite za pokoru svojih grijeha, a kao zadovoljštinu za uvrede, što ste ih cijeloga svoga života nanijeli dobrome Bogu. U tome se naročito vježbajte u korizmi, kada se sjećamo pregorke muke našega Spasitelja. Time ćete otplatiti Bogu teški dug za svoje grijehe i to će vam biti najbolja priprava za uskršnju sv. ispovijed i pričest.

2. Napasnik i njegove zamke

Kada je Isus pošao u pustinju, znao je vrlo dobro kakva Ga strašna borba poslije toga čeka. Znao je također i svoga protivnika. Farizeji, Vrhovno sudište, što Ga je imalo osuditi na smrt; vojnici, koji su Ga imali svezati i na križ razapeti, bili su samo oružje u rukama toga protivnika. Ali pravi protivnik bio je netko drugi. Isus je Istina, dok je taj Njegov protivnik otac laži. Isus je svjetlost, dok je taj Njegov protivnik vlast tame. Isus je Janje Božje, koji oduzima grijehe svijeta, dok je Njegov protivnik paklena zmija, što donosi grijehe na svijet. Taj Njegov protivnik bio je đavao.

Prije nego što je imala da započne presudna borba, Janje Božje moralo se sresti sa paklenom zmijom. Zato je pošao u pustinju. Iz vreve u samoću, među krševitim brdinama, gdje ne izbijaju izvori i gdje ne klasa žito. U toj samoći proboravio je četrdeset dana u molitvi i postu. Konačno je dozvolio svome protivniku da Mu se približi.

Đavao još nije bio posve siguran tko je Isus. Zato će Ga kušati, da oda svoju tajnu, ili će Ga zavesti na djelo, da

Ga rastavi od Boga, pa će se tako riješiti svog pogibeljnog protivnika. Isus je dopustio da Ga đavao kuša na tri načina, jer sve napasti što čovjeka mogu snaći, potječu iz tri vrela. To je prije svega požuda tijela, koja čovjeka napastuje, da ugađa svome tijelu. Zato Mu veli đavao: "Ako si Sin Božji, kaži da ovo kamenje postane kruhom" (Mt,4,3). Isus mu odgovara: "Ne živi samo čovjek o kruhu, nego o svakoj riječi, što izlazi iz usta Božjih" (Ib.).

Drugom je kušnjom htio đavao zavesti Isusa na preuzetnost, taštinu i oholost, da svijet Isusa hvali, kako su Ga anđeli prihvatili, kada bi se bio bacio s velike visine. I zato veli Isusu: "Ako si Sin Božji, baci se dolje (i ne će Ti se ništa dogoditi), jer je pisano (u sv. Pismu): Anđelima svojima zapovijedit će za Tebe, i na rukama će Te nositi, da gdje ne zapneš za kamen nogom svojom" (Mt.4,6). Kada bi poslušao đavla, i spustio se na zemlju, pokazao bi da je tašt i ohol. Zato odbi Isus đavla riječima: "Ne kušaj Gospodina Boga svoga" (Ib.7), a to znači, da čovjeku nije dozvoljeno bez potrebe tražiti od Boga čudo.

Trećim i posljednjim nasrtajem đavao kuša predobiti Isusa sa zemaljskim dobrima. Kako mi silne zemlje vidimo na malom zemljovidu, tako je možda đavao pokazao Isusu lijepotu svijeta samo u slici, koja nama nije poznata. Pokazujući kraljevstva ovoga svijeta, reče đavao Isusu: "Sve ovo dat ću Tebi, ako padneš ničice te mi se pokloniš" (Ib.9).

Obećani Spasitelj svijeta imao je osvojiti ovaj svijet i osnovati na njemu svoje kraljevstvo. Ali će to zaslužiti svojom gorkom mukom i sramotnom smrću na križu. Šada Mu đavao nudi vladu nad svijetom bez ikakve muke, uz jedini uvjet, da je s njime dijeli. Ali se ljuto prevario. U častu, kada se đavao toliko uzobjestio, pa traži da Isus s njim dijeli vlast nad svijetom, snađe ga odlučan udarac. Janje Božje ne odoli više tolikoj drskosti, te zgazi paklenu zmiju riječima: "Odlazi sotono! Pisano je: "Gospodinu se Bogu svome klanjaj i njemu jedinome služi" (Ib.10).

Potučen na svakome polju, sramotno uzmaknu sotona. Čim se đavao udaljio, pristupili su k Isusu anđeli, da Mu služe.

Koliko nade i koliko utjehe za nas, dr.m.vj. u ovom odlomku današnjeg sv. Evanđelja! U svemu nam je naš božanski Spasitelj htio biti sličan, pa eto gledajte, čak i u napastima. On, Najsvetiji, dozvolio je, da Mu se Njegov najljući neprijatelj ne samo približi, već da Ga se i svojim poganim rukama dotakne. O, strahote! O, poniženja! A zašto sve to? Jer nas je ljubio. Da, ljubio nas je, pa je zato dozvolio da Ga đavao kuša, kao što majka prethodno kuša gorki lijek, da ohrabri dijete da ga ispije. I taj gorki lijek i to gorko poniženje htio je naš Bož. Spasitelj kušati, da bi nas ohrabrio u borbi protiv nečistoga duha. On je znao da će protivnik naš, đavao, kao ričući lav oko nas obilaziti, tražeći da nas proguta (I.Petru 3,8.), navodeći nas na otpad od Boga. Grešnim mislima, željama, riječima i djelima, pa nas stoga svojim primjerom potiče, da mu se opremo, kao što mu se On opirao.

Reći ćete:

2.Zašto Bog dozvoljava da nas đavao napastuje i kako ga mu se odupremo?

a) Prije svega, dr.m.vj., morate biti na čistu, da ako na nas nalete i najstrašnije napasti, a na njih ne pristanemo, već im se svom snagom odupremo, ne samo što nijesmo sagriješili, već smo veliku zaslugu pred Bogom stekli. Pas pred kućom, svezan na lancu, može na te lajati do mile volje, ali je glavno ne osloboditi ga lanca, jer će onda na te nasrnuti. Napast može u tebi probuditi zle misli, zle želje i ružne predodžbe, ali ćeš ih ti odbiti od sebe, kao što odbijaš od sebe dosadnu muhu, kada ti je na lice stala. Rđave misli, rđave predodžbe mogu te nenadano toliko zaokupiti, da se prvoga časa niti ne sjetiš kuda sve to smjera, ali čim si se dosjetio da su one grešne i da te vabe na grijeh, tog istog časa, mirno i pribrano, ali i odlučno moraš ih od sebe odbiti, jer ako na njih pristaneš i s njima se zabavljaš, bijesnog si psa iz lanca razriješio, i dušu si svoju grijehom okaljao.

Ne bojte se napasti, dr.m.vj., nikako se ne bojte napasti! One su nam korisne, i zato Bog dozvoljava da na nas nasrću, da upoznamo svoju strahovitu bijedu i ovu svoju jadnu narav tako sklonu na zlo, kao što je sklona vaša zemlja, koju ste jučer obradili, da na nju uzraste najotrovniji korov.

Ne bojte se napasti, dr.m.vj. nikako se ne bojte napasti! "Kraljevstvo Božje - reče naš božanski Spasitelj - trpi nasilje i samo ga silnici grabe" (Mt.11,12). Pobjede nema bez borbe; ljubavi nema,gdje nema žrtava. Kada na nas navale napasti, to je pravi čas kada moramo Bogu posvjedočiti svoju hrabrost i svoju ljubav. Zato reče sv. Pavao: "Dobar sam boj vojevao, trku svršio, vjeru sačuvao. Zato mi je pripravljen vijenac pravde" (II.Tim.4,7).

b) Pitate me: Kako da se odupremo napastima? U tome slijedite primjer božanskoga Spasitelja.

Molite se. Isus se u pustinji molio i vi se u napasti molite. Rekao sam vam više puta, a i sada vam to ponavljam: molitva umiruje naše strasti, kao što glazba umiruje najotrovnije zmije i čini ih neškodljivima.

Odmah se oduprite napasti. Napast je kao iskra, što ti je pala na odijelo. Ako je odmah ne utrneš, zahvatit će ti čitavo odijelo. Isus se nije upuštao u razgovor sa sotonom kao što se upuštala Eva. Istoga časa udario je bičem protivnika i rekao mu:"Odlazi sotono!"

Odmah se oduprite napasti, pa i u najmanjoj stvari. U času kada zmija izmili iz svoje rupe, stani joj odmah na glavu, da te ne bi smotala, jer će tada biti teža borba. U prvom naletu đavao je tražio da Isus pretvori kamenje u kruh. Tko može u tome što zna vidjeti? Ali kasnije je tražio, da mu se pokloni.

Tako čini đavao. Najprije iz svoje paklene jazbine izmili glavu. Ta njegova glava, to je grešna misao. Zgazi je odmah, jer inače će sav izmiljiti iz svoje jazbine, zapličući te grešnom željom, a od želje do pristanka ne treba mnogo.

Čim na to pristaneš, stavio si otrovnu zmiju u svoja njedra.

Sv. Ignacije Lojola postao je vitez. Kralju je htio posvjedočiti svoju zahvalnost. Čime i kako? Brzo mu se pružila prilika. Opsjedajući grad Pampelonu, povika svojim vojnicima: "Ili pobijediti, ili umrijeti!"

Vjernici! I mi smo postali Božji vitezovi po sakramentu sv. potvrde. Moramo po svaku cijenu braniti tvrđavu naše duše od nasrtaja paklenog duha. Naš bojni poklik neka bude: "Ili pobijediti, ili umrijeti!"

Neka nas tu borba ništa ne plaši! Janje Božje, kojem smo krvlju otkupljeni, pobjeđuje paklenu zmiju. Svrstajmo se u Njegove redove i pođimo za Njim. Ako ćemo biti uz Njega, pobjeda nas neizostavno čeka. Amen.

II. NAPASTI

"Blago čovjeku, koji je izdržao napast. Jer ako ostane vjeran, primiti će krunu života, koju je Bog obećao onima koji Ga ljube".
(Jak. 1,12)

U pustinji, daleko od vreve, gdje se ne viđaju ljudska lica, niti čuju ljudski glasovi, zbio se strahoviti dvoboj, kome niti je bilo, niti će ikada biti ravna. S jedne strane stoji Isus, Knez mira, Spasitelj naš; dok s druge strane stoji sotona, knez mržnje, upropastitelj roda ljudskoga.

Tri je puta uperio đavao svoje strijele u Isusa, ali mu ih je Isus tri puta izbio iz ruku, odmjerivši mu ravnom mjerom. Konačno mu reče: "Odlazi sotono!"

Slušajući današnje sv. Evanđelje, sigurno vas je zaokupila misao: zašto je Isus dozvolio da ga đavao kuša? Zato, dr.m.vj., da bi nam bio primjer i utjeha. Primjer kako mi moramo postupati u napastima; utjeha - kako mi nikada ne smijemo klonuti u napastima. Zato veli sv. Pavao ap.: "Trebalo je da u svemu bude sličan braći..., jer zato, što je sam stradao kada je bio iskušan, može pomoći onima, koji su u iskušenju" (Hbr. 2, 17-18).

Ja znam, da među mojim vjernicima ima dobrih i pobožnih duša, koje ne znaju razlikovati grijeha od napasti. Muče ih svakojake misli i predodžbe, osjećaju u sebi neuredne porive i žudnje. Tada misle, da su sagriješile, od Boga otpale, da ih je Bog napustio. Takovima ja danas upućujem ove svoje riječi, želeći ih upozoriti, da moraju dobro razlikovati što je napast, a što grijeh. Nije zlo u tome, dr.m.vje., što u sebi osjećamo strast, zao poriv, mržnju prema bližnjemu i td. To o nama ne ovisi. Takova je ljudska narav poslije grijeha: ranjena, oslabljena, na zlo sklona. Jedno o nama ovisi: da se zlu u sebi ne prepustimo i ne predamo. O tome ću vam danas govoriti.

1. Napast nas uvijek prati

"Uoči sv. Lovre", - tako piše sv. Terezija Avilska, -"osjetila sam tolike napasti, da se nijesam nikako mogla sabrano Bogu moliti. Čak poslije sv. pričesti salijetale su na me tolike tašte i isprazne misli, da se nijesam mogla ni časkom sabrati. Zavidala sam svetim pustinjacima, koji su čitav svoj vijek proveli u samoći, te sam držala da što je čovjek dalje od svijeta i od svake grešne prirode, da je to bliži Bogu, a manje izložen napastima. Tog časa trgne me nutarnji glas: "U velikoj si zabludi, kćeri moja! Svugdje ćeš naići na napasti. Budi strpljiva. Dok god živiš, takvim kušnjama ne ćeš izbjeći" (G.Colombo: Pensieri sui vangeli, II.sv.; str.21).

Kako vidite, dr.m.vj. svece nije poštedila napast, pa ne će ni nas. Nijesu sv. Benedikt i sv. Franjo Asiški bili jedini, koji su se valjali u trnju, da u sebi oslabe navalu grešna tijela. Nije uopće bilo među svecima, koji nije čitava svoga vijeka imao posla sa svojim zlim sklonostima: ili sa srdžbom, ili sa ohološću, ili s nepouzdanjem u Boga, ili sa nečistim mislima, željama i predodžbama. Dakle i na svece salijetala je napast. Često puta najgora i najteža. Zato je dr.m.vj., s naše strane naivno i smiješno, kada tražimo, da ih nemamo, ili kada zbog njih postajemo malodušni.

Upamtite dobro! Prave kreposti nema bez borbe. Zasluga pred Bogom nema bez napasti. Čistoće - koja bi bila dragovoljna i velika - nema bez grešnih nagona i bez grešnih strasti. Bez strasti može biti samo dijete, ali junak i božji borac ne može biti. Bez napasti može čovjek biti presađen u raj, kao dijete u krsnoj nevinosti, ali bez nje ne može raja zaslužiti. Samo u napasti pokazuje se vjernost i ljubav k Bogu; samo krepost, koju braniš, u punom je smislu tvoja. Što ništa ne stoji, nema nikakve veće vrijednosti. Ljudska je veličina samo u jakoj, pobjedničkoj volji.

Da li nam je sada jasno zašto je Božanski Spasitelj dozvolio da čak Njega napasnik napastuje? Iz današnjega sv. Evanđelja mora nam biti posve jasno, da naš Bož.Spasitelj očito računa da u nama živi zlo, kada nas svojim primjerom od njega odvraća. On nas potiče na borbu, na opiranje a toga nema bez protivnika.

2. Non nocet sensus, ubi non adest consensus

Nije zlo u tome, što u sebi osjećamo zle sklonosti: oholost, mržnju, grešne porive svoga kukavnog tijela, ljutinu, samoljublje, pohlepu za blagom i t.d. To o nama ne ovisi. Već sam vam na početku ove svoje propovijedi napomenuo, da je na to sklona naša ljudska narav iza grijeha. Mi za to nijesmo odgovorni. Bog to samo dopušta i pripušta. Jedno samo o nama ovisi, i to smo dužni Bogu: - da se zlu u sebi ne prepustimo i ne predamo. Valja da se borimo protiv zlih sklonosti i napasti. Treba da sa voljom, dušom budemo uz dobro. Da ne učinimo

zlo, koliko god nas narav na nj mamila i u njemu uživala, već da činimo dobro.

Kada to činimo, onda smo pravednici. Kada to činimo vazda, onda smo sveci. Ništa ne smeta što u našem srcu i u našem tijelu bijesni bura. Volja je u našoj ruci i nju mi moramo dati Bogu.

Sv. Augustin prispodablja napasnika sa psom na lancu, koji može, koliko hoće, lajati i trzati se, ali ujesti ne može, osim onoga, koji mu se sam, slobodnom voljom približi.

Neka nas dakle, dr.m.vj., ništa ne smeta to, što smo rastreseni kod molitve, ako se samo rado molimo i čuvamo, koliko je do nas, hotimične rastresenosti, a vanjsko je naše držanje pristojno i pobožno. Neka nam ništa ne smeta to, što u svom srcu osjećamo odvratnost prema svome bližnjemu, ako se uza sve to trsimo, da budemo s njim ljubezni i da mu ne učinimo ništa na žao. Neka nam ništa ne smeta to, što nam najgore psovke i hule padaju na pamet, ako ipak nikada ne opsujemo, a idemo revno u crkvu i Bogu se molimo. Neka nam ništa ne smeta to, što smo od naravi nagli i razdražljivi, ako se samo znamo svladati, pa ne činimo ništa, što bi drugoga moglo uvrijediti. Neka nam ništa ne smeta to, što se u nama uzdižu grešne strasti, nečiste predodžbe, pa čak i tada, kada se Bogu molimo, ili kada idemo u crkvu. Glavno je u svemu tome, da se radi toga ništa ne zbunimo, već da ih, bez ikakva uzrujavanja, od sebe odbijamo kao što od sebe odbijamo dosadne muhe ili komarce, kada nam nalete na lice. Iako tog časa ne osjećamo Boga u sebi, iako držimo da nas je On u tome tečkom času napustio, On je ipak s nama i mi s Njim. On je tog časa dozvolio našem protivniku, da nas napadne, da vidi, da li ćemo Mu u času kušnje ostati vjerni. Upravo tog presudnog časa Bog prati svaki njegov pokret, i - kako veli sv. Pavao ap. - "ne će dopustiti, da budemo kušani preko sile, nego će napast tako okrenuti, da joj mognemo odoljeti" (I.Kor. 10,13).

3. Vjerni Bogu do kraja

O tome, kako se ne smijemo bojati napasti, dok njima ne privolimo, daje nam divan primjer sv. Katarina Sijenska. Evo što ona veli: "Ružne, ogavne predodžbe nizale su se ispred mene jedna za drugom. Što sam ih više od sebe odbijala, to su me one sve više i više zaokupljale. Obuzeo me silan strah. Činilo mi se, kao da kakva mutna bujica iz mene izbija i sobom me nosi. Moja se volja tome silno opirala, ali mi se činilo, da su mi sile već na izmaku. Ova je strašna borba u meni trajala više dana. Konačno ugledah svoga Spasitelja, pa mu se potužih: "Ah, moj dobri Spasitelju, gdje si do sada bio, dok sam ja tonula u toliki mrak" - "Kćeri moja, ja sam bio u tvome srcu". - "Kako si Ti mogao uza nj biti - odvrati svetica - kada su ga grešne želje i predodžbe toliko bile zaokupile?"

Tada je Gospodin upita, da li je u onim teškim časovima osjećala slast i užitak. "O ne, ne slast i užitak - odvrati svetica - već strašnu odvratnost. Strašnu odvratnost glede svoje velike bijede; skrajni napor da se oduprem mutnoj bujici,

što me sobom nosila, i žarku želju da bih Te mogla vijekom ljubiti". Tada joj reče Isus: "Ja sam bio tog časa u tvome srcu. Ja sam u tvom srcu raspirio onu silnu odvratnost prema grijehu. Ja sam krijepio tvoju volju, da se napasti odupreš. Ja sam pročišćivao tvoju ljubav, da bi zavrijedila vječnu nagradu". (Colombo)

Kako vidite, dr.m.vj., napast može biti jaka; ona može dugo potrajati. U mnogim slučajevima to može biti i stvar živaca, zdravstvenog ustrojstva, nasljeđa, ishrane, životnih uslova i okolnosti, te načina rada i života. Nepametno je stoga i štetno, ako se ljudi, koji inače čitavim srcem Boga traže, zbog toga zbunjuju. Svakako ne smijemo im dati povoda. A dođu li nam bez naše krivnje, treba ih dočekati mirno, bez uzrujavanja, kao nešto što prati ovu jadnu našu ljudsku narav, izopačenu grijehom i sklonu grijehu. Riječ u jedno - a to vam već rekoh: Pas na lancu može, koliko hoće, lajati, trzati se, ali ujesti ne može osim onoga, koji mu se sam, slobodnom voljom približi.

Zaključak

Dakle, dr.m.vj., ne treba da nas napasti zbunjuju, ni da nam otmu mir, veselje i sreću djece Božje. Đavao je već napola uspio - ako se uslijed napasti - osjećamo nesretnima, malodušnima, utučenima, nervoznima. Ne, ne, njih valja uzeti samo kao križeve. I nositi ih valja kao križeve: - mirno i vedro. Ni boriti se ne treba protiv njih tjeskobno i uzrujano. Sila tu ne pomaže, već valja raditi svoj posao, moliti se i činiti dobro, a napasti i strasti prezirati kao dosadnu pasju lavež.

Tada će nam napasti biti samo vrelo zasluga, škola tvrde, prokušane kreposti i preduvjet da ćemo uvijek ostati ponizni. To je silno važno. Tada će se na nama ispuniti riječi Duha Svetoga: "Blago čovjeku, koji je izdržao napast, jer ako ostane vjeran, primiti će krunu života, koju je Bog obećao onima, koji Ga ljube" (Jak. 1,12).

III. POST

"I postivši četrdeset dana i četrdeset noći napokon ogladni"

(Mt.4,2)

Mi, dr.m. vj., kao da više nijesmo svijesni, što nam je zapravo korizma i što nam mora da bude. Do nedavna se na korizmu, naročito po našim selima, strogo pazilo, ali u posljednje vrijeme počelo se očito na to naglo zaboravljati. Nije ni čudo. Gradovi su nam svaki dan puni bezvjerstva, pa se to bezvjerstvo naglo širi i po našim selima, a pogotovu ako su ona u neposrednoj njihovoj blizini. U gradovima se i pod korizmom veseli, pjeva, pleše, smije i uživa, i u mesu i u raz

bludu baš kao i inače. Gradu je to vječni i jedini smisao života. Grad se u velikoj većini ne kaje i ne moli.

Na svoju veliku žalost vidim, da i ova moja župa, baš što se tiče korizme, već stoji pod razornim uplivom grada. I ova moja župa već klipše za modom i za duhom vremena. Skoro je posve nestalo naših lijepih korizmenih običaja, punih pokorničkog duha, punih skrušenja i pokore, punih uzdaha i vapaja za milosrđem i oproštenjem.

Nestalo je i najvidljivijeg obilježja korizme: posta. Doduše Crkva ga uskoro posve ukinula, uzevši u obzir teške poratne prilike, ali zato nitko ne brani revnim i svijesnim katolicima, da poste od dobre volje. Barem toliko, da i obzirom na post bude korizma jasno podvućena kao doba pokore, skrušenja i duboko prožetog vjerskog života.

I baš u tome postu ja sam vam odlučio danas govoriti, i to kao o najprikladnijem sredstvu da ojačamo svoju volju, da upokorimo svoje tijelo, da Bogu pružimo naknadu i zadovoljštinu za svoje grijehe i sklonemo Ga na milosrđe i oproštenje.

Da post nije nešto veliko u očima Božjima, Sin Božji he bi bio postio punih četrdeset dana i četrdeset noći.

1. Post koristi zdravlju

Nema mnogo vremena kako mi je neki moj župljanin pričao:"Pošao ja u grad prodavati drva. Pošto sam rasteretio kola i naslagao drva u dvorištu, pozvala me u kuću milostiva, da se malo pokrijepim. Bio baš petak. Ponudila me slaninom, kruhom i čašom dobra vina. Kruh sam uzeo, vino dakako nisam odbio, a na slanini sam se zahvalio, jer da je petak. Na to mi se milostiva od srca nasmijala, pa mi rekla:"Zar se vi seljaci još držite tih gluposti!"

Kako vidite, dr.m.vj., mnoga se "prosvjetljena" gospoda našem postu i nemrsu sažalno smiju i prelaze preko takovih "gluposti" sa posprdnim omalovažavanjima. Danas se o postu zapravo ne smije govoriti, a da sebi ne udariš žig zaostalosti i nekulture.

Da li je post znak zaostalosti i nekulture? Ja tvrdim da nije. Zašto? Jer ako hoćemo promatrati post i sa zdravstvenog stanovišta, ono nikada ne škodi zdravlju, već ga naprotiv jača. Zato su baš crkveni oci, u svojim hvalospjevima postu, s mnogo finog shvaćanja i duhovite naravnosti, znali da i zdravlje navode na obranu i u pohvalu posta. Evo na pr. što u tome pogledu veli sv. Anastazije: "Post liječi čovjeka od bolesti, stišava u njemu navalu krvi, srce mu pročišćuje, tijelo čini snažnijim i otpornijim". (Lib.I.de Virgin). A što je god rekao ovaj svetac, a i mnogi drugi, kao sv. Augustin, sv. Jeronim, sv. Bernardo, živa je istina i u naše dane. I danas puno više ljudi umire od neumjerenosti i sladokustva, nego od posta i uzdržljivosti. Pitajte liječnike i svi će vam oni potvrditi, da ljudi, naročito oni u gradu, škode svome zdravlju baš prevelikim uživanjem mesa; onog mesa, koje Crkva u prvom redu uskraćuje svojim vjernicima na dan nemrsa i posta. Sve najra-

širenije bolesti, srčane, žilne, bubrežne, reumatične, među njima i žalosne blizanice: ovapnjenje žila i šećerna bolest, imaju svoj korijen u preobilnoj ishrani. Gradski svijet u starijim godinama redovito boluje, a to uvijek ili gotovo uvijek zbog preužitka bilo u alkoholu, bilo u mesu ili slatkišima. Nitko mi ne će zanijekati, da naš seljak, koji živi potpuno siromašnije i mora da se odriče mesa najvećim dijelom godine, redovito je jači, sačuvaniji i zdraviji; što je najbolji znak, da čovječje tijelo ne treba onoliko, koliko mu daje moderni način života, i da bogat i obilan način ishrane nije ni naravan ni koristan. Kada obole, onda se i velika gospoda vraćaju, htjela ne htjela, k postu, jer im sam liječnik propisuje, da se čuvaju masnih jela i da se hrane zelenjem i voćem. Ne bojte se! Dok se budete hranili repom i krumpirom, svježim sirom pa i žgancima, ne će na vas udariti kap, pa ni šećerna bolest. U gradu, naročito bogatiji sloj ljudi, teško da doživi osamdesetu, a ovdje u našem selu svi znate da imademo i osamdesetgodišnjaka, koji pluže i kose, kao da im je tek trideseta godina. Recite mi: je li dakle grijeh na čovječanstvu, ako mu Crkva svojim zapovijedima otkine od usta koji nepotreban zalogaj i koju rezu mesa, koja mu i tako više škodi nego koristi.

2. Post jača volju

Ne samo što post i nemrs koriste zdravlju, već su oni škola volje, jačanje duha. Htio bi petkom zagristi u meso ili slaninu. Znadeš da ti sada više nije grijeh, jer je Crkva dozvolila, da i petkom možemo jesti meso. Ali ti ipak veliš: "Ne ću! Nijesu ga u taj dan ni moji stari jeli, pa ne ću ni ja". Šta si učinio? Nadvladao si samoga sebe, pobijedio si samoga sebe; tvoja je volja pobijedila tvoj nagon. Kako si danas pobijedio samoga sebe, što nisi htio okusiti mesa, iako ti to nije bilo zabranjeno, sutra ćeš se znati svladati u drugoj stvari, prekosutra u trećoj i tako redom. Na taj način vodiš kontrolu nad samim sobom i postaješ sve jači. Biti ćeš danas sutra u stanju, da ostaneš dobar i Bogu vjeran i u teškoj prigodi, i u većoj napasti. Post te odgojio.

Zar je zlo skratiti svomu tijelu nešto, što mu nije neophodno nužno, pa čak i štetno? Zašto uvijek robovati tijelu? Zašto dozvoliti tijelu da uvijek zapovijeda, a volja da bude samo njegov sluga ili nemoćan gospodar? Zašto da komad mesa ili slanine bude veće dobro, nego pobjeda nad samim sobom? Zašto da grkljan očuti zadovoljstvo, mjesto da Bogu učinimo zadovoljstvo time što ćemo se, Njemu za ljubav, odreći nečega što nam čini zadovoljstvo?

U tome leži dr.m.vj. smisao posta i nemrsa u kršćanstvu. On treba da ojača višega, duhovnoga Božjega čovjeka. A uporedo s time treba da upokori i oslabi tijelo, ukoliko je ono nosilac nereda u čovjeku. Ne, dr.m.vj., nije namjera Crkve, da mi postom i nemrsom ubijamo svoje tijelo, već da ga držimo u šakama, otimajući mu suvišno, pa koji put i dopušteno. Držeći ga time na uzdi, mi mu nedamo da se pobuni i da nas zavede na otpad, da njegove strasti ne planu i zarobe duh.

3. Post proniknut vrhunaravnim razlozima

Vidjeli smo da post koristi zdravlju i jača volju, ali to nijesu jedini razlozi zašto Crkva preporučuje post. Glavno je kod posta to, da ga mi uzimamo kao pokoru za svoje grijehe, a pogotovu sada u korizmi, kada treba da ustanemo na novi život, a stari, grešni, treba da u nama umire na duhovnome križu pokore i samozataje.

Pokora za grijehe, zadovoljština za grijehe, eto glavnog cilja posta! Mi znamo, dr.m. vj. da smo svojim grijesima teško uvrijedili neizmjerno Božje veličanstvo. Ono ne samo što ustaje protiv svakoga grijeha, nego i traži zadovoljštinu za tako veliko zlo. Dakako, puno je bolje, da mi sami preuzmemo na sebe tu zadovoljštinu, djelima svojevoljne pokore, ne čekajući da se nad nama ispuni pravedna osuda Božja.

Da bi me mogli razumjeti evo vam primjera:

Sin je teško uvrijedio oca. Toliko se zaboravio, da je čak digao ruke na nj. Otac ga mora kazniti. Ne bi bio otac, kada ne bi to učinio. Sinu je to silno žao. Ne bježi od kazne, jer zna da ju je zaslužio, već jedino žali što je svoga oca duboko uvrijedio i ražalostio, zato ide k njemu, pada pred njegove noge, u suzama ga moli za oproštenje. Otac vidi duboku bol svoga djeteta, pa mu uvredu oprašta. Ali sinu to nije dovoljno. On živo želi pružiti ocu zadovoljštinu za toliku uvredu. Što sada čini? Odriče se svake zabave, svakoga zadovoljstva, da bi ocu dao dokaza svoje boli. Dok nedjeljom druga djeca idu na zabavu, on ostaje kod kuće; uvijek uz oca; svaku mu želju ispunja, da bi ocu pružio dokaza o svome dubokom kajanju. Samo se po sebi razumije da se očev opravdani gnjev polako stišava, jer vidi da je sinovljevo kajanje uistinu pravo i duboko, pošto ga sin potkrijepljuje i djelom.

Eto vam dr.m.vj., primjera iz kojega možete razabrati smisao pokore, a u ovom slučaju posta.

Istina je naše sv. vjere, da nam Bog u sakramentu sv. ispovijedi oprašta grijehe i vječnu kaznu, koju smo radi svojih grijeha zaslužili. Kada idemo na ispovijed, mi se kajemo radi svojih grijeha i velimo Bogu: "Kajem se od svega srca što sam uvrijedio Boga, najveće i najmilije dobro!" Ali zar tada nema pravo Bog reći: "Čime mi dokazuješ, da ti je uistinu žao, što si me uvrijedio. Kamo zadovoljština za tolike uvrede?" Svijesni toga, mi tada preuzimamo na sebe dobrovoljno djelo pokore, da bi uvrijeđenome Božjem veličanstvu pružili dokaza svoga kajanja. Ako se radi o postu, mi tada, ako ne riječima, ali svakako djelom velimo Bogu: "Bože, ja se Tebi za ljubav odričem izvjesne hrane, koja mi inače prija, da bi ti tom svojom žrtvom, dao zadovoljštinu za tolike uvrede i pružio ti dokaza koliko mi je žao, što sam Te tolikim grijesima uvrijedio".

Kako vidite, dr.m.vj., ako mi postimo, imajući pred sobom tu svrhu, tada post poprima u očima vrhunaravnu vrijednost, jer nas s Bogom izmiruje; briše nam grijehe i kazne što smo ih grijesima zaslužili, te nam zaslužuje Božju milost i blagoslov.

Zaključak

Sada, pogotovu u korizmi, ne će nam ta mala žrtva biti teška, kada se sjećamo kolika je djela pokore za nas božanski naš Spasitelj na sebe primio, da bi Bogu pružio zadovoljštinu za naše grijehe.

Iako vas Crkva, dr.m.vj., na to više ne obvezuje, ali ipak nastojte da svetite korizmu, da svetite svaki petak u tjednu kakvom dobrovoljnom pokorom, naročito u jelu, da bi time Bogu dali zadovoljštinu za svoje grijehe i pružili Mu dokaza svoje ljubavi, kada je On toliko za nas trpio. Po sebi nije ništa onaj zalogaj mesa ili slanine. Ali kada to ne uzimaš u dokaz svoje ljubavi prema Bogu, svoga kajanja, što si dobroga svoga Oca nebeskoga tolikim grijesima uvrijedio, tada je to čin bogoštovlja, tada je to sveti čin, tada se Bog tome veseli, jer Mu pružaš dokaza svoje ljubavi, pa će ti tada svakako ljubav ljubavlju vratiti. Amen.

O B R A N A V J E R E

15. JA MOGU I NE VJEROVATI, PA IPAK BITI POŠTEN ČOVJEK

Danas ćemo se pozabaviti jednim prigovorom, koga često čujete. Taj prigovor glasi: "Ja mogu i ne vjerovati, pa ipak biti pošten čovjek." Što to znači? To drugim riječima znači: "Ja ne vjerujem u Boga i zato nikada ne idem u crkvu, ali unatoč tomu točno ispunjavam svoje dužnosti prema sebi, i prema svojoj obitelji, i prema svome bližnjemu."

Da li je to moguće? Nije! Evo me odmah da Vam to dokažem.

1. Teško je, vrlo teško naići na čovjeka, koji nema vjere, a koji bi usto bio, u potpunom smislu riječi, pošten

Što vi tražite od poštena čovjeka? Da zna svoju dužnost i da ima snage tu svoju dužnost vršiti. Da li onaj, koji ne vjeruje u Boga i koji za to nikada ne ide u crkvu ispunja u punoj mjeri ta dva uslova, tako da bi se za nj moglo reći da je uistinu pošten čovjek? Sumnjam! Ozbiljno u to sumnjam!

a) Zašto? Zato, jer nas sv. vjera uči - a to i iz iskustva znamo - da ako čovjek ne priznaje nikakove vlasti nad sobom, a usto biva prepušten samomu sebi, svome neznanju, svojim strastima, tada on ne može imati jasan pojam: što je dobro, a što zlo, da bi dobro prigrlio, a zlo odbacio. Pitajte takove ljude, koji se razmeću svojom nevjerom, i svojim tobožnjim po-

štenjem:" Što držite o braku? Da li mora muž biti vjeran svojoj ženi?" Iz njihova odgovora odmah ćete razabrati kako njihovo tobožnje poštenje u tome pitanju jako hramlje. Pitajte ih dalje: "Smije li čovjek ulijevati vodu u vino ili u mlijeko, kada je u pitanju dobit? Smije li kravi napumpati vime, ili je čak napajati rakijom, kada mora da prođe kroz mešetareve ruke? Smije li kravi podmetnuti tele, da bi izgledala plodna, a kad tamo ona odavna jalova? Smije li preorati međaš i zahvatiti plugom u susjednu njivu?" -"Što ne bi smio? - odgovorit će vam takove "poštenjačine" - budala, što nije otvorio oči? Što je dozvolio da mu prodam rog za svijeću! Pa... na koncu konca to i drugi čine!" Dozvoljavam da to drugi čine, ali se ne razmeću svojim poštenjem, kao što se ti razmećeš.

b) Naša nas sv. vjera uči - a to i iz iskustva znamo - da kada je čovjek prepušten samome sebi i svojim opakim sklonostima, nema snage prigrliti ono što je dobro, što je čestito, što je vrijedno hvale, već ga zlo privlači, pa mu se za to bez borbe podaje. Zle sklonosti i vlastita korist vuku ga prema dolje, dok gore, visoko nad njima? - nema ništa?! Ni zakonodavca, ni nagrade, ni kazne, ni Boga, koji bi mu doviknuo: "Ja sam gospodin Bog tvoj, koji sve vidi i koji će te suditi! Ne čini drugome ono, što tebi ne bi bilo drago da ti drugi učini!" Strašno je to, dr.m.vj. kada čovjek iznad sebe ne vidi i ne priznaje nikoga, a ispred sebe gleda samo svoj probitak! Smijete li sada tvrditi za čovjeka, koji u ništa ne vjeruje, da je zaista pošten?

Pogledajte malo oko sebe da vidite što se događa od čitavih krajeva, gdje se zacarilo bezvjerje, gdje ljudi ne idu u crkvu, ne slušaju propovijedi, gdje su se potpuno odbili od Boga. Zar smijete tvrditi da tamo vlada poštenje i nastojanje za onim što je dobro i kreposno? Zar vam nije potpuno jasno,da u onom omjeru u kome vjera kod jednoga naroda opada, da u tomu omjeru buja i raste do nevjerojatnih razmjera nepoštenje, kradja,prevara, bračna nevjera, kao i svaki drugi porok? Kada sunce za obzorjem nestane, tada znate da se primiče noć. Tako je isto, dr.m.vj., kada se svjetlost sv. vjere u čovjeku utrne. U njegovu razumu, u njegovu srcu nastati će kroz kratko vrijeme potpun mrak, te on ne će raspoznati što je dobro, a što zlo, pa otkud bi imao snage dobro prigrliti, a zlo odbaciti, kada ispred sebe ne vidi puta, kojim bi udario i nema nikoga, koji bi ga izveo na čistinu.

Hoćete li zato primjera? Pogledajte ono dijete.Njemu nitko nikada nije govorio o Bogu, o duši, o vjeri. Što će od njega biti? Zar uzor poštenja? Sumnjam! On može biti samo rđav sin, rđav otac, rđav muž, raskalašem mladić, raskalašen u zreloj dobi, pa konačno i u starosti. Slobodno recite onima, koji se razmeću svojim poštenjem, a koji vam na sva usta trube, da vašoj djeci ne treba ni Boga, ni crkve, - da su lude hvališe i da ne mogu dati drugome kruha, kada kod sebe nemaju ni zere brašna.

Što pak biva kod naroda, koji nema vjere? "Kada ne bih imao vjere, kada ne bih svake nedjelje polazio u crkvu i slušao propovijed svoga župnika - reče jednom neki radnik svome poslodavcu - zapalio bih vam dućan!"

Čitao sam za nekoga bogatoga gazdu, da je poslije duge borbe uspio svoga slugu odbiti od vjere i od Crkve. Sluga je konačno postao potpun bezvjerac, kao što je bio i njegov gospodar. Jednoga dana uhvatio ga na djelu, kako mu obija ormar, gdje je spremao novac. Predao ga sudu. Na dan rasprave sluga upre prstom u gazdu i reče sucima: "Pogledajte toga čovjeka! Njega osudite, a ne mene, jer je on uzrok moje nesreće i moje sramote. Dok sam u Boga vjerovao, bio sam pošten i s malim sam bio zadovoljan. Svojim riječima i svojim primjerom on je ubio u meni i Boga i vjeru. Ja sam htio njemu oteti novac, ali on je meni oteo vjeru. Zato je on veći krivac od mene".

Pogledajte, dr.m.vj., malo oko sebe, pa sudite sami: da li se može reći za one ljude, koji vjere nemaju, da su uistinu čestiti ljudi i da im u ničemu nema zamjerke?

2. Nema poštenja ni među ljudima zadahnutim vjerom, pa kako da se namjeriš na poštena čovjeka među onima, koji vjere nemaju?

a) Kršćanin, koji vjerskim životom živi, ima mnogo sredstava pri ruci, da bi se pošten usčuvao. To su prije svega naravna sredstva, kojima se može služiti i onaj koji vjeruje, kao i onaj koji ne vjeruje. Ta su sredstva: njegova savjest, njegova dobra svojstva, njegovo lično dostojanstvo, njegov ponos, njegov uzgoj, kao i sredina u kojoj živi.

Osim toga stoje mu na raspoloženje naročita sredstva, što ih nema čovjek, koji nema vjere. Rukovođen vjerom, on pozna svoju dužnost. Bilo da je mlad, ili star, radnik ili poslodavac, bogat ili siromah, kralj ili sluga, njemu je uglavnom poznat ćudoredni zakon, t.j. što smije, a što ne smije činiti. Dovoljno je da kršćanin otvori Evanđelje i katekizam, pa da zna kojim mu je pravcem krenuti. Luta li u mraku? Eto mu ispovjedaonice, gdje će mu sinuti svjetlo. Muče li ga sumnje? Eto mu propovjedaonice, gdje će se sve njegove sumnje rasplinuti. Nemoguće je izreći koliku silnu ulogu igra propovjedaonica i ispovjedaonica u očuvanju ćudoreda!

Zar riječi propovjednika, ispovjednika ne postizavaju barem to, da sačuvaju u dušama vjernih jasan, točan i potpun pojam kršćanskih dužnosti? Metnite ruku na srce i pošteno mi priznajte: što bi od vas bilo, da redovito ne slušate propovijedi i da se barem dva puta u godini ne ispovijedate? Pravi kršćanin ne samo što pozna svoju dužnost, već ima veću snagu u vršenju iste. Zar nas spoznaja o vječnoj nagradi ili kazni, koja nas poslije smrti čeka, ne ulijeva snage, da ono što je dobro činimo, a ono što je zlo izbjegavamo? Zar malo djeluju na nas primjeri, što nam ih je dao naš božanski Spasitelj, Bl. Dj. Marija i toliki sveti božji ugodnici? Zar malo na nas djeluju tolika nebrojena sredstva milosti, što nam ih je naš Bož. Spasitelj ostavio u svojoj Crkvi? Što pak da kažemo o onome najdivnijem daru, što nam ga Spasitelj dao u sv. Pričesti, a o kome nas je uzdigao do najvećeg dostojanstva, učinivši nas dionicima svoga blaženstva, svoje vječne sreće i svoga vječnoga života?

Pak? I pored svega toga, i pored tolikih čudesa milosti, čovjek posrće i pada, često puta i u teške grijehe, iz kojih mu je teško ustajati, a kamo li u dobru ustrajati! Zar zato ne reče ap.sv.Pavao: "Ja nesretni čovjek... Ne činim ono, što hoću, nego na što mrzim, ono činim... Radujem se zakonu Božjem ... Ali vidim drugi zakon u udovima mojim, koji vojuje protiv zakona uma mojega i zarobljava me pod znakom grijeha" (Rim.7,15 i 23).

Ako je to za sebe govorio sv. Pavao, što istom ne ćemo mi kukavci?

b) Mi znamo iz sv. Pisma da je Sampson vjerovao u Boga i bojao Ga se, pa ga je ipak opaka i pokvarena Dalila uplela u svoje mreže. Nešto slična dogodilo se i sv. kralju Davidu. Zar onda smijemo reći, da će se u sličnim prilikama sačuvati onaj, koji u Boga ne vjeruje i na Njegovu milost ne računa? Ako potpuno oružan čovjek ne može odoljeti neprijatelju, jer je jači od njega, zar će mu odoljeti onaj, koji mu prilazi slab i bez oružja? Ako kršćanin unatoč nade i straha, što mu vjera ulijeva; unatoč dovoljne milosti, koju mu Bog daje, ne odoljeva bijesnoj bujici svojih zlih sklonosti, kako će u toj nejednakoj borbi izvojštiti pobjedu onaj, koga milost Božja ne podržava, jer u nju ne vjeruje, niti ju je ičim zaslužio? Zar će taj reći grešnoj nasladi, u času kada mu se ova primiče, da ga u svoje mutne virove povede: "Stani, ne primiči mi se! Ja ne ću nikada primaknuti svoje usne tvomu otrovnom peharu!" Zar će takav čovjek reći osveti: "Stani, ne primiči mi se! Krv mi doduše udara u sljepočice i mogao bih se osvetiti svome protivniku, ali mu ipak od svega srca opraštam!" Zar će takav čovjek reći pohlepi: "Stani, ne primiči mi se! Odbijam od sebe svaku nepoštenu dobit, što mi nuđaš, jer ne smijem činiti drugome ono, što ne bi bilo drago da to drugi meni učini!" Ne, dr.m.vj., sasvim je isključeno da bi čovjek mogao snagom svoje volje ugušiti u sebi strasti, ako ga vjera u tome ne potkrepljuje.

"Ja mogu i ne vjerovati, pa ipak biti pošten čovjek!" Nemoguće, dragi moji prijatelji! Najkreposniji kršćanin ne usuđuje se takva šta za sebe tvrditi, a kamo smiješ ti, kada te još nitko nije nepogrešivim proglasio. Ako si, kako veliš, pošten i čestit čovjek i bez Boga i vjere, tada bih ja u to mogao vjerovati kada bih znao, da možeš čudesa činiti.

Zaključak

Zaključujem kao što sam i počeo. Općenito uzevši bez vjere nema poštenja. Bez jake potpore što nam vjera pruža, ne možemo ostati do kraja vjerni svojoj dužnosti, pa prema tomu ni u kom slučaju ne bi mogli za sebe reći da smo pošteni. Daleko od nas svaka nadutost i svaka oholost! Teško je biti čovjeku pošten, a da bi to bio, treba da vjeruje u Boga i da Ga se boji. Amen.

O B R A N A C R K V E

15. JEDINSTVO ŽIVOTA

Isus Krist je utisnuo u svoju Crkvu pečat jedinstva. To se jedinstvo sastoji u tomu, što se svi članovi Crkve pokoravaju istim duhovnim poglavarima. To se jedinstvo zove: jedinstvo vlasti. Svi članovi Crkve vjeruju u iste vjerske istine. To se jedinstvo zove: jedinstvo vjere. Svemu tomu nedostaje još jedno tijesnije, dublje, bitnije jedinstvo, a to je jedinstvo duša, koje žive istim životom.

Poklonite mi danas, dragi moji vjernici, svu svoju pažnju, jer je predmet o kojem ću vam danas govoriti vrlo lijep i uzvišen, ali donekle teško shvatljiv. Nastojat ću da Vam to sve lijepo i jasno objasnim. Radi se naime o tome, da vam istaknem kako mi svi katolici, širom svijeta, živimo istim božanskim životom u Kristu.

1. Svi katolici žive u Kristu istim božanskim životom

Pođimo redom.

Svi su ljudi na svijetu međusobno povezani trostrukim vezom. Nekoji žive u jednom dijelu svijeta, dok nekoji u sasvim protivnom. Nekoji su živjeli otrag hiljade i hiljade godina, a nekoji sada žive. Nekoji su bijele kože, kao i mi, dok su nekoji crne, žute, pa i crvene. Tko će pak znati koliko imade jezika na svijetu? Pa ipak svi ti toliko raznoliki ljudi povezani su međusobno trostrukim vezom. Vezom krvi, vezom razuma i vezom vrlina.

a) Vezom krvi, jer svi ljudi na svijetu potiču od istih praroditelja. Svima ljudima je jedan izvor i jedna kolijevka.

b) Vezom razuma, jer svi su ljudi - ma koliko se jedni od drugih razlikovali - obdareni razumom.

c) Svi su ljudi također međusobno povezani vezom vrlina, jer za pravdom i ljubavlju svi ljudi teže. Pravda i ljubav povezuju međusobno sve ljude.

Dakle: trostruki nerazrušivi vez povezuje međusobno sve ljude: krv, razum i vrlina. Katoličko stanovište ovome se ne protivi, dapače ono taj vez još bolje produbljuje. Čime? to ćemo kasnije vidjeti.

Crkva je jedna i svoje vjernike povezuje trostrukim vezom međusobno. Pogledajte 420 milijuna katolika raštrkanih širom zemljine kugle. Svi su oni međusobno povezani vezom krvi, vezom razuma i vezom vrlina. Ali ono, što je za nas mnogo važnije, sav taj veliki broj katolika, povezan je međusobno trostrukim vezom podređenosti istim duhovnim poglavarima; vjere, jer svi vjeruju u iste vjerske istine; života, jer svi žive u

Kristu istim božanskim životom. Kako je divna, kako je uzvišena ta veza!

Isus je rekao: "Ja sam došao, da (ljudi) imadu život i da ga imadu izobilje" (Iv.1o,10). O kakvom životu On to govori? O Njegovu životu, a Njegov je život božanski život.

Zar je moguće zamisliti da mi živimo božanskim životom?

Da, vjernici moji, ne samo što je to moguće, već je to istina, živa istina. Evo što Isus veli:"Ja sam trs, a vi loza. Koji ostaje u meni i ja u njemu, on rodi mnogi rod ... Tko u meni ne ostane, izbacit će se napolje kao loza i osušit će se" (Iv.15, 5 i 6). Iz trsa struji životodavni sok u mladice; iz Krista struji božanski život u nas, ako se mladica otrgne od trsa, ona uvene; ako se mi otrgnemo od Krista, koji živi u svojoj Crkvi, mi prestajemo živjeti Njegovim božanskim životom. Kada se mi otrgnemo od Krista, kao što se mladica od trsa otrgne? Tada, dr.m.vj. kada teško sagriješimo. Mi tada u sebi ubijamo taj božanski život.

Drugom zgodom Bož.Spasitelj je kazao: "Tko vjeruje u mene imade život vječni" (Iv.3, 36). Ne kaže imat ćete u budućnosti, nego već imade. Život je vječni u nama jednostavno stoga, što je u nama život Božji. A život Božji je život vječni. Mi dakle već na ovome svijetu - ako smo povezani s Kristom - počinjemo živjeti vječnim životom, jer već ovdje na zemlji živimo božanskim životom.

U uzvišenom govoru dvanaestorici svojih učenika, a prije posljednje večere, reće im: "Ako me tko ljubi (t.j.ako nema teškog grijeha na duši) moj će ga otac ljubiti i k njemu ćemo doći i nastanit ćemo se u njemu" (t.j. mi, božanski Trojstvo) (Iv. 14,23). Dakle: ako mi vjerujemo u Krista, ako smo mi povezani s Njime, kao što je mladica povezana uz trs, tada nam On daje ono što je Njemu vlastito, ono što čini da On bude Bog, što je bit Njegove nutarnje Božje naravi, i prema tome primajući od Njega takav život, bivamo dionici Njegove naravi. On nas time pobožanstvenjuje.

Gledajući sv. Pavao ap. to pobožanstvenje čovjeka, to strujanje božanskoga života u nama, taj odsjev, taj bljesak Božje veličine, dobrote i ljubavi u nama, zanosno kliče: "Ja više ne živim, nego živi u meni Krist" (Gal.2, 20). Obujmivši pak pogledom sve svoje vjernike, koje je Kristu priveo, a koji su s Kristom povezani u jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi, - veli: "Vi ste tijelo Kristovo i pojedini (Njegovi) udovi" (I.Kor.12,27). Što to znači? To znači, da naša sv. katolička Crkva nije neka zajednica, kao što su druge zajednice, udruženja i t.d. u kojima se ljudi vežu međusobno samo zajedničkim ciljem i radom oko postignuća toga cilja,već smo mi - članovi i pripadnici katoličke Crkve - nešto više, mnogo više, neiskazano više: mi smo živo tijelo Kristovo,kome je sam Krist osnivač i glava. On to svoje tijelo, t.j. Crkvu uzdržava svojim milostima, svojim sakramentima, naročito pak presv. Euharistijom, a njime upravlja preko vidljivog crkvenog učiteljstva i poglavarstva, sv. Oca Pape, biskupa i svećenika, kao pomagača biskupovih.

Ali, da bi živjeli božanskim životom, da bi uvijek bili živi i djelotvorni udovi toga tajanstvenoga tijela Kristova, treba da na to često mislimo i sebe katkada zaboravimo. Kao što iz prirode crpimo svoj tjelesni život, tako u krilu naše sv. Crkve nalazimo vrhunaravni i božanski život. U njoj, samo u njoj prebiva Krist i u njoj će ostati sve do konca svijeta.

Koliko je to naše dostojanstvo!

2. Papa i Euharistija

Koji su dijelovi našega tijela najvažniji? Svakako glava i srce. Tako i Crkva imade i glavu i srce: Papu i Euharistiju. Papa predstavlja Krista, Euharistija je trajno prebivanje Krista na zemlji. Sa Vatikanskog brežuljka, gdje stanuje sv. otac Papa, blista svjetlo istine što obasjava svijet, a sa Svetohraništa, gdje prebiva Krist pod prilikom kruha, blista svjetlo što zagrijava svijet. To su dva nerazdvojna, nepresušiva izvora iz kojih u nas struji božanski život.

a) Papa je vidljiva glava Crkve. Isus Krist je povjerio Papi svoju božansku nauku, svoju božansku riječ. Ako nas razdiru vjerske sumnje; ako se pojavi kakva knjiga, koju svijet s velikim oduševljenjem čita, ali koja u nama raspiruje vjerske sumnje; Ako lažni proroci obilaze oko nas, te smo u dvoumici, bi li se, ili ne bi njima priklonili, tada mi znamo komu ćemo se obratiti, da nam posve sigurno reče gdje je istina, a gdje laž. Taj, koji će nam pokazati put istine, jer je Krist htio da u tomu bude neprevarljiv, to je sv. Otac Papa vidljiva glava Crkve Kristove, namjesnik Njegov na zemlji. I sami neprijatelji Crkve primorani su priznati, da sa vatikanskog svjetionika (gdje stanuje Papa) dolazi svjetlo, koje se ne smije potcjenjivati. Papi je Isus Krist povjerio svoju božansku nauku, svoju božansku riječ, i on nam tu nauku i tu riječ neiskrivljenu predaje i tumači.

Njemu je također povjerio svoju vlast, svoju božansku vlast. On je rekao sv. Petru, prvome Papi: "Štogod svežeš ili razriješiš na zemlji, biti će svezano ili razriješeno na nebu. Utvrdi u vjeri braću svoju". Svu je dakle, svoju božansku vlast Isus Krist povjerio Papi, i zato samo Papa može nam davati biskupe, a biskupi svećenike, i prema tome i svećenička vlast dolazi od samoga Krista preko njegova namjesnika.

Krist je konačko, osim svoje riječi i svoje vlasti, povjerio Papi svoju moć, kojom podržava Crkvu, kojom brani Crkvu od krivovjerja, koja čini biskupe nepobjedivima. Papa je vidljivi poglavar Crkve; u njemu se nalazi božanska riječ, božanska vlast i božanska moć Kristova; on je izvor božanskoga života u Crkvi. Ali osim ovoga izvora, postoji drugi, manje vidljivi izvor, tajanstveniji, i ako ne manje stvarniji.

b) To je presv. Oltarski Sakramenat. Presv. Oltarski Sakramenat je Srce Crkve. Neka nas ništa ne čudi što mi to svojim ćutilima ne vidimo i ne primjećujemo. Mi svoje srce mi ne vidimo, ali ipak znamo da ono bije u našim grudima i da ono oživljava naše tijelo. Isus Krist u presv. Oltarskom Sakramentu

jest izvor božanskoga života Crkve, a izvori se dobrim dijelom ne vide, jer oni grgolje u dubinama ponora. Ah potrudite se, dr.m.vj., da ovoga časa otkrijete taj izvor božanskoga života!

Kolebate li se u vjeri? Pođite k oltaru! "I kada bi se sav svijet odrekao Krista, - govorio je veliki katolički muž Ozanam - u sv. pričesti nalazim toliku snagu uvjerenja, da bih mogao prkositi svima nevjerama!" Pođite k oltaru! "Ako nemamo vjere - reče drugi jedan katolički muž, po imenu Nikolas - na tome ćemo ju izvoru crpiti." O dragi moji vjernici, kada bi znali kolika punina života ključa na tome božanskome izvoru! Svakako vi ne želite umrijeti bez sv. pričesti, ali ako vjerujete u ovu veliku tajnu, zašto je onda ne bi često primali za života, kada želite da je primite na samrti?

Teško vam je oduprijeti se svojim zlim sklonostima? Pođite k oltaru! Najjače strasti stišavaju se pod utjecajem Kneza mira. To je kruh jakih, to je vino iz kojega niču djevice, koje hrani čistoću duše. "Tko se dobro pričešćuje, sve čini dobro," - reče sv. Vinko Paulski, a mnogo stoljeća prije napisao je sv. Pavao ap.: "Sve mogu u onome, koji me krijepi" (Fil.4,13). O, kako smo nedosljedni. Žalostimo se, što smo tako slabi u vršenju svojih kršćanskih dužnosti. Ta slabost prevladava našom dušom ne manje nego našim tijelom, koje nas na grijeh vuče . I u mladoj, i u zreloj, kao i u staračkoj dobi moramo neprestanu borbu voditi protiv zla u sebi. Protiv takova uporna neprijatelja, koji neprestano na nas juriša, koji poprima tolike raznovrsne oblike: čas srdžbe, čas lijenosti u vršenju svojih kršćanskih dužnosti, čas putenosti, čas neumjerenosti u jelu i pilu i t.d. - imamo u sv. pričesti jako oružje da se s uspjehom suprostavimo tolikom neprijatelju. Pa ipak ništa nam nije za to stalo, pa stoga iz dana u dan posrćemo i padamo i u zlo se zagliblјujemo. Kada bi se češće pričešćivali, punina božanskog života ključala bi u nama, jer bi iz božanskoga trsa, koji je Krist, a s kojim se u sv. pričesti i tjelesno sjedinjujemo, strujao u nama životodavni sok Njegove milosti i mi bi bili otporni grijehu. O, da! Stroge ćemo račune jednog dana Bogu polagati, što smo tako dugo bili otrgnuti od božanskoga trsa, pa zato slab ili nikakav rod rodili.

Zaključak

Ja sam danas svojim dragim vjernicima vrlo važne stvari govorio. Da li su me oni shvatili i duboko ih u svoje srce usadili? Daj, Bože!

Pamtite dobro što sam vam rekao: nije naša sv. Crkva bilo koje društvo, ili zajednica, u kojoj se ljudi vežu međusobno samo zajedničkim ciljem i radom oko postignuća toga cilja, već je ona živo, otajstveno tijelo Kristovo. Ne samo što je Isus Krist u svakome od nas (dakako dok smrtno ne sagrješimo) kao u svome hramu, već smo: mi, Krist i Crkva jedno jedinstveno tijelo. Mi smo "On", - veli sv. Augustin (In Joa. Evang or 133,8), a On je "Mi" ("Nos ihse est!"). Nevidljiva glava toga otajstvenoga tijela jest Isus Krist, naš božanski trs, iz koga neprestano struji u nas, kao u mladicama, Njegov

božanski život. Vidljiva glava toga tijala jest sv. Otac Papa, preko koga nam Isus progovara, preko koga nas Isus vodi, preko koga nas Isus Krist uz sebe drži. Srce toga otajstvenoga tijela jest presv. Oltarski Sakramenat, hrana naša, božanski život naš. Ako hoćemo, dr.m.vj., da živimo božanskim životom u tomu otajstvenom tijelu, hranimo se što češće tom božanskom hranom, jer Krist reče:" Ako ne jedete tijela Sina čovječega, i ne pijete krvi Njegove, nemate života u sebi. A tko jede moje tijelo i pije krv moju, ima život vječni." (Iv. 6,53-54).Amen.

- - - -

D R U G A N E D J E L A K O R I Z M E

I. KRŠĆANSKI POJAM SMRTI

"Vjerujem u život vječni"

Prošle sam vam nedjelje (vidi str.1) govorio o besmrtnosti duše, pobijajući onaj prigovor, što ga često čujete: "Kada ja svršim, sve je svršeno". Ja bih želio, dr.m.vj., da se vi ne plašite smrti, da je ne shvaćate onako, kako je shvaćaju oni, koji ne vjeruju u Boga, i koji zato, kada misle na smrt, isključivo misle na propast tijela, truležlijesa, samoću groblja, te kao da je sav čovjek, potpun čovjek, tu u ovom drvenom lijesu zatvoren, šest stopa pod zemljom, i da sada luta po groblju, ili po svome imanju i gospodarstvu, kao kakva utvara iz priča.

Ne, dragi moji vjernici! Misao na smrt ne smije uzdrmati sinovsko neograničeno povjerenje, što ga morate imati u predobroga Oca nebeskoga, koji vas uvijek neizmjerno ljubi, u svakoj zgodi vašega života, u svakom otkucaju vašega srca, a pogotovu onog svečanog i milog trenutka, kada širi svoje ruke prema vama i veli vam: "Dođi! Ja te čekam! Sada ćemo biti uvijek skupa!"

Ne, dragi moji vjernici! Vi se ne smijete plašiti smrti, ako ste pravi kršćani, ili ako se barem svojski trudite da to budete. Ako Bog nije vama stran, ako na NJ često mislite i Njemu se molite, zar je moguće zamisliti, da dobri, a i pravedni Bog, s kojim ste se trudili da budete uvijek dobri prijatelji, - odjednom izmjeni svoj stav prema vama, jer vaša duša, po Njegovu nalogu, ima da prestane biti sjedinjena s tijelom?

Daleko, dakle, od nas ropski strah pred smrću! Daleko od nas užas i očaj! Daleko stoga, što smrću idemo k Ocu, i što još uvijek imamo vremena - o ta divna Božja blagodat - da polagano tkamo svadbeno ruho svoje duše, ruho, koje ćemo obući u odlučnom času, kada se budemo pred Ocem pojavili.

Da bi vas, dr.m. vj., u tim mislima potkrijepio, ja ću vam danas govoriti: kako pravi kršćanin ima da gleda na smrt.

1. Zašto smrt?

Pitate me: "Zašto smrt? Zašto ta vjekovna, mračna sila svuda i nad svim? Zašto svi stvorovi da postanu njezino roblje? Zašto joj uvijek u ruci oštra kosa, kao munja bljeska i pada opkos za opkosom po njezinu krvavu putu? Čemu onda - velite - porod, kada je već crv u njemu? Zašto ona na svakom koraku nalazi saučesnike svoje strašne razorne moći i bezdušne saveznike, da joj u njezinu radu pomognu? Čemu onda život, kada

najposlije mora da položi oružje i plati harač toj nezasitnici, koja se do sada nikome nikada nije smilovala?"

Zato, jer je "smrt plaća za grijeh" (Rm.6, 23)

Pitate me: "Pa kako bi mogla biti smrt plaća, odnosno kazna, za grijeh?" Sasvim dosljedna kazna. Jer, što veli grešnik Bogu, kada nešto sagriješi? (Dakako ne riječima već djelom). On mu veli: "Ne trebam te! Raziđimo se! Ti si mi zapovijedio, da častim Tvoje sv. ime, a ja hoću da Te psujem. Ti mi zapovijedaš da nedjeljom ne radim i da Ti svakih sedam dana posvetim najviše dva sata, a ja Ti ni to ne dam, iako znam, da Ti meni sve daješ ... Dakle: "Raziđimo se!" - Bog bi mogao, kada bi htio, crvička svoga, stvorenje svoje, za toliku bezočnost i ludu drskost prosto uništiti, upepeliti, ali On to ne će. Ne će, jer je beskrajno milostiv i dobar, ali pošto je i pravedan - dan, daje mu odmjerenu i sasvim dosljednu kaznu, koja kazna, da čovjek hoće, može da se pretvori u nagradu i u pobjedu, veliku nagradu i veliku pobjedu, - a to je smrt.

A što veli smrt čovjeku? I ona veli: "Razlaz! Između vas dvojice, između duše i tijela, do sada tako uskim vezama povezanima, ne može više biti prijateljstva! Stoga: ovamo tijelo, tamo dušą! Razlaz! Prionuo si uz stvorove, više nego uz Stvoritelja. Štaviše, Njega si radi njih pogazio, a sad je red - veli smrt, osvetnik Božje pravde - da te rastavim od stvorenja, e bi uvidio, da je samo jedan Bog nad tobom i da nema drugih bogova, osim Njega. Tvoj bog bilo je tvoje blago, tvoj bog bilo je tvoje gospodarstvo, tvoj bog bile su tvoje strasti, tvoje tijelo .... To su bila tvoja božanstva. Pred njima si se ti klanjao, njima si tolike žrtve prinosio, čak nijesi se skanjivao, da tima lažnim bogovima i svoje zdravlje i svoj život žrtvuješ. Njima si sve žrtvovao, sve im darovao. Bogu skoro ništa i to baš radi njih. Sada je došao čas, da te od tih tvojih zlatnih bogova otrgnem, e bi upoznao da je samo jedan Bog i da nema drugih bogova, osim mene".

Grijeh, grijeh, dragi moji vjernici, utro je put smrti jer - kako veli sv. Pavao ap. - "plaća grijeha je smrt" (Rm.6, 23).

Onim časom, kada je prvi čovjek sagriješio zavladala je smrt čovječanstvom. Bog, sam u sebi besmrtan, stvorio je i čovjeka besmrtna. Naš život je Njegov život. Bog nije stvorio život, da bi imao što uništavati. Bog hoće da pokaže svoju stvaralačku, a ne uništavajuću moć. A ako je došlo do te strašne, uništavajuće sile - smrti - Bog je nije htio, već ju je čovjek u svom ludom mahnitanju i prkosu, sam htio. Sam je podmetnuo vrat pod njezinu oštricu i rekao: "Sjeci!" Recite mi: Zar nije Bog u raju zemaljskom upozorio čovjeka: "Slušaj me, jer ćeš inače umrijeti" (I.Moj. 3,3). Al' da! On se ne pokori, pa čemu sada da se jada? Zar sićušna travka da prkosi kosaču? Zar sićušni crvak da se buni na prolaznika? Zar sićušna mušica da se bori s orlom? Pusta ljudska oholost urodi smrću, i tako - kako veli sv. Pavao ap. - "s grijehom je došla smrt" (Rm.5,12). Došla je na svakoga čovjeka bez iznimke, zato će svi bez iznimke umrijeti, jer su svi sagriješili. Svi su podložni tomu zakonu, jer su svi pogazili Božji zakon.

2. Tajna smrti

Mi se dakle ne ćemo buniti protiv smrti, jer znamo, da je ona kazna za naše grijehe, pa kada joj i onako ne možemo izbjeći, zašto da je ne primimo iz ruku Božjih, privinjujući se Njegovoj svetoj volji, koja ne može nikad htjeti nama zla, već samo dobro? Mi je se ne ćemo ni plašiti, kao oni, "koji nade nemaju" (I.Sol.4,12), jer je ona dotle strašna, dok je krije tajna, ali mi kršćani, koji vjerujemo u pravednost Božju, kao i u Njegovu ljubav, moramo živom svojom vjerom dignuti tamnu koprenu, koja tu tajnu krije, pa ćemo odmah zapaziti, kako se na dalekom obzorju pojavljuju prvi obrisi zore, što sve više i više osvaja, dok ne plane dan u punoj svojoj ljepoti. Za pravoga kršćanina smrt mora da je kao zora, koja nam javlja, da je sunce novoga, potpunoga, trajnoga života na pomolu. Kud bi mi dakle pred njim strahovali, kada znamo, "da će noć (našega života) postati svjetla kao dan" (Ps.138,12) i da "noći ne će više biti i ne će trebati svjetla sunčanoga, jer će nas (tada) obasjati Gospodin Bog" (Otkr. 22,5).

Tko će mi se zato usuditi reći, da misao smrti, kako je shvaća kršćanstvo, nije najplodnija majka duhovne veličine, kreposti, rada i stvaralaštva, mira i - jednostavnosti? Tko smije tvrditi za Boga, da kada hoće da obara, da u isto vrijeme i ne podiže? Kada ponizuje, da u isto vrijeme i ne uzvisuje?

Treba li još dokaza kako misao na smrt, blagotvorno djeluje na čovjeka?

Pogledajte ozbiljna, produhovljena vjernika, koji misli na smrt i shvaća je kao dan svanuća vječnosti. Taj će uvijek gajiti u sebi i oko sebe, vječna, duhovna dobra, koja ostaju; dok se ne će dati zavesti od propadljivih dobara ovoga svijeta, zvao se to novac, ili imanje, blago i bogatstvo, jelo i pilo, pa i putena naslada. Kršćanin, koji tako shvaća smrt, zna, da sve to prolazi, da će sve to s tijelom umrijeti, da je sve to velika napast, da čovjek zaboravi na svoj veliki posljednji cilj.

Misao na smrt lomi ljudsku oholost. Čovjek, koji je siguran, da će brzo morati stati pred sud jednog Neizmjernog i Pravednog, ne može biti ni surov, ni umišljen. On osjeća, da je tlapnja, da je san, svaka njegova prividna veličina. Njezin kraj se bliži. Nema, dakle, smisla da se uznosiš, kada ćeš sutra biti prah i pepeo. Nijesi kralj, već sluga. Već sutra mogu te pozvati, da dadeš račun. Ljudi, koji vjeruju u smrt - u kršćansku smrt - nikada nijesu nasilnici.

Smrt svakoga izjednačuje. Kada ona zakuca na vrata, opanu kao suho lišće sve razlike, što su ih ljudi uveli. Čovjek tada ostane samo čovjek, sluga Božji. Svi su opet jednako i veliki i mali. Smrt tupi oštricu međuljudskih, međustaleških i međunarodnih protivnosti. Dobra zemaljska, po kojima se ljudi razlikuju, gube pred smrću svoju snagu i izrazitost. U misli na smrt lakše se trpi, a puno teže divlja i bijesni.

Tko se smije buniti protiv smrti, i strahovati pred njom, kada promisli, da nas je Bog stvorio za vječno, a ovdje

u ovu suznu dolinu postavio, da zaslužimo tu vječnost? Dakle; ovaj svijet, ovaj zemaljski život, nije nama cilj, već sredstvo, da dopremo do svoga pravoga i jedinoga cilja. Zar ne reče sv. Pavao ap.:" Ovdje nemamo grada, koji će ostati, nego tražimo onaj, koji ima doći" (Hbr. 13,14). Taj vječni život je uvjetovan borbom između tijela i duha. Raspad tijela, smrt tijela, je konac ovoga vremenskoga opredjeljenja. Iza njega slijedi konačni i pravi život: u uskrsnuću i vječnosti.Tijelo nam je dragi Bog dao, da njime zaslužimo vječnost. Blago nama ako je tijelo slušalo duh, ali jao i naopako, ako je duh bio rob tijela. I u času, kada se najmanje nadaju, smrt se došulja između ta dva nerazdvojiva druga i veli: "Razlaz! Tijelo u grob, duša k Bogu!" - "Ali, ja sam mlad... ja sam tek počeo živjeti!" - "Razlaz"! -"Ali ja sam svega života svoga radio, da što više steknem!" - "Razlaz!" - "Ali ja sam mislio da to ne će biti tako brzo!" - "Razlaz!"

Da, da draga moja braćo, "razlaz!" Strašan razlaz za onoga, koji na to nije mislio za života, a blago onomu, koji se često sjeća riječi Spasiteljeve: "Budite spremni, jer u koji čas ne mislite, doći će Sin Božji" (Lk.12,20)

3. Svitanje

Za vrijeme drugog svjetskog rata, poginuo je majci jedinac na bojnom polju. Pokopana tjelesa vojnika, bez pratnje i plača, već su poodavna ležala pod zemljom i bila su sva izjednačena među sobom i izjednačena sa zemljom. Kada je majka doznala, gdje joj soko pade, prevali mnogo puta, da mu grob zalije suzama. Kada je došla ispred sela i zapazila groblje, nije se okretala, niti ustavljala, niti je za tren smalaksala u koraku. Sva je njena snaga bila u pokretu. Žurila se naprijed, kao da se boji, da ne zakasni. Ali, kada je stigla ispod groblja, poče da je izdaje snaga, koljena joj klecala i sve se naprezala, da izdrži još to malo. Kada joj pokazaše humak, klone na koljena i protežući ruke, popuze do njega. Baci se pred njega, izljubi zemlju i zajauče bolno:

- Sine, sine, jesi li ti to?!

Sada, kada je znala, da je došla k cilju, da tu, ispod nje, leži zakopana sva njezina nada i sva njezina velika bol, vrati joj se sva svijest, a sa sviješću nedogledna njezina tuga. Čas je grlila križ, a onda ukopa prste u vlažnu zemlju, nasloni na grob lice i jecaše tiho i bez nade:

- Sine, sreće moja, jesi li ti to?

Jesi li ti to! - što? - Zemlja i samo zemlja!

Bila je inovjerka. Nije jadnica imala pojma, da grobove naših milih zakriljuju svojim krilima dva Božja anđela: Vjera i Nada, pa se zato rastužena majka predala očaju i beznađu.

Ali, mi ne ćemo tako! Mi, koji sada znamo, što je smrt i zašto je smrt, mi ne ćemo nad ivicom razjapljena groba klonuti kao oni, "koji nemaju nade", već ćemo naslonjeni o ta dva Božja anđela uprti svoje suzne oči tamo gore, prema zvijezdama, kamo nam oni prstom pokazuju. Mi tvrdo vjerujemo, pa i

da će ovo naše tijelo postati jedna bezoblična masa, koja će se miješati sa zemljom i u koju će se uvlačiti zemlja, mi -velim - tvrdo vjerujemo, da ćemo i dalje živjeti, drugim, boljim, ne iskazano ljepšim životom. Rajit ćemo se u Bogu! Ili, kako veli sv. Pismo, "u svijetlu tvojem, gledat ćemo svijetlo!" (Ps.35, 1o). Što velim? Niti naše tijelo ne će za-navijek propasti. Duh Božji ledit će nad onom prašinom, koja je nekada bila stan Božji i hram Duha Svetoga. Razbacane kosti i istruljelo čovječje meso pod zemljom, plaši čovjeka, ali ne Boga, jer od jednog pogleda Božjeg, sve razbacano se sjedinjava i sve istruljelo oživljava. Bog je pobijedio grijeh, pa je pobijedio i smrt, jer je umro za grijeh. "Pobjeda proguta smrt", kako veli sv. Pavao (I.Kor.35,54). Kada smrt, neumitna žetelica Božje Pravde, ne će imati više što da žanje i kada će njezina oštra kosa po posljednji put zabljesnuti nad posljednjim opkosom, "kao posljednji neprijatelj i ona će biti uništena" (I.Kor.15,26). Onaj, koji je nju pobijedio, "oživit će i naša smrtna tjelesa duhom svojim, koji stanuje u nama" (Rm.8,11). Ne bojte se, veli zato sv.Ivan Zlatousti: "Što je smrt? Malo duži san od obična sna" (Hom.V. ad popul.antioch.). Kao što stavljaš u vatru kip, što ga rđa izjela, da postane ljepši, tako i smrt, veli isti svetac, pretvara u prašinu naše tijelo i meće ga u zemlju, da bi poprimilo novi i ljepši oblik. "Svi ćemo dakle uskrsnuti!" - veli sv. Pavao (I.Kor. 15,51).

Zaključak

Da, svi ćemo uskrsnuti! To je misao, koja u nama ima da izazove misao smrti, jer inače smrt bi bila ponor, u kome se svi ljudi gube, a život bi u tom slučaju bio samo časovito i besciljno tumaranje i žalosno zaigravanje oko tog ponora. Nek sam ništa ne plaši to, što u zemlju idemo, kao što nas ne bi plašilo, da nam dobri naš prijatelj sruši trošnu, dragu kućicu, u kojoj smo se rodili i toliko lijepih, a i tužnih časova proživjeli, kada znamo, da će nam na to mjesto, sagraditi drugu i ljepšu, u kojoj nam ne će ništa nedostajati.

Neka nas dakle ne plaši smrt, neka se za nas govori ono, što se govorilo za prve kršćane: "mori expeditum genus, narod vičan umirati". Da, dr.m.vj., unaprijed pristanimo, da nas naš dobri Otac Nebeski dođe tražiti u čas i načinom, koji se Njemu svidi. Doduše mi ne poznamo svoje velike bijede. Naše pamćenje imade velikih rupa, i kroz ove rupe pobjegle su uspomene, koje bi trebale da nas sjećaju naših grijeha. Ali Bog nas pozna i On nas može učiniti dostojnima sebe. Pa zato, u onom času, kada ćemo biti prepušteni svojoj prirođenoj slaboći i kada ne ćemo moći više nositi težine svoga zla, pa ćemo zato polagano početi tonuti, kao lađa, koja je nenadano udarila o greben - koji se pred njom pritajio - tada, u tom presudnom i opasnom času, pružimo svoje ruke u Božje ruke, ne sumnjajući, da će nas tada božanska ljubav privinuti u svoj zagrljaj. Amen.

(Nastavak u prvoj propovijedi treće nedjelje korizme)

II. TEŽINA SMRTNOGA GRIJEHA

Prošle sam vam nedjelje govorio, kako je grijeh najveće, najstrašnije i jedino zlo u očima Božjima. Sve drugo, kao: nevolje, bolesti, patnje, jesu doduše zlo, ali samo djelomično zlo. To je sve posljedica ovoga jedinoga zla, što nastaje uslijed grijeha. Da nije bilo grijeha, ne bi bilo nikakva zla. Grijeh je poricanje dobra, jer je grijeh prezir zakona Božjega.

Naumio sam vam, dragi moji vjernici, da vam i danas govorim o grijehu, t.j. o neizmjernoj zloći što se u njemu krije. Nažalost, mi se ne ćemo nikada uživjeti u tu njegovu neizmjernu zloću, jer se ne ćemo nikada uživjeti u svu veličinu Boga, u Njegovu vlast, što je imade nad stvorenjima, kao i u neizmjerno veliku Njegovu jakost, kojom vlada i upravlja svojim stvorovima.

Trebalo bi, da naš bijedni, sićušni, ograničeni um shvati neizmjernu dobrotu i veličinu Božje naravi, protiv koje se buni bijedni stvor, da bi se mogao izmjeriti bezdan zloće sadržan u grijehu.

Molimo se za-to žarko Duhu Svetomu, da svetim svojim darom straha Božjega, rasvijetli naš razum i potakne nam volju, da upoznamo težinu grijeha, pa da čvrsto odlučimo prije umrijeti, nego li teškim grijehom Boga svoga uvrijediti.

1. Napadaj na Boga i na Njegova savršenstva.

Da bi bolje shvatili svu neizmjernu pakost grijeha, nije dovoljno, da imamo uvijek u vidu tu okolnost što grijehom ustajemo protiv Boga, prezirući Njegovo Veličanstvo, već grijehom zločinački dižemo ruku na Nj i na Njegova savršenstva.

Tko da ne protrne od užasa; kome da se ne sledeni krv u žilama na tu strašnu pomisao? Kada je zbilja tako, čujte, dr. m.vj., što veli sv. Pismo: "Grešnik diže protiv Boga svoju ruku i protiv Svemogućega se opire; i trči proti Njemu uzdignutom oholom glavom" (Job.15,25-26). A evo što veli u tom pogledu sv. Kornelije od Lapide: "Kada bi Bog imao srce kao što ga mi ljudi imamo (t.j. od krvi i mesa), pa kada bi to srce mogla strijelica prostrijeliti, ta bi strijelica bila grijeh". (Comm.in Eccl.). Što drugim riječima znači: Bog, pošto je vječan, ne može umrijeti; ali kada bi mogao umrijeti, grijeh i jedino grijeh bi Mu zadao smrt. Nešto slična veli i sv. Bernardo kada tvrdi: "Onaj, koji griješi, ukoliko to do njega stoji, oduzima Bogu sva savršenstva, koja Mu pripadaju" (Ser.III., De resurrectione). Samo se po sebi razumije, da Bog, baš zato, jer je Bog, ne može izgubiti ni trunka svojih savršenstava, ali kada bi to moglo biti moguće, grijeh bi lišio Boga tih savršenstava. I zaista, kada griješimo, kakav stav zauzimamo prema Bogu? Niječemo Njegovu vlast nad nama, jer Ga ne slušamo; niječemo Njegovo gospodstvo nad nama, jer Ga ne poštujemo:, niječemo Njegovu svemoć,

jer Ga se ne bojimo; niječemo Njegovu svudašnjost, jer Ga u Njegovoj prisutnosti vrijeđamo. A zar to ne znači htjeti, da Bog ne bude gospodar i da ne vlada svijetom? Zar time ne pokušava grešnik, da digne Boga s Njegova prijestolja i da na Njegovo mjesto postavi kumire svojih strasti? Zar time ne pokušava grešnik, da Bog ne bude konačna svrha i konačni cilj čovjeka? Recite mi dr.mlvj.,: Da li se može naći prikladna riječ, koja bi mogla da ocijeni toliku smjelost i toliku drskost? Što bi vi učinili od malog crvića ili mravka, koji bi pokušao - kada bi to bilo moguće, da vam se isprsi i spriječi, da ne udarite stazom kojom ste pošli? Vi bi ga zgazili i od crvića ili mravka ne bi ostalo ni traga. Dok drzovitost grešnika, koji se grijehom ustrebljuje na svoga Boga i na svoga Stvoritelja, jest kudikamo bezumnija i zlobnija, jer je crvić ili mravak, u poređenju s Božjim Veličanstvom neuporedivo neznatniji i ništaviji, a pogotovo s toga, što čovjek zna, da ga Bog može, u času grijeha, gromom ošinuti i upepeliti.

Znadem za slučaj, nije to davno bilo, kada je jedan seljak nedjeljom pošao na svoju njivu, da je izore, jer je prethodnih dana padala kiša, pa pošto se nešto bilo razvedrilo, iskoristio je tu priliku da je izore. Tek je povukao nekoliko brazda, kad eto opet udari kiša. To ga toliko razbjesnilo, da je - dignuvši šake prema nebu - izustio strahovitu jednu kletvu na Boga. U isti čas udari grom i sagori ga svega, dok su mu volovi ostali neozlijeđeni.

2. Ponovo razapinjanje Sina Božjega

U sv. Pismu, a u četvrtoj knjizi Kraljeva piše, da kada je kralj moapski vidio, da više nije dorastao boju, što mu ga nametnuo neprijatelj, da je uzeo sedam stotina teško naoružanih ratnika, ne bi li se s njima probio kroz neprijateljske redove. Kada mu to nije uspjelo, tada mu sune bezumna i nečovječna misao, da na gradskim zidinama, ispred svojih neprijatelja, žrtvuje svoga prvijenca, kao žrtvu paljenicu, u čast svome bogu Kamosu (IV.Kr.3,27). Strahovita li zločina, zar ne? Otac, u času nemoćna bijesa, riva svojom vlastitom rukom nož u srce svome sinu! A zar ne počinjamo mi nesravnjivo veći zločin, kada svojim grijesima razapinjemo na križ Sina Božjega? Zar ne veli Izaija prorok za našega Spasitelja, "da je bio ranjen za naše prestupe i izbijen za naše grijehe?" (Iz.53,5). Zar ne reče sv. Pavao ap. (Hbr.6,6), "da svojim grijesima ponovo razapinjemo i ružimo Sina Božjega"? Pa kada sveta Božja riječ tako ocjenjuje strahovitu težinu grijeha, onda iz toga slijedi, da je posve isto ili smrtno griješiti, ili bičevati presv. tijelo Sina Božjega; da je posve isto smrtno sagriješiti, ili trnovom krunom okruniti Sina Božjega; da je posve isto smrtno sagriješiti, ili čavlima ponovo razapeti na križ Sina Božjega. Ako je Bog"bio ranjem za naše prestupe i izbijen za naše grijehe", ako svojim grijesima - po riječima sv. Pavla ap. - "nanovo razapinjemo Sina Božjega", onda to znači, da Mu mi svojim grijesima zadajemo toliku bol, koliku su Mu zadali Židovi, kada su Ga na križ razapeli i ubili. A ako

je to tako, a jest tako, onda i na nas se odnosi strahoviti prijekor sv. Petra ap., što ga uputio bogoubojicama: "Ubiste početnika života" (Dj.3,15)

Dakle, ti bogohulniče, ti bludniče, ti oskvrnitelju dana Gospodnjega, ti kradljivče, ti lažljivče i krivokletniče, ti si se umiješao među one paklene rulje, koje su mučile i razapinjale Sina Božjega! Ti si im oteo bičeve iz ruku i ti si sam iskalio svoj pakleni bijes na onu presv. svoju žrtvu! Ti si sam, svojom rukom oštro trnje zabadao u onu presv. Glavu! Ti si svojim grijesima prikovao na križ Boga i Spasitelja svojega! Dapače, tvoj je grijeh mnogo veći i strašniji od samih židova bogoubojica, jer za njih reče sam božanski Spasitelj: "Ne znaju što čine" (Lk.23,34), dok si ti znao, koga svojim grijesima mučiš, zlostavljaš i ubijaš. Da su - po riječima sv. Pavla ap. (Kor.2,8) - znali Židovi, koga razapinju, ne bi to nikada bili učinili, dok ti, nesretniče, kada griješiš znaš vrlo dobro tko je onaj, koji umire na križu i zašto umire. A pošto sve to znaš, nema druge, već da priznaš:"Ja sam bio u društvu s bogoubojicama, kada su Spasitelja na križ razapeli. Što više, oni nijesu znali što čine, dok sam ja sve to znao. Ja sam Ga popljuvao, izgrdio, bičevao, trnovom krunom okrunio! Ja sam Ga na križ razapeo! Ali to me se baš ništa ne tiče! Neka se moja žrtva i dalje previja od bolova, neka Mu glava, trnovom krunom ovita, ljuto peče od boli; neka Ga užasna groznica trese cijeloga, kao da Mu u žilama teče rastopljeno olovo, ja ću Ga i dalje mučiti, ja ću Ga i dalje vrijeđati, jer više držim do užitka, što ga grijehom sebi pribavljam, nego li do Njegove strašne muke i smrti!"

"Ja ću Ga i dalje vrijeđati! Ja ću Ga i dalje mučiti!" To je ona najstrašnija zaslijepljenost, što prevladava kod grešnika. Bijes se židova stišao, kada su vidjeli Krista svega krvava i izobličena kako u groznim mukama umire, dok se bijes grešnika ne stišava nikada, jer svojim ponovnim grijesima produbljuje i povređuje bolne rane svoga Spasitelja. Strašne li nečovječnosti i bezumlja, psovati Boga ne jednom u godini,već možda svakog dana, pa možda i više puta na dan! Više puta na dan nanositi Mu iste boli, što ih je pretrpio u svojoj groznoj muci! Strašne li nečovječnosti ne htjeti niti jedan sat u tjednu posvetiti svome Stvoritelju, svome Spasitelju i svome najvećemu Dobročinitelju! Strašna li bezumlja za jednu grešnu nasladu, nanovo razapeti na križ Sina Božjega. A što da reknem za tolike druge grijehe, za užasne grijehe u koje mnogi kršćani tako često upadaju? Tko da ih izbroji? Tko da izbroji grdne kletve, ubojite strijele, što ih mnogi kršćani upiru ravno u Božje srce, da ga ponovo svega izrane? Tko da izbroji ono oštro trnje grešnih misli i želja, što mnogi kršćani pletu oko božanskoga čela milostiva Spasitelja? A tko opet da izbroji koliko puta na dan toliki i toliki kršćani sramotnim svojim grijesima ponovo razapinju na križ Sina Božjega?

"Puče moj, što učinih tebi, u čemu žalostih tebe, odgovori ti meni"! - sa presv. svog križa vapije Sin Božji tolikim kršćanima, koji još ne će da "upamte i vide, kako je zlo i gorko ostaviti Gospoda Boga svojega".

3. Radi stvorova grešnik žrtvuje Stvoritelja

Jesmo li, dragi moji vjernici, odmjerili svu dubinu bezdana grijeha? Ni najmanje! Toliki su to bezdani, da ih svojim skučenim pogledom ni sagledati ne možemo, a kamo li im izmjeriti dna. Pretpostavite da grešnik, u času kada hoće da sagriješi, uzima u ruke vagu, i da na jednu stranu - kada bi to bilo moguće - meće Boga i Njegovu svetu milost, dok na drugu meće onaj kratkotrajni užitak ili korist, što mu pruža grijeh. Što mislite, što će u očima grešnika prevagnuti? Za što će se opredijeliti? Uz koga će pristati? Uz grijeh, samo uz grijeh! "Skvrnuše me, - veli Gospod po Ezekijelu proroku - za šaku ječma i za zalogaj kruha" (13,19), a to znači za čisto ništavu stvar. I za to ništa, grešnik daje sve, prosto sve: i Boga i dušu, i vječnost i sreću vremnitu, pa najposlije i vječnu.

Kada ste čuli govoriti za pogane i druge neznabožačke narode, kako se klanjaju suncu, mjesecu, zvijezdama, pa čak i životinjama, vi ste se čudili, što su toliko zastranili, pa ste ih za to duboko žalili. A zar da duboko ne požalite čovjeka, koji, kada ima da bira između Boga i Njegova stvora, priklanja se uz stvor Božji, mjesto da se prikloni uz svoga Stvoritelja? Zar se čovjek, kada griješi, ne klanja onoj ništavoj koristi, što mu pruža grijeh, i baš zato okreće leđa Bogu, Stvoritelju svom? Za ljubav ništavom stvoru, za šaku leća žrtvovati prvenstvo sinova Božjih, eto vam dr.m.vj., strahovitog bezumlja grešnika. Što bi rekli za čovjeka, koji se za dobar objed ili večeru, odriče svoga oca, svoga imena, svoga bogata nasljedstva, znajući, da će poslije toga kratkotrajnoga užitka pasti u toliku bijedu, da će umrijeti od gladi? A zar to ne radi grešnik, kada se odbija od Boga, da bi se predao u naručaj ništavnom dobru, ništavoj sreći, ništavu stvoru?

Zapravo i ne predaje se grešnik u naručaj stvoru, već se prosto naprosto predaje u naručaj đavlu, da mu on bude gospodar, učitelj i vođa. Kada nas je svećenik krstio, tada nam je rekao: "Izađi iz njega nečisti duše i daj mjesta Duhu Svetome". Dok mi, kada griješimo velimo: "Izađi iz mene, Duše Sveti i daj mjesto đavlu, neka on bude uz mene, mjesto Tebe!" Kako da na tu pomisao ne protrnemo od užasa i kako da se ne skamenimo od čuda što se pod nama tog časa, nije razjapila zemlja, pa nas žive progutala i tako osvetila beskrajnu uvredu, što smo ju Bogu nanijeli?

Mislim, da vam se nije nikada dogodilo, da ste vi nekoga teško uvrijedili, i to u času, kada vam je kakovo veliko dobročinstvo ukazao, recimo život spasio, požar ugasio, konje vam ili volove pozajmio i t.d. A što bi rekli za grešnika, kakav bi sud o njemu stvorili, kada znate da teškim grijehom Boga vrijeđa, i to baš zato, jer je od Njega tolika dobročinstva primio, i to naravnog i vrhunaravnog reda, da se zapravo ne mogu ni zamisliti, a kamo li prebrojiti? Riječ u jedno: sve što imamo, sve što dajemo, sve što primamo, sve je to Božje. Bog nas je toliko beskrajno ljubio, da je čak žrtvovao svoga Sina, da bi nas spasio i povratio nam Božje posinovljenje, te

time povratio nam vječnu sreću na nebesima. Kako onda da ocijenimo i kojim imenom da okrstimo crnu nezahvalnost čovjeka, koji najvećega i sveđernog svog Dobročinitelja vrijeđa, i to skoro danomice najstrašnijim grijesima?

Što je pak u ovome nepojmljivom bezumlju najstrašnije, jest to, što se grešnik služi Božjim darovima, da bi Ga vrijeđao. Recimo: Netko ti je pozajmio sjekiru, da sasječeš drva, a ti tom istom sjekirom njemu sasječeš glavu; netko ti pozajmio volove, a ti njegovim volovima njemu napravio krupnu štetu. Služiš se darovima bližnjega, da bi mu time tim darovima napakostio. Što bi rekli za takva čovjeka? Da nije čovjek, da je životinja, da je pravo čudovište. A zar mi nijesmo prava čudovišta, što se najljepšim Božjim darovima služimo, da bi Ga tim istim darovima vrijeđali? Imade li ljepšega Božjega dara od pameti čovječje? A što sve čovjek tom svom pameću izmišlja, da Boga vrijeđa, a bližnjemu zla ne učini? A volja čovječja, zar ono nije u čovjeku ona divna, pokretna sila, koja rađa težnjom i stvaralaštvom. Bez srca ne bi bilo u svijetu ni ljepote, ni prijateljstva, ni zanosa, ni oduševljenja, ni pjesme, ni suza, ni milosrđa, ni praštanja, ni radosti, ni materinstva - pa ipak? Koliko puta mi dozvoljavamo da se u to naše srce zaleže čitavo klupko otrovnih zmija, da na taj način zagorčimo i svoj život, kao i život svoga bližnjega? Tim se divnim Božjim darom služimo da sve oko sebe zatrujemo, mjesto da oko sebe širimo ljubav i praštanje. A što da govorim za naše tijelo, za taj divni Božji dar i Božji hram? Zar se njime najviše ne služimo, da Boga vrijeđamo i Njegove svete zapovijedi pod noge metnemo? Čak do tolika bezumlja stižemo, da svoje zdravlje upropastimo i prije vremena smalaksamo, jer se i samo naše tijelo povilo pod teretom naših grijeha.

Zaključak

Veliki misionar, kasnije kardinal, Masaja, koji je trideset punih godina širio kraljevstvo Božje u Južnoj Abesiniji, navodi u svojim uspomenama i to, kako je primio u kršćansku vjeru i jednog mladića, od nekih osamnaest godina. Pošto ga pokrstio i podijelio mu sv. Pričest, misionar je krenuo dalje. Toplo je preporučio mladiću, da se čuva grijeha, da se svakog dana Bogu moli i da uznastoji svim srcem uzljubiti dragoga Spasitelja, koji je za nas umro na križu. Poslije godinu dana eto opet tamo misionara. Kada ga mladi Gabrijel spazi, zamoli ga, da ga pričesti.

- Hoću drage volje - odvrati mu misionar, ali treba da se predhodno sabereš i da ispitaš svoju savjest što si u minuloj godini sagriješio, pa ću te tek tada pričestiti.

- Zašto bih se ispovijedio? - odvrati u čudu Gabrijel. Zar bih mogao uvrijediti dragoga Boga, pošto sam Ga upoznao, i pošto znam koliko me voli? Oče! - reče tronuto mladić - otkako sam primio sv. krst i sv. pričest ja nisam svijestan, da sam bilo kojim grijehom dragoga Boga uvrijedio.

Kolike li pouke za nas, dragi moji vjernici! Prvi se put u životu srela mlada duša sa svojim Bogom, i eto u njoj tvrde odluke, da Boga nikako ne uvrijedi. I ovih ćemo se svetih

korizmenih dana i mi sresti s dragim našim Spasiteljem u skrušenoj sv. ispovijedi i sv. pričesti. Zato se sada već revno spremajmo za taj veliki čas, da nam sv. korizmena ispovijed i pričest, bude početak novoga, ljepšega života, a to će nam biti samo tada, ako stvorimo tvrdu odluku, da ćemo sve pretrpjeti, nego li dragoga Boga teškim grijehom uvrijediti. Amen.

(Nastavak u drugoj propovijedi treće nedjelje korizme)

III. VJERSKI NEHAJ

"Jer si mlak i nisi ni studen ni vruć, ispljuvat ću te iz usta svojih".
(Otkr.3,16)

Poznata je stvar, da je Crkva Božja uvijek susretala na svome putu kroz život i povijest samo prigovore, mržnju i bunu, poniženje i progonstvo, naročito u prvim stoljećima kršćanstva, kada je krv njezine djece tekla potokom. Koliko je to boli i ljutih rana zadavalo Crkvi Božjoj! Zatim su nastupile u krilu same Crkve razne zablude, raskoli i vjerski rascjepi. Pa ipak kako se divno razvijalo kršćanstvo i Crkva u prvim vjekovima poslije vjerskih progona. Kako je tada cijela Evropa u razmjerno kratko vrijeme, prionula uz Krista! Kakovo bijaše vjersko oduševljenje još za križarskih ratova! U svijetu vitezova i svetih kraljeva! Kakovi se velikani duha pojaviše na svim poljima Crkve: bogoslovi i pjesnici, učenjaci i graditelji, pravnici i vojskovođe, junaci i junakinje kršćanskog savršenstva i anđeli dobrotvornosti! Tada su se mali i veliki, pojedinci i zajednice, države i narodi, držali sretnima, da iskažu Crkvi kakovu uslugu. Dok danas? Nikada, mislim, kao danas Crkva Božja nije proživljavala teže dane. Da li znate zašto? Jer vidi da njezini sinovi žive kao da ne pripadaju ni jednoj vjeri, a još manje katoličkoj vjeri. Ne treba poći daleko, a da se o tome uvjeri. Dovoljno je, da malo pogledamo oko sebe, pa da se brzo uvjerimo da se za mali postotak kršćana može reći, da su pravi, praktični vjernici i katolici, dok su drugi, a tih je ogroman broj, što se vjere i Boga tiče, potpuno ravnodušni, hladni i nehajni.

Vjerski nehaj i nemar, kao kakva zarazna pošast, zahvatio je dušu našega naroda. Taj vjerski nehaj, kao opasni rak spružio je svoje smrtonosne krakove u dušu našega naroda, ispijajući iz nje sve njezine vjerske sokove. Zar bi se tko usudio zanijekati, da imade čitavih krajeva u našoj zemlji, gdje je narod, u svojoj ogromnoj većini skoro sasvim prekinuo svaku vezu s Bogom i s Crkvom, pa i da se toliki revni svećenici svim silama trse, da iz toga opasnoga vjerskoga mrtvila, probude svoje vjernike. Tumačite vi tu žalosnu činjenicu kako god hoćete, ja se međutim ne skanjivam tvrditi, da je toliki vjerski nehaj kazna radi grijeha našega naroda, a naročito radi njegovih strašnih psovki, koje su već prevršile svaku mjeru. Čaša

Božjega strpljenja već je puna, i On diže ruke od ovoga naroda, prepuštajući ga njegovoj sudbini.

Tko će zato udahnuti, kao ono prorok Ezekijel, u ove suhe kosti dah života?

Poslušajte me zato, vjernici moji, jer hoću danas da vam dokažem: kako je veliko zlo, velika i opasna rana na duši vjernika, vjerski nehaj, da bi tako u vašim srcima usplamtio živi plamen kršćanske revnosti i kršćanske borbenosti.

1. U čemu se sastoji vjerski nehaj

Da li ste kadgod imali posla sa bolesnikom, u kome se pritajila kakva teška bolest, recimo sušica, pa svakog časa prijeti da izbije svom snagom na površinu i razori mladi život? Što mu tada propisuju liječnici? Liječnici mu tada propisuju dobru i čestu hranu, kao najjači ustuk protiv njena strašne razorne sile. Ali, jao i naopako ako bolesnik ne će da uzme hranu, ili ako mu ne ide više u tek. Tada odjednom opada njegova tjelesna snaga, te se mladi život naglim koracima primiče kraju.

Eto vam slike duše, koju je zahvatila smrtonosna bolest vjerskog nehaja. Ona ne osjeća više nikakva teka za duhovnim stvarima. Bog i dodir s Bogom po molitvi i dobrim djelima, za nju je nepoznata stvar. Prosto ne osjeća glad za tim nadzemaljskim dobrima, koja jedina donose duši smirenje i sreću. Jer je takva duša izgubila svaki dodir s Bogom, ona gubi snagu da se bori protiv zla u sebi, protiv svojih grešnih strasti, koje je sve to više otuđuju od Boga i zaglušuju u njoj glas Božji i grižnju savjesti, koja se redovito javlja, kada čovjek teškim grijehom Boga uvrijedi. Ali, ako po nesreći, za tu dušu dođe do toga, da je uz grijeh potpuno privolila, da se sa grijehom saživila, a naročito sa najstrašnijim grijehom, sa hulom na Boga i na Njegove svetinje, tada joj grijeh postane navika, životna potreba, kao pijancu vino i rakija, pa i da zna, da ga to truje i ubija. Dakako da takva duša bježi od svega onoga, što bi je moglo trgnuti i prenuti od toga svoga opasnog mrtvila, i zato: daleko od Crkve, daleko od propovijedi, daleko od svećenika, uopće daleko od ure budilice, koja bi je morala trgnuti, da ne zaspe nad provalijom. Ali se Bog ipak javlja toj jadnoj duši, da bi je od toga duševnog mrtvila trgnuo, bilo svojim svetim nadahnućima i poticajima, bilo preko drugih: župnika, susjeda, i t.d. i t.d., ali sve te opomene, savjete, preklinjanja, i t.d., treba prekinuti i u sebi ih ugušiti, pa stoga nema druge, već reći: "Nema Boga, nema duše, nema raja, nema pakla, tko je to vidio, tko je odatle došao, pa javio kako je tamo" i t.d. i t.d.

Kako vidite, dr.m.vj., od vjerskog nehaja do bezboštva samo je jedan korak.

Doduše, takav će vjerski nehajnik kadgod svratiti u crkvu, naročito o većim blagdanima, ne toliko radi svog dubokog vjerskog osvjedočenja, već iz navike, iz običaja, a možda i zato, da mu se seljani ne narugaju, da ni o Božiću, ni o Uskrsu ne ide

u crkvu. Izmolit će i po koji očenaš, možda će se i prekrstiti prije jela, svoga će župnika pozdraviti i sa "hvaljen Isus" i Marija"! Rado će ga i u kuću primiti, ali ako mu i tko drugi dođe, koji pomalo navija i protiv Boga i protiv Crkve i protiv svećenstva, on će odmah na njegovu stranu, dakako "da se ne bi čovjeku zamjerio". Ta zar nije vrlo zgodno i pametno, a jako savremeno na dvjema stolicama sjediti, pa malo tamjana pripaliti Bogu, a malo i đavlu. Eto, samo toliko, da se ne bi ni jednome, ni drugome od njih zamjerio.

Uvjeren sam, da je i vama samima odvratno takovo čeljade, pa i da ga nijeste ničim zadužili, što bi istom bilo da ste ga nečim velikim zadužili, recimo da ste ga učinili suvlasnikom svoga posjeda i nasljednikom svoga imanja? Da li bi podnosili, da vam taj čovjek u svakoj prigodi pokazuje, da ne mari za vas i da je prema vama potpuno ravnodušan? Zar vas ne bi ta njegova ravnodušnost živo pekla za srce, pa rekli: "Gle, ja njemu toliku ljubav pokazao, a on ne vodi o meni računa,kao i da ne postojim"!

Ako nas peče ravnodušnost i nehaj čovjeka, koga smo bilo čime zadužili, zašto ne bi - da se po ljudsku izrazimo - pekla Božje srce, koji nam nije više mogao dati, nego što nam je dao, jer nam je čak samoga Sebe dao.

Ne samo što Ga peče naš vjerski nehaj, već mu se prosto gadi. Znadem, da sam krupnu riječ kazao, ali ova riječ nije moja, već Božja. Evo što stoji napisano u sv. Pismu za čovjeka, kojim je obvladao vjerski nehaj: "Jer si mlak, i nisi ni studen ni vruć, ispljuvat ću te iz usta mojih" (Otkr.3,16). Dakle: vjerske mlakonje toliko su Bogu odvratni, da ih sa gađenjem odbacuje od sebe. On, koji se nije gadio da s grešnicima i jede i pije, On, koji se nije gadio, da Ga javna grešnica i pokajnica dodiruje svojim rukama; On, koji se nije gadio, da primi u svoj zagrljaj izgubljenog sina, pa i da je bio sav blatan i u dronjcima, On se gadi i oduran mu je kršćanin,koji čas služi Bogu, čas đavlu; koji na dvjema stolicama sjedi, paleći tamjan - kako rekoh čas Bogu, čas đavlu.

Zato Bog reče: "Tko nije samnom, protiv mene je" (Mat. 12,30). Zato Bog reče: "Nitko ne može služiti dva gospodara" (Mat. 6,24). Zato u sv. Evanđelju stoji zapisano, da će božanski Ženik reći ludim djevicama, koje su Mu došle ususret noću, sa utrnutim uljenicama, jer nijesu stigle da nabave ulja: "Ne poznam vas!" (Mat.25,12). A to znači, da će ih osuditi i odbaciti od sebe radi njihova nemara, što se u njihovim srcima utrnuo plamen vjere i ljubavi.

A kakvo značenje ima za nas ona nerodna smokva, o kojoj govori Evanđelje? Tamo stoji zapisano, da je naš božanski Spasitelj jednom vidio kraj puta jednu smokvu, ali na njoj nije našao ništa do gola lišća, pa zato reče: "Neka ne bude na tebi roda nikad više! I odmah usahnu smokva" (Mat. 21, 18-20). Zar i oni kršćani, koji ne mare ni za vjeru, ni za vjerski život, ni za crkvu, ni za misu, ni za sakramente, nijesu slični onoj narodnoj smokvi iz Evanđelja, na kojoj nema nikakva roda, osim gola lišća? Roda na njima nema, jer ne žive vjerskim životom, pa zato na njima će se ispuniti strašna prijetnja božanskog Spasitelj:" Svako drvo, koje ne rađa roda, siječe se

i u oganj baca" (Mat.3,10).

2. Vjerski je nehaj Bogu odvratan, dok je vjerska revnost Bogu mila, a duši korisna

Iz ovoga što smo do sada rekli, slijedi da je Bogu prosto odvratna duša, koja ne mari za Nj. I zaista, kako mora da je odvratan prizor za Nj, kada gleda dušu, koju je On htio ukrasiti tolikim svojim milostima i darovima, a ona je sve te milosti i darove grubo odbila, tako da u njoj sada nema ništa, posve ništa, što bi moglo privući Božju pažnju i Božju ljubav. Koliko je, vjernici moji, Bog dao za ovu našu dušu, da joj povrati njezin prvotni sjaj i nadnaravnu ljepotu, koji sjaj i ljepota ima već ovdje na zemlji klicu vječnog blaženstva, pa već ovdje, usred svih nevolja, napunja srce nebeskom radošću! Koliko je odvratan prizor za Boga, kada gleda kako mi ne marimo za svoju dušu i uskraćujemo Mu svojim nehajem, da u njoj neprestano djeluje, izgrađivajući u njoj svoju vjernu sliku ! Kako mora da je bolan prizor za Boga, kada vidi da ne marimo postati Njegovi posinci, braća Njegova, baštinici neba, baštinici svega posjeda Božjega! Kakva je ludost za nas ne mariti, ili lijeno se uklanjati tomu Božjemu djelovanju u nama! Kakve li okrutnosti prema sebi samima, kada se lakoumno odričemo Božjih darova, koje bi nam za sigurno dao, da smo revni u Njegovoj službi, da se Njegovim zapovijedi držimo i grijeha čuvamo! Imadeš divnu, rijetko plodnu zemlju, najplodniju i najljepšu u cijelom selu, koja bi ti davala stostruki rod, a ti je, radi svoje lijenosti i nehaja, ne obrađuješ, već puštaš da po njoj raste svakojaki korov i drač, pa i da skapavaš od gladi. Kakovim imenom da nazoveš toga lijenčinu i nemarnjaka, koji bi mogao uživati, a hoće namjerno da se pati i skapava? Dotle ga doveo njegov ludi i samoubilački nehaj da je niti drugomu ne će da dade u zakup, pa i da bi mu bila puna šaka brade sa polovinom, ili trećinom njezina čista prihoda. Al' da, što ćeš ti ćoravoj kvočki drobiti! Zaintačio se nesretni ljenivac i pospanac, da ne radi i da se ne muči uzaludno čekajući da mu gotova kruška sama pane u usta!

Svakako, da vi takva nehajnika i lijenčinu ne bi žalili, već bi ga osuđivali, pa i prezirali što svojom krivnjom stradava, dok bi mogao uživati. A zar nije vrijedan duboka žaljenja onaj kršćanin, koji drijema pred otvorenom riznicom punom nenaslućena bogatstva, pa ne će niti da pruži ruku, da se toga blaga dohvati, iako mu je stavljeno na raspoloženje. Koliku nam je riznicu duhovna i neiskazana blaga Bog dao u našoj svetoj vjeri, u našoj svetoj Crkvi, pa zašto toliki nemar, toliki neoprostivi nehaj, da se tim blagom poslužimo? Zar ne vidimo kako pravom kršćaninu, u čijem srcu blista u svoj svojoj punini svijetlo svete vjere, on sve u svijetlu te vjere gleda i raspoznaje, pa mu zato ovaj golemi svijet nije nikakva tamnica, nego velika očinska kuća, što je dobri Otac nebeski stvorio, da bude kućom Njegovoj djeci? Kako je radosna, kako je puna utjehe za revna kršćanina misao, da je svemogući naš Otac, i da nas je postavio na ovaj svijet, jer nam hoće dati nakon kratke kušnje, sva svoja blaga, svu svoju ljubav, svu

svoju ljepotu, sve svoje bogatstvo, da, svoje vlastito blaženstvo.

Za sve cve divne ljepote, što ovu suznu dolinu čine predvorjem neba, čovjek u kojem jedva tinja svjetlo vjere ne vidi, ne osjeća, ne shvaća. Gladan je, strahovito je gladan, a kod puna je stola; izgara od žeđi, a do njega ključa izvor vode žive. Kolike li bijede! Kolike li nesreće!

Uzmite samo smrt, taj najsudbonosniji korak u životu čovjeka, pa pogledajte kakvim očima na nju gleda revan kršćanin, a kako onaj, koji za vjeru ne mari. Revan kršćanin zna da mora umrijeti, zna da i on mora proći kroz ta mračna vrata, ali zna da ga čeka Krist raskriljenih ruku i otvorena srca, da ga uvede u svoje kraljevstvo, u onaj viši, bolji, istiniti vječni život, o kome je tako često čuo govoriti u crkvi, koju je redovito posjećivao. Zato on na smrti ne očajava, zato njemi nije smrt strahoviti bezdan, nego je početak novoga, ljepšega života. Dok onome, koji je cijelog svog života bio potpuno ravnodušan prema toj velikoj istini, njemu je smrt strahoviti svršetak, bespomoćni strah, očajni rastanak od svega onoga, što je na zemlji ljubio i tako očajno bio priljubljen.

O dragi moji vjernici, koliko radosti, koliko pravog životnog smisla daje produbljena vjera duši revna, gorljiva kršćanina! O kamo sreće, da ste svi takovi, ali nijeste svi takovi! Na ogromnu moju žalost velika većina mojih župljana nije takva. U rudniku ste silna blaga, na izvoru ste gdje mlijeko i med teče, a vi ne marite za sve to. Kolike li štete, kolike li nesreće! Crkva vam je tu, Božji pretstavnik vam je tu, sakramenti su vam tu, Bog vam je tu. Možete Ga čak blagovati, u svoje srce primiti, s njime se najtijesnijim sjedinjenjem sjediniti, da On bude snaga vaša, nada vaša, potpuna sreća vaša, a vi to ne ćete, vi ste prema svim tim božjim blagodatima ravnodušni, kao da se to vas ništa ne tiče, kao da se to vaše vječnosti ništa ne tiče! Zar toliki nehaj prema Bogu ne izaziva strašnu kaznu Božju? Kada sin ne će da sluša opomene i savjete svoga oca, onda otac digne od njega ruke i prepušta ga svojoj sudbini. Vrijedno bi bilo, da se duboko zamislimo, da li je, radi našeg skrajnog vjerskog nehaja, Bog digao ruke od nas!

3. Poticaj na revnost

Gledajući toliko vjersko mrtvilo oko sebe, čini mi se kao da gledam onu dolinu punu mrtvačkih kostiju, koju je nekada gledao u viđenju Božji prorok Ezekijel. Njega Bog izvede i postavi usred doline, koja je bila puna mrtvačkih kostiju, pa mu reče: "Prorokuj o tim kostima i kaži im: suhe kosti, čujte riječ Gospodnju!" I na tu riječ nasta šušanj i štropot, i kosti su se pribirale jedna uz drugu, ali još nije bilo duha u njima. Ali, kad je Božji prorok prorokovao drugi put, kako mu je bio Bog zapovijedio, dođe duh u njih i one oživješe i postaviše se na svoje noge, i bila je to silno velika vojska.

O, i ja bi htio, dr.m.vj., da ovaj moj glas dopre do najskrajnih granica ove moje župe, a do ušiju onih mojih župljana, koji - kako veli riječ Božja - "Imaju ime da su živi,

a mrtvi su!" (Okr.3,1), koji su uistinu u očima Božjima gomila suhih kostiju, bez duha i bez života, jer je u njima već odavna utrnuo Božji život. "Suhe kosti, uvenule duše mojih župljana, čujte riječ Gospodnju: probudite se, trgnite se, ustajte iz vašega mrtvila! Ustanite svi žedni, dođite na vodu!... Dođite, kupujte žita i jedite .... Zašto izdajete novce svoje na ono, što ne siti? Slušajte me, pa ćete jesti ono što je dobro i duša će se vaša okrijepiti pretilinom" (Iz. 55, 1-2).

Zar ne vidite kako se ljuti boj bije između kraljevstva Božjeg i kraljevstva sotone? Zar ne vidite, kako taj ljuti boj bijesni na sve strane? Zašto stojite po strani, kada se radi i najvećim dobrima čovječanstva? Zar zaboravljate da ste po svetome krštenju ucijepljeni u otajstveno tijelo kristovo i da prema tomu svaka kap vašega života pripada Kristu? Zakleli ste mu se na vjernost, odrekli ste se svećano i njegovih i svojih neprijatelja: tijela, svijeta i đavla, pa "što stojite vazdan bezposleni", kada je kraljevstvo Božje u pitanju? Žar vas je Bog toliko kaznio, da ne vidite da je svaki od vas, svaki moj župljanin odgovoran za napredovanje, ili nazadovanje toga kraljevstva? A kako stoji sa tim kraljevstvom Božjim u ovoj mojoj župi? Zar mislite da uslugu pravite tomu kraljevstvu tim svojim mlakim, nehajnim držanjem prema Bogu, prema najvećim Božjima, a i našim narodnim svetinjama? Zar mislite, da dobru uslugu činite tomu kraljevstvu svojim bogohulnim psovkama, svojim nepohađanjem crkve, svojih rđavim primjerima, što ih na taj način dajete svojoj obitelji, a naročito svojoj djeci i čitavome svome selu? Zar tako vi uzgajate buduće sljedbenike kraljevstva Kristova?

Zaključak

Želio bih da dobro upamtite, dragi moji vjernici, da pravoga vjerskoga života u ovoj župi nema, dok se moji župljani ne ostave grijeha, a naročito psovke. Gorljivost za rad, za borbu mora iznutra dolaziti, iz žarkog srca za Boga i za Njegovo kraljevstvo, a taj žar u nama ne će nikada usplamtiti i druge zahvatiti, dok žižak svete vjere u nama jedva, jedva tinja. Neka se taj žar u vama rasplamti u pravi požar. Amen.

IV. PAKAO

(Beskrajna bol osuđenika)

U prethodnoj propovijedi (vidi str. 18) osvrnuo sam se na prigovore, koje često čujete na račun pakla, te sam vam dokazivao, u svijetlu razuma i vjere, da pakao postoji i da je vječan. Na njegovim vratima zapisala je svemoguća desnica Božja dvije riječi: Uvijek i nikada! Uvijek u paklu, nikada iz pakla!

Uvijek i nikada !

Ali, ako je strašna pomisao na vječno trajanje paklenih muka, kudikamo je strašnije, kada promislimo kakve grozne duševne muke trpe osuđenici u paklu.

Zašto tolike muke? Gdje im je izvor? Gdje uzrok? U grijehu, samo u grijehu! Da nema grijeha, ne bi bilo ni pakla. Iz naravi samoga grijeha proističe kazna, kojom Božja pravda u vječnosti kažnjava grešnika. Kako mora da je strašan grijeh, kada ga Bog tako kažnjava!

A kako ga kažnjava?

Kažnjava ga time što osuđenik trpi beskrajan duševni bol i to zato, što je za svu vječnost otrgnut od svoga najvećega dobra - Boga.

Danas ću vam samo o tomu govoriti.

Sidimo sada, dragi moji vjernici, za kratki čas u te mračne dubine, dok smo još živi, da ne bi sišli kad umremo.

1. Daleko od svijetla

Kada se čaša naših boli prelije, tada mi obično velimo: "Ta, ovo je pravi pakao! Ili: " Ovo su prave paklene muke!" Zaista, prave smo naivčine, prava smo djeca, kada takva šta tvrdimo, jer što su i što mogu biti i najgroznije, bilo duševne, bilo tjelesne muke, što ih trpimo na ovome svijetu, ako ih usporedimo s mukama, što ih osuđenici trpe u paklu?

Do posljednjeg časa svoga života grešnik je ostao uporan u svome grijehu; do posljednjeg časa svoga života on se poistovjetio sa svojim grijehom; grijeha se nije odrekao, nije ga požalio, sobom ga u vječnost ponio i prema tomu ga na neki način ovjekovječio. Što iz toga slijedi? Iz toga slijedi da je grešnik sam sebi stvorio pakao, koje posljedice ima sada da iskusi.

" Idi od mene!" Tako glasi neopoziva osuda. Kuda? Daleko od svijetla. Daleko od svijetla u kome je imala pred njim da zablista u svoj svojoj neiskazanoj ljepoti sama Ljepota, sama Istina, sama Svetost. On polazi daleko od beskrajne Ljubavi, koja je jedina imala da ispuni nezajazive ponore Njegova srca, uvijek žedna ljepote, uvijek žedna istine, uvijek žedna dobrote. Daleko on polazi od drage domovine, gdje se preporođeno čovječanstvo vječno raji u Bogu. Daleko on polazi od očeva zagrljaja, daleko od božanskoga Zaručnika, koji beskrajnu darežljivost svoje neiscrpne milosti, hoće da nad svojim izabranicima dovrši u zagrljaju svoje slave. Riječ u jedno: grešnik polazi daleko od svoga jedinoga i najvećega Dobra, pošto mu je sada posve jasno, da sva, pa i najveća dobra ovoga svijeta nijesu mogla da ugase njegove gladi za najvećim svojim dobrom - Bogom, i stoga je sada njegova čežnja, njegova bol, njegova muka tako velika, kao što je Bog velik.

Oh, Bože! Dakle sve je svršeno između Tebe i tvoga stvora? Pokinuo si sve veze između sebe i njega; odbacio si ga, prezreo si ga, prelomio si nad njim žezlo svoje neumoljive pravde i svoje osvete nad njim, pa što mu konačno preostaje, osim da vječno tuguje i nariče nad izgubljenom svojom najvećom srećom? O, dragi moji vjernici, vi ne

možete ni iz daleka slutiti kolika je to bol biti svijestan što si Boga nepovratno, za uvijek izgubio! Vi ni iz daleka ne slutite što znači izgubiti Boga, jer - pa i da je vaša vjera ne znam kako živa - vi tek možete imati sasvim blijedi pojam o beskrajnoj njegovoj ljepoti, o neodoljivoj Njegovoj privlačnosti, što grabi dušu i svom je svojom neodoljivom božanskom snagom vuče k sebi, da je zaroni u beskrajno more sreće i blaženstva. Pa i da Boga ne vidite, pa i da Ga ne poznate, ali Njegova vam se ljepota, u blijedom, sasvim blijedom odbljesku odrazuje u Njegovim stvorovima, koje je Njegova očinska ruka bogato rasipala u ljepoti i bogatstvu prirode, kojom je vaš život ispunjen. Iako Ga ne vidite, ali vam se On ipak javlja u dubini vaše duše, kada mu se molite, kada Ga najslađim imenima dozivate. Zar tada ne primjećujete Njegov slatki glas? Zar vaše srce nije tada ispunjeno nekom neopisivom milinom, kojom naslućujete, da je Bog u vama, iako Ga ne vidite.

Ako vam je Bog, dakle, tako mio, tako blizak, dok je vaša duša sputana u teškim okovima tijela, što li će istom biti kada oslobođena tih okova, u neodoljivom naletu ljubavi poleti prema Njemu, kao što poleti ptica, kada joj otvarate vrata kaveza, kao što leti zarobljenik svome domu, kada ste ga oslobodili okova; kao što leti lađa, kada joj vjetar dune u puna jedrila?

Ali, jao ako tog presudnog časa, grijeh svojom neizmjernom težinom privuče dušu prema beskrajnim ponorima, gdje je samo carstvo grijeha i prema tomu carstvo vječne tame. Tada biva duši ono što i čovjeku, kada odjednom izgubi vid: zatetura, zalama rukama i zajaukne bolno: svjetlost, svjetlost! Ali, dok kliče za svjetlošću, survava se u sve gušću i gušću tamu. Svjetlosti je za uvijek nestalo, pa je i života i smisla za životom nestalo.

Daleko, dakle, od Boga, daleko od svijetlosti, od svjetlosti nestvorene, beskrajne, vječne, što jedina može zasititi dušu, koja teži za svjetlošću istine, dobrote i ljepote.

2. Daleko od ljubavi

Kamo sreće, kada bi duša psuđenika, dok tamo posrće i sunovraćuje se u tamu, čula prijateljski jedan glas, koji joj dovikuje: "Ne boj se, ja sam s tobom!" Kamo sreće, kada bi osuđenik, koga je varava ljubav prema stvorovima toliko zaslijepila, da ga nepovratno otrgnula od jedine i prave Ljubavi, koja odgovara njegovim nezasitnim težnjama! Ah' da! I ta je ljubav za nj nepovratno nestala, kao što je i svjetlosti pred njim nestalo. Kao što se pred njegovom dušom stvorila nebrobojna tama, tako se sada stvorila nedoglad na praznina. Njegovi se uzdisaji i njegove se suze sada gube u ništavilu. On doziva, ali se nitko njegovim očajnim vapajima ne odaziva. Ljubavi, Ljubavi! On viče, ali ljubavi više nema, jer ga je Ljubav proklela i od sebe za uvijek odbacila.

Osuđenik bi htio reći Bogu: "Oče moj! Moj oče" - ali ne može. Doduše Bog je bio njegov otac do posljednjeg trenutka njegova života, kada je prema svome okorjelom sinu pružao ruke, da ga raskajana primi u zagrljaj, ali je nesretnik taj posljednji dokaz velike očinske ljubavi prezreo, pogazio, i to baš u času, kada je imao osjetiti toplinu Njegova zagrljaja; kada je imao da prekorači prag blažene vječnosti; drago ognjište proslavljene djece Božje. Mjesto da sada uroni u more beskrajne sreće i blaženstva, pored Oca svoga u svetoj obitelji izabranika, čuje prijeteći očev glas: "Ne poznam te! Idi od mene!"

Da li se čudite tolikomu gnjevu? Nemate zašto! Bog je s njegovom dušom bio sklopio tajanstvene zaruke na dan njegova krštenja i osuđenik imao je pravo poslužiti se sve do svoje smrti, svetim pravima, što od te svete veze proistječu. Sve do posljednjeg časa života grešnik je mogao moliti uvriježenog Zaručnika, da mu oprosti njegovu nevjeru i preda zaboravu. Ali to nije učinio. On je, polazeći s ovoga svijeta, zadržao u svome srcu preljubničku ljubav prema stvorovima, kojih se ni tada nije odrekao, jer ih je više ljubio, nego li jedinoga i pravoga Zaručnika svoje duše. Pa nije li onda čudo, što ga Bog odbacio od sebe, kao što uvriježeni zaručnik odbacuje od sebe nevjernu zaručnicu, koja je zablatila čistu i djevičansku njegovu ljubav.

Grešnik je prezreo Boga, koji je jedina svjetlost duše; prezreo je Boga, jedinu i najveću svoju ljubav; prezreo je svoga oca, i zaručnika svoje duše, pa koje je onda čudo, ako ga sada sa sviju strana otuđuje beskrajna pustoš i očajna praznina?

Beskrajna pustoš i očajna praznina! Da li približno shvaćate, dragi moji vjernici, što to znači? Da li shvaćate što znači: biti sam, potpuno sam, kada više nemaš nikoga, koga bi ti ljubio, i koji bi tebe ljubio, dok jedini predmet tvoje velike ljubavi, kome neodoljivom snagom težiš i za njom čezneš, ugiba se ispred tvojih očiju, zabacuje te i prezire? Dok je čovjek u životu, požudno traži u stvorovima Božjim svoju sreću i svoje zadovoljstvo, ali, kada odjednom svega toga nestane; kada čovjek u dobrima ovoga svijeta ne može više da utuče svoju čežnju i ugasi svoju žeđ za Bogom, on se nužno obraća svome jedinome i najvećemu Dobru - Bogu, ali, eto, to je Dobro za nj sada nedohvatno i nedostižno, pa otuda njegova neizmjerna patnja i neopisiva muka.

Neopisiva muka! Da, upamtite to dobro, osuđenik trpi neopisive muke, jer Boga ljubi. Strahota! Osuđenik ljubi Boga, ne zato što smatra Boga vrijednim svoje ljubavi, već zato što je željan, što je gladan te ljubavi. On Ga ljubi, ne zato da Mu time ugodi, već da bi plamenu žeđ za Njim u sebi ugasio. On Ga ljubi, pa Ga zato mrzi, jer dok Ga neodoljivom čežnjom traži, Bog odmiče od njega, Bog mu se uklanja, a jer mu se uklanja, on Ga mrzi, mržnjom, koja je slična ljubavi. Kod nikoga kao kod osuđenika ne obistinjuje se toliko ona duboka izreka sv. Tome: "Odium fit ex amore, ljubav rađa mržnju" (Monsabre, Conf. 99).

O, dragi moji vjernici, kada bi osuđenik mogao pribrati svu svoju snagu, učiniti poslednji napor, da se vine do beskrajne Dobrote, za kojom njegovo srce toliko teži! O, kada bi mu bilo dozvoljeno da Boga vidi, pa i obavita najtamnijom neprodornom maglom! O, kada bi mu bilo dozvoljeno, da samo dodirne okrajak Njegova skuta, da čuje iz Njegovih usta samo jednu jedinu prijateljsku riječ! Zaludu. Pravda je Božja oko sebe podigla neprobojne bedeme, što je zaštičuju od nečista pogleda i dodira. Neugasiva težnja osuđenika za Bogom, neprestano ga baca neodoljivom snagom prema Njemu, dok ga u isto vrijeme osvetnička Božja ruka odbacuje od sebe, pa baš zato nesretnik mrzi ono, što bi morao ljubiti. Kamo sreće kada bi mogao mrziti Boga čistom mržnjom, a da u isto vrijeme ne izgara čežnjom za Njim, ali baš zato jer mrzi ono, što bi morao ljubiti, trpi neopisive muke, koje se jednom jedinom rječju mogu izraziti: pakao!

Zaključak

4. travnja 1704. držao je u Napulju misije sv. Franjo de Girolame. Na njegove propovijedi nagrnuo bi toliki svijet, da bi veliki propovijednik i veliki svetac morao držati svoje propovijedi na najvećem gradskom trgu, jer nije bilo crkve u gradu, koja bi mogla pribrati tolike slušaoce. Onoga dana kada je držao propovjed o paklu, natiskalo se oko propovjednika više hiljada ljudi. Tolika je bila snaga njegove riječi, da su vjernici, poslije njegove propovijedi činili javnu pokoru za svoje grijehe.

Dakako, da tolike pokore, i tolika obraćenja, nijesu išla u račun neprijatelju roda ljudskoga, koji je sve svoje mračne sile uložio, da spriječi toliki duhovni preporod onoga naroda.

Dok je tako svetac jednoga dana držao propovijed o paklu, pojavi se na prozoru susjedne kuće poznata javna grešnica po imenu Katarina. Svojim podrugljivim glasnim smijehom, htjela je odvratiti pažnju slušalaca od svečeva govora. Svetac to odmah primijeti, za čas prekine propovijed, uzme raspelo, što ga o pasu nosio i digne ga prema Katarini i reče: "Pazi, kćeri, da se za kratko vrijeme ne osvjedočiš da pakao uistinu postoji." Tog istog časa nesretnice nestane sa prozora, i svetac nastavi svoju propovijed, kao da ništa nije bilo. Poslije malo časaka, prekine propovijed i reče svojim slušaocima: "Katarina je ovog časa umrla!" - i nastavi propovijed.

Kad je svršio propovijed, uputi se prema kući, gdje je javna grešnica nenadano preminula. Za njim pođe sila naroda, da vidi što će svetac sada učiniti.

Kada je pristupio u njezinu sobu, ona je ležala na krevetu mrtva, izoblićena lica, izbuljenih očiju. Svetac tada povika iz svega glasa, visoko dižući križ: " Katarina, u ime presv. Trojstva, Oca, Sina i Duha Svetoga, ja ti zapovijedam, da nam kažeš gdje si?"

Na te riječi ono se jadno izobličeno tijelo odjednom počne trzati, kao da ga trese groznica, te promuklim glasom odgovara:

- U dnu pakla! (Hammerl: Nova Mamreza)

(Nastavak u četvrtoj propovijedi treće nedjelje korizme).

V. SAKRAMENAT POKORE

(Ispovijed)

" U nebu je veća radost nad jednim grešnikom koji čini pokoru, nego nad devedeset devet pravednika"

(Lk. 15,7)

Kod sv. Franje Saleškoga, ženevskog biskupa, ispovijedala se jednom neka gospođa, inače velika grešnica, Kada je skrušeno i iskreno nizala grijeh za grijehom, sve veći od većega, opazi svetog biskupa kako plače. - "Vi se, preuzvišeni, sigurno zgražate nad mojim grijesima, pa plačete?" - "Ne kćeri" - odvrati sveti biskup - "Ne, već plačem od veselja". - "Od veselja? Zar se veselite nad ovim mojim strašnim grijesima?" - začudi se gospođa.- " Da kćeri! U nebu je veća radost nad jednim grešnikom, koji čini pokoru, nego nad devedeset devet pravednika. I ja se s nebom veselim i od veselja plačem." - Ovu je zgodu ta gospođa sama kasnije pripovijedala.

I vi ćete, dragi moji vjernici, u to se pouzdano nadam, ovih svetih korizmenih dana, doći na sv. ispovijed, da dobrome vašem Ocu Nebeskome i svemu nebeskom dvoru pružite radost, a dušu svoju rasteretite grijeha. U prethodnoj propovijedi govorio sam vam o pokajanju, kao bitnom uslovu, da nam milostivi Bog oprosti grijehe. Danas ću vam govoriti o ispovijedi, ili o skrušenom očitovanju učinjenih grijeha pred svećenikom, da nas od njih odriješi.

Ja znam, dragi moji župljani, da vi tvrdo vjerujete u sv. ispovijed kao u Božju ustanovu. Već ste se iz malena navikli da svećeniku u ispovijedi otkrijete sve tajne svoje duše, pa zato mislim, da bih vas uvrijedio, kada bih vam sada stao dokazivati: kako je ispovijed božja ustanova i kako nam to potvrđuju bezbrojna svjedočanstva crkvene povijesti.

Pošto mi je mnogo stalo do toga, da vaša sveta ispovijed uistinu bude nebu na radost, a vama na veliku korist, danas ću vam govoriti: što smo dužni ispovijediti i kako se moramo ispovijediti.

1. Što smo dužni ispovijediti

a) Prije svega dužni smo ispovijediti sve teške grijehe, bilo da smo ih učinili mišlju, riječju, činom ili propustom. Tko, dakle, bilo s kojeg mu drago razloga, na pr. od straha ili srama, koji smrtni grijeh prešuti, taj nedostojno, nevaljalo prima sakramenat pokore. Taj opterećuje dušu teškim grijehom svetogrđa.

Odmah vam skrećem pažnju, da je i grešna misao i grešna želja grijeh, ako na tu misao i želju pristanemo, njome se zabavljamo i naslađujemo, pa i da je nijesmo priveli u djelo. Te grešne misli i želje dužni smo svakako ispovijediti, jer je inače ispovijed nevaljana.

Možda nekojim od vas izgleda čudno, što i grešna misao ili želja može biti teški grijeh. Nemate se zašto čuditi, jer smo već u prethodnoj propovijedi vidjeli, da je u volji izvor grijehu. Bog vidi tvoju opaku volju, što se već priklonila grijehu i osuđuje je, jer se protivi Njegovu zakonu. Na pr.: odlučio si zapaliti plast sijena svome neprijatelju. U tu svrhu već si se tamo došuljao, u namjeri da podmetneš vatru. Ali, eto, pas zalaje i juri na tebe. Ti bježiš, i tako odustaješ od svoje grešne namjere. Da li si pred Bogom sagriješio? Da li si teški grijeh učinio? Nedvojbeno jesi, jer si znao, da to Bog brani i da bi veliku štetu nanio svome bližnjemu. Dakle: pristao si na zlo djelo, na grijeh, iako ga nijesi izvršio. Što ga nijesi izvršio, nije to ovisilo o tebi, već o jednoj nepredviđenoj okolnosti. Da te okolnosti nije bilo, ti bi bio tvoju grešnu namjeru priveo u djelo.

Što vrijedi za štetu učinjenu bližnjemu, to vrijedi za sve druge grešne misli i želje, a pogotovu - to dobro upamtite, ako se radi o bludnome grijehu, jer je naročito bludna misao i želja, ako se s njom zabavljamo i u njoj naslađujemo, uvijek teški smrtni grijeh.

Dakle, dr.m.vj. kada ispitujete svoju savjest, uvijek se ozbiljno ispitajte, da li ste pristali uz grešne misli i želje, pa sve to lijepo i skrušeno priznajte pred Bogom u sv.ispovijedi, da bi se vaša duša očistila od grijeha; da bude u nebu velika radost što na vašoj duši nema više ni trunčice grijeha.

b) Jer se u sv. ispovijedi ne smije ni jedan grijeh zatajiti, iz toga slijedi, da u sv. ispovijedi moramo spomenuti i broj teških grijeha, t.j. svećeniku moramo očitovati koliko smo puta teški grijeh učinili. Nije svejedno, da li si koji grijeh učinio jedamput, pet ili deset puta. To je toliko, kao da si deset puta razne grijehe učinio. Kao što, dakle, moramo svaki teški grijeh ispovijediti, tako moramo i kod svakoga teškoga grijeha navesti, koliko smo ga puta učinili. Ako ne znate točno broj, treba da kažete približno. Doduše, bolje je reći više, nego manje. Pazite dobro, dr.m.vj.! Kako bi bio teški grijeh svetogrđa zatajiti grijeh, tako bi bio grijeh svetogrđa zatajiti, ili svijesno i promišljeno umanjiti broj grijeha.

c) Još nešto. Osim broj grijeha, treba ispovjedniku kazati i okolnosti pod kojima ste grijeh učinili. Iz slijedećih primjera bit će vam odmah jasno o čemu se ovdje radi. Što mislite je li isto ukrasti bogatome gazdi izvjesnu svotu, čiji manjak on niti ne osjeća, ili pak siromahu istu svotu, a to je njegova posljednja ušteđevina. Je li nekome isto ukrasti nekoliko kilograma grožđa u njegovu vinogradu, ili iz crkve ukrasti kakav posvećeni predmet? Je li isto bludno sagriješiti sa slobodnom, odnosno neudatom, ili neoženjenom osobom, ili sa udatom, odnosno oženjenom osobom, koja je nerazrješivom vezom sakramenta sv. ženidbe povezana sa svojim bračnim drugom? Kako vidite, to su sve okolnosti, koje mijenjaju vrst grijeha. Sve te okolnosti valja u ispovijedi točno spomenuti. Tko takove okolnosti, koje mijenjaju vrst grijeha, svijesno zašuti, iz stida ili straha, ili iz bilo čega, njegova je ispovijed nevaljana.

2. Zašto smo dužni u sv. ispovijedi sve svoje grijehe očitovati?

Netko će reći: "Pa to je previše! Pa to je prava muka!" Nije ti bilo previše i nije ti bila muka, kada si Boga vrijeđao, pa zašto da te sada uhvati muka, kada se radi o tomu, da se izbaviš od vječnih muka? Kada se radi o tomu, da steknemo Božje prijateljstvo, ništa nam ne smije biti teško. Zar nam Bog nije mogao dati i pod mnogo težim uvjetima oproštenje grijeha?

Velite da je "previše", da je "prava muka", što moramo ispovjedniku očitovati čak svoje grešne misli i želje, pa čak i broj i okolnosti grijeha.

Poslušate me, pa onda sudite!

Kada je naš bož. Spasitelj ustanovio sakrament pokore ili ispovijedi, rekao je svojim učenicima: "Kao što je otac poslao mene, i ja šaljem vas. Primite Duha Svetoga. Kojima oprostite grijehe bit će im oprošteno, a kojima zadržite, bit će im zadržano (Iv. 20,19. s.s.) Što je time htio reći? Time je htio reći ovo: kao što je Njega poslao Otac, da spasi ljude, tako će apostoli spasavati ljude. Na koji način? Opraštanjem grijeha. Ali Spasitelj u isto vrijeme veli svojim učenicima, da mogu zadržati, odnosno ne oprostiti grijehe, pa kako će oprostiti ili ne oprostiti grijehe, ako ih onaj, koji traži oproštenje, ne očituje svoje grijehe?

Osim toga naša nas sv. vjera uči, da nam Bog, opraštajući grijehe, oprašta i vječne muke, što smo ih svojim grijesima zaslužili. Ali, ako je Bog prema nama toliko blag i milostiv, da nam opraštajući grijehe, oprašta i vječne muke, što smo ih svojim grijesima zaslužili, ne oprašta nam vremenite kazne, koje u ime zadovoljštine moramo pružiti Bogu, bilo na ovome svijetu, bilo na drugome u čistilištu. U ime te zadovoljštine, ispovjednik nam u sv. ispovijedi nalaže pokoru, prema broju i težini naših grijeha. Nekome naređuje da mora

izmoliti pet očenaša, nekome deset, nekome da mora obaviti "križni put", a nekome čak naređuje strogi post, i t.d. i t.d. Sve to u pravednom omjeru prema broju i težini grijeha. Vi sada dr.m.vj. sudite, da li se "previše" od vas traži što morate potpuno očitovati svoje grijehe? Da je vaš ispovjednik sveznajući i svevideći, da može prodrijeti svojim pogledom u najskrivenije ponore vaše duše, onda bi bilo dovoljno da kleknete pred njegove noge i da mu rečete, kao što je ono rekao sveti prorok David:" Sagriješio sam i grijeh moj je vazda predamnom"! Ali, pošto njegov pogled ne prodire od svetište vaše duše, što ste ga svojim grijesima obesčastili, zato treba da svojom iskrenošću rasvijetlite sve najtamnije zakutke svoje duše, da mu ona bude posve jasna i čista, kao otvorena knjiga.

Svećenik je, kako sami vidite, ne samo sudac,već je i učitelj i liječnik. Učitelj, koji vas mora poučiti, kako da se u buduće grijeha čuvate; liječnik, koji će vam propisati zgodna sredstva da se čuvate grijeha, te najstrašnije bolesti, što prosto razara i ubija vašu dušu. Kako on biti jedno i drugo, ako mu potpuno ne otkrijete stanje svoje duše? A kada idete liječniku, zar bi se zadovoljio da mu samo rečete: "Bolestan sam." Ako želite da vas izliječi, morate mu reći i od koje bolesti bolujete.

Kako vidite, dr.m. vj. sam naš razum nam veli, da naša ispovijed mora biti potpuna, t.j. svećeniku, kao Božjem pretstavniku moramo očitovati sve svoje grijehe i to njihov broj, kao i sve okolnosti, koje mijenjaju vrst grijeha.

3. Ispovijed mora biti iskrena

Kada pristupate ispovjedaonici, zaboravite tog časa da se nalazite pred čovjekom, već sebi predstavite da se nalazite pred Isusom Kristom, našim Spasiteljem i Sucem. Božanski je Spasitelj službu pomirbe i sudačku vlast predao svećenicima, kojima je kazao: "Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteno, a kojima zadržite, bit će im zadržano" (Iv.20, 19). Prema tomu, ako bi tko i uspio prevariti svećenika, ne može prevariti Isusa Krista, sveznajućega Bogočovjeka, koji ništa toliko ne prezire, kao laž i pretvaranje. Zato, dr.m.vj. u sv. ispovijedi ne smijete zatajiti ni jedan smrtni grijeh, bio kako težak i sramotan. Ako to činite, ispovijed je vaša nevaljana i svetogrdna. Nažalost, radi neiskrenosti, mnoge su ispovijedi nevaljane i svetogrdne. Nemam riječi, kako da vam toplo preporučim da ne padnete u zamke sotone, naročito što se tiče zatajivanja svih vrsti bludnog grijeha. Toga neprijatelja treba ravno u glavu pogoditi, kao zmiju otrovnicu,koja nam može smrt zadati, dok joj god glavu ne smrskate. Kolikima je ta paklena nemam smrt duši zadala, bilo što su joj se podali, bilo što joj nijesu u ispovijedi glavu smrskali! Stoga pazite, i spasenjem vaše vas duše preklinjem, da vas đavao, što se tiče toga grijeha, u ispovijedi ne prevari. S tim grijehom treba u ispovijedaonici najprije obračunati. Nedajte da vam u ispovijedi đavao usta zatvori! Makar ste počinili najteže grijehe u tom pogledu, ne bojte

se ispovjedi. To vam je jedini način, kojim ćete steći oproštenje grijeha. Molite koliko god vam drago, vršite najstrožu pokoru, razdjelite sav svoj imetak siromasima, - sve vam to ništa ne pomaže. Dokgod, koji bilo smrtni grijeh ne ispovijedite, ili ga u ispovijedi zatajite, postajete neprijatelji Božji i sve su vaše ispovijedi i pričesti svetogrdne. Umrete li bez skrušene ispovijedi, čeka vas vječno prokletstvo.

Sv. Antonije pripovijeda, kako je neka osmogodišnja djevojka u ispovijedi, iz lažnog stida, zatajila jedan grijeh nečistoće. Savjest joj je to predbacivala tako, da je dan i noć provađala u nemiru, a ipak joj se nije nikako dalo, da taj grijeh ispovijedi. Ona pođe u jedan samostan, da savjest svoju umiri, misleći, da će velikom pokorničkom strogošću od te dužnosti iskupiti svoj grijeh, te ne će morati svoga grijeha ispovijediti. Kada je bila na samrti, obuze je veliki nemir. Savjest ju je silila, da u ispovijedi očituje taj svoj grijeh. Milost Božja učini posljednji pokušaj, da tu dušu spasi. Ali uoči smrti nadvlada je stid. Prešuti grijeh i umre. Svijet, koji je znao za njezina pobožna i pokornička djela, držao ju je za sveticu, te u velikom broju pohrli na njezin sprovod. Što se međutim dogodilo? Nekoliko dana poslije smrti javila se jednoj svojoj prijateljici i reče joj: " Ne moli više za mene! To mi nošta ne koristi! Radi grijeha nečistoće, što ga nijesam ispovijedila, ja sam za uvijek osuđena. Zlorabila sam sv.ispovijed, oskvrnula krv Spasitelja i zato sam osuđena na vječne muke. To reče i nestane je". (Zollner).

Zaključak

Daleko od vas, dr.m.vj., svaki stid i svaki strah da svećeniku kao Božjem namjesniku, otkrijete sve tajne svoje duše! Zar ne znate koliko on vas voli, te jedino i najveće vam dobro želi? Zar držite da njemu pravi zadovoljstvo što mora gledati i blagoslovljenom svojom rukom doticati vaše bolne rane, što su se po zlu dale, ako on nastoji da mu sve svoje rane otkrijete. Zar mislite da on to čini zato, da ih još više povrijedi, ili pak da na njih metne blagi melem svoje utjehe? Zar mislite da njemu pravi zadovoljstvo, što mora satima i satima, prikovan na istome mjestu, slušati sve ljudske bijede i nevolje? Ne gledajte u njemu čovjeka, već gledajte svoga milostivog otkupitelja: "Koji je prolažio zemljom, čineći dobro i liječeći sve, koje bijaše nadvladao đavao, jer je Bog bio s Njim" (Dj.10,38).

Htjeli mi, ili ne htjeli priznati; opirali se mi, ili ne opirali, pokora je za spasenje potrebna, jer Sin Božji reče: "Ako ne budete činili pokore, svi ćete poginuti" (Lk.13, 5). Doći će dan, kada će mreže naših grijeha popucati i rasuti se. Rastrgati će je na strašnom sudnjem danu pravedni Božji gnjev. Tada će sabrati čitav svijet, da čuje našu vlastitu optužbu. Htjeli ili ne htjeli, morat ćemo tada progovoriti i pred cijelim svijetom priznati, što smo sagriješili i mušlju, i riječju i činom. Ali tada ne ćemo čuti blagu i utješnu riječ: "Idi sinko, idi kćeri, u miru! Opraštaju ti se grijesi tvoji!"

- Već strašnu osudu: "Idite, prokleti, u oganj vječni!" Zaista treba da je čovjek pravi luđak i najveći neprijatelj samoga sebe, kada još dvoumi, koju od ovih dviju presuda želi čuti. Zato nema kud, već u ove svete korizmene dane zgrabiti srce u svoje ruke, kleknuti pred ispovjednika i reći mu: "Blagoslovite oče duhovni, da mogu pravo i potpuno očitovati svoje grijehe!" Amen.

(Nastavak u petoj propovijedi treće nedj.korizme)

VI. PAD SV. PETRA

Jedan od najpoučljivijih djelova u povijesti muke Isusove jest, kako je sv. Petar zatajio Isusa.

Kada su Isusa svezali u Getsemanskom vrtu, svi su se apostoli razbježali. Neko vrijeme bježao je i Petar. Videći da ga nitko ne progoni, zaustavi se, okrene natrag i pođe iz daleka za četom, koja je vodila Isusa. Na tom putu pridruživio mu se i sv. Ivan. Išli su dosta daleko za četom, da ih nitko ne opazi, a opet su pazili, da Isusa ne izgube iz vida.

Slijedeći tako povorku, opaziše, kako su Isusa uveli u onu veliku kuću, u kojoj stanovaku Ana i Kaifa. Kada se za Isusom zatvoriše vrata dvorišta, pobrza Ivan s Petrom, te zamoli vrataricu, da im otvori. Ona pusti Ivana, a zatim - na njegovu molbu - i Petra. Sada se valjda popeo Ivan na prvi sprat, da čuje raspravu protiv Isusa, a Petar je ostao u dvorištu.

Premda je već bila noć poodmakla, ipak je na dvorištu velikog svećenika bilo neobično živo. Sluge, što uhvatiše Isusa, grijali su se pored vatre, jer je noć bila veoma hladna. Neki su oko te vatre posjedali, a neki stojeći ispružili ruke k žeravici. Petar, koji se do tada šuljao po strani, osmjeli se, te se pridruži družini. U zao čas, jer tu pade, nemilo pade, prvak apostola; onaj, koji je čas prije uvjeravao svoga Učitelja, da ako ga svi napuste, on ga neće napustiti, već čak - ako ustreba - i u smrt poći s Njim.

Petar je zatajio svoga Učitelja. Ali kada se one užasne noći njegov pogled sreo s umiljatim i tužnim pogledom Spasiteljevim, taj ga je pogled prošao skroz na skroz, trgnuo ga, osvijestio. Petar je te noći svojim plačem za navijek oprao svoja vjerolomna usta. - I u nas, dr.m.vj. ovih svetih korizmenih dana, upire svoj bolni pogled naš bož. Spasitelj, dovikujući nam: "Puče moj, što učinih tebi, u čemu ožalostih tebe"! Hoćemo li se mi zato trgnuti iz smrtonosna sna, u koji nas je grijeh i grešna navika uspavala? Ili ćemo, po primjeru sv. Petra, požaliti što smo učinili? Daj Bože, da to bude! A da bi to bilo, promotrit ćemo za čas Petrov pad, uzrok toga pada, a zatim kako je odmah okaljao taj svoj pad.

1. Pad

U razmaku od nepuna dva sata (Lk.22, 58-60) te je kobne noći Petar tri puta zatajio svoga Učitelja. Stjeran sa svih strana u tjesnac, opkoljen od ljudi, koji ga držahu za uhodu, nađe se Petar u smrtnom strahu, da ga ne pograbe. I poče se - kako veli sv. Evanđelje - "kleti i preklinjati", neka ga Bog kazni ovim i onim, ako pozna toga čovjeka.

Koliko grijeha u kratkom razmaku vremena! Prije svega krupna laž, ponovljena često puta, koju čak potkrepljuje zakletvom. Osim toga, tim svojim zatajivanjem, baca tamnu ljagu na svoga Božanskog Učitelja, dok se, eto, Njega stidi, pa čak i odriče, i to baš u času Njegova najvećega poniženja. Zar nije ona rulja imala pravo zaključiti:" Ta Isus ne može biti drugo, već lažac, vrijedan osude, kada Ga se jedan od Njegovih najvjernijih odriče. Što pak da rečemo za crnu nezahvalnost, što ju je time iskazao svome Učitelju? Zar nije Petar jedan od one trojice, pred kojom se Isus bio preobrazio na brdu Taboru, kada Njegovo lice zasja kao sunce, a Njegove haljine postadoše bijele kao snijeg? Zar on nije bio jedan od one trojice, koju Isus htjede imati pored sebe u času, kada je Njegovu dušu pritisnula tuga, teška kao smrt? Kojim, pak, riječima da opišemo tešku bol, što ju je time zadao svome Učitelju? Zar Mu tog teškog časa nije imao pravo spočitnuti toliku nevjeru? Zar mu nije imao pravo reći: "Ti, koji si bio prvi, u koga sam polagao najveće nade, koji si bio najtvrđi, ali i najvatreniji, zar me se ti odričeš,i to baš pred onima, koji se spremaju da me ubiju? Petre, Petre, rekao sam da ćeš me napustiti kao i ostali; ali ti si sada nemilosrdniji od svih njih, jer ako su me napustili, nijesu me se ipak odrekli."

Možda vi dragi vjernici, ovog časa predbacujete Petru njegov kukavičluk. Nemojte tako naglo osuditi! Zar mi nikada nijesmo bili kukavice, kada je trebalo Gospodina javno ispovijedati? Zar mi nijesmo nikada zatajili Krista? Prolazimo pored Crkve, ili zvoni "pozdravljenje", pa da li tada javno, smjelo skidamo šešir i pomolimo se, bez obzira na one, koji su u našem društvu? Prijatelj nam dođe u goste, ili mi njemu idemo u goste, pa da li ćemo prije jela ustati i pomoliti se, bez obzira da li on tako čini? Zar ne zatajujemo Krista, kada iz kojega mu drago obzira propuštamo svoje vjersko uvjerenje? Zar ne zatajujemo Krista, kad u društvu prihvaćamo prljave govore, besramne šale, samo da nam ne bi rekli, da smo "pobožnjaci" i "popovci"? Koliki i koliki će se moji župljani ovih svetih korizmenih dana odreći Krista, jer ne će obaviti svoju uskrsnu dužnost iz nesretnog ljudskog obzira? Boje se, da im ne spočitnu neprijatelji Kristovi: "I ti si jedan od Njegovih"!

2. Uzroci Petrova pada

Dragi moji župljani, učite se iz žalosnog pada svetoga Petra i nikada se previše ne pouzdavajte u sebe! Petar se previše pouzdao u sebe i suviše se izložio pogibelji.

Petar nije htio zatajiti Krista. Naprotiv, par sati prije još se najvatrenije zakleo: "Ako se i svi sablazne nad Tobom, ja se ne ću nikada sablazniti" (Mt. 26,33). "Ako bi mi trebalo i umrijeti s Tobom, ne ću Te zatajiti" (Mt.26,35).

Pa ipak, kako je pao! Zašto je tako pao? Jer se nije molio i nije izbjegavao bližu grešnu prigodu. Gospodin je u Getsemanskom vrtu pospane apostole opomenuo: "Bdijte i molite se, da ne padnete u napast. Duh je istina voljan, ali je tijelo slabo" (Mt.26,41). Ove su riječi našega Bož.Spasitelja vječni putokaz za duše, koje se hoće boriti protiv grijeha. Badava bi naša duša želila dobro, kada nas tjelesni nagoni vuku na grijeh. Svi mi imamo u svome srcu čitavo klupko otrovnih zmija. Te su zmije naše strasti, naše zle sklonosti: sklonost na srdžbu, sklonost na blud, sklonost na neumjerenost u jelu, a najviše u pilu, mržnja i zavist prema bližnjemu, lijenost u vršenju svojih vjerskih dužnosti i t.d. i t.d. Te grdne zmijurine zasikću u našoj duši, čim mi dođemo u grešnu prigodu. Nasrnut će na nas i našu će dušu svojim smrtonosnim otrovom izujedati i otrovati, čim ih razdražimo. Taj njihov smrtonosni otrov, to su grijesi. Što moramo učiniti, da postanu neškodljive? Da ih ne razdražimo, moramo se moliti i samo moliti, jer je molitva glazba, koja umiruje strasti, kao što zvuk frule uspavljuje najotrovnije zmije. Molitvom dolazimo u dodir s Bogom, molitvom otvaramo vrata naše duše Bogu, molitvom Bog ulazi u našu dušu, a na njegov dolazak te grdne zmije bježe, jer gdje je On, Bog naš, tu nema otrova paklenoga duha. Dakle: "Molite se, da ne uđete u napast", jer gdje je molitva topla i pouzdana, tu ne može biti grijeha. Ljuto se vara onaj, koji misli, da svojom snagom, bez naročite Božje pomoći, koju treba zaslužiti molitvom, može postaviti red u neurednoj kaljuži nagona pokvarene ljudske naravi. Primjer sv.Petra pokazuje nam potresnu mogućnost, da danas možemo ispovijedati Krista, dok već sutra možemo Ga zatajiti. Dakle: u lance sa strastima što češćim dodirom s Bogom putem molitve.

Sv. Petar čas prije nego što je zatajio svoga Učitelja, reče Mu: "Ako Te svi ostave, ja Te ne ću ostaviti". Kamo sreće da Ga nije ostavio, jer ne bi tako zlo svršio, ali - kako veli sv. Pismo - Petar je pratio Isusa iz daleka, šuljao se za svojim Učiteljem, jer se bojao, da ne bi i njega zatvorili. Zar, nažalost, i u ovoj našoj župi nema takovih, koji onako, iz daleka hoće biti kršćani. Bogu daju mrvice, a sebi grabe ono što je najvrijednije. Bogu daju ono, što im nije teško: koju molitvicu, pa i po koju misu godišnje, ali svome grešnom tijelu ništa ne uskraćuju, pa i ono što je grešno, što zakon Božji krati. Prate Gospodina iz daleka; šuljaju se za Njim, da ih nitko ne primjeti. Za njih je važno što će ljudi reći, a ne što će Bog reći. Samo se po sebi razumije, da ako na njih nasrće napast malo jačom snagom ili upadnu u grešnu prigodu, da će bez mnoge borbe odmah podleći, kao što je podlegao sv. Petar prvoj napasti, prvoj grešnoj prigodi, na koju je naišao.

Ne, mi ne smijemo biti polovični kršćani!
Mi našega Gospodina ne smijemo pratiti iz daleka, niti se šuljati za Njim, je on reče: "Tko nije samnom, protiv mene je"

(Mt.12,3o). S Njime uvijek uporedo, uz Njegov bok, Njemu uvijek s desne strane, jer On reče: "Tko ide samnom, ne će hodati u tmini, nego će imati svjetlo života" (Iv. 8,12). A kada nas svjetlost Kristova obasjava, tada mi lako uvidamo što je dobro, a što zlo, pa dobro prigrlimo, dok zlo od sebe odbacujemo.

3. Pokajanje

Uza sve svoje preklinjanje bio bi Petar valjda zlo prošao, da nije toga časa u dvorištu nastalo komešanje. To je komešanje dalo povoda, da sluge odvrate pažnju od Petra. Tog časa vodili su stražari Isusa preko dvorišta u prizemlje, gdje će pod njihovom paskom dočekati dan. Oni, koji su stajali usred dvorišta, razmaknuli su se, da bi otvorili put stražarima, dok drugi, koji su stajali podalje, pristupiše bliže da vide osuđenika. Sve je tog časa uprlo oči u Isusa, a među njima i Petar. Strepeći od straha, sramote i žalosti, gledao je za Isusom, koji je stupao usred stražara. Na veliku sreću Petrovu, činilo se, da će Isus proći i da ga ne će opaziti. Kada najednom - kako veli sv. Evanđelje - "Obazre se Gospodin i pogleda na Petra".

O što je sve mogao izreći taj nijemi, predbacujući Kristov pogled! "Petre! Zar me zbilja ne poznaješ? Ja sam Učitelj, koji je tebe izabrao za svoga apostola" (Mt.4,18-22). "Ja sam onaj, koji sam jednoć po valovima išao k tebi. U svojoj velikoj ljubavi ti nisi mogao čekati i požurio si se prema meni, preko uzburkanih valova" (Mt.14,25-33). "Još me i sada ne poznaješ? Ja sam onaj, koga si ti u Cezareji priznao za Sina Božjega" (Mt. 16,16). "Još se i sada ne sjećaš Petre? Ja sam onaj, koji sam prije nekoliko sati klečao pred tobom i prao ti noge" (Iv.13,6). "Petre, zar me još i sada ne poznaješ?"

Prije nekoliko trenutaka rekao je, da nije Isusa nikada poznavao. A sada mu se činilo, da Ga tek u tom trenutku prvi put istinski upoznao. One blage oči prošle su ga skroz, kao oštri mač. U taj čas zapjeva pijetao drugi put. I Petar se sjeti što mu reče Učitelj: "Noćas, prije nego li pijetao zapjeva, tri puta ćeš me zatajiti."(Mt.26,34). Tada izađe napolje i "zaplaka gorko" (Mt.26,75)

Zaplaka gorko!

Pokajao se za svoj grijeh, i tako je bilo jako njegovo kajanje, da je ne mnogo dana kasnije, na dan silaska Duha Svetoga pred cijelim Jeruzalemom digao svoj glas i kazao sakupljenom narodu :"Vi ste Isusa Nazarećanina pribili na križ i ubili ... pokoru činite, i neka se krsti svaki od vas u ime Isusa Krista za oproštenje grijeha svojih" (Dj.2,23 i 38). U dvorištu velikoga svećenika pobojao se služavke, a sada se ne boji bogoubilačkoga grada, javno ispovjedajući i propovjedajući Krista. I tako je kroz čitav svoj život ostao vjeran Njemu, i za taj pad, kasnije je neprestano činio pokoru apostolskim svojim radom, dok je konačno 67.godine p.Kr. 29. lipnja žrtvovao svoj život samome Učitelju. Na

Vatikanskom brežuljku raspeli su ga na križ, glavom okrenutom dolje.

Zaključak

Sv. Petar odmah se pokajao i gorko zaplakao, što je učinio. A gdje su nama suze što smo toliko puta zatajili svoga Spasitelja? Koliko smo puta rekli i riječju i djelom: "Ne poznajem toga čovjek"!

Zaludu nam svako opiranje! Svi smo mi od Njegovih, svi smo mi iz Isusovog galilejskog kraja. Mi smo Njegovi od svoga krštenja i prije njega, - još od vječnosti, kada nas je odabrao.

Zaludu nam svako opiranje! On, naš bož.Učitelj, označio nas neizbrisivim biljegom sv. krštenja i sv. potvrde, da Mu pripadamo.

Govor nas naš izdaje, odgoj nas naš izdaje, sredina u kojoj smo odrasli, izdaje, da smo nekada bili s Njim, da smo bili u Njegovoj školi. Galilejci smo, kršćani smo, Njegovi smo. Svuda izvan Njega ostajemo strani, i kada Mu je čovjek jednom pripadao, izgubi moć, da Ga se samo nekažnjeno, nego uopće odrekne.

Ispitajmo danas ozbiljno svoju savjest: da li bi Ga se usudili i mi ravno u oči pogledati usuprot tomu, što smo Ga se toliko puta odrekli, toliko puta zatajili, toliko Ga puta iz daleka pratili, jako iz daleka pratili, da se ne bi Njegovim protivnicima zamjerili, ili kakvu malu neugodnost doživili.

Dosta je toga kukavičluka, dosta je toga oklijevanja, dosta je toga bježanja! Sve te polovične mjere ipak, ipak odaju stidljivoga učenika, koji ne može u sebi umistiti božanske biljege, ni izmači upornoj Spasiteljevoj ljubavi.

Galilejci smo, Njegovi smo, kršćani smo. Sada je došao čas da to pokažemo i riječju i dijelom. Sada je došao čas, da Ga pogledamo u oči, pa da zaplačemo gorko. Amen.

VII. RASIPNI SIN

(Njegova bijeda)

"I otiđe u daleku zemlju,
i ondje prosu imanje svoje živeći raspušteno."
(Lk.15,13.)

Što je rasipnoga sina navelo, da ostavi očinski krov; da s bijeloga kruha i punih lonaca zdrave, seljačke hrane, spane na to, da poželi žira, kojim se svinje hrane? Odakle ta nenadana odluka, da prekine svaku vezu s ocem, sa

svojim ognjištem, sa tolikim svetinjama? Zar mu kod kuće nije bilo najljepše, najbolje, neusporedivo ljepše bilo s kim i bilo s čim na svijetu?

Sada, dok pazi tuđe svinje, kako se blatne, čupave, mršave ruju blato i rokču oko njega, sjeća se svoga blaga i svoje velike staje. Sjeća se, kako su njegovi volovi, i krave i ovce bile naučene na njegov glas, kojim ih je svakog jutra pozdravljao, dok ih je nukao, da ustanu. Tada mu se blago s tankim mukanjem, ili kratkim blejanjem javljalo, kao da mu srdačno uzvraća njegove pozdrave. Njegov Vilaš, i Zekonja tada su prema njemu zadovoljno pružali svoje vratove, da bi ih češkao i milovao, a njegova Šara i Mrkuša oblizivale bi se o njega, kadgod bi im podnosio pun škipić nasjeckane repe.

A sada?

Sada bi dao carevo blago, da mu se te repe najesti!

Sada bi dao carevo blago, da mu se vratiti među svoje blago, u svoje seljačko carstvo!

Svu tu ljepotu i čar seljačkoga života on je ludo proigrao. Zašto? Zašto?

Možda zato, što je na njega razorno djelovao primjer njegovih vršnjaka, koji su se prerano oteli ispod blagog jarma svojih roditelja, a možda i radi nagloga momačkog svata i rasplamsaja, koga nije imao snage zauzdati.

Našto spade nekoć prvi momak u selu!

Našto spade i u što se svede!

Danas ćemo, dr.m.vj. promotriti tu njegovu veliku bijedu, da i mi u nju ne bi upali.

1. "Dajmi"

Ali da vidimo prije svega, što on reče ocu.

Ustobočio se ispred njega, pa mu bezočno veli: "Dajmi dio imanja, što meni pripada!"

Odakle mu pravo, da to traži? Zar je on to imanje stekao? Zar ga zaslužio, kada skoro nije ništa radio? Zar otac ne upravlja pametno tim imanjem? Kako će se sada primljenim dijelom služiti? Zar sebi u korist?

On na to ne misli. On nije svijestan, da se tog časa nalazi na ivici provalije, i da je samo jedan nesmotreni korak dovoljan, da se u nju sunovrati.

"Dajmi"!

Koliko je puta Svemogući čuo iz naših usta ovu tešku riječ! Njegova očinska providnost predusrela je naše želje i naše potrebe; obasula nas svojim darovima i svojim milostima. Ništa nedostaje našoj sreći, jer Bog i hoće i može da nas ispuni srećom i do groba i preko groba. On je gospodar svojih darova; On te darove ni od koga nije primio, i prema tomu nije nikome dužan polagati računa, da li ih kome daje i

u kolikoj ih mjeri daje. On bi te darove mogao kroz svu vječnost pohranjivati u beskrajno bogatoj riznici svoga očinskog srca. Dok naprotiv On "otvara ruku svoju i siti sve, što živi, dobrotom; On želju ispunjava onima, koji Ga se boje, vapaj njihov čuje i spasava ih" (Ps.144,16 i 18)

Ali tim darovima, što smo ih od Svemogućega primili, mi se moramo služiti onako, kako je On odredio. Ne zato da se od Njega odvratimo, već zato da ga slavimo. Zar bi vi, o roditelji, trpjeli, da onu svotu, koju ste dali sinu, da njome - recimo - kupi ili kravu, ili volove na sajmu, proigra i uludo potroši?

Grešnik, rasipni sin Božji, ne će da se drži Božjega reda. Darove što mu ih je Bog dao, ne će da ih upotrijebi onako, kako je to Svemogući odredio, već onako, kako to njemu pravi zadovoljstvo. On te darove traži isključivo za sebe. To bi vam po prilici, isto bilo, kao da jedan od naših župljana nakanio sagraditi mlin. Pošao susjedu, da mu pozajmi potrebnu svotu u tu svrhu. Sporazumjeli su se: "Ja tebi novac, a ti ćeš meni polovicu ušura, dok mi na taj način ne namiriš pozajmljenu svotu". Kada je mlin proradio, on svome zajmodavcu niti daje ušura, niti mu novac vraća. Sve traži za sebe.

Da li je to pošteno? Prosudite sami.

To isto radi grešnik, kada isključivo za sebe prisvaja sve darove, što mu ih je Bog dao.

Dajmi! - on veli Svemogućemu - sve darove, što meni kao čovjeku pripadaju ! Daj mi moju pamet ! Ja tom svojom pameću morao bih Tebe i Tvoje istine upoznati i njih se držati. Te istine meni smetaju. Zašto da ja u Tebe vjerujem? Zašto da ja vjerujem u Tvoju opstojnost, u Tvoju vlast nadamnom? Zašto da ja vjerujem, da poslije ovoga života postoji drugi život? Zašto da vjerujem u dušu, u vječnu Tvoju nagradu i kaznu? To meni smeta. Dajmi ! Ja hoću ovim darom svoje pameti, da raspolažem kako je meni drago, a ne kako Ti hoćeš.

Daj meni moju volju! Ti hoćeš da se svom svojom voljom sveđer opredijelim za dobro, a odvraćam se od zla, Ja to ne ću! Ja hoću činiti ono, što Ti ne ćeš; ne ću činiti ono što Ti hoćeš. Dajmi! Ovim darom svoje volje ja hoću da se priklanjam stvorovima, a ne Tebi stvoritelju svome!

Daj meni moje tijelo! Ono mora potpuno meni pripadati.

Ne priznajem Tebe njegovim gospodarom, već ja sam hoću njemu gospodar biti! Ja hoću udovoljavati svima njegovim hirovima, svima njegovim prohtjevima, pa i tada, kada bi ti njegovi prohtjevi bili štetni i njemu i drugima.

Daj mi sva dobra zemaljska! Ja hoću da budem njihov isključivi gospodar. Baš za to, jer su sva ta dobra kratkotrajna, ali ja hoću da iz njih isoijedim, do krajnjih granica mogućnosti i posljednju kap radosti.

Daj mi! Daj mi život! Prekratak je taj život, i

baš za-to jer je prekratak, ja hoću da ga svega za sebe imam. Daj mi! Daj mi!

Braćo! Bog bi mogao da hoće, odbaciti od sebe ovu strahovito uvredljivu objavu rata, od strane svoga stvora; oduzeti mu sve darove, što mu ih je dao i njega samoga izbrisati s lica zemlje, te ga na taj način kazniti radi njegove crne nezahvalnosti, ali On - slava Mu i dika! - u ovome slučaju ne će da se služi svojim svemogućstvom, već prepušta rasipnoga sina da basrlja po putu grijeha, znajući da je svaki od tih puteva jedna tajanstvena staza, kojom ide Njegovo Božansko milosrđe, da grešnika dostigne. Bog,dakle, predaje u ruke grešnika dio dobara, što ih od Njega traži. "I podijeli im imanje".Doduše kad god se događa, da grešnik, zastrašen od svoje lude preuzetnosti, vraća Bogu darove, što mu ih je htio oteti, ali - nažalost - ponajčešće događa se to, da iskorišćuje očevu dobrotu, e bi svoju crnu nezahvalnost učinio još crnijom.

2. "Otiđe u daleku zemlju"

"I iza nekoliko dana, pokupivši sve mlađi sin, otiđe u daleku zemlju". To reče dr.m.vj., Bož.Spasitelj za rasipnoga sina.

Otiđe u daleku zemlju!

Napustio je roditeljsku kuću!

Sbogom, dakle, dragi brežuljci i gore, što se put nebesa dižete! Sbogom, dragi gajevi, mrki kao noć! Sbogom drage dolicice i polja, zelena i sočna kao rajske poljane! Sbogom rasturene kuće, što se bjelite po obroncima zelenih trnaca i voćnjaka, kao stada na paši! Sbogom! Kako tužan mora da je rastanak onomu, koji je svoju budućnost uz njih povezao, pa ga odjednom od njih odmaci neka tamna paklena sila!

Je li na to mislio rasipni sin, kada se dijelio od svoga sela i očinskoga krova? Nije! Ali ga ove misli i čežnje zgrabiše, kada je sve već bilo kasno.

Mnogo teži, mnogo strašniji je rastanak grešnika od kuće Oca svoga nebeskoga. Mnogo strašniji je odlazak,ali je i mnogo udaljeniji kraj, u koji se kradomice ušuljao. Svima nama dr.m.vj., treba mnogo dana, mnogo godina, mnogo muka i naprezanja, dok se učvrstimo u kršćanske krijeposti. Treba nam mnogo borbe, dok iz sve duše zamrzimo grijeh, a prionemo uz krijepost. Dok naprotiv, dovoljno je da samo dlanom o dlan udarimo, pa da se na hiljade hiljade milja odalečimc od Boga. Dovoljan nam je samo jedan jedini smrtni grijeh; dovoljna nam je samo jedna jedina grešna misao, na koju smo svijesno i promišljeno pristali, u kojoj smo se grešnom naslađivali, da se na hiljade hiljade milja od Boga odbijemo.

Promotrite za čas, dr.m.vj., grešni čin i grešno stanje grešnika, pa da vidite, koliko se je on u tili čas neizmjerno daleko odalečio od svoga Stvoritelja.

a) Pitam vas, dr.m.vj. : zašto čovjek napušta Boga? Zašto Mu - da se po ljudsku izrazimo - okreće leđa? On to čini radi ništetna propadljiva dobra, što ga nalazi u stvorovima. Ako je grijeh veliko zlo radi prezira Božje dobrote i Božjega zakona, također je velik i radi požude za ništetnim dobrima ovoga prolaznoga svijeta. On ostavlja Boga i to radi bijednog i prolaznog zemaljskog užitka, koji je časovit i prolazan, kao što je bijedna i prolazna stvar, uz koju se privezuje. (Pijanica, kradljivac, bludnik, psovač, klevetnik, krivokletnik, itd.itd.), On, grešnik, koji je stvoren za vječno, odabira vremenito i časovito; koji ima težiti samo za neizmjernim, priklanja se ograničenom; koji jedino u Bogu može naći svoju sreću, traži je svuda, samo ne u Njemu. Htio bi zauvjek ostati uz časovite nedozvoljene naslade. On u prolaznim stvarima traži vječnu sreću i vječni užitak. On bi htio u tome zauvijek uživati.

Zaista: Otiđe u daleku zemlju!

b) Njegovo grešno stanje nije strahovitije od njegova grešna čina. Okrenuvši leđa svome Stvoritelju, on je odjednom u sebi utrnuo božanski plamen posvetne milosti; njegova je duša u potpunome mraku; on je iz sebe istrgnuo božanski cijep, kroz koji je u njemu strujila posvetna milost, a po kojoj milosti - kako sam vam do sada bezbroj puta istakao - mi bivamo ucjepljeni u Boga; kroz nas struji sam Njegov božanski život. Po toj milosti mi smo božji miljenici, po toj milosti mi smo djeca Božja, po toj milosti mi smo dionici same Njegove bož. naravi; po toj milosti mi dobivamo pravo na nebo: po toj milosti mi smo bogatiji od svega blaga i bogatstva, što ga je ikada bilo i što će ga ikada biti na ovome svijetu.

U tren oka grijeh ruši i u prah pretvara ovo veličanstveno i jedinstveno Božje djelo. Grešnik u očima Božjim u jedan čas postaje stranac, postaje Mu tuđin. Šta velim stranac i tuđin? Postaje Mu neprijatelj, jer Bog ne može bez velike srdžbe gledati nas, djecu svoju, lišenu tolika dobra. Mi ne možemo istisnuti iz svojih žila krv svoga oca, što struji u nama. I da nas naš otac hiljadu puta odbaci od sebe, mi uvijek jesmo i ostajemo Njegova djeca, jer u našim žilama struji Njegova krv. Rasipni sin, koji se odbio od svoga oca,uvijek ostaje Njegov sin. Dok grešnik ima tu strašnu razornu moć da preruši u svojoj duši božanski vrutak milosti, što u njemu grgolji, i da raskine sve uzvišene i svete veze, koje ga povezuju sa Začetnikom milosti. Uistinu grešnik odlazi u daleku zemlju!

Ipak, ipak, ti nedogledni i nedohvatni prostori, te nedogledne i nezajazive bezdanke, što dijele Stvoritelja od svoga grešnoga stvora, smanjuju se, pomalo se izravnavaju, kada u grešniku još tinja plamičak vjere, kada se još uvijek Bogu mcli, kada još ipak kadgod dolazi u Crkvu, pobožno prisustvujući svetim obredima, ali nažalost njegova nezahvalnost prema svome nebeskome Ocu biva iz dana u dan sve to veća, jer iz dana u dan upada u sve veće i teže grijehe, prepuštajući se svojim strastima, koje se s njim poigravaju kao povjetarac s paučincm. One neprekidno u njemu zavijaju: "još! Još!" A on povodeći se za njima, prispjeva zaista u

one beskrajno daleke pustinjske krajeve, gdje vlada crna noć, gdje vlada i caruje potpuna zaborav na Boga i na sve Njegove svetinje. Grešnik više ne će da zna za Boga, koga je nekada nazivao svojim Ocem, i pošto u njegovoj duši misao na Boga sve više i više blijedi, on konačno postaje ravnodušan prema svemu onome, što se na Boga odnosi. Više ništa ne može da ga dirne: ni sveti primjeri, ni blage tople riječi onih, koji ga vole, kao ni njihove suze. Doduše svraća kadgod u crkvu, ali više iz običaja, nego iz uvjerenja. A i u tom slučaju tijelom je tu, ali mu je duša, srce beskrajno daleko. On gleda, ali teška, neprozirna koprena zastire njegov duševni lik; on sluša, ali teška neprobojna koprena zastire njegov duševni sluh, da bi do njega doprla sveta Božja riječ. On zaista živi u dalekom, jako dalekom svijetu, gdje sunca nema, gdje života nema, on živi sada u " zemlji kao ponoć mračnu, punu sjene smrtne i pometnje, gdje je svijetlo kao tmina najdublja" (Job. 1o,22).

Zaista: otiđe u daleku zemlju!

3. "Prosu imanje svoje, živeći raskošno".

b) Možda je rasipni sin mislio u prvi čas, da će živjeti, doduše, slobodno, ali i čestito. On je to mislio, jer - mlad i neiskusan - nije ni izdaleka slutio koliku strahovitu moć imaju nad nama naše strasti, kada ih puštamo iz šaka. Kada se to dogodi, onda s nama biva ono, što biva čovjeku, kada se primakne onim velikim tvorničkim strojevima, kada su u punom pogonu, a o njih se okrzne okrajkom svoga odijela. Tada s odijelom oni zahvaćaju čitavog čovjeka, i svega ga samelju i zdrobe. Čim se rasipni sin predao u ruke svojim strastima, čim im je postao žrtvom, namah je slistio imanje svoga oca. Sv. Evanđelje samim dvijema riječima opisuje bezdanku, koja proguta toliko bogatstvo. Veli sv. Evanđelje, da je "živio raspušteno". Bančenje, pijanke, terevenke, grešne ljubavi, grešne, ubitačne naslade, sve su to tamna okna jedne iste provalije, što se odjednom razjapiše pred ludim mahnitanjem mladoga razvratnika. U te tamne provalije on slijepo sipa svoje očinstvo, što je za nj moralo biti sveto. "I prosu imanje svoje živeći raspušteno".

Pitam vas: da li ista sudbina snalazi grešnika?

Svakako, jer gubi sve zasluge, što ih je prije - dok je bio u milosti Božjoj - stekao pred Bogom

Smatram za potrebno, da vam ipak ovom prigodom objasnim nekoje stvari.

Daleko sam od toga, dr.m.vj. da za svakoga grešnika tvrdim, da su sva njegova djela zla. Ako on savjesno vrši svoje kršćanske dužnosti, ako se brine za svoju obitelj, ako je pravedan prema svome bližnjemu, ako je sa svakim dobar i uslužan, ako pomaže sirotinju, a naročito, ako se još uvijek moli, Bog o tome vodi računa, bilo da ga zato nagrađuje

dobrima ovoga svijeta, bilo - a što je najvažnije - što mu ne uskraćuje svoje milosti, da se Njemu obrati, pa i u posljednjem času života. Međutim, dok ta milost ne zakuca snažno na vrata njegova okorjela srca, sva su njegova djela mrtva pred Bogom. A to znači, da mu ih ne upisuje u zasluge. (Robijaš samim tim što radi savjesno sve svoje robijaške poslove, ne smanjuje sebi kaznu. On ostane robijaš dok god ne dobije pomilovanje). Grešnik zapisuje svoja dobra djela u knjizi života - vodom, dok pravednik - znatnim slovima.

Zar to nije ludo rasipanje očeva imetka?

Uistinu prosu sve imanje svoje!

b) Sv. Evanđelje upotrebljava za rasipnog sina jednu strašnu riječ. Za njega veli da je "živio raspušteno". Da, dr.vj. postoji jedan grijeh, što stvara, kao možda ni jedan drugi grijeh, užasnu pustoš u duši čovjeka. Bog dozvoljava da čovjek padne u taj strašni grijeh, da bi ga kaznio radi lude njegove bezumnosti što se je usudio Njemu suprotstaviti. Zar bludnik, zar preljubnik, zar razvratnik ne veli Bogu: "daj mi dio moga imanja?" Želio bih, da me ovdje sada čuju ti jadnici, pa da ih pitam: zar ne bi imali snagu u Boga vjerovati kada bi imali snage bolje živjeti? Zar mi smijete poreći da duša razvratnika ne trpi neizrecine štete pod utjecajem strašnoga bludnoga grijeha? Neka vas ne vara dr.vj., možebitna snažna vanjština grešnika. Naoko on je snažan i jak, ali je tako strahovito načeta njegova duševna snaga, oslabljeno njegovo pamćenje, potkopane njegove umne sposobnosti, dok u njemu stenje pod ruševinama i pod sramotnim jarmom strasti njegova kraljevska duša, koja je pozvana da vlada. Ovaj je grijeh varalica i napada iz zasjede. Lukavim smješkom obećaje nebo i zemlju, dok ga čovjek ne počini, a kada je postao njegovim robom, otima mu najsvetije blago duše i ostavlja ga u najstrašnijem očaju.

A što je u svemu ovome najžalosnije : ovaj se grijeh dade jedva izliječiti. Tko mu se dulje vremena podavao, tome duša otupljuje i postaje tako neosjetljiva prema svakom ćudorednom utjecaju, pa došao taj utjecaj ne znam s koje strane. Strašna je istina, da bludniku, raskalašeniku, nema spasa, jer sam sebe ne će da spasi. (Toth).

Uistinu: Prosuo je sve imanje svoje, jer je živio raspušteno!

c) Kao pastir ovoga stada, što mi ga je Krist Gospodin povjerio da čuvam, i da ga od vukova branim, moram reći i ovu tešku riječ:

Tko su oni u većini slučajeva, koji mi ovo stado truju, odvraćajući ga od Boga, od crkve, a i od njihova pastira? - Preljubnici, brakolonci i razvratnici.

Tko širi po ovoj mojoj župi otrov nećudoređa i raskalašenosti? - Preljubnici, brakolomci i razvratnici.

Tko se ovim mojim vjernicima podruguje što polaze u crkvu, što vrše kršćanske dužnosti i to - kako oni vele - "popu vjeruju"? - Preljubnici, brakolomci i razvratnici.

Tko truje dušu ovih mojih vjernika, a naročito dušu naše mladeži, iznoseći im kojekakve smicalice na račun vjere, Crkve i svećenstva? - Preljubnici, brakolomci i razvratnici.

Tko je glavni pokretač ove podmukle borbe, za koju ja već odavna znam, a koja se vodi u ovoj mojoj župi protiv svih naših najvećih svetinja? - Preljubnici, brakolomci i razvratnici.

A što vama da kažem, dr.vj. koji ste odavna postali nišan tih bjednika? Ustrajte neustrašivo na putu kojim ste pošli, jer - kada vas oni toliko napadaju - to je očiti znak da ste im živa opomena, da ne smiju takovi biti.

A što njima da kažem?

Zaključak

Vratite se, vratite se, zabludjela moja djeco, pod očinski krov svoga dobroga Oca nebeskoga, što ste Ga napustili, ne možda svojom krivnjom, već krivnjom onih, koji su vam prije vremena vašu nekada plemenitu i dobru dušu zatrovali.

Vratite se, vratite, zabludjela moja djeco, pod očinski krov svoga dobroga Oca nebeskog! Zar ne vidite kako vas svi mi, vaša braća raskriljenih ruku čekamo? Zar ne vidite kako naša radost nije potpuna, dok i vas ne vidimo u svojoj sredini?

Zar ne vidite kako je nama ovdje lijepo, pod očinskim krovom našega dobroga Oca? Zar ne vidite kako nam srce pliva u sreći, jer znamo, da nas naš nebeski Otac voli, kao što i mi nastojimo da Njega volimo?

Zašto i vi zabludjeli moji sinovi, ne bi Njega voljeli, kada vas On, još uvijek toliko voli, jer vas eto i sada čeka, da vas privine u svoj zagrljaj?

Dođite, ne oklijevajte! Čeka vas svadbena haljina, kojom vas je on bio zaodjeo, dok ste još bili pod Njegovim krovom. Čeka vas prsten, što će ga On utaknuti na vašu ruku, kao znak da posve Njemu pripadate. Čeka vas, o, čeka vas, svećana gozba, kod koje će vas nahraniti samim sobom.

Dođite! Ne oklijevajte, jer je veća radost na nebu za jednoga grešnika, koji se Bogu obrati, nego za devedeset i devet pravednika, koji su mu ostali vjerni. Amen.

T U M A Č E N J E E V A N Đ E L J A

I. NEBO

"Gospodine, dobro nam je ovdje biti"
(Mt.17, 4.)

Bilo je o prvome sutonu, kada je Isus prispio s apostolima na podnožje gore Tabor. Tu zapovjedi apostolima, da ga dočekaju. Samo Petra, Jakova i Ivana pozove, da se popnu s Njim na vrh gore. Kada prispješe na vrh Tabora, Isus potraži samotno mjesto i stane se vruće Bogu moliti. Bilo je već šest dana prošlo od onoga kobnoga časa, kada im je prvi put prorekao svoju muku i smrt. Strašne Isusove riječi jednako su im išle po glavi. Isus je vrlo dobro znao, da će njihova vjera doći u veliko iskušenje, kada Ga budu vidjeli doskora, kako u groznim mukama umire. Da se ne bi sablaznili, što je tako jadno svršio svoj život, preobrazio se pred njima. To ne znači da je promjenio svoje lice i svoj oblik, već Ga samo prosinula nebeska svjetlost Božanska slava i sreća, što se zrcalila na Njegovu licu bila je tolika, da se to ne može opisati. U nedostatku zgodne usporedbe, mi velimo, da je bilo svjetlo kao sunce. Ta se nebeska svjetlost odrazivala i na Njegovu odijelu, koje postade bijelije od snijega. Iako se sve to ne da riječima opisati, jer nas najljepše i najzanesenije riječi u ovakovim opisima uvijek ostave na cjedilu, kada je riječ o onom, "što je Bog pripravio onima, koji Ga ljube" (I.Kor. 2,9.)

I baš o tomu, "što je Bog pripravio onima, koji Ga ljube", ja ću vam danas, dr.vj., govoriti. Govorit ću vam o našem svjetlom preobraženju, što nas poslije smrti čeka, kada će konačno popustiti ovi teški lanci, kojima nas je ova kukavna zemlja uza se prikovala, pa kada će i naše lice zasinuti svjetlo kao sunce, a naša odjeća postati bijela kao snijeg. Govorit ću vam danas o lijepoj domovini, što nas poslije smrti čeka, punoj suncą i sjaja, gdje nas čeka Bog naš, jedina i najveća naša sreća; gdje nas čeka puno braće u kojim je dušama zauvijek umro grijeh i utrnula zloba.

O nebu ću vam danas govoriti, dragi moji seljaci; o tomu sunčanom Božjem gradu, kojega samo jedan mlaz svjetlosti sinuo je na apostole, kada se Isus pred njima preobrazio.

1. Blijede poredbe, seljaku na dohvatu.

Što mislite dr.vj. bi li se vi uzradovali, kada bi vam netko, i to posve izvjesno kazao: "Doživjet ćeš dugu, dugu starost. Naprtit ćeš na sebe i stotu, a u tebe zdravlje i snaga, kao da si tek zakoraknuo u pedesetu. Moći ćeš i

tada orati i kositi kao u najljepšoj svojoj mladosti. Za čitava svoga vijeka ne ćeš znato što je bolest. A kada ti dođe suđeni čas, prosto ćeš zaspati bez ikakove boli, bez ikakova trzaja, polako i mirno kao što svijeća polako dogorijeva, pa odjednom utrne".

Tko se toj radosnoj vijesti ne bi obradovao?

Tko se toj radosnoj vijesti ne bi obradovao, kada bi mu se posve sigurno kazalo: "doživjeti ćeš ne samo najdublju starost u potpunom zdravlju, već kroz cijeli tvoj život ne će ti ništa nedostajati. Raditi ćeš doduše, ali će ti rad biti pravo uživanje, jer će ti sve uspijevati, čega god se tvoje ruke dotaknu. Ne ćeš znati za čitava svoga života, nit' što je oskudica, nit' što je neimaština. Vršidba će ti se oduljiti do berbe, a berba do sjetve. Hruh ćeš svoj jesti do sitosti, dapače, morat ćeš i rasipati staro žito, da načiniš mjesta novome."

Tko se toj radosnoj vijesti ne bi obradovao?

Tko se toj radosnoj vijesti ne bi obradovao, kada bi mu se posve sigurno reklo: "Na domu i u susjedstvu uživati ćeš potpuni mir sa svim svojim suseljanima. Sloga i ljubav kod tebe i oko tebe će upravo cvasti. Ti ćeš u tom pogledu biti najsretniji čovjek na selu. Žena će te poštivati i voliti, nikada ti se ne će suprotstaviti. A tvoga djeca, marna i vrijedna, slagat će se međusobno, kao prsti na jednoj ruci. Radi svega toga ne ćeš nikada imati povoda da se ljutiš. A čemu bi se ljutio, kada će ti sve polaziti za rukom, kada ćeš u svakom obilju biti, kada ti ne će ništa nedostajati".

Veliš: "Pa tko smije na takovu sreću pomisliti, a kamo je poželjeti! Ta to bi bio pravi "raj" na zemlji"!

Bijedna li takva raja, kada ćeš ipak morati jednog dana taj "raj" ostaviti i od njega se dijeliti, pa u hladnu ledinu leći.

Koliko smo mi veliki bijednici, kada smatramo vrhuncem sreće: nikada ne bolovati, nikada ne osjećati teret svojih godina, uvijek biti siti, u miru i slozi sa svakim živjeti!

Da li je takav onaj raj, što ga Bog pripravio onima, koji Ga ljube? O, ne, ne, dragi moji vjernici! Kada treba o nebu govoriti, nažalost, moramo se služiti zemaljskim predodžbama o radosti i sreći, koje nikako ne pristaju onome blaženom životu, gdje će biti novi život i sve novo: gdje će ljudi biti kao "anđeli Božji" i "sinovi uskrsnuća".

Uzalud je htjeti to shvatiti i protumačiti! Drugi će to biti red života. Da, i tijelo će naše, poslije uskrsnuća, biti sretno. I ono će imati svoje radosti: zdravlje, što se ne kvari; ljepotu, što ne vene; lakoću, koju ništa ne veže, ni zarobljuje; osjećaj savršene zasićenosti, zadovoljstva, sklada i blaženstva. Sav će čovjek biti u nebu usrećen, pa pošto tijelo pripada cjelini ljudskoga bića, i tijelo će naše biti savršeno sretno.

Tamo, tamo, dragi moji vjernici, tamo ćemo se konačno odmoriti, u lijepoj domovini punoj sunca i sjaja, u vječnoj slobodi rajskih obitavališta, u "novom nebu i novoj zemlji, gdje caruje pravda" (Otkr. 21,1), u carstvu vječnoga mira, u gradu Božjem, nebeskom Jeruzalemu, čija se vrata ne će zatvarati, jer u njemu nema ni neprijatelja, ni nasilnika, ni mača, ni krvi.

Tamo, tamo, dragi moji vjernici, tamo ćemo se odmarati u bestrasnom i čistom svijetu dobrote i krijeposti, koja više ne će biti ni kušana, ni napastovana, gdje će kraljevati samo ljubav, velika i čista kao u anđela. Tamo gore kod dobroga našega Oca nebeskoga, ne će biti više smrti, ni plača, ni boli.

2. Kako će nam biti u nebu?

Sv. Kata Bolonjska nije poznavala glazbe i nikada se njezine ruke nijesu prihvatile glazbala. Teško se jednom razbolila i već je bila pri izdisaju. Bog joj toga časa otkriva samo nali djelak sreće, što je na nebu čeka. Pričinilo joj se tog časa kao da gleda Spasitelja, okružena svecima, i kako oko Njega kruže anđeli raskriljenih krila i blistavih lica. Do Isusa stajala je Majka Božja, a ispred njih sveti prorok David, prebirajući po harfi i pjevajući. Sv. Kata čula je samo ove riječi psalma: ".. i slavu ći Tvoju u Tebi vidjeti". Kada je došla k svijesti, pa i da je već skoro umirala, prihvaća se lutnje i stane po njenim žicama pribirati i pjevati. Pribirati i pjevati iako to nije znala. U samostanu gdje je umrla, još se čuva ta lutnja (Colombo).

Ako samo jedan drhtaj žice sa nebeskoga glazbala tako snažno preobražuje dušu, što li će istom biti, dragi moji vjernici, kada čitavi slapovi najmilozvučnijih nebeskih glasova ponesu našu dušu do nezajazivih dubina samoga bitstva Božjega?

Kako će nam biti gore, u nebu?

Tamo ćemo biti savršeno sretni.

Već ovdje na ovome svijetu, samo dijelak sreće može toliko da nas zanese i obuzme, da nam uzme razum, pa čak i život. Zar nijeste čuli, da je poslije obiju svjetskih ratova, bilo matera i žena, koje su od radosti umrle iznenada, ugledavši muža ili sina, kojeg su držale mrtvim. Preveliko radosno iznenađenje slomilo im srce. Žestoka navala preradosnih doživljaja stisne srce i kadikad uzima dar govora. O, dragi moji vjernici, do kakovih ludosti često dovodi ljude prevelika čežnja za srećom! Škrtost, otimačina, krađa, umorstvo, ljubavne pustolovine najvećma izlaze iz nezadovoljene i krivo razumjele težnje za komadićem sreće na zemlji.

Ali prave sreće nema na našoj zemlji, dok na nebu biti će naša sreća potpuna, jer ćemo posjedovati Boga, koji je jedina i najveća sreća. Zato ćemo biti u nebu neopisivo

sretni. A pošto ne možemo Boga dokučiti, tako ne možemo dokučiti ni sreće, što nas u nebu čeka, kada ćemo moći tu sreću posjedovati. Koliko je Bog nedokučiv, toliko je nebeska sreća nedokučiva.

Ta će sreća vječno trajati.

Mnogi bi ljudi bili veseli, kada bi mogli biti sretni samo za kratkih godina, koliko život traje. Eto, vi mi rekoste, u početku ove moje propovijedi, da biste se smatrali najvećima sretnicima na svijetu, kada bi bili uvijek zdravi, kada ne bi osjetili teško breme godina, kada bi vam svaka godina bila rodna, kada bi u miru i slozi sa svojima živjeli. Kroz cijeli život biti sretan, bez skrbi i trpljenja, posjedujući svu moguću sreću, biti mlad tijelom i dušom, bez neprijatelja i pogibli: kakav smion, neispunjiv san! No, dragi moji vjernici, vječnost se ne da izreći ni godinama ni brojevima, to je more bez obale, brijeg bez vrha, ponor bez dna, dan bez večeri, život bez smrti (Bangha).

Za takovu puninu sreće nema više riječi, nema mjerila u našim pojmovima. Promatrajući sve to, možemo samo sa svetim prorokom Davidom uskliknuti: "Tisi Gospodine, u početku sazdao zemlju, i djelo su ruku tvojih nebesa, Ona će proći, a Ti ostaješ i sve će ostarjeti kao haljina. I kao odjeću promjenit ćeš ih i promjenit će se, a Ti si uvijek isti i Tvoje godine ne će isteći" (Ps. 101, 26-27).

3. Kako ćemo zadobiti nebo?

Kada bolesnika ispija teška bolest, tada poziva liječnika, da mu porušeno zdravlje povrati. I što sve ne poduzima, da bi izgubljeno zdravlje povratio? Rado pristaje da mu se ljute rane režu i pale, da bi još koje vrijeme mogao proboraviti u ovoj dolini suza. Pristaje, da mu se otpili ruka ili noga, da bi, pa i za kratki čas, mogao ići sakat po svijetu, samo da mu je živjeti. A čemu i zašto? Da bi mogao u boli i jadu svoj tužni vijek provesti.

Kada vas je ljuta nevolja stisla, pa ste bili primorani u daleki svijet poći, da zaradite koricu kruha sebi i svojima, o kako vas je tada uvijek neka neobjašnjiva želja vukla za rodnim krajem! Prolazili ste tada po velikim gradovima, gdje vlada svako obilje i raskoš, ali vas to ništa nije privlačilo. Ni carsku palaću ne bi zamjenili za svoju siromašnu potleušicu. U neodoljivoj težnji za svojim domom, tada ste kazali: "Svugdje je lijepo, ali je doma najljepše"!

Zašto je doma najljepše? Jer vas tamo okružuje ljubav vaših milih. Kakve žrtve čovjek podnosi, da bi u čemeru i jadu produžio svoj život! Kakve žrtve podnosi, da uzmogne ljubiti i biti ljubljen? Pa ipak kolikogod tih razočaranja doživi, čovjek u tomu! Ah dragi moji vjernici, sve te ljepote i radosti, što nam ih život tako škrto pruža, samo su slabe slike, sjenke bezkonačne ljepote, bogatstva i savršenstva, što ih u sebi krije onaj život, pravi život, što ga Bog priprema onima, koji će Ga vječno ljubiti. Ako već sjena ovoga

ispraznoga zemaljskoga života, što zapravo i nije život, već neprestano, bolno umiranje - tako čarobno djeluje na nas, kako istom mora svijetliti i grijati ono sunce, vječnoga, jedinoga, pravoga života, što nikada nas nad nama ne će silaziti? Ako već kap zemaljske radosti tako nas osvježuje i blaži, što mora istom značiti more milina i sjaja, što nas na nebu čeka! (Bangha).

Zašto, zašto, dr.m.vj., ne mislimo nikada na taj blaženi i sretni život, što nas poslije smrti čeka, u krilu našega dobroga Oca Nebeskoga? Zašto kao pijani udišemo miris malenih, uvelih cvjetova, a ne pokazujemo smisla, ni težnje za velikim, neuvelim cvjetnim vrtovima Božjim? Skapavamo od žeđi i svoje suhe usne požudno pritiskujemo na blatne kaljuže, što iskopasmo na suhom tlu ove zemlje, a ravnodušno mimoilazimo vječnu struju Božje snage i života. Zašto nas privlači ljepota ovoga svijeta, kada je to samo otsjev, blijeda sjenka prave i jedine ljepote - Boga? A što je lijepo, ako Bog nije lijep? Što je poželjno, ako nije poželjna vječna ljepota i blaženstvo? (Bangha).

Zaključak

Gore dakle srca, dragi moji vjernici! Gore srca! Vrijedno je boriti se i sa grijehom se u koštac uhvatiti, da bi pobjedu nad njim izvojevali i tako u sretnu vječnost prispjeli! Treba grijehu bez poštede rat navijestiti, jer ako toga neprijatelja ne pobijedimo, nebeski taj grad osvojiti ne ćemo. "Kraljevstvo nebesko - reče naš božanski Spasitelj - trpi nasilje i samo ga silnici grabe" (Mt. 11,12).

Rat bez poštede treba navijestiti našim strastima, svima sedam smrtnim grijesima, naročito srdžbi, neumjerenosti u jelu i naročito u pilu, a iznad svega bludnom grijehu, jer samo oni, koji su čista srca, moći će Boga vidjeti.

A zatim, treba da već ovdje na zemlji počinjemo raditi ono, što ćemo raditi u vječnosti. Treba da ovdje na zemlji naučimo svoje zanimanje blaženika, da kušamo službu izabranika, a to je, da budemo već ovdje na zemlji u što tijesnijem sjedinjenju s Bogom, kako ćemo to biti u blaženoj vječnosti. Treba već ovdje na zemlji da počinjemo živjeti vječnim životom, Kako? To nam je sam bož. Spasitelj kazao, kada je rekao: "Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni! Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu". (Iv. 6,54 i 56).

Dakle: što češće i što revnije na svetu pričest, jer nam je ona najveći, najsigurniji "zalog buduće slave". Amen.

II. NEBO NA ZEMLJI

Čuli ste, dragi moji vjernici, u današnjem sv. Evanđelju, kako se bož. Spasitelj preobrazio pred trojicom svojih učenika: Petrom, Jakovom i Ivanom. Tog časa kao da se običan, svakidašnji oblik Isusova lica nekud nenadano rasplinuo, pa sada ono sinulo sjajem stotinu sunaca. Božanska slava i sreća, što se po Njemu zablistala, bila je nalik na najčišće svijetlo, koje do tada nije vidjelo ljudsko oko. Ta žarka svjetlost, što je iz Njegovog preobraženog lica izvirala - kao što izvire iz sunca, kada nebo pripaljuje - prelila se i na njegovo odijelo, što poprimi blistavi sjaj s Njega, kada sunčane zrake na Nj panu, pa ne možeš od bliještećа sjaja u Nj upirati oči.

Srh silna ganuća prostruji apostolima. Petar, zahvaćen treptanjem tog nadzemaljskog sjaja, prvi se trgne, pa kao da je srnuo tog časa u naručja nebesa, zaklikta: "O, kako je lijepo ovdje biti!"

Odista bilo im je lijepo! A kako im to ne bi bilo lijepo, kada ih je, pa i za kratki čas, slava Gospodnja obasjala?

Zavidate im, zar ne? Zašto da im zavidamo, kada i mi imamo nebo na zemlji. Ono nije daleko od nas. Ono je u nama u našem srcu. Samo što mi za to ne znamo, ili ako znamo, malo ili ni malo za to marimo.

Da, dragi moji vjernici, mi imamo čitavo nebo u svome srcu, jer Boga imamo, a Bog nije drugo nego nebo. U nama je neprestano preobraženje, dapače mnogo uzvišenije i ljepše, nego li ono na brdu Taboru. Tamo je Spasitelj objavio apostolima svoju slavu, dok nama priočuje samoga sebe, učinivši nas dionicima svoga božanstva, svoga blaženstva, svoje vječne sreće i svoga vječnoga života.

Kako? Čime? Po svojoj posvetnoj milosti.

O toj posvetnoj milosti, ja sam vam već više puta govorio, ali se opet na taj predmet navraćam, jer prožme li vas duboko ova velika istina, tada ćete uistinu zamrziti grijeh, jer grijehom ubijamo u sebi taj božanski život. Grijehom preobrazujemo se od sinova svjetlosti, u sinove tmine. Tko je svijestan skupa odijela, što ga na sebi nosi, taj ne će tako lako s njim u blato. I mi, dok smo u milosti Božjoj, nosimo na sebi carsko odijelo Božjeg posinovljenja, što blista u nama kao sto sunca, pa pravo bi bezumlje bilo, da se tog nebeskog sjaja i raskoši bud zašto lišimo.

1. U čemu se sastoji milost posvetna?

Da bi me mogli razumjeti, ispričat ću vam jedan događaj.

U dalekoj jednoj zemlji, živio silan i moćan vladar. Svi su ga podanici mnogo volili, jer je bio dobar i pravedan. Ali, na žalost nije imao poroda. U raskošnoj svojoj palaći nije imao razgovora. Svugdje ga okruživao sjaj, a u srcu pustoš. Kako su godine izmicale, tako su ga zaokupljale brige, teške brige: kome će ostaviti baštinu, kome li će ogromno carstvo? Jednog dana, praćen najboljim strijelcima, pođe u lov. Na proplanku guste jedne šume, namjeri se na kolibicu, trošnu i neizglednu. Kad zakoraknu unutra, ustuknu. Uz samo ognjište ležao na trošnoj slamnjači dječarac od nekih deset do dvanaest godina, u velikom bunilu. Veliko siromaštvo opažalo se odmah u tom uskom prostoru, koji je bio desnom svojom stranom namijenjen za ljude, a lijevom za životinje. Nekoliko ovaca pregrizalo je iz jasala, a između njih trčkalo malo, bijelo janje. Kralj naredi da se bolesni dječarac odmah smjesti u njegova kola i odveze u dvor. Ispod bolesnikova uzglavlja, ostavi vlastoručno pismo, a uz pismo punu kesu dukata.

Što da duljim? Njegovan najboljim liječnicima, dječarac brzo dođe k sebi. Kako li je njegovo iznenađenje bilo, kada spazi, da se nad njim nadvija blagi i topli kraljev pogled. Činilo mu se da sanja, jer nije nikako mogao sebi da protumači: kako se odjednom, iz one bijede i prljavštine, našao u carskome dvoru, na carskoj postelji od srebra i zlata. A kakovo li je tek malo kasnije njegovo iznenađenje bilo, kada ga kralj toliko zavolio, da ga posinio i učinio zakonitim baštinikom svoga carstva.

Da mu se dobri kralj nije smilovao, bio bi umro u najvećoj bijedi, a sada je prvi do kralja i za koje vrijeme nositi će carsku krunu, grimir optočen biserima, a u ruci vladalačko žezlo.

Zavidate tomu smrtniku? Nemate zašto! On je prema vama veliki bijednik, da bijedniji ne može biti. Ako ljudskim mjerilom mjerite njegovu sreću, on je doduše sretnik, ali ako sebe Božjim mjerilom mjerite, tada, kad ste u milosti Božjoj - t.j. kada nemate teškoga grijeha na duši - tada ste vi božja djeca, sinovi i nasljednici Božjega kraljevstva.

Kada je onaj plemeniti i velikodušni kralj posinio ono gorštačko dijete, bez svojih i bez svoga, nije mogao preliti u nj svoju kraljevsku krv, svoj kraljevski život. I pored carskog posinovljenja, i pored carske krune i carskog grimiza, kroz žile onoga gorštaka strujala je gorštačka krv njegovih roditelja, dok kada smo se mi krstili, Bog je nama dao ono, što je njemu samome vlastito; ono što čini, da On bude Bog, što je bit Njegove nutarnje Božje naravi, niti je ikome drugome vlastito. Po milosti posvetnoj, što smo je na krštenju dobili, Bog nam je priopćio upravo svoju nutrinu, svoj život, samoga sebe. Tom posvetnom milošću dao nam je ono

posljednje, što je mogao, jer nam je dao sve što je imao, kada nam je sebe dao.

Što je učinio onaj plemeniti i velikodušni kralj, kada je posinio ono gorštačko dijete? Dao je izjavu, bilo pismenu, bilo usmenu, da od toga i toga časa smatra onoga dječarca za svoje dijete i svoga zakonitoga nasljednika. Na tu izjavu stavio je i vjerojatno i svoj potpis. Ali time nije se ništa bitna izmijenilo. Gorštak i čobanin, pridošlica i skorojević, dok je kralj ostao kralj i po krvi i po rodu. Kralj mu time nije ništa dao od sebe, od svoga vlastitoga, nije mu dao svoje misli, svoje shvaćanje, svoju dobrotu i plemenitost. Riječ u jedno: nije mu dao svoj duh, što ga čini tako velikim i uzvišenim, dok, dragi moji vjernici, po posvetnoj milosti, koja se u našu dušu izlijeva u sakramentu sv. krštenja, Bog nam daje od onoga, što je Njemu samome vlastito, i što nikome drugome ne može biti prirodna svojina.

Ove su misli tako velike i uzvišene, da većih i uzvišenijih ne može biti. Samo u smislu ovih istina kršćanin upoznaje veliko dostojanstvo i zgraža se pri samoj pomisli, da bi radi kukavna grijeha, radi kratkotrajna užitka, mogao proigrati to svoje dostojanstvo. Malo je reći "dostojanstvo", već - Božje posinovljenje ili pobožanstenje.

2. Uzvišenost milosti posvetne.

Reći ćete: "Pa mi to velečasni ne vidimo. To pobožanstvenje, taj sjaj, to preobraženje mi u sebi ne zapažamo. To izmiče našim sjetilima!" Dakako da izmiče, dr.m.vj.! I Bog izmiče našim sjetilima; i Njega naše oči ne vide; i Njega naše uši ne čuju; i Njega naše ruke ne mogu obujmiti, pa ipak - kako veli sv. Pismo - "u Njemu živimo, mičemo se i jedmo". (Dj. 17,28). Pa ako Boga ne vidimo, od kud bi i Njegovu milost u nama zapažali? Otac živi u jednom kraju svijeta, a sin u drugome, pa raz sin mora neprestano biti uz oca, da bi se sjetio, da u njemu struji očev život, očeva krv? Tako i u nama, u našoj duši struji božanski život, pa iako to našim sjetilima ne primjećujemo, ali ipak moramo biti svijesni da je naša duša, dok je u milosti Božjoj, odsjev Božje dobrote, odsjev Božje ljepote. Toga moramo biti svijesni i često na to misliti, da u našoj duši bukti vatra ljubavi, koja izbija iz ponora Božanskoga ognja, koji vječno gori u srcu presv. Trojstva.

Težko je riječima protumačiti, kako je velik i uzvišen ovaj Božji dar u nama. I ona poredba o posinjenom gorštaku od strane kralja, jako hramlje, jer je gorštak čovjek a i kralj je čovjek. Samo je ta razlika, što se kralj rodio u sjeni prijestolja, dok se čobanin rodio u kakvoj gorskoj potleušici. Time, što ga kralj posinio, čobanin je ostao ono što je i bio, te sjaj i raskoš, kojima ga kralj okružio, nije u njemu ni za dlaku izmjenila njegovu gorštačku krv i gorštačku ćud, koju je naslijedio od svojih roditelja. Dok mi, postavši po svetomu krštenju Božjom djecom, Bog nam je dao svoj

život, utisnuo nam je obilježje svoje naravi i svoga blaženstva. Upravo moramo kazati, da nam je sebe dao.

Uzvišenost ove istine tako je velika, da mi uopće ne možemo shvatiti njezinu veličinu. Mi je izrazujemo na razne načine, služimo se različitim slikama i poredbama, ali sve te slike i poredbe neizmjerno blijede, kao što blijedi plamičak neznatne svjećice pred žarom sunca. Mi ne ćemo nikada dokučiti duboki sadržaj istine, koju jednostavno izrazujemo: "Bog nam sebe daje, "Bog živi u nama" (Iv.3o.)

Sam je bož. Spasitelj htio naročito naglasiti ovu istinu. Poslije svoje posljednje večere objavio nam je nedokučivu tajnu našega jedinstva s Njime, odnosno Njegova prebivanja u nama: "Ja sam u njima, a oni u meni", to je predmet Njegova govora na posljednjoj večeri. Koliko je bilo stalo bož. Srcu, da nam što više rasvijetli tu duboku tajnu, vidi se već iz toga, što je on tu istinu više puta naglasio. On uzimlje i sliku, pa uspoređuje sebe s trsom, a nas s mladicama toga trsa, koje dobivaju svoj sok od Njega, odnosno od trsa. Svi mi znamo tu sliku, ali se u nju malo udubljujemo, malo na nju mislimo, dok je ona ključ ove velike istine. Ta slika ili uporedba znači: kao što život iz trsa struji u mladicu, tako i život, što struji u Kristu - a to može biti samo božanski život - taj struji i u nama. Dakle: mi po posvetnoj milosti živimo božanskim životom. Mi smo sastavni dio Njegova božanskoga života; mi živimo u Njemu i od Njega, mi smo s Njim jedno tajanstveno tijelo; a u nama ključa Njegov bož. život. Ako se otkinemo od toga bož. trsa, što će nam se dogoditi? Povenut ćemo, te tako zavrijediti da nas bace u vatru.

3. Gubitak milosti posvetne

Što bi rekli dragi moji vjernici, za onog carskog posinka, kome odjednom dojadi carski život na dvoru, pa se uželio svoje potleušice na obroncima daleke šume. Nije se uželio svoje kolibice zato, da bi se u lijepoj prirodi za neko vrijeme odmorio i osvježio uspomene svoga djetinjstva, već se nje uželio, da se više nikada u carski dvor ne povrati. Draža mu je bijeda i crna neimaština, nego li carska trpeza i obilje svega, što mu god srce zaželjeti može.

Kada bi vi za to čuli, svakako bi rekli: Uzbunila se u njemu gorštačka krv, pa kada je lud, neka i strada!"

Ali recite mi: Kakav bi sud stvorili o tome lakoumniku, kada bi za nj čuli da se urotio protiv svoga velikog dobrotvora, pa je čak pokušao kidisati na njegov život, i u tomu bi bio i uspio, da ga u zločinačkoj namjeri nijesu u pravi čas spriječili kraljevi ljudi. Vrijedan je smrti, crni nezahvalnik, zar ne? Dakako! Nije bolju sudbinu ni zaslužio. Ljuto se varate. Čujte što se dogodilo.

Kralj poručuje nesretniku: "Dođi! Čekam te! Ako me zamoliš za oproštenje, sve ću ti oprostiti i sve zaboraviti. Što više ponovo ću ti vratiti carsko dostojanstvo. Po-

novo ćeš biti moj sin, moj baštinik. Carska kruna, carski grimiz i carsko te žezlo već čekaju. Moj dvor i moje srce uvijek je tebi otvoreno!"

Naslućujete kud ova moja smjera? Dakako da naslućujete. Eno: Bog nas po svetome krštenju učinio dionicima svoga božanskoga života, uzdigao nas na dostojanstvo svoje djece, učinio nas pripadnicima svoga kraljevstva, a mi? Pretpostavili smo bijedu svojih grijeha, potpuno osiromašenje svoje duše, carskom bogatstvu djece Božje. Što više: urotili smo se protiv svoga Dobročinitelja i Oca i rekli Mu: "Ne ću da Te služim! Draža mi je prljavština svoje duše, od Tvoga nebeskoga dvora! Draže mi je prijateljstvo Tvog najljućeg neprijatelja, nego Tvoje posinovljenje!" A što na to naš Kralj i Gospodar? Zar nas nije mogao predati krvniku naše duše, đavlu paklenome, da nas strovali u bezdan ognjeni, da tamo za svu vječnost okajavamo svoju drskost? Ne! On nas čeka, da kleknemo pred Njegove noge, da Ga zamolimo za oproštenje u skrušenoj ispovijedi, da bi nam sve oprostio, sve zaboravio i ponovo nas primio za svoje posinke. Ako se od svega srca pokajemo za svoje grijehe i Njegovom ih namjesniku očitujemo, tada će nam On ponovo vratiti milost svoju, tada će nam On ponovo metnuti na glavu carsku krunu, zaodjenuti nas grimizom baštinika neba, tada će ponovo slava Gospodnja obasjati našu dušu i mi ćemo se ponovo preobraziti u Bogu.

Zaključak

Zar se može naći netko među mojim vjernicima, koji se ovom pozivu ne bi odazvao? Koga ne bi ganula ovolika dobrota i čisto božanska velikodušnost? Na koljena! dakle, dragi moji vjernici! Na koljena svih ovih svetih korizmenih dana, pred Kraljem i Ocem našim, da Ga zamolimo za oproštenje, da Mu ponovo uzmognemo reći: "Bog moj i sve moje!" Neka On, po posvećenoj svojoj milosti, bude ponovo u nama, u našem djelovanju, u našim mislima i osjećajima, u našoj radosti i u našoj žalosti!

Neka se nitko ne nađe među mojim župljanima, koji ne bi ovih svetih dana mogao reći: "Bog je moj! Bog je moj, jer Ga posjedujem, a posjedujem Ga zato, jer na mojoj duši nema teškoga grijeha".

Neka se nitko ne nađe među mojim župljanima, koji ne bi ovih svetih dana mogao reći: "Sretniji sam od apostola, pred kojima se Krist preobrazio na gori Taboru! Tamo je on njima objavio svoju slavu, dok je meni, po svetoj milosti, dao samoga Sebe kao zalog, da ću se preobraziti u sretnoj vječnosti." Amen.

III. PUT U NEBO

"Tko rijetko sije, rijetko će i žeti, a tko sije obilato, obilato će i žeti"
(II.Kor.9,6)

Čuli ste, dr.m.vj., u današnjem sv. Evanđelju, da se bož. Spasitelj preobrazio pred trojicom svojih učenika: Petrom, Jakovom i Ivanom. Na vrh gore Tabora danas se spustilo nebo i slava Gospodnja Ga obasjala, jer se trojici sretnih apostola ukazao Spasitelj, ne onakav kakva su Ga svakog dana gledali, u običnom, smrtnom tijelu, već im se ukazao onakav, kakva će Ga gledati u blaženoj vječnosti.

Tog velikog trenutka njihovo je blaženstvo bilo potpuno. Zato je sv. Petar, zaželio, da to blaženstvo što duže potraje.

I nas ta sreća čeka. Dapače još potpunija i veća, jer će na nebesima Bog biti naša svojina i naša baština. On tada ne će nam otkriti samo bljesak svoje slave, već će nam se on sam sav dati. Mi tada zapravo ne ćemo živjeti svojim životom, već Božjim, ne samo živjeti, nego i uživati u tom nedokučivom životu.

Tada ne ćemo biti u strahu, kao ono sv. Petar, da toga blaženstva nestane, već će naša "sjenica" biti Božje Srce, Božja ljubav, koja će se u čitave slapove slijevati u naše srce i tako ga ispuniti beskrajnim blaženstvom. Ali, da bi uzmogli Boga na nebesima vječno ljubiti, treba već ovdje da se naučimo ljubiti Ga. Vježbajući se u toj ljubavi, mi već na zemlji počinjemo raditi ono, što ćemo raditi u vječnosti. Gojeći ljubav prema Bogu prije smrtnog časa, mi malo po malo preobrazujemo sebe u Božje odabranike i time zavrijeđujemo da nam Bog otkrije u blaženoj vječnosti svu svoju ljubav.

Kako mi moramo ovdje na zemlji Boga ljubiti, da bi Ga na nebu vječno ljubili, to ću vam sada objasniti.

1. Žašto moramo Boga ljubiti?

Jednom je pobožni franjevac fra Egidije pošao k učenom sv. Bonaventuri i rekao mu: "Bog je vama učenjacima udjelio velike darove, da možete Njegovo ime veličati pred ljudima, dok mi neuki i jednostavni ljudi što možemo Njemu u čast učiniti?" Ljubezno mu na to odgovori svetac: "Vi možete Boga ljubiti iskrenošću svoga srca. To se Bogu najviše dopada". Fra Egidije ga dalje upita: "Zar može neuk i jednostavan čovjek tako žarko ljubiti Isusa, kao uman i učen čovjek?" -"Kako možeš, brate, takva šta pitati? Jednostavan čovjek može Boga većma ljubiti, nego najveći učenjak." Sav veseo pohrlo fra

Egidije i stade glasno vikati: "O jednostavni neuki ljudi, veselite se, jer vi možete Boga ljubiti više, nego što Ga ljubi učeni Bonaventura!" I ja mojim dragim i priprostim župljanima dovikujem:"Veselite se i radujte se, jer i vi možete, samo ako uhtjednete, Boga ljubiti više, mnogo više, nego učeni ljudi, i tako postati za kratko vrijeme, ne samo dobri kršćani, već veliki Božji ugodnici, da, sveci!"

Zar nemamo razloga, dr.m.vj., mnogo razloga Boga ljubiti, kao svoje jedino i najmilije dobro? Eto iz današnjega sv. Evanđelja vidimo, kako je sv. Petar ugledao svojim smrtnim očima preobraženo lice svoga bož. Učitelja, pa sav ushićen nije ništa drugo znao reći, nego: "O, kako je ovdje lijepo biti!" A što pak da reknemo za dobroga našeg Oca nebeskoga, u kome su sva savršenstva u neizmjernoj mjeri, pa zašto Ga ne bi ljubili, kada je On baš zato vrijedan naše najveće ljubavi? Zašto Ga ne bi ljubili, kada je On premudar i svemoguć, svet i pravedan, dobrostiv i milosrdan, istinit i vjeran, da, beskrajno savršen, pa zato beskrajno lijep, jedino vrijedan naše ljubavi? Zar tko drugi, osim Njega, može zasititi naše srce, kada je ono samo za Nj stvoreno?

Vama je ta Božja ljubav najviše pristupačna, jer na svakom koraku na nju nailazite. Sve što imate, sve što primate, sve čemu se veselite, sve vam to Božja ljubav daje. Sve što je na nebu i na zemlji, sve je to odredio za vašu uporabu i vašu korist. Svaki dan On poziva sunce, da vašu zemlju rasvijetli ugrije i plodnom učini. On vam šalje noć, koja vas prima u svoje krilo, da otpočinete od svojih teških briga. On natapa vaše vinograde, vaše livade i vaše njive kišom i rosom. On vam šalje vjetrove, koji zrak čiste i zdravim drže! On čini da vam sve raste što vam služi za hranu, stan i odijelo. Jednom riječju: sva svoja stvorenja stavlja vam pred noge, te vas svime proviđa, što vam je potrebno i poželjno za život. Sve što je Bog stvorio: od sitne pčele, do blaga u vašim štalama; od sitne travke na vašim livadama, do najvećega hrasta u vašim šumama, sve vam dovikuje:"Ljudi, ljubite Boga! Ljudi, ljubite Boga!" To vam dovikuju ptice u šumi, izvori što po padinama ovih naših gajeva žubore. "Ljudi, ljubite Boga!" dovikuje nam potok, što podno našeg sela otiče i tjera naše mlinove, odakle svoj kruh svojima nosite.

To su samo naravna dobra, što nam ih Bog, zarad našega tijela, daje. Ali kojom cijenom da ocijenimo nadnaravna dobra, što nam ih je dao i danomice daje zarad duše naše? Ovdje, u ovim našim prsima stanuje besmrtna duša, stvorena na sliku i priliku Božju, pa znamo li mi, što je sve Bog učinio i dao, da ovu svoju dušu spasimo? Pogledajte malo po ovoj crkvi, pa ćete tek tada shvatiti koliko nas je Bog ljubio. Pogledajte na raspelo, pogledajte krstionicu, pogledajte propovijedaonicu, pogledajte ispovjedaonicu, a naročito zastanite časkom pred Oltarom, pogledajte u sv. Hostiju, pa zar vam sve to ne dovikuje" Ljudi, ljubite Boga, jer je On vas neizmjerno ljubio, toliko ljubio, da vas nije mogao više ljubiti."

2. Čime ćemo dokazati da Boga ljubimo?

Samo se po sebi razumije, da ako nas Bog toliko ljubi, da nam veće ljubavi nije mogao iskazati, onda iz toga slijedi, da i mi moramo Boga ljubiti. Tu ćemo svoju ljubav, dr.m.vj., Bogu posvjedočiti, ako ćemo prije svega izbjegavati svaki smrtni grijeh. Smrtni grijeh i ljubav k Bogu ne mogu nikako ići usporedo. Jedno je s drugim u opreci, kao vatra i voda, vrućina i studen, svjetlo i tmina. Tko Boga ljubi, nastoji Mu u svemu ugoditi. Tko Boga ljubi, svim srcem čezne za Njim i ne pozna veće sreće, nego s Njim se združiti i s Njim navijek biti. To je ljubav. A što je grijeh? Što čini grešnik? On prezire Boga, on omalovažuje Boga, on pretpostavlja tremutno, grešno zadovoljstvo samome Bogu.

Ljubav prema Bogu sastoji se nadalje u tome da se držimo Božjih zapovijedi. To veli sam Isus Krist: "Tko ima moje zapovijedi i drži ih, on je onaj, koji me ljubi" (Iv.14,21). Što pak čini onaj, koji počinja smrtni grijeh? On gazi Božje zapovijedi, jer grijeh i nije drugo nego gaženje Božjega zakona.

Sto puta sam do sada čuo od naših dobrih žena, kako kažu: "Samo da ne bude grijeha u kući!" Kadgod čujem tu riječ, ona me uvijek duboko dira u srce. Vjera iz nje govori. Duboka vjera, stara trinaest stoljeća. Žena, koja takvu riječ izriče prava je mučenica kršćanske životne mudrosti. U njoj ima velike duše Jobove, i ona, kao i on strepi: "Da se nijesu slučajno ogriješili sinovi moji i pohulili na Boga u srcu svome" (Job.1,.).

"Samo da ne bude grijeha u kući!" Da, da, dr.m.vj. samo da ne bude grijeha u kući! Ni u kući, ni nigdje. Grijeh je jedino zlo, jer je razarač jedinoga dobra: mira s Bogom i vječne sreće. Sve su drugo maleńkosti. Ništa čovjek nije izgubio, kada je to spasio.

Dakle, dr.m.vj., prvi uslov da očuvamo u svome srcu ljubav prema Bogu jest taj, da se čuvamo teškoga grijeha.

Tko želi usčuvati u svome srcu ljubav Božju, taj mora također u sebi obuzdati svoje zle sklonosti. Uslijed istočnoga grijeha, svaki je čovjek daleko više sklon na zlo, nego li na dobro. O, kako nam je često puta teško uspinjati se strmimom dobra, a kako lako posklizujemo niz strminu zla! Zato veli sv. Pismo: "Mišljenje je srca čovječjega zlo od njegove mladosti" (I. Moj. 8, 21). Doduše sakramenat sv.krsta u nama slabi zle sklonosti, ali ih ne uništuje, jer ih krštenik mora priznati sa sv. Pavlom: "Radujem se zakonu Božjem po po unutrašnjem čovjeku, ali vidim drugi zakon u udovima svojim, koji vojuje protiv zakona uma mojega, i zarobljava me pod zakon grijeha" (Rim. 7,22-23).

Nijesu zle sklonosti kod svakoga čovjeka slične. Netko je sklon na srditost, netko na neumjerenost u jelu i

pilu, netko na oholost i t.d. Ove zle sklonosti, ako im se ne opiremo, te ih ne gledamo uništiti, ostaju za nas izvor svakakvih grijeha i to ponajčešće teških. Ako želimo u našem srcu usčuvati ljubav Božju, ne preostaje nam ništa drugo, nego da neprestano obuzdavamo svoje zle sklonosti, a naročito onu, kojoj smo najviše skloni i koja nas prema tomu najviše od Boga otuđuje. Na to nas opominje i bož. Spasitelj, kada veli: "Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe, uzme križ svój i ide za mnom" (Mt. 16,25). Na to nas opominje i apostol sv. Pavao, kada veli: "Neka ne vlada grijeh u vašem smrtnom tijelu, da slušate požude njegove" (Rim.6, 12).

Kako vi dr.m.vj., budno pazite na svoje sjenokoše, da ne bi popaslo tuđe blago! Kako se vi bojite grada, da vam ne bi potamanio usjev i vinograde! Kako vi uveče pogledavate u nebo, kakvo će vam sutra vrijeme biti, jer priželjkujete kišu, ako je kiša potrebna vašim usjevima; ili pak priželjkujete vedrinu, ako je vedrina vašim usjevima potrebna. Ako toliko strahujete za svoje livade, njive i vinograde, zašto ne bi strahovali za svoju dušu, da je grijeh ili zle sklonosti ne bi potamanile i tako u njoj zamračile sunce Božje ljubavi, od koje ona živi?

3. Moramo se marljivo vježbati u ljubavi Božjoj

Tko hoće dobro izučiti kakav posao ili zanat, taj se mora u tomu poslu ili zanatu marljivo vježbati. Samo ustrajnim vježbanjem usavršiti će se u tom umijeću. Naš je glavni posao ili zanat, dr.m.vj, ovdje na zemlji, da sebi pripravimo stan na drugom svijetu. Taj naš stan mora biti gotov, kada umremo, gotov do posljednje cigle. Nemojmo se zavaravati. Mi već sada stojimo u vječnosti. Naš je život već ili u nebu ili u paklu. Smrću prestaje se naša vječnost razvijati, rasti. Posljednje stanje razvoja biti će konačno stanje naše vječnosti, kakvu smo ovdje na zemlji sebi pripravljali. Kakvu građu šaljemo odavde s ovoga svijeta u vječnost, takav ćemo tamo stan imati. Kakva nam je ovdje sjetva, takva će nam tamo biti žetva. "Tko rijetko sije - veli sv. Pavao ap. - rijetko će i žeti, a tko sije obilato, obilato će i žeti" (II.Kor.9,6). Teško nama, ako pred smrt, ako par sati prije smrti, moramo izvršiti posao, za koji nam je trebao čitav život. Sebi ćemo u vječnosti najljepši stan pripraviti, ako budemo već ovdje na zemlji Boga ljubili, a ljubiti ćemo Ga tada, ako ćemo se čuvati grijeha, ako ćemo držati Božje zapovijedi i ako ćemo obuzdavati svoje grešne sklonosti a naročito onu, na koju najviše naginjemo i koja nas najviše odvraća od Boga. To je ona rijetka i dragocjena građa, koju s ovoga svijeta šaljemo u nebo, da bi nam od te građe anđeli Božji sagradili na nebu nebeski stan. To je ona nebeska "sjenica", koju na nebu sebi pripravljamo, a koju je na gori Taboru želio imatin sv.Petar, da bi iz nje mogao neprestano gledati preobraženog Spasitelja.

Zaključak

Kada potpuno sazriju jabuke u vašim trnacima, tada one same padaju na zelenu travu. Kada vaše voće sazrije, tada je dovoljno, da ga se samo taknete i već je u vašoj ruci. Jabuka, koja potpuno visi na drvetu, ne može reći: "Eto, napokon lijepa sam i zrela, postigla sam svoj cilj, pa me pusti još neko vrijeme da visim!" Jabuka sazrijeva samo tako, da se otrgne, a ne, da ukrašuje drvo. I mi, dragi moji vjernici, sazrijevamo za nebo i zavrijeđujemo da nas nebeski vrtljar ubere i ponese u nebo, ako na ovome svijetu ljubimo Boga. Kada dođemo u prigodu da teško sagriješimo, moramo reći: "Bože, ja ne ću da Te uvrijedim, ne zato što bi time raj izgubio, a pakao zadobio, već što bi time, Tebe, moje jedino i najveće dobro, uvrijedio!" Kada dođemo u prigodu, da prestupimo Božju zapovijed, tada moramo reći: "Ja ne ću da prekršim Tvoju zapovijed, Bože, radi toga što bi time raj izgubio, a pakao zadobio, već što bi time, Tebe, jedino i najveće moje dobro uvrijedio!" Kada nas naše strasti vuku na grijeh, naročito srdžbu, pijanstvo i nečistoću, moramo reći: "Prije smrt, nego li Tebe, beskrajnu dobrotu uvrijediti! Prije smrt, nego da Te na svome tijelu obeščastim!" Na taj način ljubavlju ubijamo u sebi grijeh, ljubavlju utiremo sebi put u nebo. Amen.

O B R A N A V J E R E

16. ONI, KOJI VJERUJU, NIJESU BOLJI OD ONIH, KOJI NE VJERUJU

Vas, dragi moji vjernici, koji redovito dolazite u crkvu, koji nastojite vršiti svoje kršćanske dužnosti, često uzimaju na nišan oni, koji su se odavna i od crkve i od vjere otudili, pa vam posprdno vele: "Zar si ti bolji od mene? Ja ne idem u crkvu i nisam bogomoljac kao što si ti, ali sam ipak sto puta bolji od tebe". Kakva je namjera onih, koji takva šta tvrde? Njihova je namjera ta, da omalovaže vjeru onih, koji žive po vjeri. Drugim riječima oni hoće time reći:

1. Među kršćanima ima i zlih kršćana: dakle vjera, koju takovi kršćani ispovijedaju nije prava vjera

Ovakvo umovanje jako hramlje. Nitko ne niječe, da među kršćanima imade i zlih kršćana. Takovih je bilo u prošlosti, imade ih u sadašnjosti i bit će ih u budućnosti. To je van svake sumnje, ali se time nikako ne umanjuje ni istinitost,

ni svetost same vjere.

a) Vjera ne ovisi o tomu, da li su kršćani dobri ili zli. U našem selu imamo školu. U toj školi, fala Bogu, imamo dobre i vrijedne učitelje i učiteljice. Ako bi među našim učiteljima i učiteljicama bilo i takovih, koji ne odgovaraju svome pozivu, zar bi smjeli zaključiti da škola ne vrijedi, da školu treba zatvoriti? Zašto da pod jednu kapu metnemo i vjeru i one koji vjeru ispovijedaju? Vjera i vjernici, to su dvije sasvim različite stvari. Ni onaj, koji ide u školu, ne mora biti odličan đak, ali niti onaj, koji ide u crkvu ne mora biti odličan kršćanin. Vjera i Crkva ne mogu propasti, jer su to Božanske ustanove, ali kršćanin može, jer to o njemu ovisi. O njemu ovisi da li će se služiti sredstvima milosti, što mu ih vjera i Crkva daje.

Zar lijek ne valja, ako je liječnik nevaljan?

Zar zakon nije pravedan, ako sudac nije pravedan?

Zar vino ne valja, ako si se njime opio?

Zar rodoljublje ne valja, ako imade zlih rodoljuba?

I liječništvo, i školstvo, i sudstvo, sve su to lijepe i korisne ustanove, ali iz toga ne slijedi, da liječništvo, školstvo i sudstvo ne valjaju, ako po koji liječnik, ili učitelj, ili sudac nije na svome mjestu.

Isto tako ne slijedi, da vjera ne valja, ako po koji vjernik ne valja; ili da kršćanstvo ne valja, ako po koji kršćanin ne valja. Zar Bog prestaje biti naš put, naša istina i naš život, zato što su nekoji kršćani zli? Zar zato prestaje Evanđelje biti svijetlost svijeta, Crkva božanska ustanova, sveti sakramenti izvori i sredstva milosti?

Zar sunce prestaje biti sunce, ako trebutno ispred njega prođe kakav tanani oblačić?

b) Vjeru ne smiješ osuditi kroz zla vladanja nekojih kršćana. Vjera je odgovorna samo za ono, što ti dozvoljava da smiješ činiti, kao za ono, što ti zapovijeda što ne smiješ činiti. Zar odobrava ono, što čine zli kršćani? Zar ih na to nagovara i potiče? Da li vas ona hrabri u zlu, ili pak u dobru? Zar ste kada čuli od svoga župnika: "kradi, psuj, klevetaj i lažno svjedoči?" Sve što je zlo, vjera osuđuje i suzbija. Zar imade jedne jedine kreposti, koju ona ne bi gajila, ili poroka, što ga ne bi osuđivala? Zar vam još nije posve jasno, da crkvu progone baš zato, što neustrašivo brani sve što je dobro, a osuđuje sve što je zlo? Smije li se, dakle, vjeru osuđivati zato, što je život mnogih kršćana vrijedan osude?

c) Za zlo što čine kršćani, ne osuđuj vjeru, već njihovu slobodnu volju. Ako pustiš uzde konju, zar je uzda kriva, što je počinio štetu? Vjera meće uzde našim strastima, da se po zlu ne pasu, te stoga, ako ne zauzdaš svoje strasti i čvrsto ih u šakama ne držiš, zar je vjera tomu kriva? Tko se Božjih i crkvenih zapovijedi drži, on mora biti dobar, a tko ih se ne drži, on mora biti zao. Ako tko ide u crkvu i

sluša misu, pa čak ide na ispovijed i pričest, a kod kuće raspiruje svađu, ili vara i oštećuje svoga bližnjega, zar zato smiješ reći:"Ne valja ni misa, ni ispovijed, ni pričest?" Zdrava hrana ostaje uvijek zdrava hrana, ali ako tu hranu prima bolesnik sa čirom ili rakom u želucu, onda se samo po sebi razumije, da mu takva hrana ne će koristiti, već škoditi. Ti bi takvom bolesniku kazao: "Najprije se izliječi, a onda će ti takva hrana koristiti." Što je čir i rak na tijelu, to su naši grijesi i naše strasti na našoj duši. Ako se svojski ne trudimo, da te opasne čireve na svojoj duši ne izliječimo, onda duhovna hrana, koju nam vjera pruža, ne će nam mnogo koristiti. Mi ćemo i pored te hrane, uvijek ostati bolesni i skloni na zlo. Judi je na posljednjoj večeri Spasitelj oprao noge, pa ga čak svojom rukom pričestio, a ipak je te iste noći svoga bož. Učitelja sramotno izdao. Zar smijete reći, da sv. pričest, koju je iz ruku Spasiteljevih primio, nije valjala? Valjala je sveta pričest, ali ju je Juda nevaljano primio, pa je zato ostao onakav, kakav je i bio - izdajnik svoga Učitelja. Spasitelj je više puta one noći pružio ruku, da ga spasi. Juda je to odbio, pa je zato i propao. I naša sveta vjera pruža nam nebrojena sredstva, da postanemo uistinu dobri, ali ako ta sredstva odbijamo, ili ih nedostojno primamo, bez čiste nakane i ozbiljne volje da se popravimo, onda se samo po sebi razumije, da nam ne će koristiti, već škoditi.

Takove kršćane vjera od sebe odbacuje i osuđuje, ali unatoč tomu, ona ostaje sveta, čista i božanska. Unatoč tomu, ona ostaje velika, preporađajuća snaga za ljude dobre volje, koji se njezinim blagodatima služe iskreno i ponizno.

2. Veliš:"Nijesu svi kršćani suho zlato".

To stoji, ali s-toga ne slijedi, da vjera nije suho zlato. Zar zlato gubi svoju vrijednost, ako se njime ne koristiš ili se njime u zle svrhe koristiš? Ti možeš zlatom učiniti bogougodna i zaslužna djela, da te potomstvo do neba uzdiže, ali ti možeš zlatom potkupiti zločinca u svoje mračne svrhe. Da li je zlato tomu krivo? Da li time zlato gubi na svojoj vrijednosti? Ni najmanje! Već si ti kriv, koji se nijesi htio tom dragocjenošću služiti u dobre svrhe, već u zle svrhe.

Vjera ne potire našu narav, već je potpomaže. Ako si po prirodi sklon na srdžbu, ne ćeš prestati biti srdit zato, što ideš u crkvu i što primaš svete sakramente. Ali baš zato, što ideš u crkvu i što primaš svete sakramente, Bog će ti dati snage da svladaš srdžbu. Na sam dodir vjere ne nestaje naših strasti, već ih ona otupljuje i na dobro pokreće. Vjera nam ne otima blago naše slobode, već je potpomaže, da je u dobru upotrijebimo.

Zar smiješ tvrditi da lijekovi ne vrijede, ako se njima služiš, pa ipak tvoja bolest ne kreće na bolje? Unatoč tvojih opomena i savjeta, dijete ti je pošlo krivim putem.

Zar zato smiješ tvrditi, da opomene i savjeti roditelja ništa ne vrijede? Zar vi, o roditelji, odustajete odgajati svoju djecu zbog toga, što ne možete suzbiti njihove zle sklonosti? Zar da ukinemo sve sudove, zato jer je krivac izmakao njihovim kaznama?

"Nijesu svi kršćani suho zlato". To je istina. Ali ipak to ne umanjuje vrijednost vjere, a pogotovu, ako se uzme u obzir to, što nam vjera pomaže da postanemo sve to bolji samo ako to hoćemo.

Metnite s jedne strane one, koji redovito idu u crkvu, koji se trude živjeti kršćanskim životom, dok s druge strane metnite one, koji nikada ne idu u crkvu i za koje se uopće može reći da nijesu kršćani, već pogani, pa mi onda recite: tko je od njih bolji? Mislim, da se ne ću prevariti, ako ustvrdim, da ćete se vi opredjeliti za one, koji idu u crkvu i koji kršćanskim životom žive.

Nema mnogo vremena što se u našem selu osnovala jedna jako korisna društvena ustanova. Tko je jednoglasno izabran na čelo te ustanove? Kome su povjereni ključevi blagajne, u koju se slivaju tolike hiljade? Kome je izglasano jednodušno povjerenje? Baš onima, koji redovito idu u crkvu i koji se redovito svakog mjeseca pričešćuju. Vrijedno je to podvući i upamtiti.

b) Vele: oni koji idu u crkvu i koji se smatraju kršćanima nijesu uvijek takvo brašno, od kojega bi se dala umijesiti pogača. I oni imaju mana i to krupnih mana! Nitko to ne niječe, ali što bi istom bilo, kada toga ne bi bilo. Ako uza svu vjeru, što je kršćani imaju, ne uspijevaju uvijek obuzdavati svoje strasti, što bi istom bilo tada, kada bi se u njima ta mutna bujica prelila, a ne bi je zadržavao nasip vjere, nasip straha Božjega, nasip straha pred vječnom kaznom?

Jednom je neka dobra žena korila svoga muža: "Kako te nije stid tako govoriti, a ideš svake nedjelje u crkvu!" On joj na to odgovori: " Da tamo ne idem, skinuo bi ti ja odmah sve svece Božje s neba!"

Zaključak

Sve što sam vam dragi moji vjernici, do sada kazao, svesti ću vam u par riječi i reći: vjera čini čovjeka boljim, ali da bi ga učinila boljim, on sam treba da nastoji biti bolji , služeći se svim onim sredstvima, što mu ih u tu svrhu pruža. Unatoč mana i nedostataka njezinih sljedbenika, ona je božanska i istinita, ona je moćna i djelotvorna. To držite dobro na umu i to recite svakome. Vjera je božanska i moćna. Reče jednom glasoviti Montalenbert: "Crkva katolička zajamčila je sebi i pobjedu i odmazdu već otrag dvadeset punih stoljeća, usuprot onima, koji je kleveću, koji je sputavaju, koji je progone i koji je izdavaju." Njezina se odmazda sastoji u tomu, što moli za svoje protivnike; njezina pobjeda sastoji se u tomu, što nadživljuje svoje protivnike. Tako je to bilo jučer, tako je to danas, tako će to biti sutra. Neprijatelji vjere ne rade

pametno, što se s njom hvataju u koštac. Vjera osuđuje zlo, što oni čine i nastoji da ga suzbije, ali uza sve to ona njima ne želi zla. Ona se za njih moli i posve je izvjesno da će njih nadživjeti. Amen.

O B R A N A C R K V E

16. SVETOST CRKVE

(Izvori svetosti Crkve)

Prošle nedjelje govorio sam vam, kako mi u našoj svetoj katoličkoj Crkvi živimo božanskim životom. Kolika radost mora da nam uzbini srce, kada promislimo kolike silne blagodati ulijeva Krist u naše duše preko svoje svete Crkve! Sve što imamo u toj Crkvi, sve što jesmo, sve što dajemo i sve što u njoj primamo, sve to imamo Kristu, Spasitelju našemu da zahvalimo. On, koji je svet, koji je sama svetost, hoće da i mi u Njegovoj Crkvi postanemo sveti. Zato nam on preko sv. Pavla ap. poručuje: "Ovo je volja Božja, svetost vaša" (I.Sol.4,3). To obilježje svetosti, podario je Isus Krist svojoj Crkvi, da bi se mi iz toga bož. izvora napajali, pa i mi postali sveti. O, kako lijepo o tome govori sv.Pavao ap., kada kaže:"Krist je ljubio svoju Crkvu i samoga sebe predao za nju, da je posveti ... Da nema ljage ni nabora, ili što slično, već da bude sveta i ne okaljana" (Efž.5,27). Divne riječi! Morala je uistinu zatreperiti ruka sv. Pavla sp.,kada je Duh Sveti slio kroz njegovo pero na papir ove nadahnute riječi! Uistinu, Krist može svojoj zaručnici Crkvi reći: "Sva si lijepa, prijateljice moja, i ljage nema na tebi"! (Cant.4,7).

Crkva je sveta! Zašto?

1. Crkva je sveta, jer svoju svetost crpi na samome izvoru svetosti

Izvor same svetosti, što punom snagom izbija u Crkvi, to je Isus Krist. Svi, koji grabe od toga izvora, "što struji u život vječni" (Iv.4,14) mogu postati sveti, samo ako hoće. Ali da bi čovjek postao svet, treba da se odrekne sebe, da uzme križ svoj i da slijedi svoj božanski Uzor. Težak je to put. Strm je to put. Tko tim putem krene, treba mu svjetla, da mu put rasvijetli, treba mu vodića, da mu taj put pokaže; treba mu snage, da se tim putem probije.

Tko je u Crkvi Božjoj naše svjetlo, naš vodić i naša snaga? To je Isus Krist.

a) On nam je donio svjetlo, jer nam je objavio

Istinu. On nam je objavio Istinu, jer nam je Boga objavio. Boga nam je objavio, kao najviši cilj našega mišljenja i sviju naših težnji. Za Njega "koji jedini ima besmrtnost i prebiva u svijetlu, kojemu se ne može pristupiti" (I.Tim. 6,16), reče Njegov ljubimac sv. Ivan ap., "da je ljubav, i koji ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu"(I.Iv. 4,16). Bog nas, dakle, ljubi i On traži, da i mi Njega ljubimo. Mi dakle smijemo najvećega među svim veličinama, najvrijednijega ljubavi nad svima vrijednostima ljubavi, ne samo štovati, nego i ljubiti. Kolika je to sreća za nas! Na koliko nas silno dostojanstvo time Bog uzdiže. Sićusni crvičak smije Bogu reći: "Ja Te ljubim"! Sve ove divne istine Crkva nam objavljuje i uči, pa ako u te istine duboko proniknemo, ako se u njih duboko uživimo, ako po njima usmjerimo svoj život, tada nužno moramo postati sveti. Zar sveti Pavao ne reče: "A povrh svega imajte ljubav, koja je veza savršenstva" (Kol.3,14)

Krist nam nije samo donio svijetlo time što nam je objavio istinu o Bogu, već nam je objavio i istinu o čovjeku. Objavio nam je silno dostojanstvo čovjeka, koga je po vrhunaravnim darovima, uzdigao na čast djeteta svoga i baštinika svoga kraljevstva.

Da Ga upitamo što je život, a što smrt, što nas poslije smrti čeka, kakva su naša prava, a kakve su naše dužnosti, na sva bi ova velika pitanja On nama dao točan odgovor. Dapače On nam je na to već odgovorio ima tomu već dvije biljade godina. I taj je Njegov odgovor tako jasan, tako snažan i danas, kao što je bio tada, kada je Njegov blagi i topli glas odjekivao po uvalama i dragama Genezaretskog mora, kao i pod trijemovima Jeruzolimskog hrama. Već čitavih dvadeset stoljeća listaju ljudi stranice Njegova Evanđelja, i nitko još da iscrpi njihovo bogatstvo i nepresušivu ljepotu. To su čitavi slapovi svijetla, što nam obasjavaju put, kako da dođemo do svetosti.

b) On je naše svjetlo, ali je i naš vodić na putu svetosti.

Po stazama Njegovih primjera treba da krenemo,da bi imali snage popeti se na strme vrhunce svetosti. On nije veliki mudrac, On nije anđeo, On nije svetac, On je više, mnogo više: On je sama svetost. To je jedini izraz, koji Njemu pristaje. Sve se usredsređuje u Njemu, kao u punini savršenstva: i poniznost,i poslušnost, i čistoća, i ljubav prema Bogu i bližnjemu. Zapovijed ljubavi postavio je na vrh svima svojim zapovijedima, a tu je zapovijed prije svega potvrdio svojim primjerom. Nitko nije prije Njega, ni poslije Njega toliko ljude ljubio, kao što ih je On ljubio. On je bio utjelovljena Božja ljubav i utjelovljeno milosrđe. Riječ u jedno: sve su kreposti u Njemu kao u kakvom oceanu, kome ne možeš sagledati ni kraja, ni obale. Čovjek može samo da pokuša krenuti Njegovim tragom, ali dostići Ga ne može. Srceb čovječje zadrhti od sveta uzbuđenja, kada promatra to neiskazano čudo svetosti, pred kim sagiba glavu, prigiba koljeno i zanosno kliče: "Ti si jedini svet, Ti jedini Gospod, Isuse Kriste!" Zaista Isus Krist je nedostiživi uzor savršen

stva, što iz Njega izvire: riječju, kojom nas ravna; primjerom, kojim nas potiče; neodoljivom snagom, kojom nas uzdiže do najvećih vrhunaca svetosti.

c) Da, Isus Krist jest ona neodoljiva pokretna sila, što čovjeka pokreće prema blistavim vrhuncima svetosti. Želiš li da budeš čist, želiš da u tvomu srcu vlada nepristrana i nepodmitljiva pravda, želiš li da žrtvuješ svoje niske probitke i strasti na oltaru svoje dužnosti, želiš li postati junakon žrtve i posvemašnjeg odricanja? Želiš li ..., ah dragi moji vjernici, tko to ne bi želio? Ali kolikima nedostaju snage, da oživotvore te svoje želje, da postanu dobri i čestiti, da postanu pobožni i kreposni! Treba nam u tomu času snažne ruke, koje će nas na to pokrenuti, porinuti i na visoka uzletišta kreposti sobom povesti. "Kao što se orao, izmamljujući orliće svoje na lijet, uzdiže iznad ptića svojih, rasprostire krila, uzima ih i nosi jakim krilima svojima" (V.Moj. 35,11), tako Gospod i Spasitelj naš, snagom svoga primjera, potiče nas, orliće svoje, da se uzdignemo na krilima kreposti nebu pod oblake, što dalje od zemlje, a što bliže k nebu. O, lijepi li su, lijepi, ti uzleti duše, kada odriču se tijela i svijeta i svega onoga što je uz tašto i prolazno sputava, uzliječe kao orao po beskrajnim prostorima neba, željna sunca Božje ljubavi!

Tko, dragi moji vjernici, daje duši poticaj i snage, tko izmamljuje orliće svoje na lijet, te ih uzima i nosi na krilima svojim, da se što bliže vinu Bogu, unatoč tomu, što ih sputava uz zemlju ovo jadno raspadljivo tijelo? Zašto sv. Pavao ap. reče: "Meni je život Krist, a smrt dobitak"? (Flp. 1,23). Zašto reče: "Imam želju umrijeti i biti s Kristom?" (1 b). Zašto reče: "Obilna je moja radost pored sve nevolje naše?" (II.Kor.7, 4). Samo zato, jer je ljubio Krista. Zašto su toliki milijuni mučenika žrtvovali bez premišljanja svoj život? Jer su ljubili Krista. Tko je ispunio pustinje svetim pustinjacima i samostane svetim redovnicima? Tko vama, daje čisto nadprirodnu snagu, da izdržite tešku borbu sa životom, i da pored tolikih poteškoća ostajete vjerni svojim vjerskim načelima? Isus Krist! Samo Isus Krist! Da, On, samo On, izmamljuje orliće svoje na lijet, uzdižući se primjerom, što im ga daje, iznad ptića svojih, rasprostrvši nad njima svoja krila. Nebrojeni Mu se pridružiše i još uvjek Mu se pridružuju na tom uzletu, te stigoše do tolike visine, do tolike svetosti, kako prije toga svijet ne bi bio mogao da drži mogućim. "Veliko mnoštvo, kojega nije mogao nitko izbrojiti, od svakoga naroda i plemena, i puka i jezika" (otkr. 7,9) predvođeni od toga božanskoga Vođe, potaknuti Njegovim primjerom, nadvladaše u sebi najtamniju silu : grijeh. Boriše se i rane pretrpješe, ali konačno ipak pobjediše, i uđoše u vječnu zemlju spašenih. Snagom svoje riječi, snagom svoga primjera, snagom svoje milosti, "sve je On k sebi privukao" (Iv.12,31). "Njegovo je junaštvo mučenika, Njegova je postojnost ispovjedalaca, revnost apostola i misionara, čistoća djevica, ljubav milosrdnih sestara. Njegova su čudesa obraćenja, rasvijetljenja, duševnog napretka, svetosti u milijunima Njegovih podanika. Svaka plemenita pobuda našeg srca, svaka

sveta odluka, svako sveto djelo ljubavi i vjernosti, jesu u najdubljem dnu najprije Njegovo djelovanje, Njegovo tajanstveno upravljanje u nama, pobjeda Njegovih poticaja i ponuka, slavlje Njegove milosti u dubinama naše duše. On je jedini veliki u svemu velikomu, On jedini lijep u svemu lijepome i On jedini svet u svemu svetome" (A.Bangha D.I.: Svijet i nadsvijet, Zagreb, 1940. str. 138).

Da, dragi moji vjernici, On je jedini svet u svemu svetome, jer je On izvor svake kreposti. Pitate me: "Gdje da pristupimo tomu izvoru? Gdje da nađemo Spasitelja, kada nas od Njega dijele beskrajni prostori i toliki vijekovi? Gdje da Ga nađemo? Koja je ona sretna ustanova, preko koje mi možemo doći s Njim u dodir?"

2. To je Crkva katolička, kao baštinica svih dobročinstava, koja je Krist donio čovječanstvu

a) Samo Crkva katolička visoko nad nama diže "svjetlo Kristovo", plamteću buktinju Njegovih primjera, da bi se - rasvijetljeni, zahvaćeni, prožeti tim primjerima - očistili od svih nečistoća naših i od svih idola naših, dobili novo srce i nov duh, te tako hodali po Njegovim zapovijedima i savjesno izvršavali sve Njegove zakone (Ezek.36, 26 - 38).

Dižući visoko nad nama "svjetlo Kristovo", veli nam: "U Njemu je jedino spasenje i kojigod po ovomu pravilu živi, na njega će sići mir i milosrđe" (Gal.6,16). Neprestano nas za to Crkva potsjeća sviju događaja Njegova života, sviju Njegovih kreposti, svekolike Njegove ljubavi, sviju Njegovih dobročinstava. Kao što se zemlja okreće oko sunca, tako je On nama svima težište kroz čitavu godinu, kroz koje nam vrijeme Crkva iznosi sve najglavnije događaje Njegova života: od betlehemske noći, pa sve do Njegova slavna uzašašća na nebo.

Kako se On, Spasitelj naš, duboko utkao u sav naš život i javan i privatan, i obiteljski i društveni! Svugdje, pa i da toga nijesmo svijesni, sretamo se i pozdravljamo, slaveći Njegovo ime. O najvećim blagdanima želimo jedan drugome puno sreće, sjećajući se najpotresnijih događaja Njegova života. Svi naši lijepi narodni običaji, sve naše prigodne pjesme, čak i naša raskošna narodna veziva, sve je to protkano Njime i samo Njime. A preko koga nam sve to dođe? Preko Crkve, zaručnice Kristove, koja nam već vjekovima govori o Njemu, i tako neprestano govoreći nam o Njemu": "Utvrdila nas je Duhom Njegovim u unutrašnjem čovjeku, da Krist stanuje vjerom u našim srcima, da budemo u ljubavi ukorijenjeni i utemeljeni; da bi smo mogli razumjeti sa svima svetima, koja je širina i dužina i visina i dubina; i poznati Ljubav Kristovu, koja nadilazi svako poznanje da bi se ispunili punimom Božjom" (Ef.3,16-19).

Koliko bi bio naš život beskrajno siromašniji, kada bi nam se sve uzelo, što posjedujemo u Kristu po Crkvi! Kako bi tada bila blijeda naša spoznaja o Bogu, kako naše najplemenitije i najčistije radosti bez duboka sadržaja! Kako se moramo držati srećnima, što je Gospodin osnovao Crkvu i preko nje izlio u nas tolike blagodati! Milijuni, stotine milijuna pogana i katolika ne osjećaju toplinu njezine velike materinske ljubavi. Dok smo mi rođeni u toj carskoj palaći i od djetinjstva uživamo obilat blagoslov, što nam Gospodin, u svome carstvu nagomilao, i kao jutarnji dar položio u našu kolijevku. Zar da se zbog toga ne radujemo? Zar da ne pjevamo svaki dan zahvalna srca: "Tebe Boga hvalimo", što nas je Bog izabrao da budemo članovi Njegove svete, jedine, prave, velike Crkve, koja neprestano ulijeva u nas i oko nas, neiscrpljive blagodati spasenja i posvećenja?

b) Samo Crkva katolička, svima bez razlike, propovijeda i tumači nauku Kristovu, bez obzira da li je to kome ugodno ili nije, bez obzira da li će i danas tko reći ono, što su nekada rekli učenici Isusovi: "Tvrd je ovo govor i tko ga može slušati!" (Iv.7,60). Bez obzira da li kome ide ili ne ide u račun ta nauka; bez obzira da li će se tkogod otrgnuti, ili neotrgnuti od Crkve radi te nauke. Crkva ravno kroči svojim putem, i svjedoči istinu, jer svaki, koji je od istine, sluša njezin glas, preko kojih usta Duh Sveti progovara. Crkva u tomu ima potpuno pravo: "Jer nebo i zemlja će proći, ali riječi Božje ne će proći" (Mt. 24,35).

Bezbroj lažnih proroka do danas je ustajalo i još uvijek ustaju, da nam propovijedaju novu mudrost, novo Evanđelje. Pun ih je danas svijet. Takovi nam lažni proroci, mjesto ljubavi i bratinstva križa, propovijedaju mržnju i osvetu. Mjesto mira, nude svijetu rat. Mjesto pravde i jednakosti, nasilje i borbu. Opet hoće da nas podijele na gospodare i robove. Hvataju se mudrosti sa zemlje, mjesto mudrosti, koja je sašla s neba. Guraju sebe naprijed, mjesto da slušaju Gospodinovu riječ o službi braći. Oživljuju poganstvo. Kidaju Kristovu haljinu. Kljaštre tijelo Crkve.

Zaključak

Ali mi ne ćemo s njima, mi ćemo sa Crkvom Božjom. Kroz nju nam Krist progovara i vodi. Ona je baštinica svih dobročinstava, koje je Krist donio čovječanstvu. On u njoj živi. On nas svojim milosnim životom u njoj neprestano preporađa i obnavlja. Mi ćemo uvijek sa Crkvom i uz Crkvu, jer nam je Nju dao učitelj, da nas utvrdi, kada dođe sotona, da nas izrešeta kao pšenicu. Mi vjerujemo u njezin put. Njega nam je Bog ukazao. Ljudski su mudraci i dosada ustajali, ali nam nikada nijesu dali ono, što nam Crkva daje: Kristove riječi, pune života i istine; Kristove primjere, pune svjetla i topline; Kristov milosni život, što nas već ovdje na zemlji

uvodi u vječni život. Lažni proroci, lažni mudraci ovoga svijeta, ustajali su i padali, ustajat će i padat će, ali Crkva je ostala uvijek jaka i tvrda na braniku onog najvišeg, što je Bog po otkupljenju izlio u čovječanstvo. Crkvu nijesu nikada zaveli. Ljudska mudrost je od danas do sutra, dok Božja mudrost, koju Crkva čuva i propovijeda, ostat će do kraja svijeta.

O, dragi moji vjernici, velika je i sveta ova naša Crkva, jer crpi svoju svetost na samome izvoru svetosti, što punom snagom u njoj izvire, a to je sam Isus Krist. Ustanimo, dakle, i hitajmo tome izvoru! Tu ćemo se mi svi, koji smo žedni, napojiti; tu ćemo se mi svi, koji smo gladni, nahraniti, da bi tako napojeni tim božanskim pićem i nahranjeni tom božanskom hranom, vječno u Bogu živjeli. Amen.

- - -

T R E Ć A N E D J E L J A K O R I Z M E

I. ŽIVOT VJEČNI

"Vjerujem u život vječni".

Prošle nedjelje govorio sam vam o smrti, pa sam vam tom prilikom istakao, da mi kršćani ne smijemo gledati na smrt kao na uništenje života, već kao na prelaz iz jednoga života u drugi, bolji život. Kršćanin, koji tvrdo vjeruje u besmrtnost duše; kršćanin, koji tvrdo vjeruje da mu smrt samo privremeno otima tijelo, taj svoje tijelo - kada mu stiže posljednji čas - predaje zemlji, uz poklik: "Vjerujem u život vječni"!

Život vječni! Velika riječ! Zašto? Jer, po kršćanskome shvaćanju, taj je život posljednji smisao i svrha života ovdje na zemlji.

Da li taj vječni život postoji? Da li je taj viši, nadosjetni svijet - što nam ga kršćanska vjera predočuje - stvarnost? Da li stvarno postoji na drugome svijetu, vječno blaženstvo i vječno prokletstvo? Zar nijeste i vi, dragi moji vjernici, više puta čuli govoriti: "Nebo? Pakao? Čistilište? - pa tko se ikada odonud vratio i kazao nam kako je tamo?"

Evo danas, došao je čas, da vam o tomu govorim. I da vas uvjerim, da taj drugi svijet uistinu postoji. Ne ću vam to dokazivati ni sv. Pismom, ni riječima samoga našega Spasitelja, već ćemo danas promotriti: što čovječanstvo o tomu prekogrobnom životu misli. Pa ako utvrdimo činjenicu, da nema ni jednoga naroda ni plemena na svijetu, koje ne bi vjerovalo u prekogrobni život, onda moramo doći do zaključka, da taj prekogrobni život postoji, jer bi inače cijelo čovječanstvo bilo u zabludi, što nikako nije moguće pretpostaviti.

Zar i mi ne velimo: "Glas naroda, glas Božji?"

1. Vjera sviju naroda u prekogrobni život

a) Vjera primitivnih naroda u prekogrobni život. Vi dobro znate, da ima ljudi, koji putuju svijetom, radi posla, radi trgovine. Ali ih ima mnogo, koji putuju svijetom u naučne svrhe. Što znači: "u naučne svrhe"? To znači, da takve učenjake silno zanima doznati: kako razni narodi žive, čime se bave, kakve su tjelesne građe, kojim jezikom govore, na kakvom su stepenu kulture i - naročito - kakva im je vjera.

Nema kraja na zemljinoj kugli, gdje nije pokročila noga takovih učenjaka. Oni su obišli i upoznali su se sa svim najstarijim narodima i uljudbama čitavoga svijeta, i do u tančine proučili njihovu vjeru. Na prim. proučili su vjeru Indijanaca Sj. Amerike sve do Tihoga i Atlanskog oceana; onda obišli su Indijance Ognjene Zemlje; najstarije narode južne i sjeverne Azije i jugoistočne Australije, te napokon najstarije narode zapadne i južne Afrike. Osim ovih učenjaka upoznali su se sa tim narodima i naši katolički misionari, tako da se s punim pravom može reći, da nema mjesta na zemljinoj kugli, gdje nije pokročila noga jednih i drugih. Svi se ti učenjaci i misionari slažu u tomu, da svi ti narodi vjeruju u postojanje nekekvog prekogrobnog života, gdje pribivaju duše njihovih pokojnika. Zato svi ti narodi poštuju zemne ostatke svojih pokojnika u ograđena ih mjesta zakapaju, na njihove grobove prinose žrtve, ukrašavaju ih raznim ukrasima, na njihove grobove donose jelo i pilo, da utaže njihovu glad i utole njihovu žeđ, i t.d. Ima i takovih naroda, koji vješaju kosti svojih pokojnika oko svojih koliba. Oni time misle, da će duše njihovih pokojnika odalečiti od njihovih obitelji zle duhove, koji im donose nesreću.

b) Vjera uljuđenih naroda u prekogrobni život. Imate jako uljuđene narode, koji su već izumrli, a koji su hiljade i hiljade godina živjeli prije Krista. Ti su narodi bili na velikom, upravo zamjernom stepenu uljudbe. Među te narode ubrajamo: Egipćane, Asirce, Babilonce, Grke, Rimljane i t.d. Možda ste za njih čuli, ili nešto pročitali. Posve sigurno znamo za sve te narode, da su vjerovali u prekogrobni život i da su uvelike poštivali zemne ostatke svojih pokojnika. Znamo, na pr., za Egipćane, da su dizali silno velike grobnice, nazvane piramide (Kleopsova, 137 metara visoka), u koje su sahranjivali pokojnike, da bi njihova tjelesa očuvali od raspadanja, čvrsto bi ih umatali u povoje, umočene u jake mirodije. To su činili zato, jer su smatrali, da će duša pokojnika na drugome svijetu dotle živjeti, dok će se i njezino tijelo usčuvati od raspadanja.

Znamo također za Grke i Rimljane, da su vjerovali u prekogrobni život. Ti su narodi vjerovali, da čim se duša odijeli od tijela, da putuje u neki daleki svijet, gdje trpi strašne muke, ako je bila zna, a uživa nepomućeni mir, ako je za života bila dobra. Prije nego stigne u taj drugi svijet, mora proći kroz opasnu neku rijeku, preko koje je prevozi lađar. Tomu je vozaču trebalo platiti vozarinu, i stoga bi u lijes mrtvaca stavljali novac, da mu se nađe na drugome svijetu. Dugo, predugo bi išlo, dr.m.vj., kada bi vam htio opisati: kako su ti, inače jako uljuđeni narodi, zamišljali prekogrobni život. +)

+) Ne će, možda, biti na odmet, evocirati pred našim slušateljstvom lijepe uspomene iz naših gimnazijskih dana, kada smo se nadvijali nad klasike i znojili se, da odgonetamo značenje ovih divnih stihova:

Vrijedno je, da ovdje navedemo što misli o prekogrobnom životu veliki poganski mislilac Platon. On je bio poganin, a živio je 400 godina prije Krista. Čujte što on veli: "Duša, koja je nevidljiva, odlazi na onaj drugi svijet plemeniti, čisti, nevidljivi, u pravi svijet duhova, dobrome i mudrome Bogu, kome će, ako Bog da, i moja duša skoro stići. Ova i ovakova duša se ne raspada, niti propane, kako mnogi vele ... Ona ide u svijet, koji joj je sličan, božanski i besmrtni i razuman. Kada tamo dođe, postaje sretna, riješena lutanja, i bezumnosti, i straha, i žestokih strasti i drugih ljudskih zala, kako vele oni, koji su u tajne upućeni, usitinu provodeći život među bogovima". (Dr.A.Bazala, Povijest filozofije,sv.I. str.231). Ovo reče jedan od najvećih umova svijeta, koga je doista Providnost Božja nadahnula i rasvijetlila, da svojim velikim umom bude još i danas putokaz svima onima, koji traže istinu. (Er.Šanc D.I., Povijest filozofije).

Moramo uistinu da se zgrozimo kada čitamo riječi ovoga velikog poganskog umnika, kakvog majka još nije rodila! Zašto "zgražamo"? Zato, dragi moji vjernici, jer ako je jedan poganin, okružen sa sviju strana poganstvom, nošen na krilima svoga velikog uma, prodro u tajnu prekogrobnog svijeta, što da reknemo, što da sudimo, za ogroman broj današnjih mislilaca (filozofa), koje sa sviju strana okružuje svjetlo kršćanske istine, a koji ipak još uvijek tvrde: "Kada čovjek svrši, sve je smršeno!" Mora uistinu da se čovjek zgrozi, da zastre lice rukama, i da usklikne: "Strahovite li zaslijepljenosti!"

Dakle; cio poganski svijet, bilo da je taj svijet na najnižem, kao i na najvišem stepenu uljudbe, priznaje opstojnost prekogrobnoga života. Što to znači? To može značiti samo dvoje:

1) ili je vjerovanje u prekogrobni život duboko usađeno u naravi čovjeka,

2) ili se Bog uistinu ljudima lično objavio na početku ljudskoga roda, te im dao, uz zajedničku njihovu vjeru, i vjeru u opstojnost prekogrobne sudbine ljudske duše. Ta se vjera onda dalje predavala od koljena na koljeno. Tokom tisućljeća, a pod utjecajem kasnijih uljudbi, ta se vjera preinačila, ali je ono bitno sačuvala: vjerovanje, naime u opstojnost prekogrobnoga svijeta, gdje duše

---

+)
..... Sedet, aeternumque sedebit
Infelix Theseus .....(Virg.Eneid,lib.VI)

Rostroque immanis vultur obunco
Immortale jecur tundens, fecundaque poenis
Viscera, rimaturque epulis habitaque sub alto
Pectore; nec fibris requies datur ulla renatis. (Ib.)

Virtus, recludens immeritis mori
Caelum, negata tentat iter via. (Horat,lib.III.od 2)

zlih propadaju u "donji svijet", a duše dobrih uživaju s "Najvišim Bićem", s "Velikim Duhom". (Sravni u "Životu", god.XVI., 1935. osvrt oca fr. Šanca D.I. na epohalno djelo (VI) W. Schmidt: "Der Ursprung der Gottesidee").

2. Uz samu je čovječju narav usađeno vjerovanje u prekogrobni život

U besmrtnost duše, dakle, vjerovali su svi kulturni narodi, a tako i narodi našeg vremena. Najnovija znanstvena istraživanja pokazaše, da i t.zv. nekulturni, primitivni narodi - narodi na savim niskom stupnju uljudbe - vjeruju u besmrtnost duše. Dapače, znanstveno je utvrđeno, da je vjera pojedinih naroda to bliža objavi Božjoj danoj prvim ljudima i prema tomu i ispravnija, što su više bili pošteđeni od tekovina "uljudbe" (Nav.dj. str. 4o2. i s.s.) A što kroz tolika tisućljeća vjeruju svi narodi, to valjda ipak nije neistina, to je od samog Stvoritelja usađeno u samu narav čovjeka. Ljudi nijesu svoje vjere u Boga stvorili sami, nego je ona uglavnom dar Božji, koju su od svoga Stvoritelja na početku neposredno primili. Postoji, dakle, Božja praobjava u pravom smislu te riječi. Bog se uistinu ljudima lično objavio u početku ljudskoga roda, te im dao njihovu zajedničku vjeru, koja se - kako sam vam već napomenuo - dalje predavala od koljena na koljeno (Nav.dj.str.412) i sve do danas sačuvala.

Da, dragi moji vjernici, u samu nam je narav usadio Bog uvjerenje o besmrtnosti duše. Učinimo li nešto, što nije u skladu s Božjim zapovijedima, savjest nam to predbacuje i, što je veće zlo, koje smo učinili, to nas više opominje glas naše savjesti, to je više straha u našoj duši. Potpuno razjašnjenje toga straha u našoj duši, te grižnje savjesti, daje nam samo nauka o besmrtnosti duše: Duša će živjeti poslije smrti čovjeka, živjet će uvijek, a u toj vječnosti može čovjek biti sretan ili nesretan. Bit će nesretan, ako za života na zemlji ne bude obdržavao Božjih zapovijedi. Odatle ta grižnja savjesti, kad učinimo nešto, što nije u skladu s Božjim zapovijedima. I ona nam, eto, govori o besmrtnosti duše.

Da je duša ljudska besmrtna, razabiremo to i odatle, što nam je u samu narav usađena težnja za vječnim životom i za savršenom srećom. Usađena nam je težnja za vječnim životom: Bog nam ne bi uzalud usađivao tu težnju u našu narav, kad joj ne bi bilo određeno da uvijek živi. Tijelo će nam se nakon smrti raspasti - znamo to iz iskustva - dakle će nam onda duša uvijek živjeti, besmrtna je.

I za savršenom srećom teži nam naša narav. Tu je nemoguće postići na zemlji. Mora, dakle, da postoji još jedan život, život prekogrobni, u kojem će biti moguće postići tu savršenu sreću. A taj život ima trajati kroz

svu vječnost, jer sreća ograničena samo za neko vrijeme, nije savršena sreća. Tako nas, eto, i ta težnja za savršenom srećom nužno vodi do spoznaje besmrtnosti duše. Protivi se, naime, Božjim savršenostima, da nam usađuje u narav težnju, koja nam ne će biti i izvršena.

Besmrtnost odgovara i samoj naravi duše. Tijelo je podvrgnuto promjenama, kvarenju, umiranju. Ono se neminovno nuždom približuje svojoj smrti. Duša je, naprotiv, daleko od svih promjena ove vrsti; njezinoj naravi odgovara vječno trajanje.

Božjoj pravdi ne bi bilo udovoljeno, kad duša ne bi bila besmrtna. Božja, naime, svetost i pravda traži, da pravednici budu nagrađeni, a grešnici kažnjeni, već prema tomu, kako je tko zaslužio. Mi međutim vidimo, da zli prečesto u životu uživaju, a dobri se svakojako muče. Mora, dakle, da postoji još jedan život, život vječni, gdje će Božjoj pravdi biti posve udovoljeno. To pak predpostavlja besmrtnost duše.

Besmrtnost je duše jedna od temeljnih istina naše svete vjere. I peta "glavna istina" (Bog dobro vijekom nagrađuje, a zlo vijekom kazni) jasno je pretpostavlja. Istinu o besmrtnosti duše nalazimo zabilježenu na svakoj stranici sv. Pisma, i Staroga i Novoga Zavjeta. Evo samo jedno ili drugo mjesto: "Vratit će se prah (tijelo) u zemlju svoju, odatle bijaše, a duh će se vratiti k Bogu, koji ga je dao" (prop. 12,7). "I ne bojte se onih, koji ubijaju tijelo, a duše ne mogu ubiti, nego se više bojte onoga, koji može dušu i tijelo pogubiti u paklu" (Mat. 10, 28). "Jer što koristi čovjeku, ako cijeli svijet dobije, a dušu svoju izgubi? ili kakvu će zamjenu dati čovjek za dušu svoju? Jer će doći Sin čovječji u slavi Oca svojega s anđelima svojima, i tada će naplatiti svakome po djelima njegovim" (Mat. 16,26 i 27)

Zaključak

Kada u jesen biva jutra sve mračnija i sve hladnija, te se dim iz naših kuća spušta sve niže po našim ogoljelim voćnjacima, tada se naše drage lastavice dižu visoko iznad tornja naše crkve, kao da bi htjele prodrijeti okom u daleko, zamagljeno obzorje, i sagledati dragi kraj, što ih neodoljivom silom privlači k sebi. U velikom krugu one tada kruže nad tornjem naše crkve, dozivajući jedna drugu, pribirajući svoju raspršenu družinu. Lete i pozdravljaju svoje drago, gostoljubivo selo, što ih je primilo i zakrililo. Kada otkucne određeni čas, tada najstarija daje znak i sve tada jatomice polete prema dragom, toplom kraju, suncem obasjanom. Ne treba da ih slijedite, e bi se uvjerili, da ti krajevi suncem obasjani, usitinu postoje. U njima je duboko usađen nagon za sunčanim krajem, i tomu nagonu one se slijepo podavaju, jer znaju da će ih dovesti k cilju.

Ako,dakle, drage, male lastavice, vođene svojim nagonom, posve sigurno prispjevaju k svome cilju, zašto bi se čovječanstvo prevarilo u svome dubokom uvjerenju, da poslije ovoga života postoji drugi život, kada taj život ne bi postojao? Ne, to nije moguće zamisliti! Duboko osvjedočenje čovječanstva, kao i nagon nerazumnih stvorova, moraju imati svoj razlog opstojanja i svoju točnu određenu svrhu. Kada, dakle, čitavo čovječanstvo, u toku čitavih tisućljeća, jednodušno tvrdi, da postoji život vječni, onda moramo mi to vjerovanje prihvatiti i reći: "Da, vjerujem u život vječni!" Amen.

(Nastavak u prvoj propovijedi četvrte nedj.korizme)

II. POSLJEDICE TEŠKOGA GRIJEHA

Zvao se Dominik Šavio.

Tek ga prelila petnaesta godina.

Nema tomu mnogo, što su radio talasi prenašali širom svijeta ime tog dječaka. Njegovu sliku donašale su novine po mnogim zemljama. O njemu su pisali časopisi duge stupce.

Tko je taj petnajstogodišnji dječak i čime je pobudio pažnju čitavog svijeta?

Taj petnajstogodišnji dječak pobudio je pažnju čitavog svijeta, jer ga sv. Otac Papa Pio XII. 11. prosinca 1949. proglasio svecem.

Svecem? Dječaka od petnaest godina? Da svecem!

A kako je taj dječak postao svet?

Kada mu je bilo sedam godina, obavio je prvu sv. pričest. Tom prilikom napisao je u svoju malu bilježnicu ovo: "Volim umrijeti, nego li sagriješiti"!

To je napisao, ali se te svoje odluke i držao, čvrsto i dosljedno, sve do kraja svoga života, i - postao svet.

To znači: ne griješiti? Ne griješiti znači svakoga časa lomiti svoju volju, sklonu na zlo. Za to treba junačke hrabrosti. A tu hrabrost imao je mali Savio, i eto ga sada na oltarima.

"Prije umrijeti, nego li sagriješiti!"

U prethodnim dvjema propovijedima govorio sam vam: koliko je neizmjerno zlo grijeh u samome sebi, dok ću vam danas govoriti: koliko je neizmjerno zlo grijeh po svojim strahovitim posljedicama.

Kada bi - vi svi, koji me slušate - poslije ove moje propovijedi stvorili odluku, kao što ju je stvorio

dječak Dominik Savio i te se odluke čvrsto držali, i vi bi postali sveci. Ova bi župa u kratko vrijeme postala župa svetaca.

1.Gubitak posvetne milosti

Vrijedno je ponoviti, po sto puta ponoviti, ponoviti tako dugo, dok nam se to dobro ne upije u svaku žilicu našega bića: što je grijeh.

Što je grijeh?

Grijeh je trajno otsustvo Boga iz naše duše.

Što je grijeh? (poslužit ću se poredbama, koje su vama na dohvatu, da bi me mogli razumjeti). Grijeh je veličanstven Božji hram u ruševinama. Hram, što ga je Duh Sveti u nama podigao na dan našega krštenja, a mi ga kasnije, kada smo upali u grijeh, svojim vlastitim rukama srušili.

Što je grijeh? Grijeh je ludo, bezumno kidanje božanskoga cijepa, što ga Duh Sveti nakalamio na našu dušu, da bi rodila božanskim plodovima milosti.

Što je grijeh? Grijeh je ludo bezumno trganje vinograda naše duše u punom cvatu, što ga milost Duha Svetoga oplodila i svega prekrila rodom.

A što je grešnik? Grešnik je bijedni kukavac,kome se osmjehnula sreća: dobio zgoditak, dobio teške hiljade u zlatu, pa od pustog bijesa sve te zlatnike baca u provaliju, jer mu godi biti siromahom i odrpancem. Više mu godi stajati na uglu ulice i prositi koricu kruha,nego stanovati u carskoj palaći svoga oca, punoj svakog milja i obilja.

Što je grešnik? Grešnik je svijesni, promišljeni neprijatelj samoga sebe, zatornik svoje sreće, ubojica i krvnik samoga sebe.

A što je duša u kojoj nema grijeha?

Duša, u kojoj nema grijeha, je ogledalo u komu se odrazuje ljepota Božja. Sagriješiš: te slike nestane i sve je ogledalo zastrto čađom. Bog više u njemu ne gleda Sebe.

Došavši na svijet, svi smo bili opterećeni istočnim grijehom. Drugim riječima, bili smo pod đavlovom vlašću. Bili smo pod đavlovom vlašću u tomu smislu, što smo bili lišeni posvetne milosti, po kojoj postajemo djeca Božja i baštinici neba. Prvo je svojstvo te milosti, da po njoj u dnu naše duše, živi čitavo presv.Trojstvo, posebnom i nadasve ljubeznom prisutnošću. (R.Plus D.I.: "Pred životom", str. 18). Bio je potreban posebni sakramenat, da oduzme đavlu vlast, da nam uspostavi božansko dostojanstvo božjeg posinovljenja. Taj je sakramenat sv. krst. Onog dana, kada smo taj sakramenat primili,

svećenik snabdjeven svemoći Spasiteljevom, kao Njegov službenik, izrekao je nad nama ove divne, savršeno istinite i potpuno djelotvorne riječi: "Izađi iz njega nečisti duše i podaj mjesto Duhu Svetomu," I po bitnom dijelu obreda: "Ja te krstim, i t.d...." došlo je u našoj duši do nevjerojatne izmjene: Sotona je izgubio svoju vlast nad nama, a Duh Sveti (zapravo čitavo presv. Trojstvo) pobjedonosno je ušlo u našu malu, dječju dušu (Ib.str.19).

I sada u ovom častu, dok vam ja ovo govorim, ako ste bez (teškoga) grijeha na duši, Bog živi u vama.

Ako Bog živi u nama, onda mi živimo božanskim životom; onda struji u nas, kao od čokota u mladice, božanski sok milosti, i prema tomu sva naša djela, ako su po sebi dobra, dobivaju silnu vrijednost u očima Božjima, jer su to čisto božanska djela.

2. Gubitak posvetne milosti

Što se događa u duši, kada teško sagriješi?

Kada teško sagriješi, duša ne samo što gubi posvetnu milost, t.j. Božje posinovljenje, već gubi i sve ono duhovno blago, što ga po toj milosti stekla.

To bi vam po prilici, bilo isto, kao kada bi vam ne samo kuća do temelja izgorjela, već bi vam u njoj pogorili i svi dragocjeni predmeti, što ste ih tokom dugih godina teškom mukom stekli. Ostajete tada u potpunom smislu riječi pravi pogorelci.

Kada je naša duša u posvetnoj milosti, njezino je nadnaravno bogatstvo tako veliko, da kada bi se ono ljudskim mjerilom mjerilo, do beskrajnosti bi nadmašivalo sve bogatstvo ovoga svijeta i to ne samo s toga, što je duša u posjedu milosti, a čiji najmanji dijelak, po riječima sv. Tome Akvinskoga (in Fr.Mondin: Grazia santificante", VI.izd.str. 304) - nadmašuje sve bogatstvo ovoga svijeta, već i stoga, što sva djela, koja čini čovjek u stanju milosti, jesu pred Bogom zaslužna djela. To znači, da sva djela (dakako dobra) što ih činimo u stanju milosti, tako su Bogu ugodna i draga, da će ih preobilnom slavom nagraditi na nebesima. Ako tomu silnome blagu pribrojimo sve molitve, što ih Bogu upućujemo u stanju milosti; ako tomu pribrojimo sve žrtve, što ih podnosimo Bogu za ljubav; ako k tomu pribrojimo sve pobjede, što smo ih izvojštili boreći se protiv tijela i opaka svijeta, ako još k tomu pribrojimo i svete sakramente, što ih u milosti Božjoj primamo, tada istom možemo - ali tek približno - shvatiti, koliko je to silno, upravo neocijenjivo blago u očima Božjima, i kolika nas nagrada za to na nebesima čeka.

Počini li ta duša samo jedan jedini teški grijeh - recimo opsuje Boga, ili izostavi jednu svetu misu u nedjelju i zapovjedane blagdane, ili okalja svoje tijelo blud-

nim grijehom - sve to neocjenjivo blago odjednom izgubi, kao da ga u more bacila. Pred Bogom kao da ne postoji više sva ta njezina zaslužna djela. Zašto to? Zašto tolika strahovita opustošenja? Jer Bog reče:" Ako li se pravednik odvrati od pravednosti svoje i učini opačinu.... sva pravedna djela njegova, što ih je učinio, ne će mu se uračunati" (Ezek. 18, 24).

Pretpostavite da vam je godina toliko ponijela, da ste na sto muka, kud ćete sa ljetinom. Klasje već dozorilo, ali ga je toliko, i toliko je jedro, da se skoro do zemlje povija. Kukuruzi i da ne spomenemo. Na svakoj stabljici i po četiri klipa. Da samo ta četiri klipa oruniš, eto ti kruha za čitav dan. A vinogradi? Prosto se povijaju pod teretom nabreklih grozdova. U mnogima od njih i do pola litre mošta. Sve u svemu: priroda ne će - kao i do sada - marnim radenicima dijeliti na žličice, već će lijevati čitave mlazove iz vrčeva svoje plodnosti.

Ali, eto jada iznenada! Odjednom se natuštilo nebo i crnim se oblacima prekrilo. Visoko gore u zraku zatutnjila grmljavina, za grmljavinom pljusak, ali ne pljusak vode, već suha i teška leda, pa u par časaka slistili svu ljetinu. Do nedavna mislio si: " Bit će hambari puni žita, a podrumi puni vina!" A kad tamo, crna se bijeda odjednom došuljala među ljude i zavila ih u užas nesreće i bolova.

Što je, dr.m. vj., led za vaša polja, to je smrtni grijeh za dušu. Led grijeha utamani i slisti sve zasluge, što ih je čovjek pred Bogom stekao, dok je bio u njegovoj milosti.

3. Nesposobnost za sticanje zasluga.

Zamislite dva naša seljaka. Oba idu u grad. Jedan od njih vrlo bogat, nosi sobom pun novčanik hiljadarki, da bi kupip par volova i konja na sajmu. Drugi, puki siromah, i on ide u grad, ali ne na sajam - jer nema ni pošto, ni čim - već ide na gradnju, da tamo nosi cigle, e bi sebi i svojima zaradio kruh. Kada bi vam dragi Bog dao da prodrete u dušu bogataša, što bi vidjeli? Vidjeli bi, da je okaljana teškim grijehom, dok duša siromaha nema ni jednoga teškoga grijeha. Što se sada događa? Oba sretnu bogalja, koji prosi. Bogataš pruža bogalju čitavu hiljadarku, dok siromah samo dva dinara, veleću mu: "Kada bih više imao, više bih ti dao".

Pazite sada dobro što ću vam reći!

Svakako stoji, da su oba ova čovjeka učinili jedno dobro djelo, ali u očima Božjim milostinja bogataša nije zaslužno djelo, jer je to djelo učinio u stanju grijeha, dok je milostinja siromaha u očima Božjim zaslužno djelo, jer ju je učinio u stanju milosti, t.j. bez teškoga grijeha na duši. Zar bi vi istim licem primili kakvu

uslugu od svoga sina, koji vas je maločas teško uvrijedio, kao i od sina, koji vas je uvijek vjerno služio i slušao?

Kada želite kome pisati, vi umočite pero u crnilo, a ne umakate ga u vodi, jer kada bi pisali vodom, slova na papiru ne bi se primjećivala. Tako vam je i sa dobrim djelima, što ih činimo u smrtnomu grijehu. Njih upisujemo u knjigu života - vodom; dok, ako ih činimo u stanju milosti, njih upisujemo zlatnim slovima, koja su - da se po ljudski izrazimo - jedino čitljiva u očima Božjima.

Međutim, netko bi od vas mogao na ovo primjetiti: "Ako je to tako, onda dok smo u teškome grijehu, nije vrijedno ni moliti, ni u crkvu polaziti, ni milostinju dijeliti, ni bilo kakva dobra djela činiti." Daleko od vas dragi moji vjernici, takav opasan zaključak, jer vaše molitve i vaše pohađanje crkve, vaša dobra djela, što ih činite u stanju teškoga grijeha, pospješit će vaše obraćenje i Bog ne će dozvoliti, da dugo ostanete u takvom stanju, ali još manje da umrete nepokajani. Dapače, dok ste u grijehu, podvostručite svoje molitve i svoga dobra djela, da bi vam se Bog što prije smilovao i u svoj zagrljaj primio.

Zaključak

Mladi Dominik Savio u petnaestoj svojoj godini postao je svetac, jer nije htio dozvoliti, da mu grijeh istrgne Boga iz duše.

I drugi jedan dječak, po imenu Tarzije, od prilike istih godina, postao je svetac, jer nije htio dozvoliti, da mu svetogrdne ruke Boga istrgnu iz ruku. Jednom ga zapitaše u katakombama, da li bi htio odnijeti sv. pričest svetim Božjim mučenicima, koje su sutradan morale rastrgnuti divlje zvijeri. Dječak se primi teške dužnosti i pođe.

Na jednom mjestu igraju se njegovi drugovi, koji ga zovu: "Hajde s nama!" - "Malo kasnije. Sad baš ne mogu!" Oni navaljuju, on se opire. - "A što to imaš? Što to nosiš?" Pogani se okupiše, kamenovaše ga.

I Dominik Savio i Tarzicije bili su bogonosci sve do svoje smrti, pa ih sada među svecima slavimo.

Zar i mi ne nosimo Boga u sebi? Zar i mi nismo bogonosci kad nemamo teškoga grijeha na duši? Ako Boga u sebi nosimo, mi moramo poštivati tu prisutnost. A poštivat ćemo tu prisutnost, ako ćemo izbjegavati smrtni grijeh, jer je grijeh najveće zlo i u sebi i po svojim strahovitim posljedicama. Ako smo, po nesreći, počinili to zlo, eto nam sada korizme, da u skrušenoj sv. ispovijedi okajemo svoje grijehe i postanemo Bogu dragi, kao što je bio mali Dominik Savio, koji se čvrsto držao svoje odluke: "Prije umrijeti, nego sagriješiti." Amen.

(Nastavak u drugoj propovijedi četvrte nedj.korizme)

III. BLUDNI GRIJEH

"Nečistima i bludnicima je dio u jezeru, što gori ognjem...."
(Otkr.21,8)

Braćo moja!

Da li ćete se svi spasiti, ili će netko od vas zanavijek propasti? Tko će se od mojih župljana spasiti, a tko izgubiti? Da li će se svi moji župljani radovati u Bogu, ili će netko od njih zanavijek propasti u pakao?

Na ovo sudbonosno pitanje ja vam moram danas odgovoriti. A odgovor glasi: ako ćete se čuvati bludnoga grijeha, ako ćete svom dušom mrziti taj grijeh, sigurno ćete se spasiti, jer Spasitelj reče: "Blaženi čista srca, jer će oni Boga vidjeti" (Mt.5,8). Ali, ako ćete se podati tomu grijehu i u njemu ustrajati, tada vas neminovno čeka vječna propast, jer Duh Sveti reče, preko usta sv. Pavla ap. (I.Kor.6,9): "Ni bludnici, ni idolopoklonici, ni preljubnici, ni mekoputnici, ne će baštiniti kraljevstva Božjega."

Žalosna je, a i strašna istina, što mnogi kršćani ne shvaćaju svu težinu toga grijeha, pa ga zato niti ne ispovijedaju. I još strašnije bi bilo, ako mu shvaćaju težinu, pa ga ipak - iz bilo kojih razloga - u ispovijedi prešućuju.

Na posljednji dan godine 1928. držao je u Münchenu glasoviti njemački kardinal i nadbiskup Faulhaber propovijed, u kojoj se nije ustručavao kazati:"Danas u našem društvu vlada u tom pogledu tolika okorjelost, tolika grdoba, tolika poganska nećudorednost, da će na dan Općega suda bolje proći Sodoma i Gomora, nego li narodi Evrope." ("Božja riječ" god.1934. str.432).

Eto, zašto smatram potrebnim, da vam danas progovorim: zašto je bludnost grijeh.

1. Zašto je bludnost grijeh?

Da li ste kadgod promislili, dr.m.vj., kako je uzvišena Božja osnova, što nije htio stvoriti ljude u stanju potpune zrelosti, kao i Adama i Evu? Kako bi bio tada svijet sasma drukčiji! Kako tuđ, hladan, pust! Kada bi Bog stvarao ljude, kao što je stvorio prvoga čovjeka i prvu ženu, tada ne bi bilo obitelji, jer obitelj stvaraju otac i mati. Tada ne bi imali ni oca, ni majke, ni braće ni sestara. Tada ne bi bilo nikakve rodbine. Svatko bi živio na svijetu sam i osamljen. Nitko tada ne bi nikoga ljubio, ni skim ne bi mogli dijeliti, ni svoje radosti,

ni svoje žalosti.

Kada bi Bog stvarao ljude u stanju potpune zrelosti, tada ne bi bilo djetinjstva na svijetu. Ne bi mi tada djeci davali svoj osmjeh, a oni nama svoju čistu i nevinu dušu.

Kako bi bio svijet pust, leden, bez ljubavi, bez obiteljske ljubavi!

Da to ne bi bilo, da bi se u svijetu zacarila ljubav - taj najljepši dar što ga Bog dao ljudima - On je samo prve ljude neposredno stvorio, pa njima, i preko njih u sve njihove potomke, prelio dio svoje stvaralačke moći i rekao: "Eto, ja vas prve stvorih, a vi stvarajte sami svoje potomstvo u nerazrušivoj i svetoj zajednici muža i žene."

Da li vam je sada jasno: kako je sveta i velika osnova Stvoriteljeva? Da li vam je sada jasno: kako duboko poštovanje moramo odati volji Božjoj, što je u radu oko neprestane obnove čovječanstva, dala čovjeku dio svoje stvaralačke moći!

Iz te stvaralačke moći, koju je Bog dao svome stvoru, rađa se čovjek, vladar prirode, dijete Božje, na koje će Bog preliti neiscrpne blagodati spasenja i otkupljenja. Ako u toj stvaralačkoj moći čovjeka, gledamo očima vjere, gdje svaki ljudski život ima i vječno određenje i beskonačnu stalnost, onda ta stvaralačka moć čovjeka, postaje jednostavno nešto božansko, što djeluje u vremenu i vječnosti, i što se opet završava u Bogu. Iz Boga je izašla i k Bogu se vraća, kao izvoru i cilju života.

Ako je to tako, a jest tako, onda iz ovoga nužno slijedi, da je Božja zapovijed i bezuvjetna dužnost čovjeka, da tu stvaralačku moć upotrebljava jedino za onu svetu svrhu, za koju je on odredio, t.j. da se iz ujedinjene ljubavi muža i žene rađa na svijet čovjek i to samo u onom okviru, što ga On od početka odredio. Taj okvir, ta ograda, taj od Boga omeđeni prostor, gdje ima - po Božjoj osnovi - da nikne život, to je: nerazrješiva ženidba između jednoga muža i jedne žene. Tu, samo tu, i nigdje nego tu, imaju da izviru sveti izvori života.

Što iz toga slijedi? Iz ovoga slijedi: da tko upotrebljava tu stvaralačku moć u druge kakve svrhe (recimo radi ličnog zadovoljstva), a ne u onu svrhu, koju je Bog odredio, taj teško griješi i protiv Boga i protiv sebe i protiv ljudskoga roda, jer izprevrće onu svrhu i onaj red, što ga Bog postavio i odredio u cilju umnožavanja ljudskoga roda.

2. Kako Bog gleda na bludni grijeh

Koliki je veliki nered, odnosno veliki grijeh, izprevrnuti taj red, što ga Bog dao ljudskoj prirodi,

vidi se jasno iz mnogih mjesta sv. Pisma.

Već na prvim njegovim stranicama stoji zapisano slijedeće: "Kada Gospod vidje, da je pokvarenost ljudi na zemlji bila velika i da je sve mišljenje i htijenje srca njihova svejednako išlo samo na zlo, pokaja se Gospod, da je bio načinio ljude na zemlji, i bio jednako ožalošćen. I odluči Gospod: "Hoću da istrijebim sa zemlje ljude, što sam ih stvorio.... jer se kajem, da sam ih načinio" (I.Moj. 6,5 i dr.)

Čovjek je i prije griješio i Bog ga kažnjavao. Eno, Adam je prekršio Njegovu zapovijed i bio je istjeran iz raja zemaljskoga. Eno Kaim je prolio nevinu krv brata svoga Abela i potucao se nemiran po zemlji. Eno je Lameh ubio čovjeka i bio je udaren žigom prokletstva. Griješili su i drugi i Bog ih je kažnjavao, ali nikada se zato nije pokajao što je stvorio čovjeka, niti je za to odlučio uništiti ljudski rod. Ali kada je vidio kako su ljudi duboko pali u ćudorednom pogledu, kada je grijeh bludnosti među njima zavladao, tada nije dalje mogao trpjeti, te je općim potopom uništio bludno pokoljenje. Zar nije ovo očiti dokaz, kako Bog strašno mrzi ovaj grijeh?

Čitamo dalje u sv. Pismu: "Vika Sodome i Gomore umnoži se i grijeh njihov oteža vrlo... Tada pusti Gospod nad Sodomu i Gomoru dažd sumpora i ognja od Gospoda s neba. I uništi te gradove, svu nizinu sa svim stanovnicima, i sve što je raslo na poljima" (I.Moj. 19,24 i 25). Tko danas ide u sv. Zemlju do ušća rijeke Jordana, vidi pred sobom strašnu pustoš: Mrtvo more bez ikakva znaka života u sebi i oko sebe. Tu su nekada bili plodni krajevi i cvatući gradovi Sodoma i Gomora. - Što su tako strašno njihovi stanovnici sagriješili da ih je stigla tako strahovita kazna? Podali su se grijehu bludnosti. A Bogu je taj grijeh tako odvratan, da ga je kišom od sumpora i ognja kaznio, i zatro ne samo stanovnike u onim gradovima, nego i sve živo i sve zeleno naokolo.

Sv. Oci nazivaju bludni grijeh životinjskim grijehom. Smatram, da ne treba to dokazivati, jer u tomu grijehu sudjeluju najniže strasti ljudske. Tu se ispoljuje u svoj svojoj rugobi ono, što čovjek ima zajedničkog sa životinjom. I zaista, kako veli sv. Pismo, po ovome grijehu čovjek: "Kao bezumna stoka njoj upravo sličan" Ps. 48,21).

U svjetskom je ratu kod Mazurskih jezera bila užasno poražena ruska vojska. Hindenburg, vrhovni njemački vojskovođa, koji je izvrsno poznavao svaki i najmanji dio ovoga vlažnog močvarnog kraja, potiskivao je po planu ruske čete prema jezeru. Kad se ruski front pokolebao i počeo uzmicati, Nijemci su se letimice bacili na Ruse. Rusi se nijesu mogli puno savjetovati, morali su bježati. Pred njima su nepregledna močvarna jezera, iza

njih Nijemci, koji ih gone.

Ali potjera nije dugo trajala.

Najednom se Njemačka vojska naglo zaustavi. Stala je kao ukopana, gledajući užasni prizor, što je pukao pred njom.

Rusi su se zatrčali u tlo pokrito zelenom travom, koje je izgledalo čvrsto; ali pod zelenom travom sakrivalo se bezdano muljevito more, i Njemačka je vojska stojeći nepomično od užasa, promatrala kako zaglibljuju u močvari noge, koljena, trupovi hiljade Rusa. Još samo vire iz mulja po dvije ruke, još samo užasno nagrđeno, strašljivo njihovo lice. Vika, koja sleđuje krv, zapomaganje koje potresuje mozak. Nema stvorenja koje bi im moglo pomoći. I močvara ih vuče, vuče, vuče u dubinu (Dr.Tihomir Toth: "Proljetne oluje", str.61).

To je dr.m.vj. najstrašnija Božja kazna, sto snalazi čovjeka. oko koga se ispreplela gadna zmijurina bludnoga grijeha. Mutna močvara vuče ga sve dublje i dublje, pa više ne vidi ni zvijezda, ni neba. Ne poznaje i ne priznaje, ni vjere, ni Boga, ni molitve, ni Crkve, ni sakramenta. Pokvareno srce dovelo ga je do bezvjerstva. Nitko ne postaje bezbožnikom, nego samo onaj, kome je u interesu da ne bi bilo Boga (Ib).

3. "Bludnost nije grijeh"

Bog mrzi i kažnjava taj grijeh, a što vele na to oni, kojima je taj grijeh postao navikom i sastavnim dijelom života?

Što da odgovorimo onima, koji tvrde da bludnost nije i ne može biti grijeh, kao što nije grijeh udovoljiti ostalim tjelesnim nagonima, kao nagonu za hranom, pićem i slično?

Bilo bi vrlo ludo, kada bi ti ljudi mislili, da mi samim tim, što osuđujemo bludni grijeh, mislimo na spolni nagon, spolni život i sjetilnu ljubav izgurati iz života. To je sasvim kriva pretpostavka, jer je i spolni nagon i sjetilnu ljubav Bog u čovjeku usadio radi izvršenja Božjih planova, što ih preko čovjeka izvodi. Prema tome upotreba toga nagona po sebi ne može biti zla (jer ono što je Bog stvorio i u čovječju prirodu usadio, ne može biti zlo) ali je čovjek zao, koji taj nagon onda i u onakvim prilikama upotrebljava, kada i u kakvim prilikama Bog to ne dopušta. Tko bi taj nagon - kako rekosmo - htio izgurati iz života, daj bi od života učinio groblje. Taj bi umištio brak, satro materinsku ljubav, oteo mladosti polovinu njezina čara. I sam bi duhovni život onih, koji su se svojevoljno odrekli toga nagona i sjetilne ljubavi za više plemenite ciljeve - ostao bez poprišta za duhovne borbe i pobjede, za uzdržljivost i svladavanje, za junaštvo i

pobjedu djevičanstva. Zakoni, koji vrijede za sjemeništa i za samostane, Crkva nije nikada pokušala protegnuti na svjetovne osobe. Spolni nagon i sjetilna ljubav dovedena u pravu kolotečinu, svedena na pravu od Boga postavljenu mjeru, držana na uzdi razuma, zdrava i uravnotežena čovjeka, jest i mora biti izvor sreće i blagoslova. Ali, ako taj nagon, ako ta sjetilna ljubav provali svoje ustave, onda ona nije dostojanstvena plovna rijeka, već povodanj, što pretvara zemlju u pustinju i ruševine, te sve živo topi i davi.

Pogledajte dr.m.vj., malo dublje oko sebe, pa da vidite što bludni grijeh, što neobuzdani i u zlu usmjereni spolni nagon učini od pojedinca, od obitelji, od društva. Mutni povodanj bludnoga grijeha jednostavno nas je preplavio, naročito je preplavio našu jadnu mladež, kojoj je on postao vladarem života. Kod mnogih razbio je sve brane, polomio je i provalio sve nasipe, porušio je sve životne zakone. Postao je neman, što sve oko sebe guta; što pohlepnom brzinom izjeda i rastače živo meso viših životnih vrijednosti; prava pošast skakavaca, iza koje ne ostane u duhovnom pogledu ništa, nego gola, mrtva ledina.

Strašne su te pojave, dr.m.vj.! Žalosne pojave, koje se i u ovoj našoj župi opažaju u čestim bračnim nevjerama i u potpuno raspojasanoj mladeži, koja se baš zato, i jedino zato otuđila i od Boga i od Vjere, i od obitelji i od Crkve.

Vele: "Udovoljiti spolnim nagonima van određene međe, što ju je Bog u kršćanskom braku postavio, nije grijeh." Prosudite posljedice, užasne posljedice takva shvaćanja, pa tko da ne zaključi, da prevrnuti red, što ga Bog u prirodu čovjeka usadio, nije grijeh, i to veliki grijeh i prema Bogu, i prema bližnjemu i prema samomu sebi?

Blud nije grijeh? Udovoljiti svojim grešnim, surovim prohtjevima nije grijeh? Tko takva šta tvrdi, bezočno laže. I najobičnije iskustvo nam pokazuje, da uz one mnoge, koji robuju strasti i nagonu hodaju tisuće i milijuni drugih, koji smatraju da je blud grijeh, i u kojima, prema tomu, volja vlada. Volja i milost. Zar svaki dan ne susrećemo oko sebe plemenite osobe, kojima je dužnost iznad svega? Zar ne susrećemo oko sebe žene, koje su junački vjerne? Muževe iskrene nesebičnosti? Divne pojedince, koji sav život drže na uzdi svoje strasti i nagone?

To su ljudi! To je volja! To je sloboda! To je milost! I u njima živi nagon i strast, ali ne da vlada, već da služi.

Jest, dr.m. vj., "Bludnost nije grijeh", ali samo onda, kada čovjek hoće da bude samo životinja i kada slobodno odbaci od sebe ono, što ga čini čovjekom i djetetom Božjim. Tko tvrdi da blud nije grijeh, da je to zahtjev ljudske prirode, taj se protivi višemu u čovjeku;

taj srće u propast duševnu i tjelesnu - u smrt.

Zaključak

Ranama našega Otkupitelja, koji se dao bičevati za nas, da Bogu plati dug za strašne i sramotne grijehe, kojima ljudi oskvrnjuju svetinju svoga tijela, preklinjem vas i molim, dragi moji župljani, da se čuvate toga grijeha! Čuvajte ga se vi, mladići i djevojke, jer vas ni jedan grijeh, kao taj strašni grijeh, ne otuđuje od Boga, od vjere, od obitelji, od Crkve. Zar ne veli sv. Pavao ap.: "Tjelesni čovjek ne prima što je od Duha Božjega, jer mu je ludost i ne može da razumije" (I.Kor.2, 14). Budite posve sigurni, da će vas pokvareno srce bezuvjetno dovesti do bezvjerstva, ako vas već nije i dovelo, jer bezvjerstvo redovno uporedo ide s mladim godinama, kada su strasti u najjačem razvoju, a kad nestane strasti i ono iščezava.

Ranama našega Otkupitelja, koji se dao bičevati za nas, da Bogu plati dug za strašne i sramotne grijehe, kojima ljudi oskvrnjuju svetinju svoga tijela, čuvajte se toga strašnoga grijeha, vi oženjeni moji župljani! U vas se razlila milost Duha Svetoga po sakramentu sv. ženidbe. Po sakramentu sv. ženidbe Bog vas je postavio, da budete Njegovi suradnici u svetom djelu stvaranja i obnavljanja ljudskoga roda. Onaj Bog, koji je stvorio nebo i zemlju bez vas, ne će da ispuni stvorovima svojim ni nebo ni zemlju bez vas. Koliko je velik, koliko je uzvišen taj vaš poziv! Zar da ne zadrhtite od svetoga straha, kada promislite, na koje vas je uzvišeno zvanje Bog pozvao? I stoga u svetomu braku živite čisto, kako Bog to hoće, jer inače ćete Mu morati zato strašni račun polagati. "Budite čvrsto uvjereni - reći ću vam sa sv.Pavlom - da ni jedan bludnik, ili nečist... nema dijela u kraljevstvu Krista i Boga" (Ef.5,5)

Sve vas pak, dragi moji župljani, opominjem riječima sv. Pavla: "Bludnost i svaka nečistoća .. neka se i ne spominje među vama, kao što se pristoji svetima" (Ef.5,3). Jest, vi ste sveti! Sveta je vaša duša, koju nosite u svome tijelu, jer je otkupljena krvlju Sina Božjega. Sveto je vaše tijelo, jer je hram tako velike svetinje. Po besmrtnoj duši, koju ono u sebi nosi, po tolikim sakramentima, čija se milost u njemu toliko puta razlila, a naročito po sakramentu sv. pričesti, kojom se toliko puta nerazdruživo s Bogom sjedinilo, ono je zaista sveto, pa zar da se toliku svetinju kalja grijesima, što čovjeka srozava do stepena nijeme životinje?

Čuvajmo se svi toga grijeha, jer po riječima sv. Ivana ap. "Nečistima i bludnicima je dio u jezeru, što gori ognjem" (Otkr. 21,8). Amen.

IV. PAKAO

(Beskrajni očaj osuđenika)

Je l' vas kadgod zabolio zub? I baš ljuto zabolio? Da vam bol umine, prihvatili ste se rakije. Ali, kad vam ni to nije pomoglo, onda ste se prihvatili češnjaka, pa tamjana, pa joda, pa još ne znam čega. Ali kada je zub i dalje nastavio da svrdla i po glavi i po mozgu, onda ste siti i presiti toga jada, rekli: "Čim se razdani, s ovih stopa idem zubaru, da mi ga izvadi."

Da vam je netko tada rekao:"Ne pomaže ti to ništa! morat ćeš tu ljutu bol izdržati, dok te svega ne skrši!" - kako bi to čeljade pogledali?

Netko vam umre. Netko od vaših najmilijih. Ljuta vas bol čisto skrhala. U utrobi vam se smotao jad i tuga kao klupko, kao zmija ljutica. Kao pijani sljepatali ste po kući i u prve dane nijeste znali što radite, ni kako radite. Mislili ste u prvi čas, da ćete svisnuti. Ali,kako su dani prdlazili i život vas zaokupljao, tako se ta ljuta rana malo po malo iscjeljivala, dok se konačni nije skoro posve iscijelila. Da vam je netko tada kazao: "Ta se ljuta rana u tvojoj duši ne će nikada zacijeliti. Plakat ćeš i plakat ćeš neprestano, dok svoje zdravlje i svoj život ne isplačeš!" Kako bi to čeljade pogledali?

Kakav bi vam se čemer i jad svalio na dušu, kada bi znali da vam ni za jedan jedincati čas ne će minuti ni tjelesna, ni duševna bol? Vi bi se u tom slučaju predali očaju i čekali bi smrt, ili bi - ne daj,Bože u nju i prije vremena srnuli, da vas oslobodi muka.

Je li tako u paklu? O, ne, nije! Tamo je gore, mnogo gore, neizmjerno, neiskazano gore. Tamo duše prokletnika trpe beskrajne muke i stoga je beskrajan njihov očaj, jer znaju, da te muke ne će nikada prestati.

1. Vječnost muka

Da, ne će nikada prestati!

Ne će nikada prestati, jer su nužna posljedica grešna stanja osuđenika, koje se stanje produžuje u vječnosti, jer ga on, u prekidu života, nije ni požalio ni opozvao.

Ima da se produži u vječnosti! Jučer, danas, sutra, sve se to splelo i ispreplelo u jedno beskrajno trajanje, kome ne možeš sagledati kraja.

Čemu da upotrebimo uporedbe, ili navedemo brojke, da predočimo sebi sliku strašne vječnosti?

Sv. Bonaventura kuša nam rastumačiti pojam vječnosti paklenih muka, jednom poredbom. Mislim da je najprikladnija, ali i najjezovitija.

On veli: "Pretpostavimo da prokletnik smije svakih sto godina proliti samo jednu suzu. Kada bi svojim suzama ispunio sve rijeke i sva mora, i njima preplavio najveće zemljine vrhunce?"

Strahota na to i pomisliti! Ali bi ipak jednom - kada bilo da bilo - svojim suzama čitavu zemlju preplavio. A tada? Tada će pakao i dalje trajati! Za osuđenika pakao će istom početi.

S pravom veli sv. Augustin:"Nunquam viventes nunquam mortui, sed sine fine morientes. Ne žive, ali i ne umiru, jer neprestano umiru" (De Civ.Dei lib.XIII,cap, IV.).

2. Beskrajni pčaj osuđenika

Koje je onda čudo, što se prokletnik u paklu predao očaju, što ga vitla po onim plamenim bezdanima, kao razbijesnjelo, ustalasano more brodolomca? Misao na vječnost trajanja muka, sve dublje, sve ljuče, sve bolnije, sve oštrije produbljuje i zaoštrava njegove ljute patnje, njegove uvijek otvorene rane, spriječavajući njihovo zacjeljenje. Ta rana, ta najljuća patnja, što nanosi njegovu izmučenom biću uvijek nove patnje i nove rane, to je očaj.

Uvijek! Nikada!

Uvijek u paklu! Nikada iz pakla!

Da li je kadgod bilo, vjernici moji, u vašem životu tako teških časova, kada vas je očaj pograbio i u svoj ledeni zagrljaj pritisnuo? Vi ste tada dozivali smrt, da vas oslobodi te strašne nemani, što se u vas upila i sav smisao za životom iz vas ispila i istisnula. Vi ste tada dozivali smrt, da vas oslobodi tog zagrljaja, a u svoj primi. Radije, rekoste, tamu groba, nego li ledeni zagrljaj očaja.

A zar i mi nijesmo često puta svjedoci kako čovjek kidiše na svoj život, jer mu ne dostaje snage, da do dna iskapi čašu gorčine, što mu život pruža? Ali smrt, kroz koju, kao kroz kakva vrata, očajnik izmiče očaju, ta su vrata prokletniku zanavijek zatvorena.

U sv. Pismu toji, da se "smrt njima (osuđenicima) hrani"(Ps.68). Kako se smrt hrani osuđenicima, kada više ne će umrijeti? Evo, kako nam to tumači jedan pobožni i dubokoumni pisac (L.da Granata: "Memorie della vita cristiana"): "Kao što se sijeno na livadi neprestano obnavlja, pa i da ga blago svakog dana proždire, tako isto biva i sa osuđenikom. Dok ga smrt proždire, on se neprestano obnavlja u njezinim nezasitnim čeljustima.

Njime se ona danomice hrani, a da se nikada ne nahrani. Pošto smrt nikada ne umire, nikada se ne će prestati hraniti njime; nikada ne će prestati proždirati svoju žrtvu, kao što osuđenik ne će nikada prestati neiskazano trpjeti. I tako iz dana u dan, iz godine u godinu, iz stoljeća u stoljeće, iz tisućljeća u tisućljeće. Zaista: "Nunquam viventes, nunquam mortui, sed sine fine morientes. Ne žive, ali i ne umiru, jer neprestano umiru."

3. Očajne muke

Pogledajmo osuđenika!

On, koji se zanosio mišlju, da će vječno uživati, sada je potpuno svijestan, da će vječno trpjeti. O, kada bi mogao zaplakati! O, kada bi mogao i zaplakati i zaridati i zajaukati, da ga odumine očajna bol, što ga savila u užareno klupko užasa i očaja! Ali mu suze ne naviru na oči, da ublaže njegove užarene zjenice, već mu, vraćajući se k svome izvoru, nemilosrdno napinju i razdiru grudi, pa zato - jao - u plaču ne nalazi oduška, ne nalazi olakšanja svojoj očajnoj boli +) (Sravni G.M.L.Monsabre O.P. Conf.98).

Nekada je mogao svojim kajanjem, svojim molitvama i svojim suzama ispuniti nezajazive provalije, što ih je grijesima izdubio između sebe i svoga Stvoritelja. Ali sada, pošto je ovjekovječio svoj grijeh, kajanja više

---

+) To divno opisuje Dante u svojim besmrtnim stihovima:

Sam plač tom svijetu dalje plakat ne da,
i bol, jer oči odušak joj spore,
vraća se k srcu, da još jače preda.

Jer prve suze tu se ledom stvore
i pune kao kristalni viziri
šupljine očne do obrva gore.

A jedan bijednik na toj hladnoj ploči
vikne: "O duše, što vas među sjene
na zadnje mjesto grijeh vaš amo roči,

skin'te mi s vida ove tvrde mrene,
da bol olakšam, što mi nadu grudi,
prije no opet zaledе se zjene! "

(Prijevod: M.Kombol, 1948.g.
izdanje Matice Hrvatske)

nema, pa ni oproštenja više nema. Iz pakla više nema izbavljenja (off.mort.). Pakao je - veli jedna stara bretonska pjesma - velika bezdanka, u kojoj su neprobojne tmine, jer svjetlo ni od kud ne dopire. Bog je zatvorio i zakovao njezina vrata. Ta se vrata ne će nikada otvoriti, jer se ključ izgubio.

Zaista: "Nunquam viventes, nunquam mortui, sed sine fine morientes. Ne žive, ali i ne umiru, jer neprestano umiru."

4. Osuđenik potpuno sam

Kada nas na ovome svijetu kakva bol pritisne, a naša su krhka leđa i previše slaba, da bi njezin teret izdržala, mi tada tražimo dragu osobu, u čiju bi dušu rosu svojih suza srunili, da nam tako lakše bude. Ako nam se tada draga osoba smiluje, te svojim blagim riječima, kao melemom prelije naše rane, što su se po zlu dale, tada dobivamo snage, da ne klonemo pod teretom svojih bolova. U paklu toga više nema! Tamo više nema ni prijateljstva, ni drugarstva. Tamo više nema ni obiteljskih, ni krvnih veza. Tamo više nema ljubavi, jer više nema milosti. Ljubav je iz Božjega zagrljaja, kao bijeli anđeo, raskriljenih krila i blistava lica, na ovaj svijet doletila, da bi čovjeka po stvorovima, Bogu približila. Međutim osuđeni taj je sveti Božji dar svojim grijesima zablatio, ljubeći grešnom ljubavlju stvorove mjesto Boga svoga. Red je sada, da bude lišen svake ljubavi, te da paklenom mržnjom mrzi sve ono, što je morao nekada čistom ljubavlju ljubiti. U paklu se ne ljubi; u paklu se mrzi, jer je pakao carstvo mržnje, kao što je nebo carstvo ljubavi. A ako će se nekada drage osobe osuđenika rajiti u nebu u Božjem zagrljaju, do njih ne će dopirati očajni krik osuđenika, jer - riječi su Božje (Lk.16, 28) - između prokletnika i blaženika postojati će nezajazive provalije.

Dakle: samoća, užasna samoća, bez svojih i bez svoga, bez topline i bez ljubavi! Kakva je to bol u beskrajnoj onoj boli! Kakva je to pustoš u onoj beskrajnoj pustoši! Mrziti, vječno mrziti i nikoga nikada ne moći ljubiti!

Dok, dakle, s jedne strane svemoguća Božja desnica podržava osuđenika, da bi ga kaznila, s druge strane osuđenik izgara čežnjom, da postigne ono, što nikada ne će postići, da odbije, naime, od sebe osvetničku božju ruku, koja ga i podržava i u isto vrijeme kažnjava. Zato veli sv. Evanđelje, da po onim užarenim bezdanima odzvanja očajni krik osuđenika: "Gore, padnite na nas i brežuljci pokrijte nas"! (Lk. 23,30). Ali od tog krika samo tutnji prazna jeka, jer i gore i brežuljci gordo prkose svojom nepomičnošću tom očajnom kriku, dok se na njihovim padinama svijaju u očajničkim bolovima, vječno prokleti, vječno prezreni, vječno zabačeni.

Zaista: "Nunquam viventes, nunquam mortui, sed sine fine morientes. Ne žive, ali i ne umiru, jer neprestano umiru".

Zaključak

Na pariškom sveučilištu predavao je filozofiju neki profesor po imenu Ser Lo. Među studentima, koji su toga profesora slušali, bio je i jedan mladić, jako nadaren, a i jako izopačen. Mladić nenadano umre i jedne noći, dok se profesor nalazio sam u svojoj sobi, nadvijen nad svojim knjigama, osjeti pored sebe val topline, kao da u sobi peć gori. Trgne se i pogleda. Ali gle užasa! Pred njim stoji zakrvavljenih očiju, blijeda, ispita lica, i sav rasčupan, njegov učenik, koji je otrag nekoliko dana umro.

Profesoru kroz cijelo tijelo proletješe ledeni trnci, pa kad je došao k sebi, pita mladića: "Jesi li to ti?" - "Jesam. Radi svojih grijeha Bog me osudio u pakao. Evo, došao sam da vam javim, da pakao postoji."

Ali profesor, koji nije vjerovao u Boga, a kamo li u pakao, htio je imati dokaza, da pakao postoji. Nesretni mladić taj mu dokaz i dade, i to tako, što je prstom svoje ruke dodirnuo ispruženu ruku svoga profesora. Profesor zajaukne bolno, kao da mu netko užarenim željezom skroz naskroz probio ruku. Mladića nestane, nestalo je jezovita viđenja, ali nije na profesorovoj ruci nestalo boli. Duboka rana nije mogla ničim zacijeliti. Ali, ako mu se nije zacijelila ruka, zacijelila mu se duša. Na svojoj ruci imao je nepobitan dokaz, da duša postoji, i da je Bog vječnim mukama kažnjava, ako je to zaslužila. (Sravni: Passavanti: Lo specchio della vera penitenza).

Uvijek i nikada!

Uvijek u paklu! Nikada iz pakla! Amen.

(Nastavak u četvrtoj propovijedi čet.nedj.korizme)

V. SAKRAMENAT POKORE

(Zadovoljština)

"Svim srcem obratite se k Bogu: posteći, plačući i tugujući."
(Joel, 2.12)

Kada se u sv. ispovijedi svećeniku - kao Božjem namjesniku - očitovali svoje grijehe, tada vam on - prije nego će vam dati odrešenje grijeha - naređuje izvjesnu pokoru, i to prema broju i težini grijeha. Ta se pokora u

većini slučajeva, sastoji od molitve, ili posta, ili kakva druga dobra djela (recimo milostinje, i t.d.). Kada nam svećenik tu pokoru nalaže, vi dobro pazite što će vam u ime pokore zadati. Toliko vi toj pokori pridajete važnosti, da kadgod pitate svećenika: " Zar samo jedamput imam to i to da izmolim?" A imade dobrih duša, koje čak vele:"Izmolit ću ja preko toga i nešto drugo." Sve je to znak, da vi puno držite do te pokore, pa da je čak smatrate bitnim dijelom sv. ispovijedi, iako to zapravo nije bitan dio, već je bitno to da se pokajete i iskreno očitujete svoje grijehe. O tome sam vam govorio u prethodnim dvjema propovijedima.

Danas ću vam govoriti o toj pokori, kao zadovoljštini, što moramo Bogu dati za svoje grijehe.

1. Smisao zadovoljštine

Upamtite dobro, što ću vam sada reći!

U sv. ispovijedi Bog nam oprašta sve grijehe, kao i vječnu kaznu, što smo zarad svojih grijeha zaslužili, ali nam uza sve to preostaje sveta dužnost, da damo Bogu zadovoljštinu za te svoje grijehe. Bilo na ovome svijetu, vršenjem dobrovoljne pokore, bilo na drugom, u čistilištu, prinudnom pokorom, koju nam pravda Božja nalaže u času smrti.

Kada bi nam Bog u sakramentu sv. pokore oprostio i vremenite kazne, što smo ih svojim grijesima zaslužili, recite mi: zar bi mi tada imali ispravan pojam o težini grijeha? Kada ne bi postojala obveza pokore radi učinjenih grijeha, zar ne bi svatko mogao reći: "Griješit ću do mile volje, zatim ću poći na sv. ispovijed, izmolit ću par očenaša i stvar je u redu! S Bogom su svi moji računi - ono što se veli - likvidirani!" - ali drugo je to, kada znaš, da i poslije sv. ispovijedi tebi pretstoji sveta i stroga dužnost, da Bogu pružiš zadovoljštinu za svoje grijehe, bilo na ovome svijetu, vršeći dobrovoljno djela pokore, bilo na drugome svijetu, u čistilištu, gdje moraš Bogu platiti račun "do posljednje pare" (Mt.5,26).

Moleći u sv. ispovijedi oproštenje za svoje grijehe, mi Bogu velimo:"Mrzim na sve svoje grijehe!" Velika je to riječ; ozbiljna je to riječ! A da li Bog nema pravo tog časa, da nas upita: "Sinko, kćeri, sve je to lijepo, što mi ti sada veliš, ali čime mi dokazuješ, da uistinu mrziš svoje grijehe?" Zar otac nema pravo reći svome sinu, koji se ljuto kaje, što ga teško uvrijedio: "Dokaži mi da ti je uistinu žao, što si me uvrijedio!" Zar Bog nema pravo reći psovaču, bogohulniku, skvrnitelju dana Gospodnjega, bludniku, krivokletniku, ubojici, kradljivcu, itd. i t.d.:"Oprostio sam ti velikodušno tolike teške grijehe, radi kojih si zaslužio, da te strovalim u paklene muke, ali mi sada djelom pokaži, da se uistinu kaješ, da uistinu mrziš te svoje grijehe!"

Čime? Pokorom! Bilo dobrovoljnom i svojevoljnom na ovome svijetu, bilo prinudnom na drugome - u čistilištu.

Sada, nadam se, shvaćate zašto vam svećenik u sv. ispovijedi nalaže izvjesnu pokoru. Tom pokorom - koja se redovito sastoji od molitava - morate Bogu pružiti zadovoljštinu za svoje grijehe, koje ste čas prije ispovijedili. O, kamo sreće, kad bi tu zaista malu i neznatnu pokoricu, pobožno, sabrano i sa dubokim kajanjem obavili! Blago onim dušama, koje - osim te pokore - obavljaju i kakvu drugu pokoru, da bi Bogu pružili dokaz, da uistinu mrze svoje grijehe.

2. Stroge pokore u prvim vremenima kršćanstva

Da bi, dragi moji vjernici, imali barem približnu sliku težine grijeha, i kako je zato Crkva, u prvim vjekovima kršćanstva, teškom pokorom kažnjavala grijehe, naročito, ako su ti grijesi bili javni, sada ću vam navesti nekoliko primjera stroge pokore, koju je crkva u prijašnja vremena običavala naložiti svojim vjernicima. Nadam se, da će vas to potaknuti, da pobožna, srca skrušena i ponižena, obavite onu malu pokoru, koju vam svećenik zadaje u sv. ispovijedi.

U prvim stoljećima kršćanstva javni bi se grešnici primali u broj pokornika obično na čistu srijedu. Bile su vam tada četiri vrste javnih pokornika, i to:

a) oni, koji su morali za vrijeme službe Božje stajati izvan crkvenih vrata, obućeni u vreće i glave posute pepelom. Ti su morali moliti za oproštenje one, koji su u crkvu ulazili, što su ih svojim griješnim životom sablaznili. Ta je pokora trajala do tri godine, prema težini sablazni.

b) Po tako obavljenoj pokori, mogli su doduše ići u crkvu, ali samo u njezino predvorje. Poslije propovijedi morali su izaći iz crkve, zajedno sa katekumenima, t.j. s onima, koji su se pripremali na sv. krst.

c) U treću vrstu pokornika spadali su oni, koji su smjeli u crkvu ući, ali kod prikazivanja crkvenih darova, morali su izaći iz crkve.

d) U četvrtu vrstu pokornika spadali su oni, koji su smjeli za sv. mise ostati u crkvi, ali nijesu smjeli pristupiti sv. pričesti.

Javni pokornici morali su i kod kuće i kod posla nositi svoje pokorničko odijelo. Nijesu smjeli priređivati gozbe, vina piti, mesa jesti, niti se ženiti. Od takve pokore nije nitko bio izuzet. Ta stroga pokora trajala je tri, sedam, deset, pa i dvadeset godina. Ako je grijeh bio velik, trajala je i do smrti. Tko se teško ogriješio o koji od sedam glavnih grijeha, morao je javnu pokoru

činiti godinu dana. Tko je krivo prisegao, morao je četrdeset dana o kruhu i vodi živjeti, zatim bi sedam godina strugu pokoru činio, a preostali dio života laku pokoru. Kako vidite, tko je krivo prisegao, morao je cijeloga života javnu pokoru činiti. Tko je u nedjelju ili zapovijedani blagdan težački kakav posao radio, morao je tri dana o kruhu i vodi postiti. Tko je jednom post prekršio, morao je dvadeset dana o kruhu i vodi postiti. Tko bi Boga, Majku Božju ili sveca javno opsovao, morao je sedam nedjelja stajati pred crkvenim vratima, a zadnje nedjelje bos i sa užetom oko vrata. Tko bi u crkvi za vrijeme službe brbljao morao je deset dana postiti o kruhu i vodi. Tko bi roditelje uvrijedio, taj je morao tri godine javnu pokoru činiti.(Sravni: I.Zoller, katehetske propovijedi, VIII. sv. propovijed 35).

O, dragi moji vjernici, kako je žarka morala biti vjera prvih kršćana, kada su se dobrovoljno podvrgavali ovim teškim i javnim pokorama! Kako su njihova srca žarko morala ljubiti Boga i prema tomu mrziti grijeh, kada su bez ustručavanja javno davali Bogu zadovoljštinu za svoje grijehe. A danas? Tko bi se usudio dati vjernicima tolike pokore? Namah bi se crkve ispraznile. Nitko više ne bi na propovijed dolazio. Da se to ne dogodi, crkva je popustila u svojoj strogosti, kao što su vjernici popustili u svojoj revnosti.

3. Dobrovoljna pokora

Da ne bi dospjeli u čistilište, najbolje je dragi moji vjernici, da dobrovoljno koju pokoru sebi zadamo, te time pružimo Bogu zadovoljštinu za svoje grijehe. I baš za to, jer nam u sv. ispovijedi svećenik nalaže malu pokoru, Crkva očekuje, da ćemo malu ispovijednu pokoru nadoknaditi kojom drugom dobrovoljnom pokorom. Toj želji Crkve treba udovoljiti, jer zadovoljštinu treba Bogu dati, bilo na ovome svijetu, bilo na drugom u čistilištu. Ako sebi želimo dobro, treba da između ta dva zla biramo manje, jer što su strašnije muke na ovome svijetu, prema mukama, koje nas očekuju u čistilištu? Zar ne znamo i to, da čineći pokoru na ovome svijetu, ne samo sebi skraćujemo čistilišne muke, ili ih se čak potpuno oslobađamo, već i velike zasluge stičemo pred Bogom? Zašto, da taj "vijenac slave" ne steknemo, kada nam se za to ovdje pruža vidna prilika?

Zadovoljštinu možemo dati Bogu: Molitvom, postom i milostinjom. Molitvom dajemo Bogu zadovoljštinu za grijehe, što smo ih protiv Boga učinili. Postom zadovoljavamo grijehe, što smo ih na sebi učinili, naročito nečistim grijesima. Milostinjom - dakako u granicama mogućnosti - zadovoljavamo Bogu za grijehe protiv svoga bližnjega. Ta tri djela preporuča nam i sv. Pismo. Tako reče anđeo Tobiji: "Molitva s postom i milostinjom bolja

je nego li blago u zlatu gomilati. Jer milostinja izbavlja od smrti, tamani grijeh i čini da se nađe milosrđe i život vječni"(Tob. 12, 8 i 9).

Ta tri pokornička djela treba marljivo vršiti, da bi tako pružili Bogu zadovoljštinu za učinjene grijehe. Najzasluženija molitva pred Bogom jest sv. misa. Stoga vam toplo stavljam na srce, da je pobožno slušate. Kada ulazite u crkvu, da pobudite u sebi ovu nakanu:"Bože moj, ova sv. misa, koju ću sada slušati, neka je za pokoru mojih grijeha!" Lijepo bi uz to bilo, da navečer, naročito sada u korizmi, dok nemate mnogo posla, da svi skupa kod kuće molite krunicu, namjenjujući je za pokoru svojih grijeha. Što se tiče posta, toplo bih vam stavio na srce, pa i da to nijeste više dužni, da se petkom čuvate mesnatoga jela i da tu malu žrtvu prikažete Bogu, kao zadovoljštinu za grijehe, što ste ih učinili na svome tijelu. Koju čašu vina ili čašicu rakije u tu svrhu manje popiti, i to bi bogougodno djelo bilo i Bog bi vam za tu žrtvicu, otpisao dio duga u vječnosti. Toliko smo puta Boga uvrijedili ovim jadnim svojim tijelom, pa zašto da mu nešto ne uskratimo, što mu nije neophodno nužno, da bi ga time držali na uzdi?

Što se tiče milostinje, ja znam da vam se mnogo ne prelijeva, pa zato ne možete mnogo dati, jer mnogo ni nemate. Ali ako vas susjed moli, da mu u nečemu pomognete, učinite mu to rado, Bogu za ljubav, iako vam je to teško. Dosta ima sirotinje u ovoj našoj župi, koja nema radne snage, a nije ju u stanju platiti. Zašto da takvoj sirotinji ne priskočite upomoć, pa radilo se i o jednoj besplatnoj nadnici? Eto vam, dr.m.vj., divne i kao naručene prigode, da tu dobrovoljnu nadnicu namjenite u ime milostinje, a za pokoru svojih grijeha!

Zaključak

Godine 1895. harala je velika pošast među indijanskim plemenima uz Pelikansko jezero. Njihov misionar o.Bonald pripovijeda slijedeće: "Među mojim indijancima raširila se teška pošast, od koje su mnogi i umirali. Čim je bolest nešto popustila, zapregao sam svoje pse u saonice i vozio se 100 km. preko leda, da obiđem drugu naseobinu. Žalosna li prizora! Sve su kuće bile pune bolesnika. Našao sam među njima i 11 mrtvaca. Bili su potpuno smrznuti. Zima je tih dana bila dostigla 40.st. Pristupio sam im bliže, da se za njih Bogu pomolim. Tada sam primjetio, kako svaki mrtvac drži u ruci nekakav zamotuljak. To je bio komad zavijene brezove kore, kojom se ljudi ovdje na sjeveru služe umjesto papira za pisanje. Prepao sam se, jer sam u prvi čas posumnjao, da to nijesu kakvi praznovjerni zapisi. Uzeo sam u ruke jedan takav komad kore i na njemu ovo pročitao:"Ovo smije pročitati samo naš otac!"

To je bila njihova ispovijed.

Kada su bili svijesni, da im se približava smrt,

napisali su svoje grijehe na te komade brezove kore. Ne znam, da li su to pisali svojom rukom, ili su kazivali ispovijed komu od svojih zemljaka. Gotovo na svima tim listovima bio je isti završetak: "Molim te, oče, izgovori jednu sv. Misu za ispokoj moje duše. Ostavljam ti za nagradu jednu dabrovu kožu... kožu od kune... moju sjekiru" itd. Kada sam pročitao ove posljednje iskaze žive vjere mojih siromašnih Indijanaca i njihove djetinje oporuke, ja sam zaplakao. Moja draga velika djeca! Bili su od mene čuli, da mogu dobiti oproštenje grijeha, kada nema svećenika u blizini, ako probude savršeno pokajanje sa željom, da se ispovijede čim im se ukaže prilika, i eto, oni su htjeli posvjedočiti i pred Bogom i pred svojim svećenikom, da su umrli pokajani i sa željom, da se ispovijede. A i na pokoru nijesu zaboravili, jer su me zamolili, da im odslužim jednu sv. misu za pokoj njihove duše". (ENedjelja", I.god.br.3o).

Kamo sreće, kada bi svi moji župljani imali u tolikoj cijeni sv. ispovijed! Amen.

VI. RASIPNI SIN +)

> "Kažem vam, da će biti veća radost na nebu za jednoga grešnika, koji čini pokoru, nego za devedeset devet pravednika, kojima ne treba pokore."
>
> (Lk.15,7)

Mnogi moji župljani već su se prošlih dana izmirili s dragim Bogom u skrušenoj ispovijedi, a mnogi će to učiniti narednih dana. Kako su se morali veseliti anđeli Božji, gledajući moje župljane, kako u dugim redovima čekaju pred ispovijedaonicom, da padnu u zagrljaj svoga dobroga Oca Nebeskoga! Eto, hvala Bogu, sada ste ponovno djeca Božja, miljenici Njegovi, baštinici Njegova kraljevstva!

Da bih vas ukrijepio u odluci, da Mu uvijek ostanete vjerni, kao i da bih potaknuo one, koji se još nijesu s Njim izmirili, da to svakako i što prije učine, odlučio sam vam danas tumačiti Isusovu priču o rasipnom sinu. U toj priči o rasipnom sinu pokazao nam Isus uzor savršena pokajanja i iskrena obraćenja. U njoj nam je dao najljepši poticaj kako se moramo vratiti Bogu. Bezbrojnim grešnicima ta je priča suzama zalila oko, ljubavlju zagrijala okorjelo srce. Tolike je hiljade ugrabila paklu i otvorila im put u nebo.

+) Ovu sam propovijed držao svojim župljanima po obavljenoj "skupnoj ispovijedi", Ona čini zaokruženu cjelinu neovisno o slijedećim propovijedima, kojima je ista tema.

Neka i vas, dr.m.vj., ova divna Isusova priča ljubavlju zagrije vaša srca, da upoznate beskrajno milosrđe Onoga, koga ste uvrijedili, pa da ta ljubav uvijek plamti u vašem srcu, jer ako ćete Boga ljubiti, odista ljubiti, tada ćete se grijeha klonuti, kao najvećega zla.

1. Događaj

Iako vam je ta priča poznata, ja ću vam je u kratkim potezima ponoviti.

Neki čovjek imao dva sina. Volio je obojicu, i mlađega i starijega. Njegova dva sina bila su mu draga kao dva njegova oka, kao dvije njegove ruke. Oba podjednako mila i draga. Stariji je bio ozbiljan, pametan, staložen mladić, dok drugi, mlađi, bio je nešto sasvim drugo. Jer je bio mlad, bio je ispunjem svima željama i žudnjama svojih godina. Dozlogrdio mu skučeni život u očevoj kući. Tu, u selu, pod očevim nadzorom, morao je živjeti uredno i obuzdavati svoju neobuzdanu prirodu. To mu jednoga dana dozlogrdilo, steže srce i ocu reče:"Daj mi dio od imanja, što mi pripada!"

Te riječi strahovito dirnuše oca. Ali kad vidje, da ga nikako ne može utjerati u brazdu, popusti i dade mu njegov zakonski dio. Mladić ni časa ne počasi, već prodade sve što nije mogao sobom ponijeti i ode. Stiže u grad, za kojim je žudio. Zabave su odmah otpočele. Njemu se činilo, da ne će nikada nestati onih zlatnika, što ih je sobom ponio. Takav život nije mogao trajati dugo. "Oduzimaj, a ne dodaj, pa ćeš smanjiti čitavo brdo!" - tako vi velite, a kada iz svoga kuružnjaka vadite klipove kukuruza, da ih orunite i odnesete u mlin. Brzo je nestalo novca, a s novcima i prijatelja. Da nevolja bude veća, u tom kraju zavlada glad, i rasipni sin nađe se odjednom gladan među narodom, koji je gladovao.

Nema kud, već potraži nekoga, koji bi te primio u službu. Ali tko će te primiti u službu, kada te mora ne samo plaćati, već i hraniti? Pribio se uz nekog čovjeka, koji je imao seosko dobro. Ovaj ga primi za svinjara. Za židova nije moglo biti veće kazne i sramote. Njima je ta životinja tako ogavna, da ne će njezinim imenom usta okaljati.

Napokon nevolja otvori oči rasipnome sinu, te uvidi kako je duboko pao. Sjeti se lijepih dana, što ih je proživio u kući svoga oca, pa zato odluči da se povrati ocu. Ali kako? Zar da se vrati onako jadan i žalostan, pun prljavstine, da bi dokazao da su susjedi bili u pravu, kada su ga odvraćali, da ne napusti roditeljski dom? Zar da se vrati u kuću, u kojoj nije bilo ničega njegovog?

Ali ne! Nečega je u njoj bilo svagda njegovog, a to je otac. Ako je on očev, i otac je njegov. Otac iako je uvrijeđen, ne će od sebe odagnati svoju krv. Ako ga ne

će htjeti primiti za sina, primit će ga za slugu.

I pođe.

Kada je ugledao izdaleka roditeljsku kuću, a malo kasnije oca u dvorištu, zaleti se prema njemu i jedajući pade pred njegove noge, te mu reče:"Oče, sagriješih nebu i zemlji; i više nisam dostojan nazvati se sinom Tvojim. Primi me kao jednoga od najamnika svojih!" Ali sve ne doreče, jer otac, kome se činilo da je drugi put postao ocem, veselim glasom naređuje slugama: "Brzo iznesite najljepšu haljinu, dajte mu prsten na ruku i obući na noge. A ono tele, što smo ugojili za svetkovinu, dovedite i zakoljite da jedemo i da se veselimo!" Dok se zaklano tele peklo na vatri, nekoliko je slugu otišlo da pozovu očeve prijatelje i da zovnu svirače.

I gozba je otpočela. Nastalo je jedenje, pijenje, pjevanje, sviranje i igranje.

Uto nadođe stariji sin, koji je danas obrađivao polje daleko od kuće. Nije mogao pojmiti kako je otac mogao oprostiti propalici. Otac ga polako umirio i naposljetku kazao: " Tvoj je brat bio duhovno mrtav, pa je od grijeha uskrsnuo; bio se izgubio, pa se opet našao i zato nijesam mu zaklao tele, što me je ostavio i griješio, već što se popravio i povratio."

2. Praktične aplikacije

a) Rastanak s ocem. Tko je dragi moji vjernici, onaj otac, o kome je riječ u Isusovoj priči? To je onaj, pred čijim licem svakog jutra i sveke večeri sklapamo ruke i velimo Mu: "Oče naš, koji jesi na nebesima, sveto je ime Tvoje, dođi kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji." Tko je rasipni sin? To smo mi, crni nezahvalnici, koji smo grijehom ostavili dom Oca svojega. To smo mi jadnici, koji smo po svojoj, a ne po Božjoj volji, htjeli upotrijebiti darove, što nam ih je On dao. I mi smo od Boga tražili svoj dio. Bezumnici! A što bi mi mogli tražiti od Boga, što nije Njegovo? Tražili smo svoju slobodu, da radimo što hoćemo i kako hoćemo. Zar smo tim postali slobodni? Jadna i kukavna ta naša sloboda? Tražili smo slobodu, da postanemo robovi. Čiji? Najljućih i najstrašnijih svojih neprijatelja, koji su nas u lance okovali i teški jaram na vrat metnuli. Ti naši neprijatelji, to su bile naše strasti, naša sebičnost, naša srdžba, naša neumjerenost u jelu, a ponajviše u pilu. A što, pak, da reknemo za onog najljućeg neprijatelja, svoje kukavno tijelo, koje nas je teškim lancima okovalo i prisililo da mu robujemo? Zar smo, robujući tomu svome najvećem neprijatelju, postigli ono, što smo željeli: mir i trajnu sreću?

Što je sve naš dobri Otac pokušao, da nas odvrati od toga načina života, koji je bio za nas opasan, kao ka-

kav most nad ponorom, na kome nema ograde? Odvraćao nas od toga načina života preko naših dobrih roditelja i svih onih, koji su nam dobro željeli. Odvraćao nas je preko našega župnika, koji nam je u tolikim svojim propovijedima pokazivao put, kojim smo morali krenuti, da ne skrenemo stramputicom. Bog sam odvraćao nas je od toga načina života, čas jače, čas slabije, tolikim svojim svetim poticajima i nadahnućima, pak? Na sve smo se te očinske opomene oglušili i ostali smo uporni u svojoj kobnoj odluci, da nam dade naš dio. Da je samo htio, mogao nas je tog časa strahovito kazniti, pa nam čak i život oduzeti i time nas zanavijek odbaciti od sebe, ali On ne htjede, već - dok smo Ga vrijeđali - On nas je čuvao, čekao i branio.

b) U tuđini, daleko od Oca. Krenuli smo opasnom strminom grijeha, rasipajući darove, što smo ih od Boga dobili. Strahovita li bezumlja. Uludo smo rasipali grijehom, najdragocijeniji dar, što nam ga Bog dao po svrhunaravnoj milosti, a po kojoj smo postali djeca Njegova i baštinici Njegova kraljevstva. Sve su naše poredbe i slike preslabe, da izreku što ta svrhunaravna, posvećujuća milost znači. Posvetna milost je prebivanje Božje u nama. Ta milost je Božje posinaštvo, po kojemu postajemo braćom Kristovom i baštinicima neba, baštinicima svega posjeda Božjega. Po toj milosti mi postajemo živa prebivališta Božja. Kada smo se grijehom rastali od Oca, kada smo Mu rekli: "Ne trebam Te, daj mi moj dio, ne ću više da Te služim!" - prodali smo time naš naslov sinova Božjih za jednu misao, za jednu želju, za jedno ništa. "Osramotiše me za šaku ječma" kaže Gospodin (Ez.19).

Kada je rasipni sin do posljednje pare potrošio u raspuštenosti, eto novoga zla. Nastade velika glad u onoj zemlji, te on, koji sebi prije nije uskratio nijedno uživanje, poče sada gladovati. Eto dokle ga dotjeralo njegovo bezumlje! Da bi se nagomilao jad na jad, nije bilo druge, već da se unajmi kao sluga, kod bilo koga. Ponizno je molio nekoga gospodara iz onoga kraja, da ga primi u službu. Primio ga, pa mu dade, da mu pase svinje. Ali hrane, što ju je svinjama davao, nije se smio ni dotaknuti, jer - uslijed velike nestašice, ni te hrane nije bilo.

Jadni sine, na što pade! Sluge oca tvojega sjede sada kod pune trpeze, a ti si željan hrane, što je svinje jedu!

Zar je bolja sudbina grešnika? Zar - dok je bio u milosti Božjoj - nije ga Bog hranio, nije ga Bog rasvijetljivao, nije ga Bog krijepio, nije ga Bog potpomagao, i nagrađivao? Zar grešnik, dok je bio u milosti Božjoj, nije imao pravo reći: Bog moj i sve moje! Zar grešniku, dok je bio u milosti Božjoj, nije Bog samoga Sebe priopćio, potpuno mu se dao, učinivši ga dionikom svoga božanstva, svoga blaženstva, svoje vječne sreće i svoga vječnoga života? Sva je ta neiskazana dobra grešnik izgubio, upropastio, proigrao. Ostao je neizmjerno veliki siromah, jer je sve izgubio, kada je Boga izgubio. A na što spade?

Uprljana i zagađena njegova duša, stenje sada pod sramotnim jarmom strasti, mjesto da blista ljepotom djece Božje, mjesto da se kupa u suncu Božje milosti, mjesto da kruži kao orao po beskrajnim prostorima neba.

"Ovdje umirem od gladi!" - tako reče nesretnik, kada je konačno sagledao strašnu bijedu, u koju je upao; strašnu prljavštinu, što ga odasvud okruživala. Umirem od gladi! Eto vam, dr.m.vj., prave slike grešnika, koji posta rob svojih grijeha. Što se više, bezumnik, grijehu podavao, to je grijeh oko njega stvarao sve veću i veću pustoš. Što je više iz te mutne kaljuže pio, to je više žeđao. Ta otkuda bi grijeh mogao zasititi čovjeka, kada je čovjek stvoren samo za Boga i kada ga jedino Bog može srećom ispuniti? Ako bi se ovdje među vama našao netko, koji se, kao rasipni sin, još uvijek skanjiva pasti u zagrljaj svoga Oca, ja mu želim ovoga časa uputiti snažnu riječ Jeremije proroka: "Upamti, grešniče, i vidi, kako je zlo i gorko, što ostavljaš Gospoda, Boga svojega!" (Jer. 2,19). "Ostavio si Njega, izvor žive vode, da kopaš sebi bunareve, što ne drže vode" (Ib.13) Ne kloni, ipak, o rasipni sine! Ako si tako dobroga oca napustio i u toliku bijedu upao, On te se ipak nije odrekao, već broji časove, kada ćeš pasti pred Njegove noge; kada ćeš Mu "srca skrušena i ponižena", priznati grijeh svoj, da te opet primi za dijete svoje i ponovo dušu tvoju zaogrne grimizom posinovljenja svojega.

c) Povratak k ocu. I milost ga Božja odjednom taknula, rasvijetlila i svega ga zahvatila. Trebalo je da padne duboko, tako duboko, da nije dublje mogao, pa da bi se rastrijeznio i k sebi došao. Tu ga baš milosrđe Božje čekalo i on se slatkom i snažnom njegovom milovanju nije mogao više oduprijeti. I pođe prema očinskom domu, jadan i žalostan, odrpana odijela i pun prljavštine, ali duboko uvjeren, da ga otac ne će od sebe odgurnuti. Zašto bi ga odgurnuo, kada je on krv njegove krvi i tijela njegova tijela. Ako ga ne primi za sina, primit će ga za slugu. To će mu i reći, kada bude pred njegove noge pao. "Ne, ne za slugu - tako umuje rasipni sin, dok se žuri prema selu - ne će me moj otac primiti za slugu. On je uvijek moj otac, a ja ću biti njegovo poslušno dijete. Ja ću mu o tomu dati dokaza brzo. Samo da se malo od ove bijede osnažim. Kada ja zavrnem rukave, kada ću mu raditi od jutra do mraka, kako će on htjeti i što će htjeti, tada će on, moj otac, uvidjeti koliko je moje kajanje istinsko i duboko".

Ta ga misao toliko zaokupila, da je grabio prema selu odlučno, gotovo veselo. Nije se okretao ni ustavljao, niti je za tren smalaksao u koraku. Sva mu je još preostala snaga bila u pokretu. Žurio se naprijed, kao da se boji, da ne zakasni.

Ali, kada stiže kući na pomolu, izdala ga snaga, koljena mu klecala i sve se napreže, da izdrži još malo. U dvorištu ugleda oca. Ni on sam nije znao, kako mu se odjednom našao u zagrljaju. Kada se oslobodio očeva zagrljaja, pade na koljena i drhćući veli ocu: "Oče, sagriješio

sam protiv neba i protiv Tebe. Više nijesam vrijedan, da se zovem sin Tvoj" (Lk. 15, 21).

Sluge, koji su se toga časa tu našle, zastadoše i okameniše se. Držali su prvi čas, da je to kakav prosjak. Trže ih zvonki očev glas: "Brzo iznesite najljepšu haljinu i obucite ga, i podajte mu prsten na ruku i obuću na noge. I dovedite ugojeno tele, te zakoljite da jedemo i da se veselimo, jer ovaj sin moj bio je mrtav i oživio je, bio je izgubljen i našao se" (Lk. 15,22-24).

Zaključak

Dragi moji vjernici! Mnogi moji župljani već su ovih svetih korizmenih dana, u skrušenoj ispovijedi, pali pred noge svoga dobroga Oca nebeskoga. On ih je već privinuo na svoje grudi, obukao ih u raskošnu haljinu svoje milosti, svu posutu biserima i draguljima, koja se sada na njima blista takim žarom, kao janžarče sunce. Nije im On priredio bilo kakovu gozbu, već im je dao samoga Sebe za hranu u sv. pričesti. Božji život, postao je sada njihov život. Bog sada živi u njima, a oni u Bogu. O, čuda Božje dobrote i ljubavi!

Što pak vama da rečem, dragi moji župljani, koji se još uvijek skanjivate pasti pred noge svoga dobroga Oca nebeskoga, priznati mu svoje grijehe i zamoliti Ga za oproštenje? Zar ne vidite kako sa raspela On širi prema vama svoje probodene ruke, čekajući da vam dade svoj sveti poljubac mira?

Ovu potresnu priču o rasipnom sinu izrekao je sam Božanski Spasitelj. Ona je potekla iz Njegova srca, puna ljubavi i milosrđa prema grešnicima. On u njoj riše tako dirljivu sliku o samom sebi nadasve milostivom oprostitelju, da čovjek jedva može čitati tu priču suha oka. Zar ćete i pored tolikog izljeva ljubavi ostati hladni i ravnodušni? Zar ne ćete da Mu pružite tu veliku radost, da vas u ove svete dane privine na svoje srce? Zar ne znate da On reče, da je veća radost na nebu za jednoga grešnika, koji se Bogu obrati, nego li za devedeset i devet pravednika? O pružite Mu tu radost, da bi On i vaše srce ispunio trajnom radošću. Amen

VII. RASIPNI SIN

(Njegovo kajanje)

"Vratite se, vratite se, sa zlih putova svojih!"
(Ez. 33, 11)

Kako je tužna ta priča o rasipnom sinu!

Božanski pripovjedač mogao je zaključiti tu priču, istaknuvši nam strahovitu nesreću i bijedu do koje je dovela rasipnog sina njegova lakoumnost. To je bilo dovoljno

da nas zastraši, da ne bi i mi krenuli njegovim putem. Ali kadgod je riječ u Evanđelju o Božjoj pravdi, eto uz nju odmah stupa ruku pod ruku Njegovo beskrajno milosrđe.

Uistinu: "Milosrdan je Bog, blag i pravedan!" (Ps. 111,4).

Nesreća, koja stiže grešnika uistinu je strašna! To smo vidjeli i u prošloj i pretprošloj propovijedi. Ali ta nesreća biva još strašnija, kada smrt nenadano zgrabi grešnika, rastvarajući pred njim paklene bezdane, odakle mu nema više povratka. Ne, dr.vj., milostivom našem Spasitelju, koji za sebe reče, da je "došao da spasi ono, što bijaše izgubljeno" (Lk.19,10) "nije milo da umre bezbožnik, nego da se vrati sa svoga puta i da živi" (Ez.33,11)

Otac rasipnoga sina dozvolio je, da se sin isprsi ispred njega i da zatraži ne svoju, nego očevu muku.

Dozvolio je, da svojom svetogrdnom rukom zgrabi i ponese novac, koji nije bio njegov, već očev.

Dozvolio je da crni nezahvalnik pogazi njegovu veliku ljubav.

Dozvolio je da obeščasti njegovo čestito ime i njegovu poštenu kuću.

Dozvolio je, sve je to dozvolio. A sada ga čeka, da se "vrati sa svoga puta i da - živi!" Da živi životom, kojim je prije živio dok ga je ljubav očeva i milovala i grijala.

Tu, na onoj livadi, sjedeći možda pod kakvim stablom, gladan, iscrpljen, blatan, sjetio se svoje kuće i svoga oca, pa cviknuv u plač, zajeca: "Oče! oče! - dok mu nenadano grunuše suze na oči kao kiša.

Vrati se, vrati sinko, "sa zlih putova svojih!" otac te tvoj čeka! Te spasonosne suze vode te ravno k njemu!

Promotrimo za čas, dr.vj., silnu vrijednost tih njegovih suza, toga velikog Božjeg dara, što ga Bog dade čovjeku, da se vrati sa svoga zla puta i da živi novim, božanskim životom.

1. " Došavši k sebi "

Rasipni sin, već je odavna bio izgubio moć nad samim sobom. Jer ga neprestano izgarala žeđ za nedozvoljenim užicima, nije imao mogućnosti da dođe k sebi. Radi toga nije mogao odmjeriti provaliju, u koju se sunovratio. Ali onog časa, kada su se pred njim rasplinule sve utvare, kojih se htio prihvatiti, misleći, da će se samim tim i sreće prihvatiti, svratio je pogled na samoga sebe i počeo je misliti, ovog puta ozbiljno misliti. Misliti na ono, što je nekada bio, a što je sada. Počeo je misliti: "koliko najamnic[illegible] oca moga imaju hljeba i suviše, a ja ovdje u[illegible]ren od gladi!"

Onog časa kada grešnik, poslije duga lutanja, dođe k sebi i omjeri pogledom provaliju, u koju se strmoglavio, tada je to prvi korak, koji ga vodi k pokajanju. Dok ga strasti zaokupljaju, dok u njemu režu i štekču, on na ništa drugo ni ne misli, man kako će im udovoljiti. Našli ste se možda, kadgod u društvu tih jadnika, pa ćete se biti uvjerili: što sve te ljude zaokuplja i o čemu sve ne govore, da čovjeka oblije rumenilo kada i samo na to promisli. Ti su vam ljudi mimo svijeta, pa zato govore i rade, što drugome ne pada na pamet. Takovi nesretnici ne mogu biti nikada sami, boje se samoće i glasa svoje savjesti. Pokušajte im tada zavezati poganu jezičinu, oni će vam njome u pošteno lice sasuti toliko blata, toliko teška blata, da sve kiše nebeske ne bi ga mogle sa vas oprati.

Kada više ništa ne pomaže, kada su izgubljene sve nade, da bi se rasipni sin osvijestio, tada Svemogući nastupa kao kirurg, s nožem u ruci, da reže gnojnu ranu, što prijeti smrću. Nenadana teška bolest, nenadano bolno razočaranje, nenadana smrt drage osobe, - eto zahvata božanskoga liječnika, kojim hoće da dozove svijesti svoga teškoga bolesnika, svoga rasipnoga sina.

Slomljen pod teškim bremenom tih nedaća, grešnik se nenadano osvijesti i - "dolazi k svijesti". Dolazi k sebi, jer konačno uviđa, da su se rasplinule sve nade kojima se zanosio, misleći da će se rukom dohvatiti nebesa. Radovao se zlatnoj slobodi, a kad tamo, postade robom samoga sebe i svojih rasplamsalih strasti. Mislio je, da će iz punog pehara piti sve radosti ovoga svijeta, a kad tamo - "umire od gladi". Pod dojmom ove duboke boli, sada shvaća mirnu radost onih, za koje je držao da su žrtve opsjena i laži. Da, istom sada uviđa, da božji najamnici žive u duševnom obilju, pred kojim strahovito otskače njegova velika, nedogledna bijeda. Zato veli: "Koliko najamnika oca moga imaju hljeba i suviše, a ja ovdje umirem od gladi!"

Pred njim tog časa iskrsavaju drage sjene, svete uspomene djetinjstva, koje mu tužnim glasom šapuću: "Sjećaš li se? - sjećaš li se, sinko, slatkih riječi svoje majke, kada te na koljenima držala i kao veliki bijeli anđeo sa raskriljenim krilima slušala tvoje prvo tepanje upućeno Bogu? Sjećaš li se radosti svoga djetinjstva? Sjećaš li se dana tvoje prve sv. Pričesti? Sjećaš li se opojna mirisa kršćanskih krijeposti, kojima je bila tada ispunjena tvoja očinska kuća? Sjećaš li se svojih prvih mladenačkih posrtaja, kako te tada otac blago korio, a mati uvijek bodrila da budeš dobar, skladan, mio Bogu i ljudima? Sjećaš li se svojih vršnjaka, koji su ostali vjerni Bogu i poslušni svojim roditeljima ? Oni su sada ponos i radost njihova, a ti? Ti?, Ušto, jadniče, utroši najljepše godine svoga života? Mjesto da blista najljepšim cvijećem raspjevane mladosti, ono sada stoji bez pupuva, bez lišća, bez zelenila, savinutih grana do zemlje. Ušto, ušto, jadniče, utroši najljepše, najpresudnije godine ovoga života!"

I njegovi su jecaji praskali i odzvanjali na onoj pustoj livadi, otkidajući od sebe svakog časa

teške jecaje, kao da izbacuje komade srca i pluća. Odjednom ustane, kao da ga neka nevidljiva ruka zgrabila, iz blata podigla, uspravi se, prebaci preko sebe gunjčić što je do njega ležao, pa usmjerivši korake prema onome pravcu, kud je znao da će do svoga sela stići, skoro povika: "Idem k ocu".

2. "Idem k ocu!"

Tog trenutka bio je drugi čovjek.

U velikoj bi zabludi bili, dr.vj., kada bi mislili da je ta nenadana promjena i odluka rasipnog sina bila bez velike, jako velike borbe.

U plačnome grču, sve se u njemu lomilo, ali dok se prelomilo, trebalo je mnogo borbe.

a) Nemojte misliti, dr.vj. da đavao ne vreba i ne uhodari sve one duboke promjene nutarnje, što vitlaju dušom grešnika, kada se nakanio ostaviti svoga grešnoga života. U času, kada grešnik hoće sa sebe stresti verige, u kojima ga nečastivi okovao, tada on ustostručuje svoja nastojanja, ne bi li ga odvratio od te odluke. "Što će otac reći? - Što će ukućani reći? - Što će selo reći, kada će me ovakva vidjeti?" - Tako je umovao rasipni sin, dok se u njemu sve lomilo. - "Otac me izvjesno ne će primiti. U toj odluci potpomagat će ga i moj brat, i to punim pravom. A što onda, ako me izbace iz kuće? Zašto ne bi izbacili, kada sam to zaslužio? Kada sam ih upropastio? Otac, svakako, nije mogao imati kod sebe toliku svotu novaca. Morao se svakako zadužiti. Možda je založio dobar dio posjeda. A što onda? Zar na sebe da svalim još veću sramotu ako me otac i primi, ali tko će se u selu pokazati? Svatko će mi se rugati Na moj račun praviti će masne šale. Izbacit će me kao šugavu ovcu".

Eto takve misli morale su zaokupljati rasipnog sina u času, kad se odlučivao na povratak. Uistinu trebalo mu je nadčovječanske snage, da sve te obzire u sebi priguši i krene novim putem.

U času nutarnjeg loma, rasipni sin morao je pomavljati Kainove riječi: "Prevelik je moj grijeh da bi mogao zavrijediti oproštenje!" (Gen.4,13)

Ne, dragi grešnici, vi nećete tako misliti u času, kada ćete se odlučivati, da se Bogu vratite u zagrljaj. Ne smijete nikada ni za čas sumnjati u beskrajno Božje milosrđe. Zar nijeste čuli što je rasipni sin rekao: "Ustat ću i poći k ocu svomu!" Otac! Samo je ta riječ dovoljna, da rasprši njegov strah, da mu dušu ispuni bezgraničnim pouzdanjem. Zar se može otac odreći svoje krvi? Zar može tako lako i tako brzo zaboraviti svoje dijete, svoje zabludjelo dijete? Kao što uvijek ima za nj mjesta u njegovu srcu, zar za nj ne će biti mjesta i pod njegovim krovom? Zar svemogući nije naš otac? Najmiliji, najmilostiviji

od svih očeva? Bog je otac : duša je kći njegova stvaralačkog daha, remek-djelo njegove stvaralačke moći, slika Njegova života, dragocjenija i vrijednija od svih svjetova i svih stvorova. Bog je otac: Njemu su poznate sve naše slaboće; Njemu je poznato kako nosimo Njegovu preporađajuću milost u jako krhkim posudama; vodi računa što smo okruženi tolikim neprijateljima, ne bi li nam zapriječili puta, da se vinemo k Njemu. On je naš otac: zato reče jedan od Njegovih nadahnutih pjesnika, koji je opjevao Njegova savršenstva, da je "milosrđe Njegovo iznad sviju djela Njegovih" (Ps. 144). Bog je otac: On prašta sve grijehe svima grešnicima. Samo jedno ne prašta : grijeh onih, koji se ne pouzdavaju u Njegovu veliku ljubav. Ne klonite zato, o grešnici! Nemojte zato klonuti ! Gore srca! Recite i vi sa rasipnim sinom: "Ustat ću!" Sunovratio sam se u bezdanku, ali u njezinoj memljivoj i blatnoj provaliji ne ću ostati! Ustat ću - stvoren sam od Boga, da budem orao, a ne da plazim po zemlji kao gušter. Stvoren sam od Boga, da letim beskrajnim prostorima neba, a ne da se vućem po zemlji slomljenih krila. Ustat ću! Đavo me htio smrviti pod teretom mojih grijeha i opačina, udaljujući me sve više i više od Boga, koga sam od sebe otudio svojom nevjerom i svojim izdajstvom. Daleko od mene svaka pomisao, da me Svemogući ne bi mogao, mojim sudjelovanjem, izbaviti iz ponora, riješiti me okova i dati pun zamah mojim krilima, da k Njemu uzletim. "Ustat ću i poći ću k ocu svomu!"

b) Ali, kako vidite, dr. vj., rasipni sin, ne samo što je stvorio odluku, da će se vratiti k ocu, već u isto vrijeme stvara odluku, da će pasti pred njegove noge i da će ga zamoliti za oproštenje. Da će ga zamoliti za oproštenje ovim riječima:"Oče, sagriješio sam protiv neba i protiv tebe. Više nisam vrijedan da se zovem sin tvoj!" Kako vidite: ovim riječima on se ne ispričava pred ocem, već skrušeno priznaje i duboko žali svoj grijeh.

A grešnik, kome grešnik ima da se obrati da dobije oproštenje svojih grijeha? Zar nijeste više puta čuli od naših seoskih mudrijaša, protivnika sv. ispovijedi, kako ovako mudruju: "Što meni treba pop, kada moram urediti svoje račune s Bogom? Meni u toj stvari ne treba posrednika. Ja ću sam s Bogom urediti svoja dugovanja."

Pitam vas, dr.vj., da li je mogao otac odbaciti rasipnog sina, istjerati ga iz kuće, čim je u nju zakoračnuo? Svakako je mogao. Da li je mogao pozvati sve svoje ukućane, da ga pred njima moli za oproštenje? Svakako je mogao. Da li je mogao svoga sina metnuti na kakvu tešku kušnju, prije nego bi se odlučio primiti ga ponovno pod svoj krov? Svakako da je mogao. Zar nije mogao reći: "O konačnom izmirenju nema govora, dok mi djelom ne pokažeš da uistinu žališ svoj grijeh"? - Mogao je, svakako je mogao.

A sada vas pitam: zar Svemogući nema prava postavljati izvjesne uvjete svome stvoru koji Ga je teško uvrijedio? Zar mu ne bi smio reći:"Ja ću ti, nesretniče, sve oprostiti, sve ću zaboraviti, opet ću te primiti za

svoga sina, ali pod jednim jedinim uslovom, a taj je: da mojem predstavniku skrušeno i iskreno očituješ sve svoje grijehe. Što ti on reče, to je isto kao da sam ti ja kazao, jer sam ja njemu podijelio istu vlast, koju ja sam imam. Ako ti on oprosti, to ti je isto, kao da sam ti ja oprostio. Ako ti on ne oprosti, to ti je isto kao da ti ja nisam oprostio".

Tko baš u tome, dr.vj., ne vidi neizmjernu Božju dobrotu prema grešniku! Zašto? Evo zašto: jer kada bi bilo dovoljno da - ono što neki mudrijaši tvrde - da mi sami možemo s Bogom urediti svoje račune, tko nam u tomu slučaju može jamčiti, posve sigurno jamčiti, da nam je doista dobri Bog sve grijehe oprostio? Tko nam može jamčiti, da je naše pokajanje tako duboko, tako savršeno, da možemo biti posve sigurni, da smo umrli grijehu i preporodili se na novi život? Baš u tomu što nas Bog šalje svome svećeniku, da njemu iskreno očitujemo sve svoje grijehe, baš u tomu se očituje Njegova beskrajna dobrota, jer onoga časa kada od svećenika čujemo preporađajuće riječi: "Ja te odrešujem od tvojih grijeha", mi možemo biti posve sigurni, da nam ih je Bog oprostio, dakako: ako je naša ispovijed bila iskrena, skrušena, a uz to smo imali čvrstu odluku, da se više ne ćemo na grijeh povratiti.

Zaključak

"Ustat ću i poći k ocu svome!" - tako reče rasipni sin, te se s onih stopa uputio prema očinskoj kući.

I ja danas cijeloj mojoj župi, svima svojim predragim sinovima dovikujem: ustanimo i pođimo k Ocu! Svi smo mi - tko više tko manje - sagriješili i zato svi mi moramo ustati i poći k Njemu. Sve nas On raskriljenih ruku čeka; svima je On pripravan dati svoj sveti poljubac mira.

Ustanimo i pođimo k Ocu! Evo, izbio je čas, da se k Njemu povratimo. Evo, izbio je čas, kada Božanski naš Otkupitelj trnovom krunom okrunjen, noseći svoj preteški križ obilazi ovu moju župu i svima mojim župljanima dovikuje: "Vratite se, vratite se sa zlih putova svojih, narode moj!" (Ez.33,11). Nemojte se, dr.vj. oglušiti tomu glasu, jer o vašoj odluci, u ovom sudbonosnom pitanju, ovisi vaša vječna sreća ili vječna nesreća. Amen.

TUMAČENJE EVANĐELJA

I. DUHOVNA NIJEMOĆA U ISPOVIJEDI

"Ako ispovijedamo grijehe svoje, Bog je vjeran i pravedan, da nam oprosti grijehe i očisti nas od svake nepravde".
(I.Iv.1,9)

Nije bez ozbiljna razloga, dr.m.vj., što nam sveta majka Crkva ove treće nedjelje korizme iznosi u današnjem sv. Evanđelju slučaj jednoga jadnika, koga je opsjeo đavao. Opsjeo ga đavao i tako obvladao njegovim tijelom, da nije mogao govoriti, već je postao nijem.

Primiče se,eto, naš najveći kršćanski blagdan Uskrs, kada svi kršćani moraju u valjanoj ispovijedi očistiti svoju dušu od grijeha i tako uskrsnuti na novi život. Koliko se tomu slavlju Božje milosti u duši vjernika raduju anđeli, ali koliko radi toga, s druge strane, strepe i bijesne paklene sile! Kao da gledam čitava jata paklenih duhova, kako se svih ovih dana nadvijaju nad ovom mojom župom, kako se razlijeću u svako selo i zaselak, u svaku kuću, nad svakim mojim župljaninom, došaptavajući mu:"Što ćeš, bolan, na ispovijed? Nijesi se do sada tolike godine ispovijedao, pa što bi baš sada? Zar ti što za to nedostaje? Zašto bi se ispovijedao? Što bi svećeniku, čovjeku kao što si i ti očitovao svojih tajna? I to baš one tajne,za koje nitko ne zna. On te inače drži za čestita čovjeka, za vjerna,dobra supruga, pa što će o tebi misliti i kakav će sud o tebi stvoriti, kad mu otkriješ tolike svoje grijehe? Stoga: metni lokot na usta i - zaveži! Doduše ja sam ti razvezivao jezik, kada se radilo o tomu, da Boga i sve svetinje Njegove psuješ, jer je to meni pravilo veselje, ali sada nijesam lud da dozvolim, da mi to veselje pokvariš, i da te tako lako pustim iz svojih šaka! Obvladati ću tobom, kao onom svojom žrtvom iz Evanđelja, i ti ćeš zanijemiti. Ipak ću biti prema tebi toliko pošten, da ti vratim ono, što sam ti oteo. Kada sam te na grijeh naveo, ugrabio sam ti stid, a sada ti ga, eto, vraćam!"

Dragi moji vjernici! Koliki će i koliki moji župljani nasjesti ovih dana ovom paklenom došaptavanju nečistoga duha? Koliki će mu postati žrtvom! Koliki i koliki će zanijemiti: bilo za to, što se iz lažnog stida ne će htjeti ispovijediti, bilo što će se, doduše ispovijediti, ali će u ispovijedi zatajiti nekoje grijehe.

Da bih tu strašnu napast odvratio od svojih župljana, danas ću vam istaknuti: kako u sv. ispovijedi ne smijemo nasjesti strahu ili stidu, i kako u sv. ispovijedi mora-

mo ispovijedniku očitovati sve svoje grijehe.

1. Ne nasjedaj strahu, ili stidu u ispovijedi

Kada, dragi moji vjernici, ozbiljno pomislimo kolike nam milosti Bog daje i naravnog i vrhunaravnog reda, a što za uzvrat od nas traži, tada moramo uistinu reći, da smo strahovito veliki bijednici i pogane škrtice prema Njemu. Eto, uzmite samo sv. ispovijed! U njoj drži uvijek raskriljene ruke i pripravan je da vas svakog časa uzme u svoj zagrljaj, dok mi do tog zagrljaja ništa ne držimo i od Njega bježimo, jer nam je teško ispovijedniku, kao Njegovu zamjeniku, očitovati svoje grijehe. Ponizuje nas, stid nas je ispovijedniku otkriti teške rane svoje duše, a zar se Bog nije ponizio, upravo poništio, da bi nas od tih rana izliječio? Zar ne veli za Njega Izaija prorok, "da smo se modricama Njegovim iscijelili"? (53,5). Da li smo jednom na čistu tko je Bog, a što je ova šačica praha, koja se grijehom ustremljuje i isprsuje na Boga, Stvoritelja svoga? Na Boga Spasitelja i najvećega svoga Dobročinitelja? Zar nije mogao Bog odrediti, da će nam samo jednom u životu oprostiti, a ako bi Ga drugi put teško uvrijedili, da će nas namah za sve vijeke odbaciti od sebe? Zar nije svoje anđele, poslije prvoga grijeha strovalio u bezdane paklene? Zar smo mi bolji i svetiji od anđela? Ponizuje nas, stid nas je ispovijedniku očitovati svoje grijehe, a zar se Bog radi nas nije ponizio, kada je sišao s neba na zemlju i uzeo - kako veli sv. Pavao ap. - "oblik sluge", da nas spasi i ponovo k Sebi prigrli? Zar se nije radi nas ponizio, kada je - po riječima sv. proroka Davida - "postao crv, a ne više čovjek; ruglo ljudima i prezir narodu?" (Ps. 21,7). Pogledajte Boga i Spasitelja svoga svezana, popljuvana, bičevima izbijena, trnovom krunom okrunjena, Barabi razbojniku izjednačena, među razbojnicima na križu pribijena, pa recite: čije je poniženje veće? Da li naše, ili Njegovo? Zar naše, kada ispovijedniku očitujemo svoje grijehe, ili Njegovo, koji nam poniženjem zaslužuje toliko uzvišenje, da nas - po sakramentu sv. ispovijedi - od robova đavla, čini ponovo svojim prijateljima, svojim miljenicima, baštinicima svoga kraljevstva? Zar da nam časovito poniženje bude zapreka, da ne poletimo svome dobrome Ocu u zagrljaj, koji nam za uzvrat daje sebe i sve neiskazane blagodati što su time u vezi?

O vjernici moji, kako smo strahovito veliki bijednici, i neizrecivo velike škrtice prema dragomu Bogu, kada nismo kadri, Njemu za ljubav, podnijeti tako neznatnu žrtvu, koju nam On preobilno naplaćuje, davši nam samoga sebe i u vremenu i u vječnosti.

b) "Što će svećenik o meni misliti, kada mu otkrijem tajne svoje duše?" Što će misliti? Ono što je bož. Spasitelj mislio i osjećao, kada je na svojim ramenima

uzeo izgubljenu ovcu i nosio taj dragi teret u svoj ovčinjak. Ono će o tebi misliti svećenik, što je mislio bož. Spasitelj, kada je pred Njegove noge pala grešnica Marija Magdalena, pa dok su je prisutni u svojim srcima osuđivali, On joj blago reče: "Pođi u miru, opraštaju ti se grijesi!" Ono će svećenik o tebi misliti, zalutali moj sinko, što je mislio onaj rastuženi otac, kada mu je poslije duga vremena pao u naručaj rasipni sin. Nije mu dao da dorečе riječi oproštenja, nije ni dozvolio da mu padne pred noge, već je odmah doviknuo slugama:"Brzo iznesite najljepšu haljinu, što se nalazi u kući, da njome izmijenim dronjke, u kojima mi se sin moj vratio. Nataknite mu na ruku prsten, obucite mu obuću na noge, a ono tele, što smo ga ugojili za svetkovinu, dovedite i zakoljite, da jedemo i da se veselimo, jer je ovo za mene najveća svetkovima. Ovoga sina oplakivao sam mrtva, a on je evo živ predamnom. Bio je izgubljen i našao se." Evo, ove misli, ova čuvstva, dragi moji vjernici, ispunjaju dušu svećenika, kada vi dolazite pred njegove noge, da od Boga tražite oproštenje svojih grijeha.

Ako je toliku samilost prema grešnicima imao bož. Spasitelj, koji je bio sama svetost, zar da tu samilost ne osjeti svećenik, a pogotovu zato, što je i on sam grešnik, i upao bi u još veće grijehe, da ga Bog svojom svetom milošću ne podržava, dakako u koliko to svojim životom zaslužuje.

Krivo sudite, ako mislite da će svećenik, a naročito vaš župnik, promijeniti svoje mišljenje o vama, kada mu u svetoj ispovijedi očitujete svoje grijehe? Zar on nije vaš duhovni otac, koji vas neprestano Bogu preporuča? Zar se otac mršti na svoje dijete, kada mu ovaj otkriva boli, što ga tište? Zar se otac mršti i manje voli sina, kada mu ovaj sam izranjen dolazi kući i moli ga, da mu rane vida? Zar svećenik, a naročito vaš župnik, nije vaš duhovni liječnik, koji je od Boga postavljen, da vida teške rane što vam ih je grijeh zadao? O, vi ne ćete nikada, dr. m.vj., razumjeti koliko srce vašega župnika živo udara od radosti, kada diže nad vama svoju posvećenu ruku i veli vam u Božje ime: "Opraštaju ti se,sinko, kćeri, grijesi tvoji, idi u miru i nemoj više griješiti." "Pristupite", dakle, dr.m.vj., - reći ću vam sa sv. Pavlom ap. - "pristupite s pouzdanjem prijestolju milosti, da primite milosrđe i nađete milost, kad vam ustreba pomoć (Hebr. 4,16).

Ne strahujte dakle, djeco moja, svećeniku otkrivati svoje rane, što vam ih je ljuti Božji neprijatelj - grijeh - zadao, već strahujte da vam se one ne upale, da vam se po zlu ne dadu time, što ćete ih dugo na svojoj duši nositi, a lijeka za to ne ćete odmah tražiti. Pustite neka na njih, u skrušenoj sv. ispovijedi, poteče presv. krv Isusova i sve će one zacijeliti, teška ćete se tada tereta osloboditi i vi ćete se tako na novi život preporoditi.

2. Čuvaj se svetogrdne ispovijedi

Nažalost, imade kršćana, koji uopće ne dolaže na ispovijed iz straha ili iz lažnog stida, a imade i takovih, koji doduše dolaze na ispovijed, ali mnogo bi bolje bilo da uopće ne dolaze, jer svijesno prešute nekoje grijehe, kojih se oni najviše stide. To su većinom bludni grijesi. Takva je njihova ispovijed nevaljala i svetogrdna.

Što znači da im je ispovijed nevaljana i svetogrdna, objasnit ću vam jednim primjerom.

Petar dolazi na ispovijed sa četiri grijeha na duši: opsovao Boga; u nedjelju bez ikakva opravdana razloga, izostavio je sv. misu; susjedu je učinio veliku štetu i - tuđu je ženu na grijeh naveo. Tri prva grijeha ispovijeda, a četvrtoga namjerno prešućuje. Ispovjednik ne sluteći to, daje mu sveto odrešenje. Da li je to odrešenje valjano, odnosno, da li mu je Bog oprostio ona tri grijeha, što ih je ispovijedio? nije! Zašto nije?

a) Jer ispovjedniku treba reći sve, što je potrebno, da on pravo upozna naše duševno stanje, te nas uzmogne suditi i o našim dužnostima poučiti, a osim toga, treba mu potpuno očitovati stanje naše duše, da nam uzmogne dati odgovarajuća pomagala, da ponovo ne sagriješimo. A sada recite mi: da li ispovjednik može upoznati pravo stanje naše duše i pravednu nam presudu izreći, ako mu namjerno prešućujemo stanje svoje duše? Ne zaboravite nikada, da ispovjednik i sudac i liječnik. Od suca ne možete očekivati pravednu presudu, niti od liječnika prikladan lijek, ako ih zavedete u bludnju. Ako ste, dakle, ispovjednika, svojom lažnom ispovjeđu, zaveli u bludnju (zaveli na krivi put) znajte dobro, da nijeste zaveli Isusa Krista, sveznajućega Bogo-čovjeka, koji ništa više ne prezire, kao laž i pretvaranje. Ako igdje, a to najmanje u sv. ispovijedi ne smije biti laži i prevare. Stoga ne smijemo zatajiti ni jednoga smrtnoga grijeha, bio kako velik i sramotan. Ako to činimo, ispovijed je naša nevaljana i svetogrdna.

b) Osim toga, ispovjednik, kao sudac, treba da odmjeri i kaznu za grijehe, koja se kazna sastoji u pokori, što vam je u ispovijedi zadaje. Tom pokorom grešnik, barem donekle zadovoljava uvriježenu Božju pravdu za grijehe, što ih je počinio. Pitam vas, hoće li ispovjednik odmjeriti pokorniku kaznu prema njegovim grijesima, ako mu ih ovaj prešućuje?

Iz svega ovoga što sam vam, dr.m.vj., do sada istakao, slijedi: da naša ispovijed mora biti potpuno iskrena. Ako nije iskrena, tada je ona nevaljana i svetogrdna. Ako ste svećenika zaveli u bludnju, on može sto puta nad vama dizati svoju ruku i sto puta reći: "Ja te odrešujem", ali vječni Sudac, koji nevidljiv tu do njega stoji,

u isto vrijeme veli: "Ja te ne odrešujem." S Bogom, dakle, vjernici moji, šale nema. On je vječna istina, koja ne može prevariti, ali koja se također ne da prevariti. U duhovnom brodolomu Bog nam, u neizmjernom svome milosrđu, šalje sv. ispovijed kao daščicu spasa, da se nje prihvatimo i tako spasimo. Jao nama, ako je od sebe odbacimo, jer u tom slučaju, progutat će nas pakleni bezdani.

Zaključak

Jedne večeri sv. Ivan Bosko ispovijedao je na koru crkve sv. Franje Saleškoga u Turinu. Pred ispovjedaonicom natiskalo se mnogo mladića. Konačno pristupi k svecu i neki mladić, koji očitovavši nekoje grijehe, odjednom zašuti.

- Govori sinko! - blago ga potiče svetac. - Ne boj se! Ispovjednik ne grdi, ne kažnjava, već uvijek u Božje ime oprašta. Reci mi, dakle, imaš li još koji grijeh na duši?

- Nemam, oče! - odvrati mladić.

- Nemaš? Ali, sinko, zašto hoćeš sa svetogrdnom ispovjedu pružiti veselje đavlu, i nanijeti bol svome Spasitelju?!

- Uvjeravam vas, oče, da sam vam sve kazao - odvrati mladić.

Tada don Bosko, uočivši veliku pogibelj, u kojoj se onaj jadni mladić nalazio, reče mu: "Pogledaj tko iza tebe stoji!" - Mladić pogleda i zavrisne tako strašnim vriskom, kao da je nenadano stao na klupko otrovnih zmija, te obujmivši don Boska, povika:

- Ne dajte me, oče! Ne dajte me! Jest, jest, još imam jedan grijeh. I ispovijedi ga.

Čim je izašao iz crkve, okupiše ga drugovi, da im reče, zašto je tako strašno zavrisnuo, dok se ispovjedao.

Mladić, vesela lica, ali još uvijek drhćući, odgovori: "O, kada bi vi znali, koga sam pored sebe vidio... skanjivao sam se don Bosku očitovati jedan grijeh. On je to znao. Spazio sam iza sebe nečistoga duha u strašnoj sposobi. Tako je strašna, da se to ne da opisati. Zato sam se tako strašno uplašio." (Colombo)

Dragi moji vjernici! Današnje sv. Evanđelje veli: "Izgonio je Isus đavla, koji je bio nijem. I kada je izišao đavao, nijemi progovori, i divio se svijet (Lk.11,14)." Gledajte, da i vas đavao ne ovlada nijemošću, da bi vam se tako radovali anđeli, a pred vama izmaknule paklene sile. Amen.

II. DUHOVNA NIJEMOĆA U ISPOVIJEDI

"Slušajte i vidite koliko
je dobar Gospodin onima,
koji ga traže"
(Ps. 33,9)

Današnje nam sv. Evanđelje govori o nekome jadniku, koga je opsjeo đavao i tako zavladao njegovim tijelom, da nije mogao govoriti. Zanijemio je. Kada ga je Isus izliječio, razvezao mu se jezik i stao je hvaliti Isusa, a svijet, koji je to vidio, divio se.

Zar nije, dr.mćvj., taj nijemi nesretnik slika mnogih mojih župljana, kojima će napasnik ovih dana oduzeti moć govora, da u sv. ispovijedi ne očituju svoje grijehe i tako ostanu ne samo nijemi, već i gluhi i slijepi, da, živi mrtvaci u očima Božjima. Eto, Uskrs je već na domaku, kada treba da se svi iz mrtvila grijeha prenemo, duhovno preporodimo i na novi život uskrsnemo. Baš sada treba da na starom truležu grijeha, što se u našoj duši u debelim naslagama naslagala, dune lahor novoga života, lahor uskrsnuća.

Na Uskrs trebalo bi da svi moji župljani zapjevaju s anđelima svoj uskrsni, pobjednički aleluja, zato, što su spali s njihove duše teški okovi grijeha. Ali kako da zapjevaju, kada su njihova usta zanijemila, kada ne daju da uskrsnuli Spasitelj ubaci u njihove duše životnu klicu svoje uskrsne obnove, svoj novi uskrsni kvasac, svoj pobjednički blagoslov. A uskrsne obnove nema, nema uskrsnog kvasca, nema ni pobjedničkog blagoslova, bez kajanja. Bez kajanja nema željene obnove života; bez kajanja ne može doći Kraljevstvo Božje među ljude. Tko se ne bori protiv grijeha, tko ne smanjuje svojih prestupaka, tko se ozbiljno ne bori sa svojim zlim sklonostima, sa svojim naslijeđenim ili stečenim manama, tomu duhovne obnove, tomu duhovnog uskrsnuća nema!

Ispovijed! Koliko se moji župljani o nju spotiču i kojekakve prigovore protiv nje iznose. Čuju ih u gradu, pa ih u selo prenose. Zato ću se danas osvrnuti na te prigovore. Daj, Bože, da ove moje riječi otvore, ovih svetih dana, usta mnogih mojih župljana, te da i oni hvale Gospodina, kako Ga je hvalio onaj bijednik, kada ga Isus izliječio nijemoće.

1. "Ispovijed je prava muka za čovjeka"

Eto, što protivnici ispovijedi često navode. Ja njima odgovaram ovo: Sve u kršćanstvu, dragi moji prijatelji, ovisi o tomu, kako na nj gledaš; kakvim ga očima promatraš. Ako ga promatraš očima žive vjere, onda je sve u njemu lijepo i dobro. Ali, ako se u tebi utrnula vjera, tapkaš po

mraku, sve ti je obavito tminama, pa moraš da se na svakom koraku o nešto potakneš.

To naročito vrijedi za ispovijed. Toliki je uzimaju samo po onome, što je ona ljudskim očima i malim dušama, koji znadu griješiti i činiti zlo, a ne će da priznaju grijeh, da priznaju zlo, i da se pokaju. Mnogi u njoj gledaju mučenje čovjeka i nezvano oko, koje pretapa sve tamne izbe tvojih žalosnih tajna. Takvi ljudi u ispovijedi gledaju samo šibu ili nešto kao kliješta, kojima se vade zubi.

Je li to tako? Nije, o nije, dragi moji vjernici! Ispovijed je nebeski dar, uskrsni dar. Da li ste na to skrenuli pažnju, da Isus nije ispoviged ustanovio u doba svoga ponižen̄ja, već baš u dan svoje najveće slave. Na prvi uskrsni dan, kada na Njegovu nebu nije bilo ni jednog oblačka. U času, kada je On došao, da utješi svoje vjerne i da ih pozdravi pozdravom mira. On govori o ispovijedi kao o daru, što je sišao s neba. Ona je Njemu poklon, što ga donosi svijetu na dan svoje slave. "Mir vama!" - govori On svojim apostolima. "Kao što je Otac mene poslao, i ja šaljem vas... Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe oprostiće im se, a kojima zadržite, zadržat će im se!" (Iv. 20, 21-23).

Nije dakle, dr.m.vj. u očima Spasiteljevim sv. ispovijed mučilo čovjeka, već je ona dar s neba, uskrsni dar Spasitelja našega, po kome nam On daje svoj sveti mir i utjehu, milost i svetost, snagu i jakost. On ne gleda u njoj čovjeka, ispovjednika, već stavlja na njegovo mjesto Sebe i Duha Svetoga. Što Spasitelj na dan svoga uskrsnuća donosi čovjeku, ne može da čovjeka muči, već da ga uzdiže i spasava.

Koliko je sakramenat sv. pokore novokršćanima vrelo duševnoga mira, sreće i veselja, o tomu nam piše misionar o. Massmahn: "Mladi kamerunski kršćani (Afrika) idu vrlo rado i veselo na sv. ispovijed. Ova priprosta djeca naravi smatraju sv. ispovijed kao veliko dobročinstvo, a ne kao teret. Evo primjera: U Sanagi nalazi se protestantska misija uz katoličku. Kršćani obiju vjera često puta izmjenjuju međusobno svoje osjećaje. Tako jednom rekoše katolici, kako je to velika sreća, što je imaju u sv. ispovijedi, kada ih svećenik, po Isusovu nalogu, odriješi od grijeha. To se protestantima jako svidjelo, pa su oni tražili od svojih pastora, da i oni ustanove ispovijed, jer je Isus rekao svojim učenicima: "Kojima oprostite..." I mi griješimo kao i katolici" - rekoše - "a nema nikoga, da nam otpusti grijehe". Pastori im odgovoriše, da je dovoljno vjerovati i kajati se, da bi Bog oprostio grijehe. Kršćani tim odgovorom nijesu bili zadovoljni, već su jednoglasno tražili, da se i kod njih uvede ispovijed. Pastori morali su popustiti.

Obraćenici često puta doprinose silne žrtve, samo da mogu biti dionici mira i sreće, koju daje sv. ispovijed. Iz Kameruna (Afrika) piše otac Schäfer, koji je tamo djelo-

vao 18.god. : "Neki čovjek, zvao se Josip, bio je nadglednik jedne njemačke farme. On je iz plemena Jauda, pobožan i revan kršćanin. Ima 10 god. kako ga poznam. 1913.god. u lipnju mjesecu, uoči nedjelje, eto ti ga kasno uveče u našu misiju Bota kod Viktorije. Prevao je put od sedam šati, sve kroz močvaru i prašumu, ne bojeći se divljih zvijeri, i to samo zato, da bi se ispovjedio. Ali slučajno nije bilo misionara, koji je razumio njegov jezik. Šta će sad? Iz onih stopa, još iste noći, krenuo je u obližnju misijsku postaju, koja je bila udaljena 4 sata hoda, da bi obavio sv. ispoviđed." ("Nedjelja" II. god.br.32)

Crnac iz Afrike, koga smo mi skloni smatrati divljakom, prevaljuje u jedan dan jedanaest sati hoda, da bi svoju dušu rasteretio grijeha, a nekojim je mojim župljanima teško prevaliti jednom u godini, najviše jedan sat hoda, da bi ponovo postali Božji prijatelji i miljenici!

2."Ispovijed ponizuje čovjeka"

Ovako govore protivnici ispovijedi. Što ćemo im mi na to odgovoriti? Jest, priznat ćemo otvoreno: ispovijed je poniznost i poniženje, ali - pred istinom. Recite mi: što držite za čovjeka, koji vas je oklevetao ili štetu učinio, pa vam sam dođe, priznaje vam svoj grijeh i pokazuje vam najbolju volju, da svoju klevetu opozove i požali, ili učinjenu štetu nadoknadi? Da li ćete takva čovjeka držati poštenjakom ili nepoštenjakom? Kukavicom ili junakom?

A sada da vidimo koji duboki smisao ima ispovijed. Čovjek, koji ide na ispovijed, ne samo pred ispovjednikom, već i pred svima, koji ga gledaju da se ispovijeda, priznaje da ima Boga i da je taj Bog istinit i pravedan, dobar i milostiv, a od kojega se je grijehom svijesno i kažnjivo udaljio, pa sada u ispovijedi to hoće da popravi. Ispovijedajući se, odnosno priznavajući svoje krivice, daje zadovoljštinu istini. Vraća se k istini, jer se vraća k Bogu. Zar da postane gori? Ne, već bolji, veći i sretniji. Je li to poniženje? Je li to kukavština? Zar je kukavština, kada čovjek prizna istinu, kada se vraća k istini, pa i da ga to boli i ponizuje, pa da je to skopčano i sa žrtvama? Zar su kukavice oni, koji se ispovijedaju i koji su za to spremni da poprave učinjeno zlo? Recimo: kradljivac da vrati oteto; klevetnik da opozove klevetu; preljubnik da više ne napastuje i ne navodi na grijeh tuđeg bračnog druga, a ako s njim živi, da se s njim rastavi? Zar nijesu kukavice baš oni, koji zatiskuju uši glasu savjesti, zatvarajući oči pred istinom, bježe od dužnosti samo zato, jer im je to teško? Recite mi što je teže: sjediti u krčmi, pa se izrugivati onima, koji idu na ispovijed, samo da dalje možeš živjeti kao životinja, - ili priznati svoj grijeh i popraviti zlo, što si ga grijehom učinio, pa ne znam

kako i koliko te to bolilo?

Na jako ste pogrešnom putu, moji seoski mudrijaši, kada tvrdite da ispovijed ponizuje čovjeka. Pred svakim onim mužem ili ženom, koje gledate ovih dana kako stoje pre ispovijedaonicom i u dugim redovima čekaju, da na njih padne milost Božja, skinite kapu i recite: "To je pravi junak! To je prava junakinja!" Jest, dr.m.vj., ispovijed je sakrament junaka i junakinja. Bog je u nedokučivoj svojoj dobroti naoružao u sv. ispovijedi ljudsku slabost svemoćnim bož. štitom svoje milosti. Ne, nije ispovijed poniženje za čovjeka, kako to neki - vrlo naivno, a po svoj prilici vrlo neiskreno - govore. Sebe pobijediti, to je najveće junaštvo. A vratiti se k Istini, vratiti se k Dobru, kada si ga ostavio, viteški i odlučno, smiono, i to uz ne male žrtve, to je velikodušnost, vrijedna vječnoga života.

3. "Što ću se ispovijedati čovjeku, goremu od sebe?"

Na ovaj prigovor odgovorit ću vam jednim zgodnim primjerom, što sam ga davno čitao u našem sarajevskom "Katoličkom tjedniku" (br. 23/1935.).

Zarobili Turci nekog kršćanskog viteza. Okovali ga i bacili u tamnicu. Tu je gnjio dugo vremena. Napokon dođe pomilovanje. Sultan naredi, da ga otkuju i puste na slobodu. Otkovaše ga i dovedoše do teških tamničkih vrata. Ali evo nevolje. Tu stoji ključar tamnice. Jadan je bio taj ključar! Poderan, zamazan i još k tomu udaren nekom vrsti gube. U ruci mu ogromni ključ tamničkih vrata. Kada ga spazi ponosni vitez, upravo pobijesni:"Zar ti meni da otvoriš vrata slobode? Nikad, ni do vijeka! Volim poginuti u tamnici, nego dozvoliti, da mene, viteza, jedna takva propalica pušta na slobodu!" Dočuo za to i sultan. Viteza opet baciše u lance. Nikad ga više nije sunce ogrijalo.

- Pravo mu budi! - velite. Nije bolju sudbinu ni zaslužio. Tako može raditi samo luđak! Što njega briga, velite, tko je onaj, koji ga pušta iz tamnice na slobodu. Glavno je, da ima u ruci ključeve i da ga hoće osloboditi. A je li on rob ili vitez, čist ili zamazan, zdrav ili bolestan, to nikako ne spada na stvar! - Nije to - ponos - velite, nego dlupost i ludost.

Mislim, da razumijete kud ja smjeram. Kada ideš na ispovijed, dragi moj prijatelju, nije pitanje: kakav je svećenik, već što svećenik drži u svojim rukama. Niti su svi prsti na ruci jednaki, pa niti su svi svećenici jednaki. Među njima imade dobrih i revnih, osrednjih, pa i loših, grešnih. Na ove potonje nišani Gospodin, kada veli: "Potrebno je da se dogode sablazni, ali teško onome čovjeku po kome dolazi SABLAZAN" (M.T.18,18). Ali kako za onoga viteza, da je bio pri zdravoj pameti, nije imalo da bude glavno: kakav je ono bio tamničar, već čega bi ga bio tamničar oslobodio. Tako i za nas, dr.m.vj., kada ideno na ispovijed, ne smije biti glavno: kakav je svećenik, već što nam daje svećenik. On u sv.

ispovijedi, kakav bio da bio (iako je vrlo žalosno i za svaku osudu, ako nije dostojan svoga poziva) otkida nas iz paklenih lanaca grijeha, otvara nam vrata strašne tamnice, u koju nas je đavao zatvorio, i pušta nas na slobodu djece Božje. "Kojima oprostite grijehe, oprostii će im se, a kojima zadržite, zadržat će se" (Iv. 20,23). To je glavno, a sve je drugo sporedno, iako žalosno.

Nije bez razloga, dr.m.vj., naš Gospodin povjerio ne anđelima, već ljudima, tu veliku vlast: opraštati i zadržati grijehe. Nije bez razloga, što je postavio u ispovijedaonicu čovjeka - grešnika, koji ima isto tijelo, istu krv kao i ti. Iste strasti bukte u njegovim žilama, kao i u tvojim. Iste napasti, iste slabosti. Zašto sve to? Zato, jer će taj i takav imati više milosrđa i strpljivosti s jadnim grešnicima. Zato je baš njega postavio za suca u ispovijedaonicu. - Stoga, dr. m.vj., hvalimo Boga, "koji dade toliku vlast ljudima" (Mt.9, 8) - grešnicima.

Zaključak

U jednoj velikoj župi održale su se misije sa velikim uspjehom. Malo je njih izostalo, koji se nijesu tom prilikom izmirili sa dragim Bogom. Jedan od mnogih svećanika, koji su ispovijedali, spazi neko žensko čeljade, kako u više navrata obilazi oko ispovijedaonica. Iako mu je to bilo čudno, ipak nije tomu poklanjao mnogo pažnje. Ali posljednje večeri, kad je još jako malo vjernika čekalo pred ispovjedaonicom, ta ženska pade baš pred njegove noge, veleći mu:

- Oče, pomozite mi, jer sam velika grešnica! Ima već petnaest godina, što svetogrdno pristupam na sv. ispovijed i pričest. - I udari u gorki plač. Kada ju je ispovijednik primio i ohrabrio, ona nastavi:

- Stara sam dvadeset i sedam godina. Kada mi je bilo dvanaest godina, počinila sam teški grijeh. Bilo me je stid da ga ispovijedim. Bojala sam se, da me svećenik ne izgrdi. Tada sam počinila prvo svetogrđe. Zatim su se u dugom nizu izredala i druga. Svakog sam se mjeseca ispovijedala i pričešćivala i svaki puta sam počinila svetogrđe. Eto i sada, za vrijeme ovih svetih misija, trima svećenicima sam pošla u namjeri, da im očitujem strašno stanje svoje duše, ali kada sam htjela da im otkrijem svoju tajnu, nešto me nenadano u grlu stislo i ja nijesam imala snage, da očitujem taj svoj grijeh.

- Zašto ste tako često išli na ispovijed i na pričest? - pita ispovjednik - kada ste znali, da nemate hrabrosti očitovati svoje grijehe?

Iz ljudskog obzira, moj oče! Iz pukog ljudskog obzira. Bojala sam se, što će o meni držati moje dobre prijateljice, koje su svakoga mjeseca redovito išle na sv. pričest.

- A što vas je sda navelo, da se iskreno ispovijedite?

- Vaša današnja propovijed, u kojoj ste rekli:"kušajte i vidite koliko je dobar Gospodin, onima koji Ga traže"(Ps.33, 9).

Jest! Svi vi moji dragi župljani, koji imate toliko predrasuda protiv sve. ispovijedi, dođite na ispovijed, pa ćete se uvjeriti, koliko je dobar Gospodin onima koji Ga traže. Amen.

III. NEČISTI DUH

"Bezbožnika hvata njegova vlastita krivnja; užetima grijeha on biva svezan"
(Prč.5,22)

Spasitelj naš Isus Krist došao je na ovaj svijet, da osnuje Kraljevstvo Božje među ljudima. Kraljevstvo Božje u kome bi imalo da zavlada božanska pravda i anđeoska ljubav; potpuna pobjeda dobra nad zlom u ljudskom srcu.

Ali protiv toga kraljevstva svjetla i istine, diže se nasuprot kraljevstvo tame i laži, kraljevstvo sotone. Isus je došao na ovaj svijet, da sruši to kraljevstvo. Zato veli u današnjem sv. Evanđelju:" Sa mnom je k vama došlo kraljevstvo Božje i zato ja izgonim đavla.

Jedno od jakih sredstava kojima se đavao služi, da u nama sruši to kraljevstvo; da u nama pobijedi zlo nad dobrim, jesu grešne požude našega tijela, koje nas vuku na grijeh. Putem tih požuda đavao djeluje na našu volju na taj način, što predmet grijeha stavlja ili pred vanjska naša sjetila, na pr. pred oči, ili pred maštu, mameći raznim priviđenjima i slikama našu volju na grijeh.

Koliko i koliko ljudi takvim slikama i priviđenjima, odnosno napastima podlegnu!

Kakve su posljedice za onoga, koji se predao tim napastima? On "postaje nijem". Sve će grijehe u sv. ispovijedi bez mnogo poteškoća ispovijediti, ali kad dođe na red, da očituje ispovjedniku nečiste grijehe, tada mu đavao zapuši usta. Postaje nijem.

Da vidimo: u čemu se sastoji ta duhovna nijemoća i do kakvih strahovitih posljedica ona dovodi dršćansku dušu.

1. Duhovna nijemoća

Neprijatelji naše svete vjere tvrde, da je sveta ispovijed prava duševna muka. Mi, koji se često ispovijedamo i koji znamo koliku vedrinu i mir našoj duši donosi ovaj sakramenat, sasvim protivno tvrdimo. Tko se često i skrušeno ispovijeda, taj tako lako ne će upasti u nečisti grijeh, jer ga i sama milost Božja čuva. A ako, po nesreći, padne, imat će snage da pobijedi svoju oholost i da od sebe otjera đavla, koji hoće da mu zapuši usta. Evo, što veli sv. Franjo Saleški: "U ispovijedi ćeš dobiti ne samo odrješenje grijeha, svih što

ih ispovijedaš, nego i veliku snagu, da ih se unaprijed možeš kloniti; veliku svjetlost, da ih možeš raspoznati, i obilnu milost, da naknadiš štetu, što su ti nanijeli" (Eil.gl.19).

Ali da! Zaludu je govoriti o spasonosnim učincima sv. ispovijedi onima, koji se nikada ne ispovijedaju, kao što je zaludu govoriti bolesniku o blagotvornim učincima nekoga lijeka, kada se uzjogunio da ga ne uzme.

Došao jednom sv. župniku Arškome neki bezvjerac, da s njim o vjeri raspravlja. Mislio je, u svojoj ludoj oholosti, da će sveca stjerati u duvar. Svetac ga vodi k ispovjedaonici i veli mu: "Kleknite i ispovijedite se!" - "Ali, oče, ja nisam došao da se ispovjedim, već da s vama o vjeri raspravljam!" - "Ništa zato, dragi moj prijatelju! Vi se samo ispovijedite, a poslije ćemo lako raspravljati." Ispovijedio se. Svecu se ispovijedio. Poslije ispovijedi nestalo je svih njegovih vjerskih sumnji, kao magle pred suncem. Nije više osjećao potrebe, da o vjeri raspravlja. Svjetlost Božja ga je rasvijetlila, milost Božja ga ganula. A kako ne bi, kada se ona u njegovu smrznutu dušu slila preko ruku jednog sveca!

Veli sv. Evanđelje: "Kada je izišao đavao, nijemi je progovorio" (Lk.11,14).

Gledajte, dr.m.mj., da ne nasjedate đavlu, kada prije grijeha salijeće oko vas, pa vam veli: "Uživaj i pusti uzde svojim strastima, a za sv. ispovijed je lako. Ima za to vremena!" Ali, kada se tvoja savjest počne buditi, kada grizodušje počne, kao crv, glodati i rastakati mir tvoje duše, onda iz temelja mijenja svoje držanje prema tebi i veli: "Kako ćeš se usuditi toliku svoju sramotu otkriti ispovjedniku! Što će on o tebi misliti! Zašto da dozvoliš, da te još i izgrdi? I stoga šuti!"

Zato, ne bez razloga, veli Duh Sveti: "Bezbožnika hvata njegova vlastita krivnja; užetima grijeha on biva vezan" (Prč.5,22)

2. Duhovni nemir

Bilo je ljeto. Žega je postajala sve veća i stala nemilice pržiti. Sunčana se žega propipala zemljom kao živa vatra i tako je pritisla, da su sve jele u šumi proplakale smolom, a drč je i cvijeće klonulo i uvelo. Neki putnik, iscrpljen od žeđi i umora, silazio je tada šumskim proplankom. Odjednom pred njim se stvorila bara, a preko bare gleda gusto nasađen vinograd. Zreli, bujni grozdovi vise s njega. Da mu je do toga vinograda doći, dao bi čitavu carevinu. Nema druge, već u baru zagaziti. Možda nije duboka, misli, i u nju zakorači. Ali što više odmiče, sve se dublje zaglibljuje. Gusto blato već mu dopire do koljena. Zastaje i sve premišlja. bi li, ne bi li, hvatao naprijed? Kako ne bi, kada ga sočni grozdovi neodoljivom snagom mame k sebi. - "Kada sam i onako zagazio i sav se zablatio, što ne bi još prevalio i ovaj komadičak puta, pa se do mile volje nazobao slatka ploda. Možda ću ipak naići na kakav izvor ili potočić. Tu ću se oprati i ovo smrdljivo blato sa sebe stresti". Konačno se dohvatio vinograda. Halapljivo guta slatki plod. Osvježio se. Nestalo umora. Naišao na potočić,

ali nikako da se riješi odvratna zadaha. Ono mu se primilo tijela, kostiju i zahvatilo ga svega. Pere se, ali nikako da taj zadah sa sebe ispere.

Priča?

Da, priča, u kojoj ima mnogo istine.

Zar ovo nije slika bludnika, koji se zagliblјuje u blato, u duboko blato, a radi čega? Traži pokoja, ali ga ne nalazi. Ne nalazi ga, jer čovječje je srce, reče sv. Augustin, stvoreno za Boga, i nemirno je, dok se u Njemu ne smiri.

Ne nalazi ga, jer taj isti svetac, poslije punih sedamnaest godina gorka iskustva o tomu, reče: "Moj Bože! Koliko sam bio nesretan! Neizreciva tuga i praznina ispunjala mi je dušu, dok sam čitavi pakao nosio u sebi. Nije to bila sreća. To je bilo neprekidno i bolno umiranje". Budite na oprezu, dragi moji vjernici! Nečisti duh neprestano obilazi svijetom, tražeći svoje žrtve. Silno veliki broj duša namami na otrovne baruštine sjetilnosti. Punim šakama blata nabacuje se na srca još nedorasle mladeži, da bi im ga oskvrnuo. Punim šakama blata nabacuje se na srca već odraslih mladića i djevojaka, ne bi li ih u duboku kaljužu sjetilnosti natjerao; punim šakama blata nabacuje se na zrele muževe i udate žene, šuljajući se u svetinju njihova bračna života, ne bi li među njima posijao sjeme bračne nevjere. Dovoljan je samo jedan pogled na život, što nas okružuje u svim svojim pojavama, pa da se uvjerimo, da se oko nas stere nepregledna kaljuža raspojasanosti, iz koje struji nesnosljivi zadah truleži. Taj otrovni zadah obesvetio je brak, prezreo je vjeru, oskvrnuo je obitelj, izgurao je iz duša sve više težnje. Sve je to od tog paklenog blata izgrizeno, rastočeno, okaljano, zablaćeno.

Ne bez razloga veli Duh Sveti: "Bezbožnika svaka njegova vlastita krivnja, užetima grijeha on biva svezan" (Prč. 5, 22).

3. Sve češće padanje u provaliju

Bog je bio dao svome narodu veličanstven hram. Slične građevine svijet do tada nije vidio. Sav je bljeskao u zlatu i mramoru. U pravom smislu riječi: Božji je to hram bio. Samo David, u svojoj silnoj vjeri i žarkoj pobožnosti, mogao je tako veličanstvenu građevinu zamisliti, a mudri njegov sin Salamun, izvesti.

Ali eto ti goleme nevolje! Na Božji narod udari silna vojska, zemlju opustoši, hram sruši i silno roblje u veliki grad Babilon sobom povede. Na njegovim vodama, u blagdanske dane, sjećali su se zatočenici svoga grada i hrama, te uz pjesmu, što ti dušu para, plakahu i naricahu za rodnim krajem. Ali im je pjesma zamirala na usnama. Kako da pjevaju pjesmu Gospodnju u zemlji tuđoj?

Konačno svršili su se dani progonstva i narod se vrati k svojim domovima. Pod vodstvom Zorobabela ponovo podigoše novi hram. Mladi svijet divio se novoj građevini, kliktajući i pjevajući, ali starci, koji su se sjećali kakav im je bio prvotni

hram, ljuto zaplakaše na dan njegova posvećanja. Lijep je bio, raskošan je bio, ali, ali ni slika predašnjemu.

Poslije mnogo godina dođoše Rimljani i čitavu zemlju spraviše pod svoj mač. Po riječima samoga Bož.Spasitelja, to je "bila tolika nevolja, kakva nije bila od postanka svijeta" (Mt.24,21). Od veličanstvena hrama, što ga zidaše punih četrdeset i šest godina (Iv. 2,2o) osta pusto garište. I do današnjega dana on se više ne podiže, jer teško prokletstvo počiva na njemu.

Sv.apostol Pavao u svojoj poslanici Korinćanima (III.16-17) veli divne riječi, koje svaki kršćanin ne bi smio nikada zaboraviti: "Ne znate li, da ste hram Božji i da Duh Božji stanuje u vama. Ako tko ošteti hram Božji, upropastit će njega Bog. Jer je hram Božji svet, a to ste vi". Na drugom pak mjestu veli: "Vaše je tijelo hram Duha Svetoga, koji je u vama, kojega imate od Boga, i niste svoji" (Ib.6,19).

A sada recite mi, dragi moji vjernici: što je i tisuću takovih hramova prema našoj duši, živom hramu Božjem? Zar to nije tek hrpa kamenja? Za prošloga svjetskoga rata zgražali smo se i žalostili i plakali, kada su nam se rušili i palili hramovi, a zar da čovjek ne zaplače ljuto, što je sveti hram svoje duše srušio svojom vlastitom rukom grijesima nećudorednosti.

Današnje sv. Evanđelje veli, da kada nečisti duh izađe iz čovjeka, pa kad se ponovno u nj povrati, da je tada tome čovjeku gore nego li s početka. Zar nije to teška sudbina bludnika? Zar njegovo tijelo, kojemu je nekoliko puta priuštio nedopuštene užitke ne počinje neodoljivo zahtjevati sve više i više? Zar nije bludnik kao onaj štakor, koji je pojeo otrova? Užasna vatra peče njegovu nutrinu, očajno juri za vodom iz jednog mjesta na drugo; pije, srče sve što mu dođe, sve na što se namjeri, ali - jao! - vatra se ne gasi, dok otrovana životinja ne ugine.

Da, dr.m.vj., što više bludnik upada u grijehe nećudorednosti, to više njegova volja slabi i postaje sve manje i manje otporna toj paklenoj groznici, koja se u njemu rasplamsala.

Zaključak

U davno, davno doba, harala je u Grčkoj strašna kuga. Popadoše ljudi kao klasje, kada kosa nad njim ljuto zapišti. Starješine gradske, zastravljeni od tolika užasa, pođoše mudracu Ipokratu, da ga pitaju: što da poduzmu, e bi se grad te ljute nevolje oslobodio. On im reče:"Palite krijesove na brdima i dolinama, na selu i u gradu! Svugdje palite krijesove, da se nečisti zrak raskuži"!

I po ovoj našoj župi hara kuga nećudorednosti. Nažalost u mnogo jačoj mjeri, nego što bi to čovjek mogao sebi predstaviti. Ta kuga kosi debele opkose, naročito naše mladeži. Palimo, stoga, krijesove, ne po brijegovima i proplancima naših sela, već u našim srcima i to što češćim

dodirom s Bogom, putem molitve, putem što češće ispovijedi i pričesti. Otrovano tijelo ne može ostati mirno, dok ne izbaci otrov iz sebe; ali ako ostaje otrov u njemu, pogiba. Isto tako pogiba i duša, koja trpi u sebi otrov, a koji je došao u nju, a to je grijeh. Što je češća ispovijed, to se tim lakše taj otrov iz sebe izbacuje i od ponovnoga zaštićuje otrovano tijelo, ako njime prostruji topla, svježa, zdrava krv, koja će oživjeti svaku i najmanju stanicu. I u našoj duši prostrujit će novi, preporađajući život, kada iza sv. pričesti usplamti u nama vatra krvi Isusa Krista, te kada ćemo šaptati Isusu, koji u nama živi, krasnu pričesnu molitvu: "Dušo Kristova, posveti me. Tijelo Kristovo spasi me. Krvi Kristova, napoj me. Voda iz prsi Kristovih, operi me. Muko Kristova okrijepi me. O, dobri Isuse, usliši me, među Svoje rane sakrij me. Ne dopusti da se odijelim od Tebe. Od neprijatelja zlobnoga brani me. Na času smrti moje zovni me. I zapovijedi mi, da dođem k Tebi. Da Te sa svetima Tvojim hvalim u vijeke vjekova. Amen.

O B R A N A V J E R E

17. VJERA SE PREVIŠE BRINE ZA NADZEMALJSKO

Danas ću se osvrnuti na prigovor, što kadgod i do vaših ušiju dopire, a taj prigovor glasi: "Vjera se samo brine za nebesko, a ni brige joj nije za zemaljsko." Drugim riječima: "Vjera bezrazložno zanemaruje zemaljska dobra, da nasilno u nama uguši naše urođene tjelesne potrebe i da briše iz života život i radost."

Na taj prigovor ja odgovaram ovako.

1. Vjera je u pravu, kada daje prednost vječnom životu

Ne treba da je čovjek veliki mudrac, pa da uvidi svu opravdanost ovakva stanovišta. Dovoljno je, da u tome slijedi glas razuma. Pitam vas: Što čovjek najviše od života želi? Želi: zdravlje, zadovoljstvo, časti, bogatstvo i znanje. Što je to spram vječnosti? Sjena, prah, ništa.

Da vidimo da li je to tako.

a) Što je zdravlje nasuprot vječnosti? Ništa, ili skoro ništa. To je mala svjetiljka, što ju držimo u drhtavoj ruci, a koju može i najmanji dašak vjetra utrnuti. Neki se čovjek silno radovao, što je sebi lijepu kuću sazidao. Sretne ga prijatelj, pa mu veli: "Baš ti ta tvoja kuća ništa ne valja!" Ovaj zine, pa ga u čudu pita: "A zašto ne bi valjala?" - "Zato ti ne valja" - ovaj mu odvrati - "što si na njoj napravio vrata!" - "Pa valjda ne ću u kuću kroz prozor!?" - "Jest, ne ćeš u kuću kroz prozor, ali će te mrtva kroz ta vrata iznijeti!.."

b) Što vrijede sva zemaljska uživanja, ako ih usporedite s vječnošću? Ništa, posve ništa! Raznolika su ta uživanja. Imade takovih, u kojima duša uživa, a imade i takovih, u kojima tijelo uživa. Imade i dozvoljenih i nedozvoljenih, plemenitih i prostih. Ako pravo uzmeš, sva ta uživanja malo, jako malo vrijede. Zašto? Jer nikada ne mogu zasititi čovjeka. Zar nijeste i vi iskusili, da što više čovjek ima, da bi još više želio imati? Uzmite samo našega seljaka i njegovu prirođenu glad za zemljom. Ako je imade dovoljno, zar mu zazubice ne rastu za susjednom oranicom ili vinogradom? Kada mu dođe prigoda da je kupi, zar ne će i u veliki dug zapasti i mnogo se toga odreći, samo zato, da uzmogne proširiti i zaobliti svoj posjed, pa iako ima dovoljno zemlje?

Veliki i mudri i bogati kralj Salamun reče: "Sve je taština nad taštinama!" - a plivao je u svakom izobilju. Zar isto ne veli dijete kada polupa svoje igračke? Izdovoljio se starima, pa traži nove? Zar to isto ne veli mladić, kada ostavlja jednu djevojku, pa uzme drugu? Zar to isto ne veli zreo muž, kada hoće povečati svoj posjed? Zar to isto ne veli starac, kada sav slomljen lomi ruke nad razvalinama svojih porušenih snova?

c) Što su sve časti ovoga svijeta spram vječnosti? Koliko se čovjek bori, da ih stekne, i koliko se uzoholi, kada ih je stekao! Ali što su drugo sve časti ovoga svijeta, do mjehur sapunice, što se za čas na suncu bljeska, pa se nenadano raspline? Sjetite se samo Aleksandra Velikoga. Kada je jednoga dana sreo mudraca Diogenesa kako pribira po mrtvačkim kostima, upitao ga: " Što tražiš među tim kostima?" - "Tražim" - odgovori mu mudrac - "glavu kralja Filipa, tvoga oca, ali je ne mogu nikako naći!" - Sjetite se Karla V., koji se odrekao prijestolja, pošao u samostan, te je još za života dao da nad njim služe zadušnice. - Sjetite se kralja Luja XIV., koji je svojim ukućanima u času smrti govorio: "Zašto plačete? Zar me držite za bezsmrtnika?"

d) Što su sva bogatstva ovoga svijeta spram vječnosti? Ništa. Skoro ništa. Kažu za neku amerikanku, gospođu Macky, da je imala na ruci jedan trostruki prsten u vrijednosti od milijun dolara. Kada bi ta gospođa sa tim prstenom pristupila pred Božje lice, njezine bi ruke bile posve prazne Pred Božjim licem sva bogatstva ovoga svijeta ne igraju nikakovu ulogu. Veliki sultan Sulejman, dok je umirao, izdao je naređenje, da na dan njegova ukopa nose ispred njegova mrtva tijela jednu ponjavu, nataknutu na koplje, i da usto viču: "Ovo je sve što Sulejmac car nosi sobom u grob!" Zaista i najveći bogataš, kada piše oporuku, mora napisati: "Ostavljam". Da, "ostavljam"! Bogatstvo spram vječnosti je ništa.

e) Što je i sve ljudsko znanje spram vječnosti? Sitni, mali plamičak, što tinja, prema beskrajnom rasplamsalom suncu. Daleko od toga, da bi vjera osuđivala znanost i znanstvene pronalaske. Dapače, ona sve to uvelike cijeni. Ona to promiče i time se služi, ali u isto vrijeme stoji na stanovištu, da u tom nije sav čovjek, da se isključivo u

tome ne sastoji sva civilizacija, i da sve to nije posljednji cilj čovjeka. Kao što su zdravlje, užitak, časti, bogatstva, samo sporedna dobra, tako je to i sa znanjem, jer je svakome jasno, da sve to treba čovjeku na ovome svijetu.

Dragi moji vjernici! Mi smo na ovome svijetu samo na prolazu, dok će naše stalno boravište biti u vječnosti. Mi smo djeca vječnosti i imamo s tom svijesti da ocjenimo svijet i život. Ako ga tako ne ocjenimo, znači da idemo svijetom zavezanih očiju i da se zanosimo utvarama.

Vjera je tim prije u pravu, što daje prednost vječnom životu, jer je čovjek po svojoj prirodi sklon, da se isključivo brine za zemaljsko na štetu vječnih, neprolaznih dobara. Zar, dakle, vjera nije u pravu, kada se odlučno bori protiv te težnje čovjeka, koji upire svoj pogled isključivo oko sebe, a nikada iznad sebe? Život lišen vjere prikiva čovjeka samo uz materiju, t.j. uz ono što se vidi i što se rukama može opipati, te smatra jedinim ciljem čovjeka: zadovoljavanje svojim životinjskim nagonima. S toga gledišta vjera ima čovjeka u mnogo većoj cijeni i mnogo više do njegova dostojanstva drži.

2.Vjera je u pravu, kada podređuje zemaljski život vječnome životu.

Ni ovdje ne treba velike oštroumnosti, pa da čovjek zdrava rasuđivanja uvidi odmah svu opravdanost ovakva stanovišta. Vječni život, ne samo što svojom važnošću zasjenjuje zemaljski život, već dokazuje njegovu nožnost, on njime rukovodi i upravlja. Recite mi, dr.m. vj. : Čega ima najviše na ovome svijetu? Najviše ima: nepravde i nejednakosti. Sve ove teške rane, što čovjeka tako ljuto peku, ne možeš objasniti bez vjere u vječnosti

a) Sama pomisao na vječnost može čovjeku pružiti zadovoljštinu za nepravde što ih ovdje trpi.

Nitko ne može osporiti da se na ovome svijetu upravo zacarila nepravda. Prebrojte, ako možete, od postanka svijeta, pa sve do danas, koliko je Kaina ubilo svoga brata; koliko je Juda izdalo svoga učitelja, koliko je do sada bilo Tiberija i Nerona, koji su se krvavo poigrali sa tolikim životima svojih podanika? Prebrojite,ako možete, tolike osvajače, koji su protupravno prigrabili tuđa dobra i tuđu slobodu, da bi njima bilo bolje. Prebrojite, ako možete, sve zločine što ih je počinilo ljudsko pero i sav otrov što ga je izbacio ljudski jezik; prebrojite sve one ljude, koji su živjeli i širili se na račun sirotinje; sve nitkove, koji su prodali svoje poštenje, svoju savjest, da bi sačuvali svoja dobra i svoje položaje, - pa zar smijete tvrditi, da se u svijetu nije zacarila nepravda?

Treba zato sankcije, t.j. treba da nepravda bude kažnjena, a oni, koji nepravdu trpe, treba da dobiju zadovoljštinu i da budu nagrađeni. Gdje? Zar na ovome svijetu? To je nemoguće, kada pravde ovdje nema. Gdje dakle da tu pravdu, vječnu i neumoljivu, potražimo i na nju se oslonimo? U vječno-

sti, dragi moji vjernici! Samo u vječnosti! Tamo postoji pravedni odmjeritelj ljudskih čina, pravedni i presv. Bog, koji dobro nagrađuje, a zlo kažnjava. Vjera nas uči, da Bog ne gleda istim okom prijateljstvo i izdaju, velikodušnost i škrtost, poštovanje i prezir, vjeru i nevjeru, molitvu i psovku, bludnost i čistoću. Istim okom On ne gleda one, koji kradu i one koji su pokrani, one koji ubijaju i one koji su ubijeni, one,koji obeščašćuju svoj i tuđi život, i one, koji ga cijene, čineći dobro drugima i žrtvujući se za dobro drugih. Vjera nas uči, da Bog čeka, ali da će i dočekati svoj dan, kada će jednim zamahom svoje svemoguće desnice, odijeliti dobre od zlih, i dati punu zadovoljštinu pogaženoj pravdi i povrijeđenoj ljudskoj savjesti.

b) Samo vječni život može izravnati sve društvene nejednakosti.

O, kako boli čovjeka ako gleda koliko se pati čovječanstvo radi nepravde, odnosno nejednake raspodjele dobara! Kakav je - recimo - zločin počinilo ono jadno dijete,koje se u svome djetinjstvu nije nikada do sita najelo, dok naprotiv: koje je zasluge steklo ono drugo dijete, kome roditelji na samim igračkama potroše toliko, koliko bi bilo dovoljno da ono siromašno dijete poživi pristojno čitavu godinu dana. Zašto mali broj bogataša uživa skoro sve pogodnosti, što ih pruža veliko mnoštvo izuma, dok ogromno mnoštvo ljudi radi i pati cijeloga života, i uzalud se muče, da se riješe te patnje? Mnogi se zanašaju lijepim snovima, da će se te društvene izbočine kad - tad otupiti, ali se svi ti lijepi snovi još nijesu ostvarili i tko zna da li će se ikada ostvariti. Što je tomu uzrok? Zar prirođene duševne sposobnosti pojedinaca, koji se znaju u životu snaći i iz njega istisnuti na račun slabijih, najveće koristi? Zar i vi ne nailazite na ljude, koji kada zatvore šaku imaju u njoj jedan dinar, a kada je otvore, iz nje ispuste deset, dok drugi ne ispusti ni jedan, pa da iz sebe iscijedi i posljednju kap znoja? Čovjek je do sada golemu snagu uložio, da izravna te društvene nejednakosti, ali do sada u tome nije uspio. Ublažio ih je doduše, i otupio je njihovu oštricu, ali ih izravnao nije.

Doduše, došao je s neba na zemlju Sin Božji, da nam objavi da je Bog sama ljubav, da je Bog naš otac i da smo svi jedan drugome braća. To je dobro shvatio veliki apostol neznabožaca, sv. Pavao, kada piše: "Nema tu više ni židova, ni Grka, nema više ni roba, ni slobodnjaka, nema više ni muško ni žensko, jer ste vi svi jedno u Kristu Isusu" (Gal.3,28) Tim riječima, što su s neba došle, nije imalo više da bude među ljudima ni zla, ni mržnje. Nitko nije morao više umirati izmožden prekomjernim radom, ali također nitko nije smio biti izmožden sitošću poživinčenih bogataša. Od tog časa Bog je imao da bude u čovjeku, a čovjek u Bogu, - imalo je da nastane novo razdoblje: nebo na zemlji.

To su dobro shvatili i prvi kršćani, za koje veli sv. Pismo: "A u mnoštvo onih koji vjerovaše, bijaše jedno srce i jedna duša ... Među njima nijedan nije bio siromašan; jer koliko ih god bijaše, koji su imali njive ili kuće,prodavali su i donosili novce od onoga, što su prodavali, i stavljali pred noge apostolima. A dalo se svakome,koliko je tko

trebao" (Dj. 4,32-36).

Divna li izravnanja društvene nejednakosti! Bilo bi vrijedno dr.m.vj., da ovom zgodom, a pred ovom objavom kraljevstva ljubavi i pravde među ljudima, ispitamo svoju savjest: bi li tolike protuvjerske struje i dandanas postojale u svijetu, da smo mi kršćani uspostavili zakon ljubavi i pravde među svojom braćom - dakako u granicama svojih mogućnosti - koja su vapila za ljubavlju i za pravdom? Koliko i koliko ima kršćana, koji se drže samo slova Evanđelja, ali su svojom sebičnošću u sebi i u drugima ubili duh Evanđelja. Zar smo slijepci, zar ne vidimo, kako je kršćanstvo danas mnogo izgubilo na snazi svoje uvjerljivosti i privlačljivosti, sigurno zato, možda i najviše zato, jer današnji kršćani nisu ništa, ili su jako malo učinili, da izravnaju, ili da barem otupe oštre i bolne protivnosti između malog broja izabranika Sreće i ogromnog broja bijednih pastoraka sudbine.

Nema boljeg načina kako da se izglade sve te suprotnosti i otupe sve te oštrice, tako da "sve što je krivo bude ravno i hrapavi putovi da budu glatki" (Lk.3,5), već da "pripravimo put Gospodnji i poravnamo staze njegove" (Ib.) u našem srcu tako, da između Kraljevstva Božjega na nebu i Kraljevstva Božjega na zemlji, ne bude više nikakva razmaka, nikakva odstojanja, već da to bude uistinu jedna velika obitelj. Tamo ljubav, ovdje ljubav; tamo pravda ovdje pravda; tamo potpuna pobjeda dobra nad zlom, i ovdje potpuna pobjeda dobra nad zlom.

Zaključak

Je li to tako? Nije! Nažalost nije i ne će biti, dok ljudi ne budu mislili, dok ljudi ne budu duboko prožeti istinom vječnoga života, jer samo tada bi nestalo nepravde na ovome svijetu i procvale bi kršćanske krijeposti, a među svima najviše ljubav. Amen.

O B R A N A C R K V E

17. SVETOST CRKVE

Drugo obilježje Crkve sastoji se u tome, što je ona sveta. Ona je sveta, jer izvori svetosti, što su se u njoj razlili, navodnjavaju u obilnoj mjeri njeno blagoslovljeno tlo. Na tome tlu raste, buja i cvjeta raznovrsno cvijeće tolikih krijeposti, koje svojom ljepotom i opojnim mirisom zanose i nebo i zemlju. Crkva je uistinu sveta, jer na njenu tlu rastu i dozrijevaju divni plodovi svetosti.

Na ovu činjenicu ja hoću, dr.m.vj. danas skrenuti vašu pažnju, a usto osvrnuti na jedan prizor, koji je s tim u vezi.

1. Crkva rađa divnim plodovima svetosti

Reče jednom veliki bezvjerac Voltaire: "Nijedan mudrac nije imao tolike moći, da je odjednom izmjenio navike naroda s kojim je živio, kao što ih je izmijenio Isus Krist, koji je svojom naukom preobrazio lice zemlje". On je uistinu preobrazio čovjeka. Kakve li samo razlike između negdašnjih pogana, koji se još nijesu bili obratili na kršćanstvo i današnjih kršćana, a pogotovu pravih i revnih kršćana! Kršćanin, preporođen vodom sv. krštenja, te postavši tako djetetom Božjim i sv. majke Crkve, osjeća svojom dužnošću, da bude krepostan, čist i ponizan. Ako nije takav, tada ga savjest za to kori i ne da mu mira. On čuje Božji glas i ne može Mu se oprijeti. Tome glasu on se odaziva, pa i po cijenu velikih žrtava. Doduše ne bi mogao čovjek za nj reći da je svetac u pravom smislu riječi, ali imade časova u njegovu životu, kada se Božjoj milosti ne može oprijeti, jer je uvijek na njenom izvoru. Crkva, u kojoj živi i od koje živi, a u kojoj ti izvori ključaju, uvijek se stara da ga klonula, posustala, izranjena, tim izvorima privede. Blagotvorne učinke tog duhovnog preobražaja možete na svakom koraku sresti. Odakle - recite mi - u one majke, mučenice i patnice, nadčovječanska snaga da ne klone pod teškim teretom svoga svetoga materinstva? Odakle onoj supruzi snaga da svetačkim mirom podnosi nevjeru svoga muža? Odakle onome mužu, već iscrpljenom od teške borbe sa životom, da bude dostojni Božji predstavnik u svojoj kući i van svoje kuće? Odakle onoj djevojci snaga, da stavi duhu na oltar svoju mladost u cvatu? Odakle joj pogled tako čedan, duša tako prozirna, a cijela njezina blaga pojava obavita sramežljivišću kao pod okriljem ruža? Iz izvora svetosti, dr.m.vj., što su se razlili po blagoslovljenom tlu Crkve Božje! Ona djecu svoju neumornom brigom i ljubavlju, kojoj nema ravne, privodi tim preporađajućim izvorima, i na njima ih napaja. Koje čudo, ako urodi tako divnim i tečnim plodovima?

Čuli ste ili čitali za tolike misionare, koji ostavljaju svoje roditelje, braću i sestre, da ih više nikada ne vide. U času bolna rastanka, teškom mukom ugušuju jecaje što im srca lome, prezirući bijesove dalekih mora, da bi konačno pristali u nepoznate krajeve, gdje nailaze na divlje zvijeri, bijesne bujice, nepristupačne gore, užarene i gole pustinje, ubitačno podneblje i divlje urođenike, divljije od samih zvijeri. Samo u Crkvi katoličkoj naići ćete na slične junake.

Samo u Crkvi katoličkoj naići ćete i na prave junakinje. Junakinje posvemašnje žrtve i odricanja. To su tolike redovnice, koje naš narod od milošte naziva u mnogim našim krajevima "sestricama". Vjerni puk gleda u njih, gdje bile da bile, kao u svetinju, koju treba samo iz daleka promatrati, a nije joj se slobodno približiti.

To je prirođeno i kršćansko poštovanje pred veličinom i ljepotom djevičanske žrtve. Osobito kada je to žensko djevičanstvo. Djevičanstvo, koje se ne odriče samo sjetilnih

radosti, nego i svoje najdublje prirodne težnje za materinstvom. Djevičanstvo, koje svoj materijski nagon okreće i preobrazuje u višu, čišću ljubav pobožnosti i milosrđa, u duhovno materinstvo služenja malima, siromašnima i bijednicima. Recite mi: gdje ćete naći slične junakinje duha, koje se posve slobodno, javno i neopozivo zavjetuju, da ne će ni jednoga drugoga zaručnika imati osim Isusa Krista i to raspetoga? Da ne će imati ni kuće ni kućišta, pa čak ni ono odijelo, što ga nose, da ne će smatrati svojom svojinom? Recite mi: gdje ćete naći tako veliko mnoštvo odabranih duša, koje se čak odriču vlastite volje, da bi kao žrtve paljenice izgarale u službi Boga i bližnjega? Samo u Crkvi katoličkoj, i - nigdje drugdje!

Zar dakle smijete tvrditi, da Crkva katolička nije sveta? Zar ne vidite kako na bujnim granama toga stabla, vise ispred vaših očiju divni plodovi svetosti? Zar nijeste u našim bolnicama, ubožištima i sirotištima i tolikim crkvenim ustanovama osjetili nadnaravnu tečnost tih plodova?

Zato u nemoćnom bijesu neprijatelji Crkve dobacuju: "Između nas i vas čitave su provalije. Da bi vas spriječili u vašem radu, nema drugog izlaza, no da vam sputamo ruke i začepimo usta". Ali, i kada nam sputaju ruke i začepe usta, mi još uvijek imamo puta i načina, da vodimo ljude k Bogu, odnosno da ih vodimo strmom stazom kreposti i svetosti.

Ne bojte se dragi moji vjernici! Pa i da neprijatelji Božji okuju Crkvu, da ju sputaju u radu i onemoguće njezino blagotvorno djelovanje, Crkva će unatoč tomu biti i ostati sveta. Njezina svetost izbijati će tada iz nje poput rijeka miomirisa, što ste ga ulili i začepili u dragocjenu posudu, ali ipak opojni miomiris izbija iz nje iz hiljadu nevidljivih rupica. Upravo tako, kao da bi zatisnuli kakav snažan izvor, ali on odjednom polomi sve prepreke i u snažnim mlazevima šikne u visine.

Kornelija, kći glasovitog rimskog vojskovođe Scipiona Afrikanskoga, dođe jednom u posjete nekoj gospođi visoka roda. Tom prilikom pokazuje joj svoje bisere i drago kamenje. Kornelija gleda i divi se, kako se ljeskaju i prelijevaju na suncu u hiljadu boja. Do neba hvali toliki sjaj i bljesak. Gospođa se sva topi od radosti i milja. Kada je došao čas da se rastanu, Kornelija veli prijateljici: "Dođi sutra, da ti ja pokažem svoje dragulje". Kada ova sutra dođe, Kornelija otvori vrata susjedne sobe, pa kada iz nje sunuše pred gospođu dva kornelijina sinčića dostojanstveno i ponosno, na kojim se licima odrazivala ozbiljna ljepota, okupana s najljepšom mladošću, drhtaj ushita zaokupi visoku gošću pa u čudu pita Korneliju: "Zar su ovo tvoji sinčići?" - "Jest!" - odvrati ponovo Kornelija. - "Ovo su moji biseri; ovo je moje drago kamenje!"

I Crkva katolička, upirući prstom u svete i izabranike Božje, što ih je na čast oltara uzdigla, može s ponosom ponoviti riječi Kornelije, kćeri velikoga Scipiona Afrikanskoga: "Ovo su moji biseri, ovo je moje drago kamenje"! Imade ih silno veliko mnoštvo, "što ga nitko ne može izbrojiti, od svakoga naroda i plemena i puka i jezika, gdje stoje pred prijestoljem i pred Janjetom, obučeni u bijele haljine i palme u rukama njihovim" (Otkr. 7,9). To je ona kruna ne od bisera i

dragog kamenja, već od živih sunaca, što se bljeskaju na nebu, pred prijestoljem Janjeta. I ako je - po riječima sv.Ivana ap. - "sav svijet u vlasti davla" (I.5,19), ipak Crkva neprestano otima iz njegovih panda toliku svoju djecu i bodri ih, kao što orao bodri svoje mlade, da uzlete do najviših visina kršćanskih krijeposti.

Mogu li se protivnici Crkve ponositi ovakvim junacima na polju kreposti, kakvima se naša sv. Crkva ponosi?

2. Nije sve zlato što se sjaji u kat. Crkvi. I na njenom stablu ima i po koji crvljivi plod

Nijesmo slijepci da to ne vidimo, niti toliko umno ograničeni, da to ne bi priznali. Priznajemo i priznavat ćemo uvijek, pošteno i otvoreno, da među nama ima i pogrešaka i grijeha, i zabluda, i sablazni, i oholosti, i propusta, i kukavičluka i sebičnosti, i to ne samo među običnim vjernicima, već i među crkvenim predstavnicima. Ali odmah ćemo pomno lučiti što je u Crkvi Božja ustanova, a što je ljudsko djelo; što je milost Božja, a što narav ljudska; što je u Crkvi božansko, a što je čovječansko.

Na ljudima, koji Crkvu predstavljaju, treba to naročito lučiti. Drugo je služba, a drugo osoba, koja službu vrši. Kroz službu uvijek Bog govori i djeluje, a kroz osobu može često puta djelovati i zlo, grijeh i sablazan. Služba je sveta i dobra; preko nje Bog izvodi svoje planove; a osoba često nije ni sveta, ni dobra. Vlast je od Boga i za Boga, za spasenje i za dobro, ali je čovjek može zlorabiti, i svezati i ostaviti neiskorištenu.

Kada smo cijelo ovo pitanje ovako postavili, ja bi htio da protivnicima Crkve postavim slijedeće pitanje: Kada ste toliko osjetljive savjesti, a uz to toliki revnitelji crkvenog ugleda, onda jamačno i vi imate u svojoj sredini tako kreposne i savršene ljude, da svi sveci kat. Crkve pred njima prosto blijede i nestaju. Ako je to tako, onda deder dajte nam jednu Ceciliju, Janju, Agatu i tolike druge (brojimo ih na milijune) koji su se u prvim stoljećima kršćanstva isticali u svim krepostima, kada je najgora pokvarenost bila preplavila svijet. Dajte nam jednoga Franju Saverskoga,Petra Klavera, Vinka Paulskoga, Katu Sisijensku. Dajte nam jednoga Franju Asiškoga, Ružu Limansku, Karla Boromejskoga, Franju Šantalsku. Dajte nam jednu Tereziju od Malog Isusa, jednu Mariju Goretti, djevojčicu od samih dvanaest godina, koja umire od udarca noža, da bi sačuvala svoje sveto djevičanstvo. Dajte nam jednoga Dominika Savia, dječaka od trinaest godina, koji veli: "Prije smrt, nego li dragoga Boga grijehom uvrijediti". Pokažite nam, dajte nam samo jednoga od ovih velikana duha u krhkom slabašnom tijelu, pa da vam povjerujemo da ste na pravome putu i da imate pravo blatom se nabacivati na Crkvu Božju.

Bune vas ljudske zablude i zastranjivanja nekojih crkvenih službenika! Silno nas veseli da vodite o tome računa. To znači da ipak držite do ugleda Crkve, a to je već dobra svjedodžba za nju. Zar nije dobra svjedodžba za nju, što se pretežno sastoji od slabih, pa i grešnih ljudi, ali unatoč tome rađa tolike svece, tolike velikane duha? O, dragi moji vjernici, Crkva kat. je kao kakvo veliko, snažno stablo, silno razgranatih grana, kroz koje deblo i koru struji neprestano nepokvariv sok. Među tim granjem, što kruni njeno deblo, u sjeni njena gusta lišća i sočnih plodova, vi zapažate tu i tamo po koju uvelu granu. Nemojte se zato mnogo uzrujavati, jer vam se to ne isplati. Nad tim divovskim stablom prohuji kadgod vjetar, strese njegove grane, te ono, što je na njemu crvljivo i usahlo otpada, ali ono što je zdravo ostaje i pomlađuje se. Da, Crkva se neprekidno pomlađuje. Ima tomu već punih 19 stotina godina, a što je najvažnije, ona to pomlađivanje crpi iz svoje vlastite snage. Ta njena snaga je Isus Krist, koji reče: "Ja sam trs, a vi loza, koji ostaje u meni i ja u njemu, on rodi mnogi rod" (Iv. 15,5)

Zaključak

Da, Crkva rađa mnoge plodove, jer kroz nju struji bož. život njena osnivača. On u svojoj Crkvi živi i ona od Njega živi. On nam se kroz Svoju Crkvu objavljuje i daje nam neiscrpiva sredstva milosti, koja nam uvijek stoje na raspoloženju. Blago onima, koji se dostojno tim sredstvima služe, koji danomice utažuju svoju žeđ na bogatom vrelu njenih milosti. Taj nužno postaje svet. Tko se pak od toga stabla otkida, tko svojim grešnim životom spriječava da kroz njega prostruji ta nadnaravna punina, tada u njemu zamire život, te sam sebe osuđuje na propast. Zato reče naš Bož.Spasitelj: "Tko u meni ne ostane, izbacit će se napolje kao loza, i osušit će se, i skupit će je, i u oganj baciti i gorjet će" (Iv.15,6). Amen.

Č E T V R T A N E D J E L J A K O R I Z M E

I. VJEČNOST VJEROM OBASJANA

"Vjerujem u vječni život".

O, kolika bi moja sreća bila, kada bi istina o vječnosti duboko prožela moje vjernike! Kada bi istina o vječnosti, o vječnoj nagradi ili kazni, koja nas neminovno čeka poslije smrti, duboko prožela moje vjernike, tada bi se sav život u ovoj mojoj župi iz temelja izmjenio, jer bi počivao na sasvim drugim temeljima; jer bi se tada sve ovo zemaljsko, što nas okružuje, smatralo sporednim, prolaznim, ništavim, a vječno bi se smatralo jedino vrijednim. Kada bi moji župljani prema toj istini udesili svoj život, tada bi ova moja župa bila uistinu župa svetaca.

Dragi vjernici!

Ako malo dublje zaronite u misao vječnosti, zar ne opažate, da mi već sada dijelom živimo u toj vječnosti. Već sada živimo u dvjema svjetovima u isto vrijeme; svijetu što ga vidimo i svijetu što ga ne vidimo. Doduše to su dva svijeta (ovaj na zemlji i onaj u vječnosti), ali se ta dva svijeta jedan na drugoga naslanjaju, pa i da su jedan od drugoga rastavljeni, a ipak vremenom i mjestom teče jedan uz drugi. Mi već sada dijelom živimo u vječnosti, jer kako sada živimo, kako sada udesimo svoj kratkotrajni život, tako ćemo vječno živjeti. Iz nižeg se svijeta postojano i svijesno dizati u viši; i taj viši svijet, unatoč njegovoj nevidljivosti, i unatoč našim zemaljskim sklonostima, držati daleko važnijim, jedino važnim, to je po kršćanskom shvaćanju posljednji smisao i svrha život ovdje na zemlji. (A.Bangha,D.I.:Svijet i nadsvijet, str.19).

Zato sam vam, dragi moji vjernici, u prethodnim trima propovijedima govorio o besmrtnosti duše, o kršćanskom shvaćanju smrti, i o postojanju vječnosti. O, ta draga naša sveta vjera, koja pune rukoveti svjetla baca u te daleke krajeve, pa dok jednom rukom drži visoko svijetlo svoje nauke, drugom nas rukom vodi kroz uske klance ovoga svijeta, i veli nam: "Za mnom sinko! Ako me slijediš, ne ćeš zalutati"!

1. Sigurna spoznaja vječnog života.

Vi ste, dragi moji vjernici, toliko zaokupljeni brigom za svagdašnji kruh; vas borba za vašim teškim životom toliko zaokuplja i lomi, da nemate ni vremena, ni mogućnosti, a ni toliko duševne bistrine i snage, da mislite o besmrtnosti duše, o prekogrobnom životu, o vječnosti. Pa i da bi htjeli prodrijeti u te velike tajne, uvijek postoji pogibelj, da vam se ne dogodi ono, što se događa putniku, koji noću ide gustom

šumom, pa izgubi put. Treba da mu ga netko pokaže, inače ne će nikada iz nje.

I istine naše svete vjere jesu kao silne nepregledne šume, pune divnih vidika, neiskazanih ljepota i svježine, kojih ti opojni miris širi pluća i pomlađuje, ali ti tu treba vješta vodića, da se u njima ne izgubiš. Taj je sigurni vodić naša draga majka sv. Crkva, čuvarica i tumačiteljica Božjih istina, koja nas vodi sigurnim putom života, da ne bi krenuli stramputicom. Predstavnik te Crkve, to je vaš župnik, u kojega vi morate imati puno povjerenje, kada vam te velike istine tumači, jer znate, da je njega Crkva postavila i da nad njime bdije, da bi vam mogao pokazati put, kojim ćete sigurno doći do istine.

Vi ste svi i pametni, i razboriti i ozbiljni ljudi, pa kada se radi o tomu da birate, uz koga ćete se prikloniti: ili uz one - a tih je vrlo malo - koji vam vele: "Tko se ikada s onoga svijeta vratio, da nam javi kako je tamo?" - ili uz vašu sv. majku Crkvu, koja vam neprevarljivi nauk tumači vaš župnik, tada ja mislim da ćete se svi prikloniti i ruku prihvatiti vaše majke sv. Crkve, koja vam preko vašega župnika veli: "Ovamo, sinko! Ovim putem udari! Ovim su putem pošli sveti Božji izabranici! Ovim putom uradi i ti, i u blaženu ćeš vječnost za sigurno stići."

"Tko je s onoga svijeta došao" - vele - "da nam javi kako je tamo?" Jadne neznalice! Zar ne znaju, da je odatle došao upravo "Onaj" - za koga veli sv. Ivan ap. - "koji s neba dolazi i koji je nad svima. I što je vidio i čuo, ono svjedoči" (Iv. 3,32). Vi dobro znate tko je taj! Vi Ga poznajete! Vi Ga ljubite. Vi do Njegove riječi držite, jer On "Ima riječi života vječnoga" (Iv.6,69). On je Sin Božji i Sin čovječji. On od vijeka stanuje na nebu, a "prebivao je među nama" (Iv. 1,14) trideset i tri godine, da bi ovu zemlju pretvorio u predvorje blažene vječnosti. On je jednim bož. zamahom svoje ruke, uprte prema nebu, prekinuo sva skretanja čovjekova uma u tom pogledu, i reče samo jednu riječ, koja nam je otkrila blaženu vječnost. Ta riječ glasi: "Blaženi!" Da, "blaženi siromašni duhom ... Blaženi, koji plaču.... Blaženi krotki... Blaženi koji gladuju i žeđaju pravde... Blaženi milosrdni... Blaženi koji su čista srca... Blaženi mirotvorci ... Blaženi koji su progonjeni radi pravde.... Blago vama, kada vas pogrde i progone i izgovore na vas sve zlo, lažući mene radi. Veselite se i klikujte, jer je plaća vaša velika na nebesima" (Mat. 5, 3-12)1.

Sve ove divne riječi bož. Spasitelja znače: ne držite do blaga, bogatstva i časti ovoga svijeta, jer vas sve to ne može usrećiti. Prava je sreća na nebesima, gdje Bog kraljuje i gdje s Bogom kraljuju svi oni, koji su zemaljskim životom prešli, a da ih se taj život nije ozbiljno ni dotakao. Pravi, potpun život je nebesko kraljevstvo. Za taj život treba sve žrtvovati, pa i kada bi se radilo o tome, da izgubimo i oko, ili ruku, "jer je bolje - kako veli Spasitelj - da propadne jedan od udova tvojih, nego li sve tijelo da ode u pakao" (Mt.5,30). Tko uđe u to kraljevstvo, spasio je svoju

dušu, a ako je dušu svoju spasio, sve je spasio, "jer što koristi čovjeku, da sav svijet dobije, a dušu svoju da izgubi" (Mk. 8, 36).

Ima li, dr.m.vj. što ljepšega od bož. jednostavnosti ovih riječi?

Ali, kao da je bož. Učitelju bilo malo da nam ovim riječima rasvijetli istinu prekogrobnoga života. On je tu istinu potkrijepio divnim i jednostavnim uporedbama, da bi Ga svatko mogao razumjeti. Evo, što On u tom pogledu veli: "Život je vječni, kraljevstvo je nebesko kao blago sakriveno u polju, za koje je čovjek prodao sve što je imao, da bi ga kupio" (Mt. 13,4). Ono je također kao tvrđava, koju treba osvojiti teškom mukom (Mt.11,12). Smrt je kao mreža, koja se baci u more, pa je u njoj riba i koje vrijede i koje ne vrijede. Dobre se saberu, zle se odbacuju (Mt. 13,47). Bog, koji sudi, jest Bog, koji prašta i koji kažnjava, ali kada kažnjava, traži naplatu duga do posljednje pare (Mr.5,26). Ali On i punom mjerom naplaćuje rad i onom radniku, koji je svu svoju dobru volju uložio u vršenju svoga kratkotrajnoga rada (Mt.2o,1 i ss). On je i kao kralj, koji traži strogi račun od svojih podanika, za povjerena im dobra. On se znao poslužiti svim dobrima i umnožiti ih, blago njemu! Nagrada će mu biti stostruka. Ali jao onome, koji je izigrao povjerenje svoga gospodara! Njega će baciti u tamu, gdje će biti jaukanje i škrgut zubima.(Mt.25,14 i ss). Recite mi, dragi moji vjernici, zar nam je mogao i naš bož. Spasitelj jasnije objaviti istinu o prekogrobnom životu?

2. Potpuna spoznaja vječnoga života

Dovoljne bi bile ove riječi našega Bož. Učitelja, da se iz našeg srca prolomi zahvalni i radosni aleluja, što - eto - s onog drugog svijeta dolazi sam Bog, da nam javi, da taj vječni život uistinu postoji i da nam treba i plakati i tugovati dok do njega dođemo.

O, da! Nitko nas ne voli, kao što nas naš bož.Učitelj voli. Nitko nam ne želi potpuno blaženstvo u vječnosti, kao što nam On želi. Zato nam ne samo objavljuje da taj prekogrobni život uistinu postoji, već nam objavljuje i kakav je taj život.

"Pravednici će biti blaženi: blago vama!" On veli. Ali to blaženstvo nije za njegove odabranike kao kakva svećanost, koje on njima priređuje u času smrti, već je to slavlje, što ga On njima "pripravio od postanka svijeta"(Mt.25,34). On nas tamo čeka. On nas zove. On hoće da budemo pored Njega za svu vječnost. Poslije smrti "vremena više ne će biti" (otk. 10,6). Tada počima vječnost, "I smrti više ne će biti, ni tuge, ni vike, ni boli, ne će više biti, jer prvo prođe"(Otkr. 21,4). U vječnosti naše srce više ne će strahovati, da ćemo tu sreću izgubiti, kao što smo na ovome svijeti strahovali za ovu šačicu zemlje, s kojom smo se kao djeca poigravali, već će se naše srce radovati "i naše radosti ne će nitko od nas uzeti" (Iv.16,22).

Ali jao onome, koji dok ima vremena, ne čini dobra. (Gal.6,1o). Za njega ne će biti više milosrđa (Mt. 12,32). Njegova će kazna biti vječna (Ib.25,41), jer "crv njihov ne umire i oganj se ne gasi (Mrk,9,43). Nema tu žalbe, nema čekanja, nema tu opoziva. "Određeno je čovjeku jedamput umrijeti, a potom je sud" (Hbr.9,27), a poslije suda dvije presudne strašne riječi" Idite!" i "Dodite!" i vrata se vječnosti za navijek zatvaraju, da se više nikada ne bi otvorila. "I ovi će otići - veli Isus - u muke vječne, a pravednici u život vječni" (Mt.25,46).

A tijelo? - pitate. Što će biti od tijela? Ni brige vas za to nije! - jer Onaj, koji ima moć da stvori, ima moć i da umrtvi; i Onaj, koji ima moć da umrtvi, ima moć i da oživi. "Iznenada, u trenutku oka - veli sv. Pavao ap. - mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi: (I.Kor..15,52), pa ako je tijelo služilo duhu, i ono će se proslaviti; ali, ako je duh robovao tijelu, osudit će se.

Dakle? S one strane groba čeka nas - po riječima našega Spasitelja - ili vječna nagrada, ili vječna kazna. Da li možemo tu nagradu ili kaznu zamisliti i sebi predstaviti? Kako bi mi to mogli zamisliti, kada se mi ovdje na zemlji radujemo samo onome, što vidimo i što propada, pa kako da spoznamo i prema tomu da cijenimo ono, što ne vidimo i što nikada ne propada? Kako da zamislimo Božja obečanja, koja će se u nama ostvariti u vječnosti, ako ih naš slabašni um ne može shvatiti? Kada bi ih mi mogli shvatiti, tada bi morali shvatiti i ono što je za nas - za sada - neshvatljivo i što nikako ne potpada pod naša ćutila, jer naša ćutila sada zapažaju i shvaćaju samo ono, što je ograničeno u prostoru i vremenu, pa kako da shvatimo ono, što ne potpada pod naša ćutila i što nije omeđeno ni prostorom ni vremenom? "Sada" (sve to) - kako veli sv. Pavao ap. - "gledamo kroz ogledalo u zagonetki, a tada ćemo licem u lice (I.Kor. 13,12). Proslavljeni tada božjom slavom, srtni radi Njegove sreće, mi ćemo istom tada shvatiti, kako je bila beskrajna Njegova ljubav prema nama, i kako je ta Njegova ljubav bila svrha svega stvorenoga.

Kao što će u vječnosti biti beskrajna naša sreća, što smo postigli svoj konačni cilj, tako će biti beskrajno neiskazana naša nesreća, ako taj cilj ne postignemo. Tu nam strahovitu nesreću označuje bož. Spasitelj ovim dvjema strašnim riječima: "Idite od mene prokleti .. u muku vječnu"(Mt. 25,41 i 46).

Nikada mi ne ćemo shvatiti puno značenje ovih riječi, koje će Bog izustiti nad onima, koji su pogazili Njegovu ljubav. Tim riječima Bog otkida grešnika od ljubavi; Bog mu uskraćuje svoju ljubav; Bog mu ne da više da ljubi. Upoznati istinu, pa je prigrliti i ljubiti, to je život razumna stvorenja, to je njegov cilj, to su njegova krila. Da li možete zamisliti što to znači: prestati ljubiti; ne imati više nikoga i ništa što bi ljubio? Zar to ne znači imati oči a ne vidjeti, uši, a ne čuti, od žeđi izgarati, a ne moći žeđ ugasiti? Bog, koji je sama ljubav i savršena ljepota, neodoljivom snagom privlači svoje stvorenje k sebi, ali, ako je ono grešno, odbacuje ga od sebe i odbacujući ga, prokleti osuđenik nema više

koga bi ljubio, i prema tomu nema više nikakva cilja pred sobom, osim neugasive težnje da ljubi. Nitko nije u stanju opisati te muke. To je zapravo pravi pakao. Zar vi možete zamisliti pticu, koja leti, a ne nalazi grane na koju bi sjela? Ili lađu, koja morem plovi, a nikako u luku da doplovi; ili čovjeka, koji je kući krenuo, a nikako do svoje kuće da dođe? "Idite prokleti u muku vječnu!" Prokletstvo, koje je tim strašnije, što osuđenik kroz cijelu vječnost sebi spočitava: tomu sam ja sam kriv!"

3. Narod, koji vjeruje u vječnost

Je li sve ovo trebalo govoriti mojim dragim vjernicima, za koje tvrdo znam da vjeruju u život vječni? Jest, trebalo je da o tomu govorim, jer sam htio otupiti oštricu onoga prigovora, što ga i u gradu i na selu često čujete, da ne možemo, naime, ništa znati o životu, što nas čeka poslije smrti, kao da odatle nitko nije došao, da nam javi, kako je tamo. Govorio sam vam o tomu i zato, jer ovogodišnje moje korizmene propovijedi moraju biti uvod u dogodišnje moje propovijedi, kada ću vam - ako Bog da zdravlje i života - u svijetlu vjere još bolje objasniti: kakav nas život tamo u vječnosti čeka.

O, ja znam da vi vjerujete u život vječni, u prekogrobni svijet, u zagrobno čišćenje duša. Meni se, vašem pastiru, širi srce od radosti, kada vas slušam, kako spominjući svoje pokojnike, odmah dodate: "Pokoj mu vječni"! ili "Bog mu dao duši lako!" ili Bog mu se duši smilovao!" A koliko je tek kršćanske otmjenosti i žive vjere u onom vašem obljubljenom davanju molitava i misa, u onim čistim očenašima (za duše, kojih se nema nitko spomenuti). To je živo "općinstvo svetih"; to je široka kršćanska ljubav; to je misno nadahnuće; tako su radili prvi kršćani. Upravo prošlih dana pitao sam jednoga svoga župljana: kako je bolesnomu sinu. Odgovorio mi je kratko: "Dobro mu je sada. Noćas je umro, i baš zato sada idem k vama!"

Moji dragi župljani vjeruju u Božji sud i kaznu čišćenja, ali vjeruju i tvrdo vjeruju i u "pokoj vječni", i u "svjetlost vječnu". Zato i žive junački; zato i umiru suhih očiju.

Zaključak

"Vjerujem u život vječni!"

Kako je silno utješna ova misao!

Ako je to tako, onda nije strašno umrijeti, jer kao one ptičice, što pred zimu polaze u tople krajeve, tako se isto i umorne duše upućuju k Bogu.

Kao ono drveće, što stoji golo, koje Bog u proljeće odjene zelenilom, lišćem i mirisnim cvijećem, tako isto i duša čovjekova ide k Bogu po radost, po veselje, po proljeće i po vječno ruho.

Kao što našu zemlju rodilju i klonulu grli sunce, tako će Bog prigrliti svaku dušu, da joj ništa ne mogu ni zime, ni

boli, ni sama smrt.

Vjerujem u život vječni! Kako je silno utješna ova misao, kada vidimo kako nam je život ispunjen samo nevoljom i bolima svake ruke; kako zloča buja kao drač i raste kao šuma!

Vjerujem u život vječni!

Da, već jurimo strahovitom brzinom u vlaku svoga života prema vječnosti. Ne znamo gdje će i kada će stati. Ali znamo da je vlakovođa smrt. Kada ona odjednom zaustavi vlak i zavine: "Silazi"! - kao nama, ako se u putnoj našoj prtljazi nađu grijesi, dok blago nama, ako se u njima nađu naša dobra djela. Amen.

NAPOMENA

Pred ozbiljnošću navedenih dokaza o postojanju prekograbnoga života povađenih iz Evanđelja, morali bi samim tim otpasti svi drugi dokazi, a pogotovu oni, za koje se Crkva nije izjasnila. Ali - pošto naš narod na selu jako voli "primjere", navodim jedan, koji će kod seljačkog svijeta vrijediti kao dokaz moje teme. I u ovom slučaju, kao i u svim drugima, podvrgavam se, pravorijeku sv. Crkve.

Evo primjera:

Pri izmaku prvog svjetskog rata, boravio je u Parizu vrhovni zapovjednik engleskih četa u Flandriji i Francuskoj, general French. Tim povodom iznio je Camille Aymard u pariškom listu "La Liberte" ovaj slučaj: General French imao je svoj glavni stan u Dunkerque (Flandrija). Grad je bio pun engleskih četa. Redovnice jednoga francuskog ženskog samostana stavile su se generalu na raspoloženje, da će njegovati engleske bolesnike i ranjenike. Jednog popodneva zapovijedio je general French straži pred svojim stanom, da ne pušta nikoga k njemu. Sastavljao je izvještaj o položaju na fronti. Već ga sastavljao dobar jedan sat, kada mu se pričini, da netko stoji iza njegovih leđa. On se okrenu i opazi jednu redovnicu.

- Časna sestro - reče - kako vi dolazite ovamo? Šta želite?

- Gospodine generale - odgovori redovnica - oprostite mi, što sam došla ovamo. Htjela sam vam samo to reći, da vam je sva naša zemlja neizmjerno zahvalna. Mi se molimo Bogu, da vas zaštiti i da vam udijeli pobjedu.

- Hvala vam, časna sestro! - teče general i diže se sa stolice. Ali dok je htio sestri pružiti ruku, redovnice je nestalo. General je još neko vrijeme pričekao, dok je smatrao da se redovnica udaljila iz kuće, pa je zatim pozvao vojnika, koji je bio na straži pred vratima.

- Ja sam vam strogo zabranio, da mi nikoga ne puštate unutra! - reče on strogo vojniku.

- Gospodine generale, pa mi nijesmo nikoga pustili.

- Kako nikoga, kada je ovdje čas prije bila jedna francuska redovnica?

Vojnik raskolači oči. General je pozvao sve vojnike, koji su bili određeni za stražu, ali su svi potvrdili, da ni redovnica, ni itko drugi nije prekoračio kućni prag.

General je bio zbunjen. U prvi čas pomislio je na izdajstvo, spionažu ili nešto slična.

Isti čas pošao je u samostan č.sestara. Pozvao je predstojnicu.

- Časna sestro, vrlo me ganula poruka, koju mi je čas prije donijela jedna od vaših časnih sestara.

- Ali, gospodine generale, danas nije izišla ni jedna sestra iz samostana.

- Bi li mogao vidjeti vaše redovnice?

- Zašto ne? Eno, uprav izlaze iz kapelice, gdje su molile večernjicu. Molile su se i za vas, kao što to rade svaki dan.

Dvije po dvije izlazile su redovnice iz kapelice. General je svaku pogledao, ali među njima nije bilo one sestre, koja je čas prije bila kod njega.

- Jesu li to sve?

Sve.

General se spremio da ode. Predstojnica ga ispratila kroz samostanski hodnik.

- Evo je! - poviče general. Evo sestre, koja je bila malo prije kod mene!

I on upre prstom u veliku sliku u drvenom okviru, što je visjela na zidu. Bila je to slika jedne redovnice.

- Ah, gospodine generale, pa to nije moguće! - odgovori predstojnica. - Ovo je slika naše pok. predstojnice, koja je umrla prije 17 godina. ("Nedjelja" br. 33/II.god).

Dragi vjernici! Isus Krist, kao što sam vam to istakao, objavio nam je istinu o opstojanju prekogrobnog života. Od sviju dokaza, taj je dokaz za nas najvažniji, jer mi vjerujemo, da je On Bog i da nas Bog ne može i ne će zavesti u bludnju. Dakle? Vjerujem u život vječni. Amen.

II. LIJEK PROTIV GRIJEHA

Bog je, dr.m.vj., naše jedino i najveće dobro. Ta je istina - za nas koji vjerujemo, tako jasna, da je ne treba dokazivati. Ako je Bog jedino i najveće naše dobro, onda je čovjek samo tada dobar, kada za tim svojim najvećim dobrom teži i Njega slavi. Ako je stvorenje dobro, ukoliko slavi Boga i ukoliko teži k Njemu, onda je zlo samo u tomu, što se stvorenje odvraća od Boga i ne časti Ga. To zlo, to je grijeh. Grijeh je jedino zlo u očima Božjim. Da ne bi bilo grijeha, ne bi bilo nikakva zla na svijetu, jer svako zlo na svijetu (nevolje, be-

lesti, patnje), jesu naravna posljedica onoga jedinoga zla, što nastaje grijehom.

U prethodnim trima propovijedima govorio sam vam o veličini toga zla, o težini smrtnog grijeha, i o strahovitim posljedicama, što ih grijeh izaziva u našoj duši. Te su posljedice tako strašne, da ako smo počinili jedan jedini grijeh smrtni, a prethodno smo cijelog svog života sveto i pobožno živjeli, pa ako nepokajani u tom grijehu umremo, bivamo za sve vijeke osuđeni u pakao. Za sve vijeke bivamo otrgnuti od jedinoga i najvećega svoga dobra, i prema tomu bivamo osuđeni na najveće zlo, na najveće muke.

Kao vaš župnik, kao pastir vaših duša, ja ne mogu biti ravnodušan, ako vas zadesi ovo najveće i najstrašnije zlo, pa stoga smatram da mi je sveta dužnost, da vam dadem nekoliko savjeta, kako ćete se čuvati smrtnog grijeha.

Prije svega:

1. Čuvajte se maloga grijeha

Duh Sveti veli u sv. Pismu: "Tko ne pripazi na malo, doskora padne" (str.19,1). Od čaše vina čovjek ne izgubi pamet, niti postaje pijanac, ali daj jednu danas, daj drugu sutra i taj ti se otrov toliko zasladio, da te doveo do ruba propasti, a sam ne znaš kako. Tako vam je i sa lakim grijehom, koji utire put teškome grijehu. Laki grijeh pripravlja dušu na pad u smrtni grijeh. Laki grijeh doduše ne uništuje bož. život, t.j. posvetnu milost u nama, alo slabi naše duše i njenu duhovnu otpornost prema teškome grijehu.

Lakoumno padanje u svojevoljne lake grijehe, toliko oslabi dušu, da više nema snage oduprijeti se teškim napastima, kada ove nadođu. Kao što svaka bolest slabi čovjeka i iscrpljuje njegovu životnu snagu, tako isto svaki laki grijeh slabi snagu duše, pripravljajući je na konačni kobni pad.

Pazite dobro, dr.m.vj. da vas ne bi zavela u bludnju riječ "laki" grijeh, pa iz toga zaključili, da mu ne morate pridavati važnosti. U velikoj bi zabludi bili, kada bi držali, da laki svojevoljni grijeh nije veliko zlo. On je veliko zlo, i to tako veliko zlo, da poslije smrtnoga grijeha nema većega zla, jer uvrijediti Boga i u najmanjoj stvari uvijek je veliko zlo. Ako to zlo zovemo lakim, to je samo za to, jer nam ga Božje milosrđe na neki način lako oprašta, pa i bez svete ispovijedi. Ipak, promotrimo li laki grijeh sa stanovišta uvriđenog Boga, nije to mala stvar, već silno velika stvar.

Ako je sv. Katarina iz Genove bila spremna da se radije baci u vječnu vatru, prije nego što bi pristala na laki grijeh; ako je sv. Alfonso Rodriguez bio spreman, da podnese sve patnje, prije nego što bi pristao na laki grijeh; ako je sv. Alojzije pao u nesvijest od boli, kada se ispovijedio da je od vojnika svoga oca, a bez njegove dozvole, prisvojio nešto baruta, - to znači da je laki grijeh uistinu veliko zlo, pa da ga se treba čuvati kao najvećega zla, jer se njime Bog vrijeđa i jer se njime pokazuje prezir prema Božjoj dobroti.

I stoga, vjernici moji, čuvajte se lakoga grijeha. Čuvajte se ga kolikogod više možete, jer vas laki grijeh lišava Božjih nadahnuća i Božjih poticaja, bez kojih ne ćete nikada biti potpuni i pravi kršćani. Ta Božja nadahnuća i Božji poticaji jačaju našu dušu, krijepe našu volju i rasvijetljuju naš razum. Po tim nadahnućima mi hodamo u svijetlu, u tolikome svijetlu, da lako raspoznajemo dobro od zla, te imamo snage da dobro prigrlimo, a zlo odbacimo. Dok naprotiv, kada se podamo lakome grijehu, malo pomalo kidamo veze s Bogom, odbijamo Njegovu milost i tako, prepušteni sami sebi, gubimo duhovnu snagu. Bog nas više ne privlači, ne osjećamo slatkoću Njegove svete prisutnosti u nama, zamre u nama sveti Njegov glas, i - kada smo se najmanje nadali - smrtni se grijeh došulja do naše duše i istjera Božanskoga Gosta iz nje, jer je u nama oslabila snaga, da mu se opremo.

Ako hoćemo da nadvladamo grijeh u sebi, tada se

2. Moramo moliti

Po molitvi mi se sjedinjujemo s Bogom. Po molitvi naše se srce širi prema Bogu i Bog ga tada svojim svetim milostima, poticajima i nadahnućima ispunja. Zar je onda moguće, da se tada u našoj duši zacari teški grijeh, taj najljući Božji protivnik? O, kada bi moji župljani shvatili molitve, tada bi brzo iz ove moje župe nestalo crne magluštine grijeha, kao što nestaje magle pred suncem. Kada mislim na tolike grijehe, na tolike strašne grijehe, u koje moji župljani tako često upadaju, tada zamišljam ove bregove, pod kojim su se zelenilom nanizale kuće mojih župljana, prikrivene gustom, neprobojnom maglom. Uslijed te magluštine do njih ne može da dopre svijetlo i toplina Božjeg preporađajućeg sunca. I zato je u njihovim dušama toliki mrak, tolika hladnoća, toliki nemar za Boga i za sve ono što se na Boga odnosi.

Tko da razgoni toliki mrak? Samo molitva, dr.m.vj., samo molitva! Tko da unese u vašu dušu svijetlo, radost, nepomućeni mir djece Božje? Samo molitva! Tko da postavi stražu na ulazu u ovu moju župu, na ulazu u svako selo moje župe, na ulazu u svaku kuću ove moje župe, da se u nju ne ušulja neprijatelj - grijeh? Samo molitva i jedino molitva.

Po molitvi mi govorimo Bogu, a Bog govori nama. Po milosti posvetnoj On stanuje u nama, a po molitvi On nam se objavljuje. Po molitvi mi čujemo Njegov glas, koji nas budi i potiče, da ne zaspemo nad provalijom grijeha.

"Nemamo vremena"! - velite.

Ako mi takav prigovor postavljate, tada znači, da sve do sada nijeste osjetili ni potrebu, ni slast molitve. Ako sam vam kazao da se molite, zar tu molitvu imate tako da shvatite, kao da bi morali imati neprestano u ruci krunicu ili molitvenik? Ako je molitva uzdignuće pameti i srca k Bogu, zar je onda potrebno, da imate krunicu ili molitvenik u ruci? Zar je nužno da imate molitvenik ili krunicu u ruci ujutro, čim ustanete, pa da rečete svome Bogu i svome Ocu: "Bože, Oče moj

nebeski, čuvaj me ovog dana, da Te smrtnim grijehom ne uvrijedim!" Tko vam priječi, da dok polazite na rad, dok se vraćate s rada, dok plugom rastvarate grudi majke zemlje, da u nju uspete svoj znoj, a ona vama pruži svagdašnji kruh, što ćete ga dijeliti svojoj djeci, tko vam - velim - tog časa priječi, da se ne sjetite davaoca svih darova i da Ga molite za pomoć? A u časovima napasti, u časovima kada nevolja i strpljenje hoće da vas kuša, da li ćete ostati vjerni Bogu, tko vam priječi, da se naročito tog časa ne sjetite Boga i ne prizovete Ga u pomoć? A što je od skupne molitve uvečer, kad ste se nahranili Božjim darom, a majka sprema djecu na počinak? Što radite, da tog svetog časa sazovete anđele Božje, da slete s neba i čuvaju vaš dom i vašu djecu od svakoga zla, a naročito od zla grijeha? Da li ste, vjernici moji, svijesni što velite Bogu, kada izgovarate Njegove riječi: "I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla?" Zar ne znate, da Ga tog časa molite,da ne padnete u zamke grijeha? A ako ste po nesreći u tu zamku upali, da je se što prije oslobodite i iz nje istrgnete? Ako barem te jednostavne i značajne riječi možete izgovarati i pri najvećem poslu i u najvećoj stisci, zašto da ih često preko dana ne izgovorite, a naročito u jutro kada ustajete ili uvečer kada legnete?

Upamtite dobro: bez molitve, ne ćete se moći čuvati grijeha. Tko moli, taj tako lako ne će privoljeti na grijeh, a ako po nesreći i privoli, grijeh ne će dugo njime gospodariti., Dakle, dragi moji vjernici, razgonite crnu magluštinu grijeha, što se nad ovom mojom župom svela, svojim molitvama, da bi nad svakim od vas, kao i nad cijelom ovom mojom župom, sinulo sunce milosti i prijateljstva Božjega.

Koliko novobraćenici u poganskim zemljama drže do molitve, navest ću vam slijedeći primjer: "U Duali, Ist.Afrika - piše misionar o. Massmann - imam školu. Čim prestane predavanje, moji mali đaci upravo lete u obližnju crkvu, da pohode "svoga dragog Gospodina" u presv.Ol.Sakramentu. U crkvi provode i pola odmora, klečeći u dubokoj sabranosti. I drugi kršćani ne prođu skoro nikada ispred crkve, a da u nju ne svrate i pomole se. Naši se novokršćani tako pobožno vladaju u crkvi, da svojim primjerom zastide i pouče mnogog Evropljanina, koji navraća u crkvu na službu Božju. Revnost u pohađanju crkve je tako velika, da i same poganske majke donose svoju dojenčad k službi Božjoj. Kada ne mogu u crkvu, jer je prepuna,tada čekaju vani, dok misa ne svrši, iako ih žeže ubojito afričko sunce. Kod podizanja dignu u zrak svoju dječicu, da ih Spasitelj blagoslovi."

Jednom reče mi neki crnac:"Ne znam,oče, kako je s mojom dušom, ali ovo je posve izvjesno, da najveće svoje zadovoljstvo nalazim u molitvi. Ja iščekujem vrijeme određeno za molitvu, kao što gladan iščekuje ručak, što mu ga sprema prijatelj. Ako me kogod pozove na ručak baš onda, kada je vrijeme molitvi, ja jednostavno odbijem poziv. Draža mi je molitva." ("Nedjelja" br. 32/II.god.) Zato i imate u misijskim zemljama toliko divnih primjera uistinu junačkih kršćanskih kreposti, jer su to ljudi duboke molitve i sabranosti

3. Česta sveta pričest

Još vam jedno posve sigurno i djelotvorno sredstvo moram toplo preporučiti i staviti na srce, koje će vas čuvati smrtnoga grijeha. To je sredstvo česta sveta pričest. O, kamo sreće, da bi Duh Sveti ovog časa razgonio crnu magluštinu vaše zaslijepljenosti, što se nad vama svela, pa da vidite presudnu važnost ovog najjačeg i najdjelotvornijeg sredstva, da bi se očuvali smrtnoga grijeha.

Da vam to dokažem, poslužit ću se jednom usporedbom, koja vam je na dohvatu.

Pitam vas: što vi radite, kada vas je tjelesna slaboća toliko preuzela, te se bojite, da ne bi u kakvu tešku bolest upali? Vi se tada hranite krepkom hranom, da steknete snagu, da se bolesti oduprete.

A što mislite: zašto je naš Spasitelj ustanovio presv. oltarski sakramenat? Zar samo zato, da bude prisutan pod prilikama kruha i vina, pa da mi nekoliko puta u godini dođemo k Njemu sa svojim malim sitnim željama i molbama, moleći Ga, da nam ih usliša? U velikoj bi zabludi bili kad bi tako mislili. Presv oltarski sakramenat je prije svega sakramenat djelovanja Kristova. On je u njemu, da u našoj duši radi, da je rasvijetljuje, da je krijepi, da je potiče, da je što više i više učini sebi sličnom. Presv. oltarski sakramenat je prije svega i iznad svega hrana, što krijepi i jača. On je "kruh živi". Hranu se mora uzeti, da se mogne preobraziti u onoga koji je prima; ali u presv. oltarskom sakramentu hrana je božanska, i ona prema tomu, mora da pobožanstveni i u sebe preobrazi onoga, koji se njome hrani.

Daleko ste od toga, dr.m.vj., ako držite da ste pravi i potpuni kršćani, kada jednom ili dva puta u godini pristupate na sv. pričest. Zar bi savjetovali teškom bolesniku, ili onome koji se od teške bolesti oporavlja: "Dovoljno je, da se jednom ili najviše dva puta u godini omrsiš, da bi što prije ozdravio ili tešku bolest prebolio, a inače ništa ti ne će škoditi, da i po vazdan gladuješ?"

O, zašto da mi dragi Bog ne će da podari tu veliku milost, da vas o muževi, da vas, o supruge i majke, da vas mladići i djevojke, gledam svake nedjelje kako se tiskate ispred pričesnih klupa, željni ovoga kruha života; svijesni, da bez toga Kruha jakih ne ćete se moći oduprijeti grijehu. Mi kršćani okamenili smo se u svojim navikama. Zapravo navike nas su okamenile, ukrutile. Kao obruči su nas stegle, pa se zato pravi vjerski život u nama posve skrutio, ukočio. Zato nema u nama one jake, pokretne, borbene sile, koja rađa junake i svece. A te jake, pokretne, stvarajuće sile nema u nama, jer ne ćemo, ili nam nije stalo, da se služimo čudesnom snagom česte sv. pričesti.

Upamtite dobro, dr.m.vj.! Dobar način pričešćivanja ne stoji u tomu, da se jednom, ili dva puta u godini pričestima, jer nam je to prešlo u naviku, ili da Spasitelja za mnoge

stvari molimo, već nas na sv. pričest mora potaknuti duboko uvjerenje, da bez Boga ne možemo ništa, da bez toga Kruha jakih ne ćemo se moći oduprijeti grijehu, pa zato moramo se što češće hraniti i jačati ovom nebeskom Hranom, da nas ta Hrana potpuno preobrazi, te da nas od okamenjenih, ukrućenih, beskrvnih, bezvoljnih kršćana, učini tako snažnima i jakima, da sam đavao pakleni promisli: "S ovim ću se morati grdno namučiti, dok ga u klopku grijeha namamim!"

Zaključak

Koliko molitva, a naročito sv. Pričest, pobožno primljena, može dati duši upravo nadčovječanske snage, da izdrži i najstrašnije patnje, eto vam opet primjera iz misija.

Isti O. Massmann navodi slijedeće: "Pred kratko vrijeme dođe k meni urođenik, osrednje dobi, ali vrlo gubav. Ruke i noge bile su mu pretvorene u prave krpe, bez pravoga oblika, jer su već bili otpali prsti i na rukama i na nogama. I na tijelu je imao mnogo teških rada, iz kojih je curila smradna sukrvica. Njegovo selo bilo je daleko od naše misijske postaje dva sata. Zato nijesam mogao nikako sebi protumačiti, kako je taj veliki bjednik mogao doći do mene, skoro bez stopala. Želio je postati kršćanin. Molio me da ga pokrstim, jer da mu je smrt za vratom. Da se ne bi morao mučiti, molio sam njegova susjeda kršćanina, da ga pouči u vjeri. Ako bi mu pozlilo, neka me odmah pozove. Poslije izvjesnog vremena eto ga k meni u pratnji svoga vjeroučitelja. Začudo kako je lijepo odgovarao na moja pitanja. Sutradan sam ga pokrstio, a zatim pričestio. Sav sretan vratio se u svoje selo, ali je zato svake nedjelje redovito dolazio na sv. pričest. Kako je mogao izdržati napor tako duga puta sa nogama bez prstiju i sa rukama, s kojima se nije mogao primiti štapa, da bi se njime poštapljivao, to mi je i danas neobjašnjivo. Kada sam ga pitao, da mi to objasni, dade mi ovaj odgovor: "Ako je Isus mogao hodati sav u ranama, noseću usto i križ, zašto ja ne bi mogao bez križa?" ("Misijski kalendar", 1932.god.

Blago meni i mojim župljanima do vijeka, kada se ne bi morali zastidjeti pred ovim na izgled "divljakom", iz čijih otvorenih rana izbija nepodnošljiv zadah, ali u čijoj duši Duh Sveti stanuje kao u svome najraskošnijem hramu, ispunjenom miomirisnim kađom žive vjere i žarke molitve. Amen.

III. DAN GOSPODNJI

"Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji."

Pretprošle nedjelje govorio sam vam o psovki, o tome đavolskome grijehu, koji je postao naš glavni narodni grijeh. Drugi grijesi niti su kod nas tako općenito prošireni, niti su izvorno i naročito naši - kao psovka. A kako su po svojim društvenim posljedicama štetniji od psovke, na pr.

bludnost, pobačaj, "bijela kuga", nijesu zato u vjersko-ćudorednom pogledu tako strašni, ne izazivaju u tolikoj mjeri Boga, kao psovka, koja je izravno uperena protiv najvišega bića i najsavršenijeg dobra. Nema uopće ništa strašnijeg nego prezirno i pogrdno pljunuti na puninu dobra, na vječnu pravdu, istinu, mudrost i ljepotu; na Stvoritelja, Gospodara, Sunca, Otkupitelja i Oca svojega.

Prošle pak nedjelje govorio sam vam o bludnome grijehu, kao najstrašnijem, najsurovijem neprijatelju naše duše, koji nas najviše otuđuje od Boga, od vjere i Crkve, te izaziva u našoj duši pravu pustoš. Dušu, koju je pritisla i obvila u svoje hladne uvojnice ta grdna paklena zmijurina, teško, vrlo teško da je se oslobodiš.

Kada bi se psovke i bludnoga grijeha u svim njegovim strašnim oblicima moji vjernici čuvali, koliko bi vjerski život ovom mojom župom prostrujio!

Ali kod mojih vjernika ima još jedan grijeh, koji strašno koči procvat vjerskoga života među njima, a to je nepoštivanje dana Gospodnjega. To nepoštivanje nedjelje i blagdana, naročito se sastoji u tomu, što velika većima mojih župljana gleda u nedjelji samo dan odmora i zabave, zaboravljajući sveto značenje nedjelje, kada moramo Bogu javno štovanje iskazati: pohađanjem crkve i naročito prisustvovanjem svetoj misi.

Radi toga, što mnogi moji župljani ne dolaze nedjeljom u crkvu, ili uopće više ne vjeruju, ili su u vjeri jako mlaki i ravnodušni. A kako ne bi to bili, kada su gotovo potpuno izgubili dodir s Bogom, kada već godinama i godinama ne slušaju propovijedi ni kršćanskog nauka? Kako da u njima ne utrne plamen sv. vjere? Zar će vam, dr.m.vj. gorjeti uljenica, ako u nju ne ulijevate ulja? Zar će u vama vjera plamtiti, ako ne živite po vjeri? Kako ćete voliti ono, što ne poznajete? Kako ćete braniti ono što ne cijenite? A kako ćete cijeniti ono, što ne poznate?

Dakle: "Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!" veli Bog u svojim zapovijedima. Ali on još veli o ovo: "Ako budete izvršivali zapovijedi moje... doći će na vas ovi blagoslovi: Blagoslovljeni ćete biti u gradu i blagoslovljeni u polju, blagoslovljen će biti plod tijela vašeg i plod zemlje vaše i plod stoke vaše; stada, goveda vaših i torovi ovaca vaših." (III.Moj.26).

Da li, dr.m.vj. hoćete blagoslov ili prokletstvo o vama ovisi.

1. Nekad i sada

Nije tomu davno, kada se naše selo strogo držalo vjerskog značenja nedjelje. Nedjeljom se nije radio nikakav teži kućni, ni gospodarski rad; nedjeljom su se ljudi odmarali i veselili, pjevali, svirali i igrali kolo. Bio je to dan, kada je svatko bio svečanije odjeven, kada bi se pojeo bolji zalogaj, kada su se pravili posjeti, kada bi ljudi imali priliku, da se malo izrazgovaraju, prosjedaju, pročavrljaju i

pošale, ili da pročitaju štogod poučna ili zabavna. Ali uporedo s tim pazilo se savjesno, da i duša dođe na svoj račun: sve bi nedjeljom pohrlilo u crkvu, da se pomoli Bogu, da čuju propovijed, pa i da pristupi sv. sakramentima. Prije podne je bila u crkvi sv. misa, a poslije podne večernja i onda, obično, kršćanski nauk. Tko nije mogao u crkvu zbog daljine, zbog bolesti ili radi čuvanja kuće i blaga, taj bi se kod kuće molio, pa ako je bio pismen, iz molitvenika pratio bi sv. misu, a svi bi, naročito u boljim kršćanskim obiteljima, čitali poslije podne, ili Evanđelje ili život svetaca, ili kakav "glasnik" i sl.

Roditelji su i te kako vodili računa, da im djeca prisustvuju sv. misi i vjeronauku, pa nije bilo objeda ako dijete nije znalo kratki sadržaj propovijedi.

Doduše po našim selima, pa i u ovoj mojoj župi, nije nedjeljni počinak uopće još u krizi, ali je nažalost u krizi vjerski značaj, vjersko obilježje nedjelje, koje se sastoji u tomu, što se nedjeljom dobar dio ove župe drži daleko od svojih vjerskih dužnosti, a glavna je naša vjerska dužnost nedjeljom i zapovijedanim blagdanima ići u crkvu i prisustvovali sv. misi.

Naše selo, jer je u neposrednoj blizini grada, sve više i više poprima gledište grada, koji uzima nedjelju kao dan tjelesnog odmora i zabave, zaboravljajući i podcjenjujući sveti značaj ovoga dana i njegovu ulogu u izvanjem štovanju što smo dužni toga dana Bogu iskazivati, kao i u njezi vjersko-duhovnog života.

Uzrok je u tomu očit. To je vjerska kriza. Vjere više nema, pa ni poštivanja dana Gospodnjega više nema. Naš seljak ne će raditi u nedjelju, ne zato što je to Božja zapovijed, već što uviđa, da je neprekidni rad nasilje na naravi, pa stoga da se treba jedan dan u tjednu odmarati, i prema tomu "nedjeljni počinak" ne shvaća nimalo kršćanski. On ga nikako ne izvodi iz volje Božje, niti ga na Boga svodi, već ne radi nedjeljom zato, jer osjeća da mu je odmor potreban.

Da je kod našega seljaka u potpunoj krizi vjera, pa prema tomu i vjersko shvaćanje nedjelje, pogledajte po našim seoskim krčmama i gostionicama, a koliko ga je u crkvi! U gostionicama i krčmama naš svijet, a naročito mladi svijet, u svojoj slijepoj gladi za uživanjem, truje dušu i tijelo pijančevanjem, bekrijanjem i razuzdanim plesom u zadimljenim i uzanim prostorijama. Od subote na veče pa skoro do ponedjeljka ujutro, doba je divljanja i alkoholne obmame.

Posljedica svega toga? Vjersko mrtvilo; strašno vjersko neznanje, pa prema tomu veliki vjerski nehaj. To vam nijesu kršćani, to su sjenke kršćana, koje će prvom prilikom i budzašto, izdati svoga Učitelja.

2. Nedjeljna misa

Nedjeljom i zapovijedanim blagdanom, ne samo što ne smijemo raditi težačke poslove, već moramo prisustvovati sv. misi pod teški smrtni grijeh. Kada je sv. Crkva odredila, da svetkujemo nedjelju, lebdio joj je pred očima dvostruki

cilj: umornom tijelu dati potrebni odmor, a umornoj duši pribaviti potrebno osvježenje. Dakle: obnova tjelesna i obnova duševna! To bi bilo dostojno svetkovanje dana Gospodnjega.

Zašto nam je naredila sv. Crkva, i to pod smrtni grijeh, da moramo prisustvovati nedjeljom i blagdanom sv.misi? Naredila nam je to stoga, što smo u te dane dužni Bogu javno štovanje iskazivati, a Bogu ne možemo veće štovanje iskazivati, nego kada pobožno prisustvujemo sv. misi. Zašto? Jer se u sv. misi Sin Božji, Spasitelj naš Isus Krist, pod prilikama kruha i vina žrtvuje Ocu svome nebeskome, i to na nekrvni način (bez prolijevanja krvi), kao što se je prikazivao i žrtvovao za nas, kada je umirao na križu. Iz ovoga slijedi, da mi, pa i da smo toliki bijednici i veliki grešnici, ne možemo veću čast Bogu iskazati, nego kada pobožno prisustvujemo sv. misi. Svi vjernici, koji se nalaze u crkvi, dok svećenik služi sv. misu, svi imaju udjela u žrtvi sv. mise. Svi bivaju dionici njezinih plodova, na sve njih tog časa na tajanstven način teče neprocijenjena Isusova krv i pere njihove duše od grijeha, i od kazni, što su radi svojih grijeha zaslužili. Riječ u jedno: kada, dr.m.vj., prisustvujete sv. misi, to je isto kao da prisustvujete smrti Isusovoj na Križu, pa gledajući u one Njegove presv. rane, iz kojih teče Njegova bož. krv u otkup za grijehe svijeta kao da velite Bogu, Ocu nebeskome: "Oče moj nebeski, znam da sam Te svojim teškim grijesima toliko puta uvrijedio, zato priznajem da sam zaslužio Tvoju pravednu kaznu, ali eto ja ove svoje grijehe prikazujem Ti sa bolima i trpljenjima, što ih je za me trpio tvoj Sin, a Spasitelj moj Isus Krist, pa Te molim, da mi se radi Njegove presv. muke i smrti smiluješ i oprostiš!

Recite mi, dr.m.vj., da li možete Bogu veću čast i veću zadovoljštinu pružiti? Kako da vam se Bog ne smiluje, kada se Njegov preljubežni Sin, sav krvav i izranjen moli za vas, da vam se Bog smiluje i da vam sve vaše grijehe oprosti? Kako vam Bog ne bi oprostio, kada Sin Božji, umirući na križu, posreduje za nas?

Da li barem sada uviđate kolika se neizmjerna blaga, koliko se neizmjernih milosti odričete, kada zanemarujete prisustvovati sv. misi u dan, kada ste dužni Bogu javno štovanje iskazati?

U nedjelju ide vaš župnik u crkvu, da sve svoje župljane učini dionicima tih neizmjernih blagodati. A kad tamo, u crkvi samo par stotina ljudi, dakako većinom žena, dok drugi župljani što rade? Čime se bave? Skoro ničim, jer nitko toga dana ne radi. Većina ih sjedi kod kuće, ili u dvorištu, zabavlja se blagom, čavrlja, razgovara se, gubi dragocjeno vrijeme, dok se u crkvi na oltaru Sin Božji žrtvuje za njih! Kojim imenom da okrstimo toliki nehaj, toliku uvredljivu nemarnost, toliku crnu nezahvalnost?

Da ste vi očevi i majke, oženili sina, ili udali kćer u istom selu, u neposrednoj blizini svoje kuće, zar vas ne bi živo zapeklo za srce, kada vaše dijete, što ste ga tolikom mukom i tolikim žrtvama othranili i na noge postavili, ne bi našlo vremena da vam barem jednom u tjednu pokuca na

vrata i zapita vas: "Oče, majko, kako ste?" Zar vas ne bi živo zapeklo za srce, kada vaše dijete ne bi imalo ni toliko obzira prema vama, da vas posjeti, dok vi u krevetu ležite teško bolesni, a stanuje u neposrednoj vašoj blizini? Iz ljubavi prema nama Sin je Božji postao čovjekom i umro za nas; iz ljubavi prema nama On svakog dana silazi s neba na oltar, da primijeni na nas plodove svoje svete muke, pa zar da Ga ne zaboli, i živo za srce ne zapekne, kada vidi kako mi ne marimo za toliku Njegovu ljubav? O, kako smo jadni, kako smo bijedni, kako smo silni neprijatelji samih sebe, kada ne marimo za toliku ljubav, kada odbijamo od sebe toliko milosti!

Kada, dakle, znamo što je sv. misa, onda ćemo odmah razumjeti, zašto je sveta Crkva donijela tako strogi zakon o nedeljnom slušanju sv. mise. Dan Gospodnji ne možemo ljepše provesti nego slušajući sv.misu. U Crkvi postoje mnoge pobožnosti: sveta krunica, litanije, križni put, pobožnost prvog petka u mjesecu, razne večernjice i t.d. i t.d. Ali na ni jednu od tih pobožnosti nije nas Crkva obvezala pod smrtni grijeh. Jedini izuzetak je učinila sa sv. misom. Svaki dakle katolik, koji je navršio sedmu godinu življenja - a u tome ga ne sprječava kakva ozbiljna prepreka - dužan je svake nedjelje i blagdana pod smrtni grijeh slušati sv. misu.

Dakle? Zanemaršiš samo jednu misu u nedjelju, ili zapovijedani blagdan, pa te - recimo - udari kap, te umreš nepokajan, ti si za navijeke propao u pakao!

Je li vam sada jasno što znači: "Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji i slušaj sv. misu u nedjelju i ostale zapovijedane blagdane?"

Ja sam vam eto kazao, a vi sada kako znate! Ja sam svoju dužnost izvršio.

3. Slušajmo nedjeljnu propovijed

Što bi sudili o seljaku, kućedomaćinu, koji nezna ni najosnovnije stvari iz poljoprivrede? Recimo da ne zna: Kada se obrezuje vinograd, kada se ore, kada se đubri ili kosi livada, i slično. Zar mu se ne bi tada pošteno narugali i rekli: "Pa kakav si ti seljak i kućedomaćin, kada ne znaš najosnovnije stvari iz svoje struke? Zar ćeš doći do kruha ako oreš i siješ o Vidovu, a obezuješ vinogad o Božiću? Svaki čovjek, koji hoće jesti, mora biti vješt u svojoj struci: seljak u poljoprivrednoj, zanatlija u zanatlijskoj, činovnik u činovničkoj struci. Seljaku nema kruha bez pluga i motike, zanatliji nema kruha bez zanatlijskog alata, činovniku bez škole i t.d.

A sada, kažite mi: "Zar čovjek osim tijela, nema i dušu? A ako ima dušu, zar tu dušu ne treba spasiti? Kao što tijelu treba dati hrane, da ga podržiš u životu - a hrane mu ne ćeš pribaviti ako nijesi vješt u svojoj struci - tako isto moramo biti vješti u znanju nad svima zanimanjima: kako da dušu spasimo svoju, i tako sebi vječnu sreću osiguramo. Ali gledajte jada i nevolje! Nema čovjeka, koji ne bi bio vješt u svome pozivu, u svojoj struci; samo imade bezbroj

kršćana, koji apsolutno ne mare kako da steknu potrebni znanje, da spase svoju dušu. Sam Bož.Spasitelj veli:"Što vrijedi čovjeku da sav svijet dobije, a dušu svoju izgubi?"

Gdje kršćanin stiče potrebno znanje, da spasi svoju dušu? U crkvi, kada sluša ptopovijed svoga župnika. Zar ne veli sv. Pavao: "Vjera je od propovijedanja, a propovijedanje riječju Kristovom." (Rm.10,17). U propovijedi vaš župnik, kao ono sijač iz Evanđelja, sije sjeme Božje riječi u vašu dušu, pa ako sjeme padne u dobru zemlju, onda ono mora uroditi plodom, od kojega ploda vi ćete, dr.m.vj., vječno živjeti.

Kada vam netko dade kakav dobar savjet, kako da unapredite svoje gospodarstvo, vi taj savjet - iako ste majstori u svojoj struci - odmah privodite u djelo, jer držite, da se "čovjek uči dok je živ". Samo kršćanin, dok je živ, ne mari za znanje nad svim znanjima: Kako će Bogu ugoditi, mir na ovome svijetu steći i konačno dušu svoju spasiti. Da bi kojim čudom došli u crkvu iduće nedjelje svi oni moji župljani, koji veoma rijetko, ili nikada ne dolaze, pa kada bi pristali da im postavim pitanja iz najosnovnijih istina naše svete vjere, Bože moj, kakvi be sve tu odgovori pali, ili bolje: koliko bi od njih znali na postavljena pitanja točno odgovoriti? Jedva bi nekako očenaš izmolili, a već bi se na apostolsko vjerovanje i deset zapovijedi Božjih toliko zbunili, da bih morao prestati s pitanjima, da ih dalje ne sramotim. A da pitate moje župljane: "kojoj vjeri pripadate?" svi bi odgovorili: "Katoličkoj!" Jadna li katoličanstva sa takvim katolicima! Koje je onda čudo što neprijatelji Božji i kat. imena žanju obilno žetvu u redovima takvih"katolika" i iz dana u dan osvajaju sebi nove položaje! Zar s punim pravom ne reče naš bož. Spasitelj "da su sinovi ovoga svijeta mudriji od sinova svjetlosti" (Lk.16,8).

Vi dragi vjernici, nemate ni vremena, ni prilike,da se vjerskim pitanjima bavite, ali je zato vaš župnik tu, da tomu doskoči sa svojim propovijedima i tumačenjem kršćanskog nauka. Tu vam se pruža prigoda, da produbite svoje vjerske spoznaje, t.j. da ispunite onu prazninu, koja vjerskom životu sadašnjeg čovjeka osobito prijeti. Ne dao Bog, da u vječnosti ljuto požalite, što ste tu prigodu ispustili, da putem propovijedi svoju vjeru upoznate, pa da je zato uzljubite i njoj vjerni do smrti ostanete.

Zaključak

Francuski pisac Louis Veuillot (1813-1883) napisao je jednu veoma jednostavnu priču, koju ću vam mojim riječima prepričati.

U jednom velikom gradu živio čovjek veoma milosrdna srca. Jednog zimskog dana išao je na šetnju. U džepu imao je ravnih sedam dukata. To mu je bila sva imovina. Najednom izbije pred njega neki siromah. Sav odrpan, bos, bolestan. Pomodrio od zime. Pruži ruku i zamoli u ime Božje milostinju. Božjem se čovjeku okrene sva utroba od samilosti. Posegne odmah rukom u džep, dade mu dukat i pođe dalje. Ali se ipak još jed-

nom osvrnuo i pogleda ga onako bijedna.

"Pa ja njega nijesam ni izdaleka spasio s jednim dukatom!" pomisli."Treba tu košulja, treba odijela, treba zimski kaput, trebaju cipele, trebat će i vunenih čarapa, a trebat će nešto i za okrijepu i za ljekove!" Tako razmišljajući vadio je iz džepa dukat po dukat i davao mu, dok mu ne dade ravnih šest dukata. Sebi ostavi samo jedan. "Zaradit ću ja, zdrav sam!" - oprosti se u ime Božje od siromaha, i otiđe dalje svojim putom.

Ali,gle, što se dogodi! Onaj siromah pođe za njim, sve polako neopazice. Slijedio ga je stopu u stopu. Dođu tako u grad. Kada su se našli usred gradske vreve, primakne se prosjak još bliže čovjeku Božjem. Turi ruku polako u njegov džep i ukrade mu i sedmi dukat, pa se izgubi. (Kat.tjednik" br.49/1934: "Planinari i skijaši").

Što mislite, dr.m.vj., zar ne zaslužuje onaj prosti nezahvalnik, da mu reknemo, da je lopov, - bezobraznik, kradljivac?

Polako rpijatelji! Nemojte se prenagliti u svome sudu, jer mi nijesmo ništa bolji od njega! Zašto? - pitate me. Evo zašto: Zar nije Gospodin Bog apsolutni gospodar svega vidljivoga i nevidljivoga? Zar on nije i neograničeni gospodar vremena? Njegovo je sve što postoji, pa su njegovi svi dani u sedmici. Svih sedam od prvog do posljednjeg. Dakle: On bi mogao od nas tražiti, da Mu sve te dane posvetimo. On bi na to imao apsolutno pravo. Ali Otac nebeski pogledao je na našu bijedu. On nam je u svojoj dobroti darovao cijelih šest dana; "Eto ti sinko, to su tvoji dani. Upotrebi ih kako hoćeš, da zaslužiš kruh svagdanji sebi i svojoj obitelji. Ali sedmi je dan isključivo moj. Pružit ćeš mi dokaza da je taj dan moj time, što toga dana ne ćeš teške poslove obavljati, a samo ćeš mi jedan, najviše dva sata toga dana posvetiti, time što ćeš doći k Meni, u moj dom, da mi se pomoliš, a da te ja blagoslovim".

Vjernici moji! Naša narodna poslovica veli: "Oteto - prokleto!" ali, ako se Bogu krade ono što je Njegovo, ne može a da ne bude prokleto. Amen.

IV. PAKAO

(Beskrajno grizodušje osuđenika)

"Crv njihov ne umire o oganj se ne gasi."
(Lk.9,47)

Zamislite majku. Najbolju, najnježniju od svih majki. Nema nikoga na svijetu, osim jedinca sina. U nj je prelila svu svoju veliku ljubav. A ima i zašto, jer je sin sušta majčina slika. Sušta majčina dobrota i milošta. Teškom ga mukom hranila i dohranila, pa je stoga živjela u svakoj kapljici njegova života. Ali kad je sin odrasao, stade ga nešto stezati u

prsima, kašalj, studen i vrućina bivaše iz dana u dan sve jača. Mati nikako nije mogla gubiti nadu da će joj sin ozdraviti. K njoj dolazile prije i komšinice, pa ova svjetuj ovo, a ona ono. Kada sve to nije pomoglo, već odnemoglo, mati unajmi kola, pa ravno u grad s njim k liječniku. Kada ovaj ugleda bolesnika, namršti se i ljutito reče majci: "Kasno je već! Da ste u pravi čas stigli, mogli bi mu pomoći, ali ovako..."

I majka ode. Ali ne vjeruje liječniku. Nikako ne vjeruje da bi joj sin mogao umrijeti. Ali istom kada je za koji dan klečala na svježem grobu svoga sina, tada joj se vratila svijest, a da sviješću nedogledna materina tuga. Čas je grlila križ, a onda ukopa prste u vlažnu zemlju, nasloni na grob lice i jecaše tiho i bez nade: "Sine, moja sreće, da sam prije pošla, ne bi ti sada u zemlji bio!"

I jadna majka šenula pameću nad grobom svoga sina, jer ju je savjest pekla, da je svojom nemarnošću bila uzrokom njegove smrti.

Evo vam, dr.m.vj. samo jednog primjera do čega može dovesti čovjeka savjest, da je svojom nemarnošću prouzrokovao sebi golemu nesreću.

Ako je ova jadna majka od velike boli šenula pameću, jer je smatrala, da je povod smrti svoga sina, koliko istom mora biti beskrajna bol osuđenika, što zna, da je on sam svojoj nesreći kriv. To će biti predmet našeg današnjeg razmatranja.

O, sidimo na čas, dok smo još na životu u to strašno carstvo, gdje crv drizodušja nikada ne umire, da ne bi u nj sišli poslije smrti!

1. "Crv njihov ne umire"

Da li ste kadgod čuli za neke krvoločne zvijezi, koje se u grču strahovita bijesa, izujedaju same sebe, kada im poslije duga čekanja, izmakne plijen? Tako i osuđenik, kada nikoga ne može kriviti za strašnu nesreću, što ga snašla, u grču bespomoćna bijesa hoće - kada bi to mogao - da kidiše na samoga sebe. Hoće da sam sebi razdire i grudi i srce u kome urliču i zavijaju kao ranjene zvijeri: najveća bol, najstrašniji očaj, najljuče grizodušje. Njegovo je srce sada postalo poprištem u kome kruže, kao crne aveti, sva grešna sjećanja na prošli život. Njegovo je srce sada otvorena knjiga u kojoj je zapisana njegova nevjera, njegova sramota, njegova nezahvalnost i napokon njegova osuda. Ruka je Božja prelistala sve stranice te knjige i sada ih ne može više nitko istrgnuti, a kamo li njihov sadržaj izbrisati. Grešnik to vrlo dobro zna, pa ga svjest u tome glođe i mrvi, kao što glođe i mrvi crv drvo, kada se u nj zario. Njegova beskrajna bol i beskrajno grizodušje isprepliću se u njegovoj duši s teškim osjećajem, da je on svojoj golemoj nesreći kriv. Taj strašni osjećaj ni jednog trenutka ne jenja, ne umire, već neprestano izjeda i rastače njegov kukavni život, a da ga nikako ne rastoči. "Crv njihov" riječi su Božje, "nikada ne umire" (Mr-k. 9,43). Još mu je samo preostalo da bude svoj vlastiti krvnik, a njegov je krvnik on sam. Bez razloga on urliče i jauče, bez

razloga on kune i proklinje. Pa i da u bespomoćnom bijesu odbija od sebe kaznu, kojom ga Božja pravda kažnjava, ipak priznaje opravdanost te kazne, jer je duboko uvjeren, da je tu kaznu u punoj mjeri zaslužio.

I s ovim čaša boli, očaja i grizodušja ispunjena je do vrha. Osuđenik iz nje kroz svu vječnost pije, a da je nikada ne ispije. Što, dakle, trpi osuđenik? Beskrajnu bol, beskrajni očaj, beskrajno grizodušje. Što još? Beskrajno grizodušje, beskrajni očaj, beskrajnu bol. To je sve. Zaista sve, jer je to pakao, pravi pakao što ga strašna Božja pravda stvori, da kazni grijeh.

Kakve li strahovite patnje! Trpjeti vječno strahovite duševne i tjelesne muke; ne imati ni najbljeđi tračak nade, da će bilo kada te muke jenjati, a kamo li prestati! Nikada ne ćeš moći reći: bespomočna sam žrtva okrutnosti i nepravde? Već ćeš morati priznati: "Ja sam sam kriv ovim svojim mukama; ja sam ovaj pakao zaslužio, potpuno sam ga zaslužio". Zar čovjeku ne stane dah i ne sleđeni se krv, kada na to misli.

Možda žalite osuđenika! Zašto bi ga žalili? Čemu bi ga žalili? Zar bi mu htjeli pružiti tu tužnu i jadnu utjehu, kada bi je mogao imati, da vam se đavolskim, podrugljivim smijehom izruguje? Zar ne znate, zar vam još nije jasno, da on sama sebe optužuje i da on sama sebe osuđuju? +)

Zašto bi ga žalili? Čemu bi ga žalili?

Bog ga je stvorio slobodna. Još u njegovim mladim godinama pred njim su se sterala dva puta: put dobra i put zla; put kreposti i put poroka; put Božji i put sotonin. On se sam odlučio kojim će putem krenuti. Ako je krenuo zlim putem, savjest ga korila. Milost ga Božja pratila, pravda mu se Božja prijetila. Milosrđe ga Božje čekalo, čekalo ga čak do posljednjeg časa života. Da su tog časa njegovi grijesi bili brojniji od kosa na njegovoj glavi, da su bili strašniji od Judine izdaje, od Petrova zatajivanja, gnjusniji od Mandalene javne grešnice, krvaviji od razbojnika na križu, sve bi On, Bog milosrđa i dobrote, svom grešnom sinu bio oprostio. Sve bi mu ih bio zaboravio, samo da Mu se u posljednjim časovima života u naručaj bacio i za oproštenje zamolio. Ali, sve

---

+) Veliki Dante osuđuje samilost prema osuđenicima ovim uistinu strašnim stihovima:

"Plakah na jednu naslonjen od stijena
grebena tvrdog, al' vodi bi krivo:
"Jesi li i ti jedna od tih bena?

Kad umre, tu je saučešće živo:
ima li goreg no tko samog Boga
zbog samilosti ne bi sud poštivo?"

(Dante: "Pakao", XX, 25-28,
u prijevodu M. Kombola,
Zagreb 1948)

je to on prezreo, svu je tu neizmjernu i bezgraničnu ljubav pod noge bacio, čak je možda odbio savjete i nagovaranja svojih milih, da na smrtnom času pozove svećenika, da ga izmiri s Bogom, da ga pokrijepi presvetim tijelom Njegovim, da njegove grešne udove pomaže uljem spasenja i s njih opere grijehe s kojima ih je zablatio. Al' ne! On je to odbio, odbio je glas Očev, kojim ga je dozivao:"Hoćeš li me sinko!" Mjesto da rekne Bogu i Ocu svome "Oče moj nebeski, cijeloga svoga života nijesam Te htio, ali Te sada hoću! Sada, kada nemam više kud; pa mi zato oprosti i smiluj mi se, jer si dobar i jer je do vijeka milosrđe Tvoje!" I Bog bi mu tog časa sve oprostio, sve bi zaboravio. Ali ga je on i tada odbio. Odbio je ruku, koja ga je htjela privinuti u svoj zagrljaj, pa zar onda da žalite grešnika, kada ga ta ista ruka, koju je on odbio, odbija od sebe i veli: "Idi od mene, prokletniče u oganj vječni!"

2. Nema više izgovora

Što da navede neumoljivom i pravednom sucu u svoju obranu? Zar to, da ga je prevelika briga za blago i gospodarstvo skrenula s pravoga puta? Bog mu nije branio, da se za svagdašnji kruh brine, ali blago i gospodarstvo nije mu smjelo biti cilj, jedini cilj života, već sredstvo da do svoga cilja dođe "Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemoj drugoga boga imati izvan mene", - Bog mu reče, dok je njegov Bog bilo njegovo blago i gospodarstvo. Da ti stekao, sačuvao i unapredio ta zemaljska dobra, on je zaboravio Boga, dušu, vječnost. Zaboravio je molitvu, zaboravio je dan Gospodnji, čak se nije sjetio da svaki sedmi dan u sedmici Bogu posveti. Za ljubav toga propadljivog dobra, koliko je puta Boga teško uvrijedio, koliko je puta Boga psovao, koliko je nepravdi počinio? Uistinu njegov Bog je bio njegov posjed, a sada je došao čas, posljednji čas, da se Bog pozove na svoja prava i da pred ovim, koji se nije ustručavao pogaziti Njegova prava, dovikne: "Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova osim mene!"

Zar da se osuđenik poziva na svoje siromaštvo? Kada bi siromaštvo bilo povod, da se čovjek odbio od Boga, zašto je onda siromaštvo i to najskrajnije siromaštvo, primio na sebe Sin Božji? Zašto on reče: "Blago vama siromasima, a teško vama bogatašima"! Zašto je onda Spasitelj svijeta učinio siromahe dionicima svoga kraljevstva? Zašto on reče: "Blago vama, koji plačete"? Zašto su mnogi siromasi pošli Njegovim stopama?

Zar se osuđenik može ispričati strastima, što su ga dovele do propasti? Zašto ih nije zaularo i u šakama držao, kao što su to drugi činili? Zar i sveci nijesu bili krvavi pod kožom? Zar se oni nijesu krvavo borili, da bi svoje grešne strasti u sebi zatomili? Zar sam sv. Pavao apostol naroda ne reče: "Morim svoje tijelo i zarobljavam, da dok drugima propovijedam sam ne bih izgubio nagrade?" (I.Kor. 9,27). Ako su mogli tolike i toliki nadvladati zlo u sebi, zašto on to nije mogao? Ali sveci su se molili, dok on skoro nije nikada; sveci su se borili, krvavo borili protiv zla u sebi, dok on nije ni jedne jedine strasti, ni jednoga zla nagnuća u sebi

zatomljivao, pa koje je onda čudo što su ga razularene i razbjesnjele strasti do pakla dovele?

Zar osuđenik smije reći: "Drugi su me na zlo naveli! Drugi su Boga psovali, pa sam i ja! Drugi nijesu išli u crkvu, pa nijesam ni ja. Drugi su tuđe otimali, pa sam i ja! Drugi su u braku grešno živjeli, pa sam i ja!" Lude li isprike! Ako se drugi bace u provaliju, zar iz toga slijedi da se i ti moraš u nju baciti? A gdje ti je bio razbor? Gdje slobodna volja? Kako drugi čestiti i dobri kršćani nijesu pošli zlim putom zla primjera. Oni su se oteli zlu primjeru drugih, pa zašto se i ti tome primjeru nijesi oteo? Al' da! Dok su oni savjesno kršćanske dužnosti ispunjavali, crkve se držali, sakramente primali, ti si se njima smijao, izrugivao, potcjenjivao, a sada? A sada: "Tko se posljednji smije, najslađe se smije!"

Pokvareno društvo, pokvareni drugovi, naučili te zlu, odveli te zlu! Koješta! A gdje je bila tvoja slobodna volja, da im se suprotstaviš, da ne pođeš njihovim primjerom? I da ti se cijeli svijet suprostavi, ako ti to ne ćeš, ne može te nitko na to prisiliti. Ako si ozbiljno odlučio ne skrenuti s pravoga puta, nema te sile na svijetu, koja bi te mogla natjerati da skreneš stramputicom. Ako ti ljubiš dobro, nema sile na svijetu, koja bi te mogla natjerati da prigrliš zlo.

Sveta, draga slobodo! Grešnik te je izdao, i to baš tada, kada je mislio, da ti se je slijepo bacio u naručaj. Sada tebi više nema mjesta u njegovom obesčašćenom srcu. O plemenita i sveta slobodo, tvoje je carstvo sada na nebesima, gdje su izabranici Božji primili nagradu za svoja dobra djela. I oni su bili sazdani od krvi i mesa, kao i osuđenici; i oni su bili podani istim strastima kao i osuđenici. I oni su bili izloženi istim pogibeljima, kao i osuđenici. Pa kako to, da oni sada pred Božjim prijestoljem pjevaju besmrtnu pobjedničku pjesmu, dok grešnik očajava u groznim mukama? Posljednja jeka njihova pobjedničkog hvalospjeva dopire do paklenih vrata, da bi prokletnika potsjetila, da je vječna bol, vječni očaj i vječno grizodušje namjenjeno samo onima, koji su nemilo proigrali najljepši Božji dar - svoju slobodu.

3. Sjećanje na Božja dobročinstva

Ali ne samo što muči grešnika u paklu duboka svijest što je svojom krivnjom Boga izgubio i pakao zadobio, već ga okrutno peče savjest radi toga, što se sjeća kolika mu je dobročinstva Bog iskazao, a sa koliko je crnom nezahvalnošću ta dobročinstva prezreo i zabacio. Bog je u neizmjernoj svojoj dobroti, velikodušnosti i milosrđu nad njim crpio sve neiscrpivo blago svoje ljubavi, pa kako je on tolikoj ljubavi odvratio? Dap mu je život; obasuo ga svojim darovima; ponudio mu svoju milost; postao je malen da bi mu se približio; postao je siromah, poniđen, prezren, da bi Ga zavolio; dao se bičevati, da ga spasi; dao se razapeti, da ga spasi; svu mu je svoju ljubav dao, da bi njome otkupio njegove grijehe; upozorio ga na pobibelji kojima je izložen, spočitnuo mu njegove mane, njegovu sklo-

nost na grijeh. On je znao do čega ga može ta sklonost dovesti, pa mu je zato dao molitvu, kao najjače sredstvo, da se odupre zlu i pobijedi zlo u sebi, znao je, da je sklon grijehu i da će vrlo lako pasti u grijeh, pa mu je zato dao ispovijed, to pravo čudo Njegova milosrđa i dobrote, ali i to je prezreo. Dao mu je čak svoje tijelo za hranu, da ojača u dobru, da pobijedi zlo u sebi, ali ni za to čudo nad čudesima Božje neiskazane dobrote i ljubavi nije mario; dao mu je svoju Crkvu, neprevarljivu učiteljicu istine, dao mu je svećenika, da ga kadgod ushtjedne, združi s Bogom; mogao ga je čak pozvati u posljednjem času života da ga s Bogom izmiri, da mu dade sigurnu propusnicu, da sretno stigne u blaženu vječnost, pa i da je prethodno sav njegov život bio ispunjen najstrašnijim grijesima, - međutim sva je ta čudesa Božje ljubavi i milosrđa pogazio, zablatio, obesčastio, prezreo, zabacio, pa im se čak i izrugivao.

Do posljednjeg časa njegova života Bog je bio upravo uporan u svojoj velikoj ljubavi spram njega, dok je on - grešnik, do posljednjeg časa ostao uporan u svojoj okorjelosti. I sada? Sada pakleni bezdani tutnje od Božjeg osvetničkog glasa: "Ne poznam vas!" (Mt. 25,12). Osuđeni htio bi se oteti tomu glasu što ozvanja po onim beskrajnim užarenim bezdanima, pa stoga više i bolno nariče:"Sakrijte me, sakrijte me od lica Onoga, koji sjedi na prijestolju, od srdžbe Janjeta" (Otkr.6, 16), ali se jeka tog zdvojnog krika opet k njemu vraća, bez ikakove nade, da bi ikad mogla prestati.

Zaključak

U selu Alen na obali rijeke Upiri, ispod ekvatora, u velikoj afričkoj šumi, živio je stari poglavica Olan. Bijaše to strog, krvoločan, lukav ratnik. Kuda je on prošao sa svojim ratnicima, nestajalo je muškaraca. Ostala su samo djeca i žene. U dodiru s Evropljanima, a naročito s misionarima, Olan se malo pripitomio i k njima češće zalazio. Nagovarali ga da se krsti. Odlagao je. Bojao se svoga brata Etara, koji je bio poganski svećenik.

Kako je rad katoličkih misionara napredovao, tako je Etar gubio ugled kod naroda, a usto i prihode. To ga je silno ljutilo, pa je pokušao zapaliti misijsku postaju, poduzeo je dva do tri otrovanja, a nije se skanjivao ni krađe.

Misionari su i njega zvali na vjeronauk. Došao bi katkada, ali samo zato, da izvrgne ruglu katoličku nauku, a naročito onu o paklu i o đavolskim zasjedama.

Jedne noći dune nesnosan topao vjetar. Misionari su se hladili u dvorištu. Kada najednom čuju divlje povike i smrtne tužaljke. Prema njima se promicala četa urođenika s Olanom na čelu i bakljama u rukama.

- Oče, eto velike nesreće! Etar je umro. Mi smo ga vidjeli. Došao je da nam javi i reče: "Eto gdje sam sada!" - sav je gorio. Metnuo je ruku na vrata i vrata su se opalila. Ne ćemo oče, da idemo s njime! Krsti nas što brže!

- Ne govorite svi na jednom! Govori ti Olane, što se dogodilo?

- Eto oče! Moj je brat otišao da lovi ribu. Ti si vidio današnju oluju. Pograbio ga vjetar, izvrnuo se čamac. Mi smo to gledali, ali mu nijesmo mogli pomoći. Bila je velika bura. Povukli smo se u kolibu. Žalili Etara. Kad eto ti njega pred vratima. Bio je sav crven, kao da je iz vatre izvađen, a nije izgarao. Rekao nam: "Eto gdje sam sada. Nadam se, da ćete i vi uskoro doći zamnom!" Kada je to rekao, tada je pokročio naprijed, pa je svoj prst zabo u moja prsa. Eto, pogledaj! Tu gdje vidiš crnu mrlju!"

Na prsima je Olanovim uistinu bila duboka opeklina.

- Ja sam skočio natrag - nastavi Olan - sa krikom strave, a on je iščeznuo, ali na vratima, blizu kvake, isto tako kao i na mojim prsima, možeš vidjeti trag njegovih prstiju.

Svi su prisutni potvrđivali što znakovima, što riječima, da su ga uistinu vidjeli. Zato su došli misionaru, da ih pokrsti.

Drugi dan pošao je misionar s Olanom i drugovima, da vidi tragove. Velika vatra gorjela je na kraju sela, blizu luga, posvećena poganskim kumirima. Gorjela je Olanova koliba, a u njoj lješina Etarova. A njegova se lubanja skotrljala pred noge misionara s otvorenim ustima i paklenom gubicom.

Otada je svijet Olana zvao: "Brat prokletoga".(O.L. Lovrenčić: Bog i čovjek, Zagreb, 1954.str. 96 i 11).

Kada ćete dr.m.vj., prepričavati ovaj događaj našim seoskim mudrijanima, koji za pakao vele, da je to plašilo za djecu i bakice, nemojte se za to nimalo smesti, već im savršenim mirom odgovorite: "Počekaj još malo, dok te smrt ne zgrabi za vratom, pa ćeš mi onda reći" tko je u pravu, a tko nije". Amen.

V. OPROSTI

Prošle sam vam nedjelje govorio: da nam Bog u sakramentu pokore oprašta grijehe i vječne kazne, koje smo zarad svojih grijeha zaslužili, ali da nam ne oprašta vremenite kazne. Te vremenite kazne - kao kakav teški dug - moramo Bogu otplatiti, bilo na ovome svijetu pokorom, bilo na drugome u čistilištu. Ako, dr.m.vj., prebrojimo sve grijehe, što smo ih učinili otkada smo došli k razumu, pa sve do današnjeg dana, tada bi zaista morali uskliknuti sa sv. prorokom Davidom: "Gospode, nemoj me karati u gnjevu svojem, niti kazniti u jarosti svojoj, jer krivnja moja izađe vrh glave moje, kao teško breme pritiskuje me" (Ps. 38,2 i 5).

Što Bog misli o grijehu, najbolje je pokazao u kazni za grijeh odmetnih anđela. Ta divna svoja stvorenja, u koja je bio ulio svu svoju milinu, za jedan jedini grijeh isključio ih

je od sebe i predao vječnim mukama.

Što Bog misli o grijehu, najbolje je pokazao u kazni za grijeh naših praroditelja. Radi jednog jedinog grijeha Bog je ošinuo strašnom kaznom ne samo njih, već cijelo čovječanstvo. Da nije bilo Adamova grijeha, ne bi bilo ni smrti, ni svakojake nevolje na svijetu.

Što Bog misli o grijehu, treba baciti pogled na križ, da shvatimo svu užasnu strahotu grijeha. Radi grijeha, kako veli sv. Pavao ap., "Bog nije poštedio vlastitoga Sina, nego ga predao za nas" (Rim.8,32).

A što Bog misli o našim grijesima? Koliku smo mi kaznu za to zaslužili? Doduše, on nam ih je oprostio u sakramentu sv. pokore, ali kamo naša zadovoljština za tolike teške uvrede? Zadovoljština!? Kada bi mi stigli da neizmjernom Božjem Veličanstvu pružimo dostojnu zadovoljštinu za tolike beskrajne i teške uvrede? Trebalo bi stotine i stotine godina da živimo u najstrožoj pokori, da damo Bogu zadovoljštinu za jedan jedini grijeh, pa kud bi za tolike, kojima ni kraja ni broja nema!

Ipak ne klonite duhom, dr.m.vj.! U našoj sv. Crkvi imade jedna silna riznica neiscrpiva blaga, iz koje mi možemo Bogu podmiriti naše krupne dugove, a to su oprosti. Oprosti, kao i pokora, jesu najjače sredstvo, da presv. Božjem Veličanstvu zadovoljštinu za svoje grijehe i time u znatnoj mjeri, ili čak posve, uspijemo postići oproštenje vremenitih kazni, što smo svojim grijesima zaslužili.

O tim oprostima, ja ću vam danas govoriti. Dovodim vas danas pred riznicu neiscrpiva blaga. Dovoljno je, da je samo otključate, pa da se tim silnim blagom okoristite. Samo pazite, da ključ ne izgubite. Koji je taj ključ, to ću vam kasnije reći.

1. Što su oprosti

Skoro svatko od vas ima molitvenik. U tim vašim molitvenicima, a ispod izvjesnih molitava, stoji napisano:"100 dana oprosta", ili "300 dana oprosta", ili "5 godina oprosta". Čak ispod nekojih molitava piše: "Potpun oprost". Što to znači? To znači, da svatko, tko izmoli dotičnu molitvu, ili obavi izvjesnu pobožnost, dobiva ili 100 dana oprosta, ili 300 dana, ili 5 godina, ili pak potpun oprost.

Što je to? Zar to znači da svatko, tko izmoli dotičnu molitvu, dobiva oproštenje od grijeha? - Ne!

Zar to znači, da će svakome, tko izmoli dotičnu molitvu, biti smanjena za 100 ili 300 dana ili za 5 godina, ili čak potpuno, - kazna koju mora izdržati u čistilištu?

Ni to!

Što onda to znači? Evo me, da vam to objasnim.

U prethodnoj smo propovijedi vidjeli, da nam Bog u sakramentu pokore oprašta grijehe i vječnu kaznu, koju smo zbog svojih grijeha zaslužili, ali nam ne oprašta - iz razloga,

što sam vam već naveo, vremenite kazne. Pod vremenitim kaznama razumjevamo one, koje još ostaju poslije oproštenih grijeha, a koje se moraju ili za života, ili, ili u čistilištu trpjeti, da bi tako Bogu dali zadovoljštinu za grijehe, koje nam je već oprostio.

Prema tomu, ako dobro upamtite, oprost pretpostavlja oproštenje grijeha. To znači, da onaj, koji želi dobiti oprost mora biti u milosti Božjoj, t,j, bez teškoga grijeha na duši. Dakle: ako hoćeš dobiti oprost, a imaš na duši teški grijeh, treba da se prethodno pokaješ i u sv. ispovijedi očituješ ga svećeniku i za to dobiješ odrešenje.

Rekli smo, da Bogu moramo dati zadovoljštinu za naše grijehe - koje nam je već oprostio, bilo na ovome svijetu, bilo na drugome u čistilištu. Ali, da bi Bogu dali zadovoljštinu za tolike grijehe, trebalo bi, da se podvrgnemo dugoj i teškoj pokori. Moguće, da bi za-to mnogi od nas morali cijeli svoj život o vodi i kruhu postiti, dugo moliti, svih se zabava odreći i t.d. i t.d. Ali, jer većina od nas ne može tako strogu pokoru na sebe primiti, kao što su tu strogu pokoru na sebe primali javni pokornici u prvim vremenima kršćanstva, što mi tada činimo? Mi tada idemo svojoj dobroj majci sv. Crkvi, kao posrednici između nas i Boga, pa joj velimo: "Dobra naša mati, ti imaš u pohrani neprocijenjeno blago zasluga Isusa Krista, koji je za nas Bogu neizmjernu zadovoljštinu dao; ti imaš u pohrani veliko blago trpljenja Bl.Dj.Marije i tolikih svetaca, koji su mnogo više trpjeli, nego što su morali, da bi zadovoljili za svoje grijehe (ako su ih uopće imali). Daj mi nešto od toga neizmjernoga blaga, od te zadovoljštine, da bih ja time zadovoljio Pravdi Božjoj za svoje grijehe." Tada sv. Crkva, kao čuvarica i pohraniteljica toga neizmjernoga blaga, od toga nam daje jedan dio u vidu oprosta i veli nam: "Ako tu i tu molitvu izmoliš, ako tu i tu pobožnost obaviš, ako to i to dobro djelo učiniš, a ne budeš imao na duši teškoga grijeha - dajem ti 100 dana, ili 300 dana, ili 5 godina, ili 7 godina oprosta, t.j. tom svojom molitvom, tom svojom pobožnošću, tim svojim dobrim djelima daješ Bogu toliku zadovoljštinu za svoje grijehe, koliku je Bogu pružio zadovoljštinu onaj vjernik po starim kršćanskim propisima, kada je činio pokoru 100 dana, ili 300 dana, ili 5 godina, ili 7 godina i t.d.

Ako se pak radi o potpunom oprostu, tada nam Crkva, vlašću koju je od Boga primila, oprašta sve vremenite kazne, koje smo radi svojih grijeha zaslužili.

Evo vam primjera. U vašem molitveniku, koga je crkvena vlast odobrila, piše, da ako se prekrstite dobijete 100 dana oprosta. Što to znači? To znači, da time dajete Bogu toliku zadovoljštinu za svoje grijehe, koliku je zadovoljštinu dao Bogu onaj vjernik, koji je po starim crkvenim propisima, zadovoljio, kada je činio javnu pokoru 100 dana. Što mislite: je li isto prekrstiti se, ili 100 dana javnu pokoru činiti - recimo - o samom kruhu i vodi? Da li sada uviđate, koliku nam silnu blagodat daje Crkva putem oprosta?

Još jedan primjer. U vašem molitveniku stoji: Ako obavite pobožnost križnoga puta, dobijete potpuni oprost. Što

to znači? To znači, da vam Crkva pred Bogom podmiruje sve vremenite kazne, koje ste svojim grijesima zaslužili iz neprocjenjiva blaga zasluga Isusa Krista, Bl.Dj.Marije i sviju svetaca Njegovih. Što drugim riječima znači: Ako taj oprost uistinu dobijete, pa umrete, vaša duša ide ravno u nebo.

Iz ovoga, što sam vam do sada kazao, slijedi ovo: ako hočemo dobiti oprost: 1. moramo biti u milosti Božjoj, t.j. bez teškoga grijeha na duši; 2. moramo točno izvršiti sve ono, što je Crkva naložila, da se dobije oprost, naime: ili pohod pred presv. oltarskom sakramentu, ili molitvu, ili milostinju i t.d. i t.d. To vam je sve točno označeno u molitveniku, pa se toga držite.

2. Od koga ima Crkva vlast oproste dijeliti?

Ja sam vam već napomenuo, da je Crkva primila od Isusa Krista vlast oprost dijeliti. Bož. Spasitelj rekao je sv.Petru: "Što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebu, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno na nebu" (mt.16,19), a svima apostolima: "Sve što razrješite na zemlji, bit će razriješeno na nebu" (Mt.18,18). Jasno je, da je Isus Krist tim riječima dao Petru i drugim apostolima, t.j. Crkvi, vlast sve odstraniti, što vjernicima priječi ulaz u nebo, a jer i vremenite kazne, bar za neko vrijeme, priječe ulaz u nebo, iz toga slijedi da Crkva mora imati vlast te vremenite kazne otpustiti, ili drugim riječima oproste dijeliti. Vlast Crkve dijeliti oproste također je sadržana u riječima Kristovim: "Kao što je mene poslao Otac, tako ja vas šaljem" (Iv.2o21), t.j. ja vam za spasenje ljudi dajem istu vlast, koju sam ja od Oca primio. Krist je pak imao vlast opraštati vremenite kazne, dakle i Crkva mora imati istu vlast.

Crkva se tom vlašću uvijek služila. Tako znamo, da je sv. Pavao ap. otpustio teškom grešniku vremenitu kaznu izvan sakramenta pokore, pošto mu je grijeh već bio oprošten (II.Kor. 2,10).

Pitate me: Iz kojeg blaga crpi Crkva tolike oproste? Zar se to blago ne će jednom iscrpiti? To se blago nikada ne će iscrpiti. Gospodin naš Isus Krist je za nas neizmjernu zadovoljštinu Bogu dao. Sve što je za nas učinio, imalo je neizmjernu vrijednost, jer On nije bio samo čovjek, već i Bog. Da je On za nas samo jednu molitvu izmolio, to bi već bila dovoljna zadovoljština za grijehe cijeloga svijeta. Ali On je za nas 33 godine živio, djelovao i trpio. Štoviše i posljednju kap krvi za nas je prolio. Kolika je to zadovoljština? Ta neizmjerna zadovoljština je dakle u Crkvu, kao neiscrpivo blago uložena, i od toga se neiscrpivog blaga svima vjernicima dijeli, ukoliko su sposobni, dostojni i potrebni. K toj neizmjernoj zadovoljštini Kristovoj dolaze još zadovoljštine Bl. Dj. Marije, svih svetaca, koji su daleko više dobrah učinili, nego je potrebno bilo, da zadovolje Bogu za svoje grijehe. (Ako su ih uopće imali). To se blago nikada ne iscrpljuje,

već uvijek raste, jer uvijek imade svetaca, koji daleko više rade i trpe, nego li je potrebno da zadovolje za svoje grijehe. Eto, dr.m.vj., što sačinjava blago iz kojega crpi Crkva, kad god nam dijeli oproste. Ona čini ono isto, što i dobri roditelji, koji od imetka kakova njihova dobra prijatelja, koji im je stavio na raspolaganje, isplaćuju dugove svoje djece.

3. Praktične aplikacije

Pošto mi je mnogo stalo do toga, da se oprostima što više okoristite, i tako Bogu što češće, a na jako lak način, pružite zadovoljštinu za svoje grijehe, navest ću vam samo par kratkih uzdaha, na koje se morate naviknuti, da ih često preko dana izmolite, a uz koje uzdahe povezani su oprosti.

Već smo rekli, da svaki put, kada se prekrstite, dobijete 100 dana oprosta. Ako se prekrstite sa sv.vodom, dobijete 300 dana oprosta.

Svaki put kad koga pozdravljate sa "Hvaljen Isus", dobijete 300 dana oprosta. Neka se taj naš lijepi kršćanski i hrvatski pozdrav razliježe uvijek i svuda po ovoj našoj župi. Neka ova moja župa bude župa, koja uistinu hvali Isusa. Isplatit će vam se to, dr.m.vj., na drugom svijetu, jer je uz taj pozdrav povezan i znatan oprost. Tim pozdravom dajete Bogu toliku zadovoljštinu, koliku bi Mu dali, da 300 dana provedete u najstrožoj pokori. Zar je to mala stvar?

Svaki put, kada uzdahnete: "Presv.srce Isusovo, smiluj nam se!" dobivate 500 dana oprosta. Ako izgovorite tri sveta imena: "Isuse, Marijo, Josipe", dobivate 7 godina oprosta.

Dakle: Prekrstite se što češće; svakoga pozdravljajte sa "Hvaljen Isus", te češće preko dana recite: "Presv.srce Isusovo, smiluj nam se"! ili zavapite često: "Isuse, Marijo i Josipe!" da tim kratkim uzdasima budete što češće u dodiru s Bogom, te Mu tako oprostima otplatite svoje teške dugove.

Nije to mnogo, ali je vrlo važno. Počnite to odmah, još danas. Neka vam to postane navika, sveta navika. Blago vama, ako vam ta navika pređe u krv.

Jednu vam naročitu pobožnost toplo stavljam na srce, a uz koju su povezani silno veliki oprosti, zapravo najveći oprosti. To je pobožnost svetoga "križnoga puta". Odlukom sv. Oca pape Pia XI. od 1931.g. svaki vjernik dobiva potpuni oprost svaki put, kada obavlja tu pobožnost. Osim toga potpuno oproštenje dobiva povrh toga svaki onaj, koji isti dan primi sv. pričest. Čak starci ili bolesnici, koji ne mogu ići od postaje do postaje, dobivaju 10 godina oprosta, ako obave "Križni put" pred jednom samom postajom. Mnogi od vas dolaze u crkvu još prije mise ili večernjice. Pogotovu, ako je vani hladno ili blato. Zašto ne bi iskoristili to vrijeme te obavili sami tu milu i silno korisnu pobožnost? Ako imate kod sebe molitvenik, obavljajte "križni put" s molitvenikom. Ako ga pak nemate, ili ne znate čitati, tada će biti dovoljno da po-

gledate dotičnu križnu postaju, te dok gledate križnu postaju i razmatrate prizor, što vam ta križna postaja pretstavlja, izmolite očenaš, zdravo Mariju i slava Ocu. Naročito toplo vam stavljam na srce, da tu pobožnost obavite onaj dan, kada se pričešćujete. To će vam biti najbolja priprava ili zahvala poslije sv. pričesti.

Zaključak

Vjerojatno svi vi, dr.m.vj., znate, da u našem glavnom gradu postoji "Zavod za davanje krvi", Ti je - recimo - imaš i previše, pa ti to pravi razne smetnje. Zato i ideš u taj zavod, da se rasteretiš toga suvišnog tereta. Tamošnji liječnici ispituju, da li ti je krv zdrava. Kada su to ustanovili, onda će tu tvoju krv ubrizgati u žile onih, koji je nemaju u dovoljnoj mjeri, a koji zato stradaju.

I naša vam je sv. mati Crkva kao neki zavod za davanje svježe krvi. Svi mi, tko više, tko manje, bolujemo od duševne slabokrvnosti, koju je u nama izazvao grijeh. Hiljadu nas groznica trese, hiljadu strasti truju božanski život u nama. Eto zato Crkve, da nas od te slabokrvnosti izliječi, ubizgavajući u nas, putem raznih oprosta, zasluga Isusa Krista i Njegovih nebeskih miljenika, da bi se taj božanski život u nama pomladio i osuo cvijećem zasluga. Pustimo, stoga, da taj životodavni sok što više i što češće prostruji kroz naše žile, Ali, kao što sam vam već napomenuo, taj će vam životodavni sok samo tada koristiti, ako pred Bogom nijeste mrtvi, t.j. ako grijeh nije u vama potpuno presahnuo božanski život milosti. U mrtvaca krv se ne ubrizgava. Mrtav, pa mrtav!

Dakle: čuvajte se grijeha, nastojeći da što više oprosta dobijete! Prije svakog posla i pothvata pobožno se prekrstite! Olakšajte sebi teški teret života čestim zazivanjem presvetih imena Isusa, Marije i Josipa. Inače neka po svim bregovima ove moje župe odjekne jedini i isključivi pozdrav: Hvaljen Isus i Marija! Na vagi Božje pravde neka taj pozdrav bude protuteža tolikim strahovitim spovkama!

Vjernici moji: uvijek i svuda - hvaljen Isus i Marija! Amen.

VI. MILOSRĐE BOŽJE +)

"Gospod je milostiv i pun milosrđa, ustrpljiv i bogat ljubavlju". (Ps.144,8o)

Mi znamo, dr.m.vj., da Bog postoji, ali ipak mi Ga ne možemo shvatiti; vapijemo za Njim, ali nam se ne pokazuje. Često puta čini nam se tako blizu, kao da na svojem licu osje-

---

+) Ista je propovijed i na staro ljeto. Ne moraju se obe prop. iste godine uzeti.

ćamo Njegov dah, čudesan, žarki i ipak blagi žar Njegove blizine. Ali sa svim tim ostaje Bog naš tako bolno daleko od nas. Pojedine Njegove crte svijetle nam jasno kao sunce, ali su samo crte, koje mi teško možemo složiti u potpunu sliku. Je li On prije svega dobar Otac ili strašan Gospodar? Je li On neodoljivo lijep, pun ljubavi i smilovanja, ili pravedan i strašan? Gdje nam se On najljepše objavljuje: tamo, gdje se snizuje do grešnika, ili tamo, gdje govori o ognju vječne osude? (A.Bangha I.D.: Svijet i nadsvijet, str. 62).

Tamo, tamo, dr.m.vj., gdje se Bog snizuje do grešnika, tamo nam se On najljepše objavljuje. Kada Ga gledamo kako na svojim ramenima nosi izgubljenu ovcu; kako u svoj zagrljaj prima izgubljenog sina, tada nam kao podnevno sunce sine u duši izvjesnost, da Bog može biti samo ono, kako Ga je zvao učenik ljubimac: ljubav, "Bog je ljubav" (I.Iv.4,8).

U čemu nam se naročito očituje ta Njegova velika ljubav? U Njegovu velikom praštanju, u Njegovom beskrajnom milosrđu.

I°tomu beskrajnom Božjem milosrđu, ja ću vam danas, dr.m.vj., koju riječ reći. Danas ću vam o Božjem milosrđu govoriti, kada su se, evo, mnogi moji župljani prošlih dana već izmirili s dragim Bogom u skrušenoj ispovijedi, a mnogi će to za koji dan učiniti.

Daj,Bože, da svi moji župljani ovih dana osjete,kako je "Gospod milostiv i pun milosrđa, ustrpljiv i bogat ljubavlju" (Ps. 148,8).

U čemu nam se očituje Božje milosrđe? U tomu, što

1. trpi i čeka grešnika.

Kada bi mi to, donekle, mogli shvatiti, trebalo bi da prije shvatimo što je grijeh, a da bi shvatili što je grijeh, trebalo bi se uživjeti u svu veličinu Boga, u Njegovu vlast, što ima nad stvorenjem, kao i u neizmjerno veliku Njegovu jakost, kojom vlada i upravlja stvorenjem, da bismo shvatili drzovitost grešnika i izmjerili bezdan zloće sadržane u grijehu. Grijeh, dr.m.vj., nosi u svojoj nutrini silu, koja teži da uništi Stvoritelja i stvorove i nije moguće naći kakvo drugo zlo, koje bi bilo tako nedokučivo kao ovo. Grijeh je napadaj čovjeka na samoga sebe, na svijet, na Boga; to je vjetar pobune, koji se širi iz duše krivčeve u svemir, vjetar prave oluje, nereda, smrti, koja ostavlja ruševine. On nastoji raspršiti svako dobro zemaljsko i nebesko, uništiti djelo Božje i zamijeniti kraljevstvo Svevišnjega kraljevstvom ništavila i muka. (H.Bošković: Sjedinjenje s Bogom,Zagreb 1943,str.4o).

Taj prezir sa strane grešnika to je teži, što grešnik vređa Boga, koji je njegov prvi početak, od koga sve dolazi. Kada se sjetimo, da sve što je u nama zavisi od Boga, da nije moguće proizvesti niti jedno, pa i najsitnije djelo bez Boga, i da nismo sposobni niti dobro misliti bez Njega, onda nam odskače sva bijeda grešnika, koji se oholo diže

protiv svoga Dobročinitelja i prezirno odbija Njegovu milost. Dok s jedne strane vidimo neizmjerno veliku dobrotu Božju, koja obasipa svoje stvorenje neprekidnim darovima i milostima i očinski se brine za sve njegove potrebe, dotle s druge strane grešnik oholo diže glavu, prezire svaku Božju pomoć, i odbija sve Njegove darove. (Ib).

A sve to, zašto? Radi bijednog i prolaznog zemaljskog užitka, koji je časovit i prolazan, kao što je bijedna i prolazna stvar, uz koju se privezuje. On, koji je stvoren za vječno, odabira vremenito i časovito, koji ima težiti samo za neizmjernim, priklanja se ograničenom; koji jedino u Bogu može naći svoju sreću, traži je svuda, samo ne u Bogu.(Ib.).

A što Bog na to? Što Bog na taj vjetar pobune, oluje, nereda smrti? On trpi i čeka. Šta velim trpi i čeka? On čak brani grešnika. Zar mislite da svi stvorovi Božji ostaju ravnodušni prema tolikoj drskosti? Zar mislite da svi stvorovi Božji ne ustaju u obranu Božje časti, kada se sičušni crvičak usuđuje dignuti ruku uz prijetnju svodu nebeskom i drzovito kazati beskrajnoj dobroti: "Ja bih htio da Ti ne postojiš! Kada bih ja bio gospodar, već odavna Tebe ne bi bilo!" Zastravljeni radi tolikog prezira Božje dobrote, hoće svi stvorovi da ustanu na obranu Božju, ali Bog ne da i veli: "Čuvajte mi dijete, dijete mi čuvajte!"

Možda vam je poznato iz sv. Pisma St.Zavjeta kako se Apsalon bio urotio protiv svoga oca i kralja Davida. Sve vojvode i velmože ustaše kao jedan u obranu svoga kralja i gospodara. Ali u času, kada je vojska izlazila iz grada, da krene protiv buntovnog sina, sv.Pismo veli, da je kralj stao kod vrata gradskih i vojvodama dovikivao: "Čuvajte mi dijete Apsalona!" (II.Kr.18,5). Tako i Bog veli svim stvorovima svojima, koji ustaju u obranu pogaženog Njegova Veličanstva:"Ne, još! Pustite ga, nek živi! Poštedite ga! Doći će dan, kada će se sa zla puta trgnuti i k meni obratiti! Ja ću svojom milošću razbiti tvrdi led, što se njegova srca primio! A do tada: čuvajte mi sina Apsalona, Apsalona sina mi čuvajte!"

Omjerimo, dr.m.vj., ako možemo, bezdan naših grijeha, našeg izdajstva, našeg kukavičluka prema Bogu, pa kada sve to izmjerimo zar ne ćemo biti primorani uskliknuti sa sv. prorokom Jeremijom: "Milost je Gospodnja, da nijesmo sasvim uništeni, neiscrpljivo je milosrđe Njegovo!" (Tuž.3,22).

Ali, ako se milosrđe Božje očituje u tomu što čeka grešnika, ono se još bolje očituje u tomu, što ga traži i zove, kao što pastir traži i zove ovcu, koju je izgubio.

Pretpostavimo, dr.m.vj., da vas je netko teško uvrijedio, i to tako teško uvrijedio, da vam je sav život zatrovao. Pošli ste prijatelju da mu se izjadate. On vam, bez ikakva skanjivanja veli: " Red je, da mu odmah iz svega srca oprostiš. Nemoj čekati da te on moli za oproštenje. To ne će nikada učiniti, već ti pođi k njemu i reci mu, da mu sve opraštaš. On će ti po svoj prilici okrenuti leđa i izbjegavat će svaki dodir s tobom. Ništa za to, ti idi za njim, prati ga u stopu, reći mu riječi, koje će ga smekšati. Ako te prvi put

odbije, idi drugi put i tako redom sve dotle, dok ga ne slomiš, dok ti sam ne padne u zagrljaj. Osveti mu se na taj način, što ćeš ga dovesti do toga, da se zastidi pred sobom. Blago tebi, ako u tebi janje pobijedi vuka!"

"Lijepo je to reći" - velite - "ali je to teško izvesti!" Dabome da je teško. Oprostiti se nekako dade, ali zatražiti i maziti uvreditelja - to nikada! - velite:"Ni sam Bog od mene to ne traži!"

Varate se, ljuto se varate, dr.m.vj.! To Bog od nas traži kada veli: "Ljubite neprijatelje svoje; činite dobro inima, koji vas mrze" (Mt.11,44). Ali što nam je zapovijedio, sam je svojim primjerom potkrijepio, i to ne samo što je praštao grešnicima, svojim najljućim neprijateljima, već što ih je milo tražio i dozivao da se vrate Bogu. Zar nije pošao ususret grešnicima, kada je pošao u Zahejinu kuću? Zar nije pošao ususret grešnicima, kada je sjeo za stol Simona Farizeja? Zar nije znao da će u tu kuću stupiti spasena grešnica, koja će do nogu Njegovih vrelim suzama oplakivati svoj raniji život? Zar nije tražio grešnike, kada je posao do Jakovljeva zdenca u Sihar, da čeka Samarićanku, kojoj će ponuditi vode, od koje ne će žeđati dovijeka?

Kako da tumačimo Njegovu priču o pastiru i izgubljenoj ovci, ako ne tako, da u onome pastiru gledamo Krista - Otkupitelja na djelu, koji vječno traži i doziva zabludjele svoje duše, da ih primi u naručaj i ponese u svoj ovčinjak?

Upravo sada, u ovo sveto korizmeno doba, taj Njegov glas biva nam sve jasniji, sve prodorniji. Uzmičući ispred njega, spleli smo se, kao izgubljene ovce, u trnje grijeha. Ali sada nam je svaki uzmak spriječen. Već Mu razabiremo glasa, glas pastira, koji je već zapazio ovcu, klonulu i posustalu. Ona više nema snage da ustane, a kamo li da bježi. Zar da mu se i sada otmemo, i to baš u času, kada nas je već sustigao, kada već nad nama diže svoje otkupiteljske ruke, da nas prihvati; u te svoje blagoslovljene ruke, koje drže nebo i zemlju, koje nevidljivo drže ključeve neba i pakla. O, pustimo da nas sobom ponese, daleko od svake opasnosti, u svoj ovčinjak, u svetu zajednicu djece Božje.

Nemojmo, dr.m.vj., da se Njegovu glasu oglušimo! Ako već do sada to nijeste učinili, postavimo se ovih dana u druge redove pred ispovjedaonicu, kao što su to nekada bolesnici činili, kada su se u duge redove postavljali, čekajući da Isus prođe ispred njih i izliječi ih svojim bož.dodirom, "stavljajući svakome ruke" na njegovo bolešću ispito tijelo. Mi bolesni, slabi i uzeti, postavimo se ovih dana u red pred ispovjedaonicu, jer je to onaj veliki čas, kada će Isus pored nas prolaziti i sagnuti se nad nama, da nas zalutale ovce, što smo se zaplele i zakrvarile u trnja griha, oslobodi trnja, i ponese u svoj naručaj. To je onaj veliki čas, kada će se On sagnuti nad nama, "stavljajući svakome ruku" na našu dušu rastočenu gubom grijeha. U taj veliki čas, čas praštanja i milosrđa, upirući svoj pogled u Njega, recimo Mu: "Isuse, Sine Davidov, smiluj nam se!" Taj će vapaj sigurno privući Njegovu pažnju i On će nam tada milo

reći: "Sinko, kćeri, opraštaju ti se grijesi tvoji. Idi u miru i nemoj više grešiti!"

Zaključak

Savao iz Tarsa jezdio je jednog dana na svome konju u veliki grad Damask. Tamo je bilo mnogo kršćana, koje je on smrtno mrzio. Imao je naređenje, da ih sve pohvata i u Jeruzalem dovede, da im se sudi. Baš u času, kada se primicao gradu, zablješti pred njim veliko svjetlo. Neobjašnjiva neka sila ošinu ga tako snažno, da umah padne s konja. Uz to čuje glas: "Savle, Savle, zašto me progoniš!" - "Tko si ti, Gospodine!" - drhćući prihvaća Pavao.

A glas dalje nastavlja: "Ja sam Isus, koga ti progoniš. Teško ti je protiv bodila praćati se!" a on drhćići i trepeći reče: "Gospodine, šta hoćeš da učinim?" - I Gospodin mu reče: "Ustani i uđi u grad! Ondje će ti se kazati, što ti treba činiti" (Dj.9). To je bio početak obraćenja sv. Pavla, apostola naroda.

I nama, dr.m.vj., u ove svete dane, glas s neba progovara: "Grešniče, zašto me progoniš! Zašto me svojim grijesima ponovo na križ razapinješ? Zaludu ti svaka borba i svako opiranje. Kad tad mi ćemo se ipak sresti. Bolje sada, da ti budem milostivi otkupitelj, nego li na smrti, kada ću ti biti strogi sudac!"

Što je za nas bolje? Promislimo, pa odlučimo. Bolje je sada da osjetimo toplinu Njegove ljubavi i milosrđa, nego kasnije da osjetimo težinu Njegova gnjeva!

Zaludu svako opiranje! S Bogom se ne možemo i ne ćemo vječno boriti! Amen.

VII. RASIPNI SIN

(Njegov povratak)

"Utješi se, utješi, narode moj,
jer je izravnana krivnja tvoja,
- govori Gospod Bog Svemogući".
(Iz.4o : 1 - 2)

Bog, kad oprašta, potpuno oprašta. On ne pita što je prije bilo. Bog je vječna sadašnjost i vječna stvarnost, pa gleda samo ono, što jest i kako jest. Prošlost je prošlost. Ona je tek zbroj uspomena. Bog je beskrajna blagost i dobrota. U Njegovu oceanu ljubavi gube se i tope svi grijesi, čim ih se je čovjek odrekao.

Bog, kad oprašta, uvijek potpuno oprašta.

Opraštao je, i dok je hodao po zemlji. Krist, naš

bož. Spasitelj, uvjek je bio božanstveno velikodušan u oprostenju. Ne drži On obraćenicima propovijedi. On se jednostavno veseli njihovu obraćenju. Rekao bi čovjek, da se prosto boji spomenuti njihove grijehe. Sve zle uspomene On utapa u sreći dobra, koje je pobijedio u ljubavi k dušama. On ne će ni za jedan čas da grešnika stavi u nepriliku.

Eto vam, dr.vj., zato primjera u priči o rasipnome sinu; u priči, koja je - kako vam rekoh - izašla iz usta samoga Spasitelja; u priči, u kojoj je sam Božanski Spasitelj, ocrtao samoga Sebe, i što se sve u Njegovu bož. Srcu odigrava, kada mu grešnik pada u naručaj.

Dobro će biti da se s tim mislima jutros pozabavimo, pa da vidimo: sa kakvim je beskrajnim veseljem otac prigrlio svoga rasipnoga sina.

1. "Kada je on (rasipni si) još podaleko bio, ugleda ga otac njegov, i sažali mu se"

a) Eto vam, dr.vj., - u ovim riječima bož. Spasitelja - jasne slike beskrajne očeve dobrote.

Jadan otac! Iako su od tada prošle mnoge godine, on je još uvijek čekao i nije prestao čekati.

Čekao je i neprestano mislio na zalutaloga sina. Ta mu je misao cijepala srce kao dvosjeklim noževima. Iz dana u dan ga nestajalo i sav je iskapnjivao od brige i žalosti za njim. Zato se nekako umrtvio i umukao, kao da ga pola fali.

Da ga rad nije zaokupljao; da u radu nije tražio melema svojoj grdnoj rani, ubrzo bi bio okopnio kao proljetni snijeg.

"Bože, ako znaš to je muka, vrati mi ga!" - često bi duboko uzdahnuo, dok bi na polju radio, ili tjerao blago na pojila.

Međutim dani su prolazili.

Mnoge su nedaće i nevolje nad njegovom već sijedom kosom prohujale, ali o sinu - ni traga, ni glasa.

Da svisne.

Stariji je sin primjećivao očevu beskrajnu tugu. Kadgod bi ga tješio, ali ponajčešće bi mu spočitavao, što nije vrijedan na takvu "propalicu" ni misliti, a kamo li se žalostiti. Ali otac bi odmah zavezao:

- Ne diraj u moju grdnu ranu !

I zašutjeli bi oba.

Dok je nadzirao težake, zamaknuo bi kadgod cestom, koja je vodila u grad. Na toj cesti je sina posljednji put vidio, kada mu je nestao iz vida. Namjerno je zastajkivao, zadržavajući se sa seljacima, koji su se tuda vraćali iz grada. Raspitivao bi ih o koječemu, da iz njih štogod dozna

o sinu. Briga njima za njim. Njih druge brige taru, dok on neprestano o njemu misli.

Ali se sin nije vraćao. Sin nije dolazio, a otac je još uvijek čekao i čekao. Nada ga još uvijek nije ostavljala, ali ga za to pritisnuše nečuvene muke, stignuše bolovi nekušani. Kojekakve slutnje u njemu se sve više i više zguščuju u strašnu neizvjesnost i pritišću ga kao brdo.

Jednoga dana sjedio je u dvorištu satrven, jadan i kukavan. Prenu ga iz njegovih tužnih misli škripa ljese u voćnjaku. U njemu odjednom krv uspori tok, noge se ukočiše, oči rastvoriše i ne imade snage da doreče: Siiine!

Već su bili u zagrljaju.

b) "Kada je on (rasipni sin) još daleko bio, ugleda ga otac njegov i sažali mu se".

Izdaleka ga primjetio i - sažalio mu se.

Da, da, dr.moji vj.! Izdaleka, izdaleka, otac primjetio sina. Odmah ga prepoznao, iako više nije bio ni slika ni prilika negdašnjega zdravog, mladog, snažnog svoga sina. Prepoznao ga iako je bio sav zamazan i u dronjcima. Nije čak imao ni obuće na nogama. Vjerojatno tuda su razni njegovi suseljani prolazili, ali ga nitko nije prepoznao. Otac - odmah.

O, dr.vj., među hiljadama i hiljadama Bog prepoznaje grešnika. Ne pušta on njega s vida, nad njime uvjek lebdi Njegov milostivi pogled. U stopu ga prati. Bdije On nad njim. Bdije On nad njim, čuva ga, brani ga i - čeka. Strpljivo ga godinama i godinama čeka, a kad ga više ne može dočekati, tada mu odjednom, kakvom nevoljom, razočaranjem, ili slično, presjeće svaki uzmak i - dovodi ga k Sebi.

c) "Sažalio mu se", Mi moramo dobro upiti u dušu, u srce ove riječi, koje su potekle iz usta bož. Spasitelja.

Bog zna malo bolje od nas, što je grijeh i - što je čovjek. Zato lakše prašta.

Grijeh nije samo zlo; grijeh je i beskrajna nesreća. Grešnik nije samo zločinac, on je i veliki bijednik. Veliki bijednik. Propao je. Skrenuo je s pravoga puta. Izgubio se. Zabludio je. Rasuo je Božje blago milosti. Izgubio je svoje ljudsko dostojanstvo. Nesretan je u duši, a često puta i na tijelu. Težak je to bolesnik. Opasan luđak i lakoumnik. Svršetak će njegov biti težak; sudbina strašna; vječnost zdvojna.

Sve to dobri Bog zna, pa zato žali grešnika. Žali ga i zato, što u njegovoj zloći i grijehu, ne vidi samo njegove krivnje, već i tuđe. Nije imao nikakva odgoja. Pao je pod upliv krivih nazora, zlih prijatelja. Zavela ga prokleta sila strasti.

Samo Bog sve to zna i vidi. Zato je On milosrdan prema grešniku i strpljiv. Zato ga On čeka i obraća. Zato ga On svojim svetim poticajima i nadahnućima bodri, da se ostavi grešna puta.

Ne zaboravimo nikada ovu veliku Isusovu riječ, da On žali grešnika. A zar, pitam vas, možete žaliti nekoga, ako ga ne volite?

2."I potrčavši pade mu oko vrata i poljubi ga."

Tada mu sin reče: Oče, sagriješio sam protiv neba i protiv tebe. Više nijesam vrijedan da se zovem tvoj sin. A otac reče slugama: Brzo iznesite najljepšu haljinu i obucite ga.

U ovom susretu sve govori i pjeva o bezgraničnoj roditeljskoj ljubavi. Otac u isti čas zaboravlja i teret svojih godina i teret svojih bolova. Zaboravlja ozbiljne zahtjeve uvrijeđena roditelja i gospodara. On prvi širi ruke prema svome rasipnome sinu; on ga prvi grli i privija na svoje grudi. Onim toplim zagrljajem, onim toplim poljupcem otkriva sinu sve tajne svoga milostivoga srca. Ne daje mu vremena da izgovori riječi oproštenja, što ih je unapred smislio. Nezahvalnik smatrao se sretnim i presretnim, kada bi ga otac primio među svojim najamnicima, među svojim težacima, ali otac o tomu ni čuti. Tog se istog časa uvjerio da mu otac, onim zagrljajem i toplim poljupcem, vraća sva izgubljena prava. Ne treba tu nikakove kušnje. "Brzo" - otac veli slugama - "brzo iznesite najljepšu haljinu i obucite ga." Još ovog časa on mora zauzeti u kući svoga oca ono mjesto, koje mu po rođenju pripada.

Dragi vjernici! Zar bi se usudili tvrditi, da one, koji u ustanku protiv Boga okorjelo ustraju, da one, koji protiv Njega dižu pesnicu, da one, koji od sebe odbacuju Njegovu milost, ne smije Bog kazniti? Ako zakon kroji pravdu za kradljivce i ubojice, varalice i razbojnike, zar Bog da ne kroji pravdu, za svoga rasipnoga sina, koji bi želio Boga ukloniti iz svijeta, želeći da ga "mrtvi Bog" ne bi na drugome svijetu [illegible] sreo kao živ? (Bangha). Pa ipak - kako vidite u priči o rasipnome sinu - on grešniku, koji se od svega srca pokaje, sve oprašta, sve zaboravlja, vračajući mu prvotno dostojanstvo svoga djeteta. Čim se grešnik pokajao, on odmah njemu prilazi, dok Njegova sveta milost rasvjetljuje njegovu dušu, kao sunce, kada se odjednom pomoli iza crnih oblačina.

Ako se slučajno, dr.vj., među vama nalaze i takovi, koji su imali tu rijetku milost, da se poslije tolikih godina lutanja vrate Bogu, neka mi oni kažu: da li mogu riječima opisati [illegible] ono beskrajno veselje, onaj neopisivi mir, što se razlio u njihovoj duši onog časa, kada se ona, poslije duga opiranja, našla u zagrljaju nevidljive i tajanstvene božje milosti? "Jer je Gospodin vrlo milostiv i milosrdan. On je htio, isko ga mi ne vidimo, da budemo posve sigurni Njegova zagrljaja, Njegova poljupca, Njegova oproštenja. Zato je u svojoj Crkvi ostavio posvećeni red ljudi, kojima je kazao: "Kako je mene poslao Otac, tako i ja vas šaljem ... Komu ćete oprostiti grijehe? Bit će im oprošteni." Svećenik, kao otac kršćanske obitelji, ne zadovoljava se samim tim, što

čeka zabludjelu božju djecu, već on čezne za njima, i on ih poziva, on ide njima ususret raskriljenih ruku, ruku ispunjenih tajanstvenom i čudesnom moći, koju mu je sam Bog povjerio. Ako se grešnik pribojava njemu prilaziti, to je očiti znak, ili da ga ne pozna, ili što sudi, da se zanosi mislima i osjećajima, koji nemaju nikakve veze sa njegovim milosrdnim pozivom. Ne, dr.vj., svećenik nije hladan sudac, čiji strogi pogled hoće da prodre u dušu grešnika, da bi mogao doznati njegove tajne, pa ga onda teško kazniti. Svećenik u ispovjedaonici pretstavlja Isusa Krista, koji je sama dobrota i milodrđe. On je ispružena Spasiteljeva ruka, koja hoće da zagrli grešnika; on je Njegov poljubac, pun dobrote i ljubavi. Njegovo svećenično srce drhti od svetoga uzbuđenja, kada gleda, kako pred njegovim nogama kleći rasipni sin. Njegove su oči zamagljene suzama, kada pred sobom gleda raskajana grešnika, koji mu ponizno veli: "Oče, sagriješio sam!" Kakav bio da bio čovjek, koji pred njim kleći; bio taj i najgori razbojnik; bio on najgori izmet ljudskog roda, on njega tog časa voli radi njegova kajanja i ne vidi časa da nad njegovom sagnutom glavom izreče spasavajuću presudu: "ja te odrešujem." On ne vidi časa da što prije reče anđelima: "Brzo, brzo iznesite carske haljine, carsku krunu njegova prvotnog dostojanstva, jer ovaj sin, bio je mrtav i oživio je ; bio je izgubljen i našao se."

Dragi vjernici, vi vjerujete u moju ljubav. Jer vjerujete u moju ljubav vi ste uvjereni da vas ne lažem. Zato mi morate vjerovati, što ću vam sada reći, a to je: da ćete kod ispovjednika uvijek naći oca, pa bili neznam kako teški i mnogobrojni vaši grijesi. Tko je to iskusio, njemu ne treba dokazivanja, a tko nije, neka dođe, pa neka se uvjeri. U svakoj ispovijedi obnavlja se prizor, što ga je bož. Spasitelj tako potresnim riječima opisao u priči o rasipnome sinu. Te riječi glase: " Potrčavši (otac) pade mu oko vrata i poljubi ga."

Sva dobra, što ih je rasipni sin izgubio, sva ih je natrag dobio. Uveden je u posjed svih svojih prvotnih prava, svećanom gozbom, što mu je otac priredio. Da vidimo kako je to bilo. Evo, što reče otac:

3. "Dovedite i zakoljite ugojeno tele, da jedemo i da se veselimo, jer je ovaj sin moj bio mrtav i oživio je, bio je izgubljen i našao se."

Očinska kuća prosto je izgubila svoj prvotni izgled. Živa vreva, veseli žamor svećanosti, bio je živa opreka onom već godinama i godinama ustaljenom redu, koji se svakog dana odvijao u onoj kući, kao u svakoj imućnijoj seoskoj kući. Otac skoro povilenio od veselja. Ne bi ga čovjek prepoznao. Zamazani skitnica, koga su sluge uredile i dotjerale, sada sjedi na pročelju stola, kao da je on sada kućedomaćin.

Grešnici, o grešnici, širom moje župe, evo što vas čeka, ako poučeni gorkim iskustvom svojih zastranjivanja, os-

tanete vjerni svojoj odluci, da ne ćete više napustiti očinski krov svoga nebeskoga Oca. Čim, poslije duga izbivanja, prekoračite sveti prag očinske kuće, iznenadit ćete se koliko vas sreća čeka.

"Brzo iznesite najljepšu haljinu i obucite ga." Pod tom "najljepšom haljinom" podrazumijeva se posvetna milost, po kojoj grešnik postaje dijete Božje i baštinik neba. U blistavim borama te carske haljine raspoznat će anđeli Božji u vama miljenike Božje. Primajući tu carsku haljinu milosti, vi, dragi vjernici, samim tim ulazite u posjed neizmjernoga bogatstva vrhunaravnoga života. Primajući tu carsku haljinu milosti, opet će u vama usplamtiti vjera, ufanje i ljubav, koje su temeljne kršćanske kreposti, kao tri žarka sunca, obasjavala vašu dušu tolikom ljepotom, tolikim sjajem, da se njezinom ljepotom i sam dragi Bog zanosio. Primajući tu carsku haljinu milosti, sve te kršćanske kreposti, do data pritisnute grešnim strastima, odjednom će zakliktati pobjedonosni poklik oslobođenja, te će svakog časa biti pripravne stupiti u djelo. Primajući carsku haljinu milosti, sva će vaša dobra i zaslužna djela, koja ste svojim grijesima bili umrtvili, ponovo oživjeti; a oživljajući vi ćete opet steći pravo, da vas zato Bog nagradi vječnom nagradom. Grijeha je nestalo. Bog ga je izbrisao. Ali iz knjige života nije izbrisao vaša dobra djela. Vi sada stičete puno pravo, da se pozovete na ta svoja dobra djela i da vas zato u vječnost Bog nagradi.

"Podajte mu prsten na ruku". Prije pokajanja, prije ispovijedi, nosili ste na svojim rukama okove sotone, a sada je okova nestalo, dok na vašoj ruci blista prsten Božjeg posinovljenja.

"Podajte mu i obuću na noge." Prije pokajanja, prije ispovijedi grešnik je - slikovito rečeno - hodao bez obuće, kao što su nekada išli robovi. Dok je bio u grijehu, gackao je po blatu nećudoređa i poroka. Dok sada više nije rob, već dijete Božje, pa se radi toga pristaje, da uz carsku haljinu, ima i carsku obuću, e bi mogao bez spoticanja hodati putem kršćanske kreposti.

"Dovedite i zakoljite ugojeno tele," - reče otac slugama, dok je još uvijek pritiskivao na svoje srce rasipnoga sina.

Ocu nije dovoljna carska haljina, nije mu dovoljan carski prsten ni carska obuća, da pokaže svemu svijetu, kako je rasipnog sina uveo u posjed svih prava, već mu - evo priređuje gozbu. Koja je ta gozba? O, dragi vjernici, kada na to čovjek misli, prosto mu ne dostaju riječi, prosto ne može shvatiti da bi Bog mogao biti tako milostiv i dobar prema svomu dojučerašnjem krvnom dušmaninu!

Dragi vjernici! Kakav mali razmak dijeli ispovjedaonicu od pričesnih klupa, a kolika se nedokučiva čudesa u tom malom prostoru zbivaju. Da li ste na to kadgod ozbiljno promislili? Ako ste nato promislili, da li vas je ta pomisao toliko potresla, da vam je dah morao zastati u grudima?

Grijehom je čovjek otišao u "daleku zemlju". Pošao je u daleki kraj. Pošao je u tuđinu. Pribio se kod drugog gospodara, koji ga šalje da pase svinje. Drugo nije ni zaslužio. Ta služba njemu - raspikući - sada i pristaje. Odrpan, gladan, iscrpljen, blatan ide k ocu. Baš u takvome stanju - dakako slikovito rečeno - grešnik prilazi k ispovjedaonici. Tu pred Božjim namjesnikom priznaje svoje grijehe i za njih se kaje. Sve te bijede i nevolje u tili čas nestaju. Životodavna voda posvetne milosti prostruji kroz one rešetke, kao kroz tolika živa vrela, u njegovu zaprljanu dušu. Čisti je, preporađa, oživljuje je, uskrisuje i on sada očišćen, preporođen, oživljen ide. Kuda ide? Ide na božansku gozbu, koju mu je Otac priredio. Ide, da se nahrani samim presvetim Božjim Tijelom. Dok je bio u grijehu, bio je neizmjerno daleko od Davaoca svake milosti, a sada, kako Mu je blizu! Tako Mu je blizu, da postaje jedno s Njim.

"Jedimo!" - reče razdragani otac svojim ukućanima, kada je gozba bila priređena, kada se mlada, masna teletina već pušila na stolu.

I Božanski naš Spasitelj veli svima grešnicima, kada prilaze Njegovu stolu: "Jedite, jer će pirna odjeća, koju primiste u sv. ispovijedi, zablistati još većim sjajem! Jedite, jer će moj prsten posinovljenja još ljepše pristati uz vašu ruku! Jedite, jer morate još dugi i teški put prevaliti, dok vas ne pozovem na vječnu gozbu svojih odabranika, i stoga hranite se, jedite, blagujte moje tijelo, da ne bi na tomu putu posustali. Jedite i blagujte kruh jakih! Jedite Davaoca svih milosti; jedite oživotvoritelja svih zasluga; jedite zalog buduće slave! Jedite i odmorite se u mojem zagrljaju poslije tolika pretrpljena glada i bijede! Jedite i veselite se, jer do sada bijaste mrtvi i oživjeli ste, bijaste izgubljeni i našli ste se, veselite se, kličite, jedite i pijte! "Utješi se, utješi, narode moj, jer je izravnana krivnja tvoja, - govori Gospod Bog Svemogući". (Iz.4o,1-2).

Zaključak

Svake godine dobar dio moje župe odaziva se pozivu božanskog Kućedomaćina, kada ih poziva na gozbu, ali imade i takovih, koji se tomu pozivu oglušuju.

Zabludjela djeco ove moje župe, čujte me! U Božje ime ja vas pozivam na oproštaj Njegova milosrđa i na gozbu Njegova života. Nemojte sebi uskratiti toliko nenaslućeno veselje, na koje će radosno sudjelovati svi sveti i svi anđeli Božji. Vaše majke, vaše supruge, vaše sestre, vaša djeca, vaši prijatelji već odavno željno priželjkuju ovaj radosni čas. Pristupite i veselite se! Veselite se, pjevajte i kličite, jedite i pijte! "Utješi se, utješi, narode moj, jer je izravnana krivnja tvoja - govori Gospod Bog Svemogući." (Iz. 4o, 1-2). Amen.

T U M A Č E N J E E V A N Đ E L J A

1. EUHARISTIJA - HRANA NAŠE DUŠE+)

"Tko jede moje tijelo i pije
moju krv, ima život vječni"
(Iv.6,54.)

Već danas, kada je evo sv. Korizma skoro na izmaku, mogu približno procjeniti koliki će broj mojih župljana ostati kroz cijelu ovu godinu gladni. Tako gladni, a uslijed gladi tako slabi, tako iscrpljeni, da će ih spopadati teške bolesti, i to tako teške, da će od njih i umirati. Umirat će ih nevjerojatno mnogo, a mogli bi se od tog pomora očuvati, kada bi samo htjeli. Strašna li bezumlja: sam od sebe srljati u smrt!

Da li se ovdje radi o tjelesnoj smrti? Ne, dr.m.vj., ne radi se o tjelesnoj smrti, već se radi o drugoj, mnogo strašnijoj smrti. Mnogo strašnijoj po svojim strahovitim posljedicama. Radi se naime, o smrti duše, koja nastupa posve sigurno tada, kada duša oslabi uslijed dugog pomanjkanja hrane. Ta hrana, koja dušu krijepi, da ne oslabi; da se teško ne razboli, pa da tako duhovno ne umre, - jest sv. pričest.

Kao da ovih dana gledam bož.Spasitelja, kako s ovoga svetoga oltara upućuje poziv mojim župljanima:"Starajte se ne za jelo, koje prolazi, nego za jelo, koje ostaje za život vječni, koje će vam dati Sin čovječji... Ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete krvi Njegove, nemate života u sebi" (Iv.6,27 i 53). Da li shvaćate što znače ove velike i ozbiljne riječi Sina Božjega" "Nemate života u sebi", ako me ne blagujete! Drugim riječima: mrtvi ste! Duhovno ste mrtvi! Strahota! Mnogi će moji župljani pred Bogom biti mrtvi unatoč tomu što im evo - kao ono židovima u pustinji - svih ovih dana dijeli preko svećeničkih ruku "kruh života" Iv.6,48). Zar će se moji župljani oglušiti mome pozivu? Zar će biti toliki neprijatelji samih sebe, da će bez ikakva opiranja dozvoliti, da strašna bolest grijeha zavlada njihovom dušom, pa je tako duhovno usmrti?

+) Smatram, da je ova IV. korizmena nedjelja najpodesnija vrijeme, da se vjernicima govori o sv. pričesti. Pogotovu zato, jer se to ipak može dovesti u sklad sa današnjim Evanđeljem. Mnogi su naši vjernici već obavili uskrsnu dužnost, mnogi će to narednih dana učiniti, ali mnogi su još "slabi i bolesni, i spavaju mnogi" (I.Kol.11,29). Nema druge, već ih pošteno pograbiti, da bi se od te letargije prenuli. U osmini Tijelova za njih nije toliko aktuelgo govoriti o tome, kao što sada. Sada ima mnogo više svijeta u crkvi po našim slima, nego li ljeti.

Da vas ne bi zatekla tako velika nesreća, danas ću vam govoriti: kako je presv. tijelo Sina Božjega hrana i ti nužna hrana naše duše.

1. Mana i Euharistija

Da li se sjećate, kada ste ono polazili u osnovnu školu, kako vam je vaš vlč. tumačio, da je dobri Bog hranio izraelski narod manom u pustinji. Mjesecima i mjesecima prolazili su kroz pješčane krajeve, gdje sunce nemilo prži i gdje ništa ne raste. Kud okom pogledaš, pred tobom se stere nepregledni užareni pijesak. Hrane ni od kuda. Počeli su se uslijed toga, tužiti na svoje vođe Mojsiju i Arona: "Odvedoste nas u ovu pustinju, da nas morite gladu."... Tada reče Gospod Mojsiju: "Dobro! Učinit ću da vam daždi kruh s neba".... I doista, veli sv. Pismo, sutradan prostrla se rosa oko tabora, a kada je ishlapila rosa, ležalo je po pustinji nešto čudno zrnato, sitno kao slana na zemlji, a okus joj je bio kao od medena kolača (II.Moj.16). Ta im je mana svake noći padala s neba, osim subotom, punih četrdeset godina, dok nisu stigli u obećanu zemlju.

I mi, dr.m.vj., moramo prevaliti dug i težak put, dok ne stignemo u obećanu zemlju, u nebesku domovinu, koju nam je naš nebeski otac obećao dati, ako ćemo se držati Njegovih zapovijedi. Da ne bi posustali na putu Njegovih zapovijedi, treba nam jake hrane, da nas na tomu putu podrži. Dobri naš Spasitelj, u živoj želji, da nas jednoga dana ugleda okupljene oko Sebe u slavi svojoj, postarao se, da nas opskrbi jednim čudesnim kruhom, mnogo boljim od onoga kruha, kojim je nahranio tolike tisuće u pustinji. Kudikamo slađi od mane, kojom su se hranili Izraelci. O, zaista, u sv. pričesti bož. baš Spasitelj hrani nas kruhom, "koji svaku slast u sebi ima". Ako ne osjećamo ni teka, ni slasti, blagujući taj kruh, onda se moramo ozbiljno zamisliti. Zašto? Jer je to znak da s nama nije nešto u redu, kao što nije u redu s čovjekom, koji nema teka, niti osjeća slast u hrani. Kada čovjek izgubi svaki tek za hranom, onda to znači, da se neka opasna bolest u njemu pritajila, koja svakog časa može svom snagom izbiti na površinu, ako joj odmah ne stane na put. Koliki će i koliki moji župljani baš ovih dana pokazati da su posve izgubili tek za ovom bož. hranom. Spasitelj naš "postavio im je sto svoj" (prč.9,2), priredio im je gozbu. On ih zove u goste, da ih nahrani ne zamaljskom, već nebeskom hranom, svojim presv. tijelom, veleći im: "Dođite, jer je već sve gotovo"! (Ib.23). Dođite, "slušajte me, pa ćete jesti što je dobro, i duša će se vaša okrijepiti pretilinom" (Iz.55,2). Al' da! Moj narod ne čuje toga glasa. Ako ga i čuje, ne mari za nj. Izgovara se, kao ono oni uzvanici iz evanđeoske priče o velikoj večeri. Netko veli: "Kupio sam polje i valja mi ići da ga vidim" (Lk.14,18). Drugi veli: "Kupio sam pet jarama volova i idem da ih gledam" (Ib). Treći veli: "Oženio sam se i zato ne mogu doći" (Ib.21). Da, da! Gospodarstvo je mnogim kršćanima glavno, blago im je glavno; udovoljavanje tjelesnih prohtje-

vima je glavno, a tko od njih mari za dušu, što slabi, jer joj ne pruža hranu, božansku hranu, koja će je najsnažnije podržati, da je guba grijeha ne zahvati i svu je ne rastoči!

Izraelcima je padala mana s neba svaki dan, osim subotom. Svakog jutra, još prije izlaska sunca, "narod je išao oko svojih šatora, skupljao je, mlio je na žrnjima i tucao u stupama, kuhao je u loncima i pravio od nje kolače" (Iv.Moj. 11,8). Ali tokom vremena, ta im je slasna hrana dosadila, pa - veli sv. Pismo - "stadoše mrmljati protiv Boga i Mojsija veleći: "Tko će nam dati da jedemo mesa, krastavaca i dinja, luka i češnjaka... A sada nam je da uginemo... Oči nam ne vide ništa drugo osim mane. A to jadno jelo već nam se gadi. (Ib.21,5). Tada je Bog na njih poslao strogu kaznu. Sa sviju strana izmiljiše otrovne zmije, od čijih ujeda mnogi poginuše.

Dragi moji vjernici! Kada pristupamo na sv. pričest, Bog nam daje milost, da nadvladamo svoje strasti, da pobijedimo napasti i da napredujemo u kreposti. Ali, ako se ne hranimo tom bož. hranom, otrovne zmije naših strasti, što su se časkom u nama pritajile, odjednom jurnu iz svoga skrovišta, da bi nam dušu otrovale. Mi svi imamo u sebi čitavo klupko takovih otrovnih zmija. To su - kako rekoh - naše strasti i naše zle sklonosti, koje česti dodir sa bož. Spasiteljem uspavljuje i čini ih neškodljivima. Zar ne reče sv.Ivan Zlatousti: "Euharistija pretvara slabiće u lavove. Zato drhće pakleni duh, kada ugleda usne rumene od krvi Isusove". O, kada bi se ove velike riječi čule od jednoga pa do drugoga kraja ove moje župe! O, kada bi ove divne riječi velikog Božjeg ugodnika, prodle ovih svetih dana, u srca svih mojih župljana, te ih sklonile, da živom vjerom, dubokim ufanjem, žarkom ljubavi pristupe ovoj bož. gozbi! Ona bi ih uistinu preobrazila od slabića u lavove i učinila da pred njima drhće pakleni duh. Dok ovako, iz dana u dan, slabe sve više i više na putu duhovnoga života, te prosto klonu i padaju kao snoplje, postajući žrtvom svojih strasti. To ih za kratko vrijeme dovodi do duševne smrti, najstrašnije nesreće, što može zadesiti kršćansku dušu.

2. Razlozi tolika nehaja

Često puta, a naročito ovih dana, postavljam sebi pitanje: Zašto toliki moji župljani uopće ne mare da se s dragim Spasiteljem sjedine u sv. pričesti? Zašto opet drugi, ako se i pričeste, kroz kratko vrijeme padaju u iste grijehe? Ja mislim, da se ne ću prevariti, ako ovom prilikom razdijelim sve svoje župljane u tri vrste.

U prvu vrstu spadaju oni, koji su se potpuno odbili od Boga. Koji su Mu potpuno okrenuli leđa i ne mare za Nj. Takovih, hvala Bogu nema mnogo. Ja se barem nadam, da ih nema mnogo. To su oni pravi duševni bolesnici, kojima je grijeh postao navikom. Toliko je on njihovu dušu zatrovao, da su izgubili svaki tek za božjim stvarima. Za njih se treba mnogo moliti da ih milost Božja takne, barem na času smrti, a osim toga primjerom i lijepom ih riječju uvjek na dobro poticati. Nikako ih ne smijemo zato mrziti ili podcijenjivati, već im

mnogo ljubavi i strpljenja ukazivati, kao što se ukazuje teškom bolesniku.

U drugu vrstu spadaju oni, za koje se može reći ono, što veli sv. Pismo za njih: "Nijesu ni studeni ni vrući" (Otkr. 3,15). Takovi će se koji put prekrstiti i Bogu pomoliti; Možda će koji put i u crkvu svratiti, naročito o većim blagdanima. Kada im pak dođe suđeni čas, ne će poći s ovoga svijeta, a da se ne bi s Bogom izmirili. Takovih je u ovoj mojoj župi ogromna većina. Mi bi njih mogli usporediti s bolesnicima koje je zahvatila sušica. Iz dana u dan sve to više slabe; jedu doduše,.. ali nikada s tekom. Svaka im je hrana, pa i ona najbolja, odvratna. Početak svršetka! O, koliko bih dao, da su svi ti moji.. župljani ovog časa ovdje na okupu, pa da za njih nađem zgodnu riječ, koja bi ih od tog vjerskog mrtvila trgnula! Samo dragi Bog može ih od te opasne duševne sušice izliječiti. Nama ne preostaje drugo, već da se također za njih molimo, a naročito ovih dana, da sine kraljevstvo Božje u njihovim dušama, te osjete glad za Bogom.

3. Zašto tako malo plodova od sv. pričesti?

U treću vrstu spadate vi, dr.m.vj.! Za vas mogu reći ono, što je rekao sv. Pavao ap., za svoje Filipljane: "Radosti i kruno moja!" (4,1). Da, unatoč tomu, što ste u manjini, vi ste ipak moja velika radost i moja velika utjeha, jer "živite dostojno Gospodina, da Mu u svemu omilite, da budete plodni u svakom dobrom djelu i rastete u spoznanju Božjem" (Kol. 1,10). Svi ste skoro do sada obavili svetu uskrsnju pričest. Oni, koji su još preostali, obavit će tu svoju svetu dužnost dojduće nedjelje, pa zatim na Cvjetnicu, a naročito na V. Četvrtak.

Ne ćete mi zamjeriti, ako i vama nešto rečem. A to je, da kod mnogih od vas zapažam, da od svete pričesti ne ubirete toliko plodova, koliko bi to mogli, pa i da se nekoliko puta u godini pričešćujete.

U mnogome plod sv. pričesti ovisi o dobroj pripravi i zahvali. U tomu nam služi kao učitelj sv. Franjo Saleški, koji jednoj pobožnoj duši daje slijedeće savjete: "Već naveče, uoči sv. pričesti, počni se pripravljati ljubeznim uzdasima i poletima. Pođi ranije na počinak, da uzmogneš bolje uraniti, Preneš li se noću, odmah ustima izgovaraj slatke riječi, da ti zamiriše duša čekajući zaručnika, koji bdije dok ti spavaš, i sprema ti obilate darove i milosti, samo ako ih ti uzmogneš primiti. Urani vesela radi sreće, što joj se nadaš. Ispovijedi se, pa s velikim pouzdanjem, ali i veoma ponizno, pristupi, da primiš nebesku hranu, koja te hrani za život vječni. Puna vjere, ufanja i ljubavi, primi onoga u kojega i po kojem vjeruješ, ufaš se i ljubiš. Promisli ovo: kao što pčela sabire po cvijeću rosu nebesku i najbolji sok zemaljski, pa ga pretvara u med i nosi u svoju košnicu, tako i svećenik uzimlje sa žrtvenika Spasitelja svijeta, pravoga Sina Božjega, koji je kao rosa sišao s neba i pravoga Sina Bl.Djevice,koji

je poput cvijeta niknuo iz zemlje našega čovječanstva, pa ti ga kao slatku hranu meće u usta i u tijelo. Kad ga primiš, potakni svoje srce, pa se duboko pokloni svomu kralju i Spasitelju. Raspredaj s njim o svojim unutarnjim stvarima, pronatraj Ga u svome srcu, kamo je došao zbog tvoje sreće. Napokon Ga primi što bolje možeš i vladaj se tako, da se iz svih tvojih djela spozna, da je Bog s tobom.

"Ako te svijet upita, zašto se tako često pričešćuješ, reci, da radiš za to, da se naučiš ljubiti Boga, da se oslobodiš svojih nesavršenosti, da se utješiš u svojim nevoljama, da se okrijepiš u slabućama. Reci svijetu, da se dvije vrsti ljudi moraju često pričešćivati: savršeni, koji su dobro pripravljeni, pa bi radili krivo, kad ne bi pristupali k izvoru i vrelu savršenosti; i ne savršeni, da uzmognu pravedno težiti na savršenost; jaki da ne oslabe, a slabi, da ojačaju; bolesni, da ozdrave, a zdravi, da ne obole; a jer si ti nesavršen, slab i bolestan, moraš se često sjedinjavati sa svojom savršenošću, jakošću i lijekom. Reci svijetu, da se moraju često pričešćivati oni, koji nemaju puno svjetovnih poslova, jer im je zgodno, ako i imaju poslova, moraju, jer im treba. Tko se mnogo muči i trudi, mora se dobro i često hraniti". (Filoteo)

Zaključak

Da bi u vama dr.vj., raspirio plamen žive vjere, žarke ljubavi i duboke pobožnosti prema Svetootajstvenom Spasitelju, navest ću vam slijedeći istinski događaj:

God. 1290. za vladanja francuskog kralja Filipa Lijepoga, živio je u Parizu neki židov po imenu Jona. Neka žena zatražila je od njega u ime zajma pozamašnu svotu novaca. On je bio voljan pozajmiti joj zatraženu svotu, ali pod uslovom da mu preda u zalog svoju najljepšu haljinu. Nije imala kud, pa pristala. Došao Uskrs. Kako će toga dana među ljude, a i u crkvu, bez svoje najljepše haljine. Pošla k njemu. On joj bez ikakvih uvijanja veli:

- Hoću, dat ću vam haljinu, ali pod uslovom, da mi donesete Hostiju, kojom se pričešćujete.

Pristala. Pričestila se i donijela mu sv.Hostiju.

Toga se časa uz Jonu nalazila njegova supruga i djeca.

Kada se dočepao sv. Hostije, toliko se razbjesnio, kao da su svi pakleni bjesovi u njega ušli. Uzeo je džepni nožić i stao njime probadati sv. Hostiju. Kako je probada, tako iz nje teče krv, ali uza sve to sv. Hostija ostaje čitava. To ga još više razbjesnilo. Da bi je uspio probosti, uzima čavao i čekić - upravo onako, kako su radili njegovi preci s Isusom na Golgoti - ali što više udara čekićem po čavlu, to sve više i više iz sv. Hostije izlazi krv, ali ona ostaje čista i nedirnuta. Njegova supruga i djeca, skamenjeni od užasa, mole ga i preklinju da prestane s tim mrcvarenjem. On ih i ne sluša, već sv. Hostiju baca u vatru. Ona lebdi nad vatrom, nedohvatna bijesu svoga progonitelja. Pokušava da je izrecka na komade.

Uzalud! Hoće da je probode kopljem, opet uzalud! U kuhinji je lonac sa kipućom vodom. Metne je u nju, ali sv. Hostija i ovog puta lebdi nad vodom, dok voda poprima crvenu boju, kao da je u njoj sama krv. Prenerażen, smrvljen u nju bulji pogledom razbješnjelog luđaka, ali dok u nju tako bulji, sv. Hostija poprima oblik križa.

Nema kud. Klonuo je nemoćan, iscrpljen, slomljen u borbi sa sitnim komadićem Kruha, koga mogu sitni prstići nejaka djeteta umrviti.

U tom času njegov sin izlazi iz kuće na ulicu. Svijet žuri prema crkvi. Uskrs je. Eto nekoliko dječaka. I oni su se uputili prema crkvi. On ih zadržava i veli im: "Što ćete u crkvu? Kome ćete tamo, kada je moj otac vašega Boga ubio?"

Tuda prolazi neka žena. Njihova je susjeda. To čula, pa pohitala u kuću židova, da tobože pita žara, ali zapravo da se uvjeri, što je u stvari. Protrnula, kada je ugledala krv. Još se više izbezumila od straha i iznenađenja, kada je sv. Hostija sama uletila u zdjelicu, koju je tog časa u ruci držala. Kao munjena iskrala se iz kuće, pa ravno župniku. U jednom predahu sve mu je ispričala. Istog časa on jurnu onamo. S njim u stopu i ono nekoliko ljudi, koji su se kod njega našli, kada mu žena sve to ispričala. Kada se uvjerio, da govori istinu javio cijelu stvar biskupu Simonu de Bussi-u. Ovaj poveo krivični postupak protiv okrivljenoga. Zakleti su i ispitani svi svjedoci. Svi se u dlaku slažu. I iskazi supruge okrivljenoga slažu. Pa i iskazi njezine djece. Okrivljeni sve priznaje, ali se ne kaje. Čim je crkvena vlast utvrdila krivicu optuženoga, predala ga u ruke izvršnoj vlasti, da mu sudi. Tako se tada postupalo.

Supruga okrivljenoga, dirnuta tim čudom, obratila se na kršćansku vjeru. S njom i njezina djeca. Zauzimanjem samoga kralja, kuća, u kojoj se sve to dogodilo, pretvorena je kasnije u crkvu koja je povjerena na čuvanje redovnicama bolnice "Naše Gospe". Svake godine na Bijelu Nedjelju slave uspomenu na taj čudesni događaj. (Sravni: G.M.L. Monsabre O.P.: Esposizione del dogma cattolico, sa francuskog preveo i svojim bilješkama popratio Msgr. G.Bonomelli, biskup Kremone. Izdavačko poduzeće Marietti, Torino - Roma, 1929.god. svez.XII., str.271-279).

Dragi vjernici! Mi i bez ovih čudesnih događaja, vjerujemo u prisutnost Isusovu u presv.Ol.Sakramentu, jer nam On to reče: "Moje je tijelo odista jelo i moja je krv odista pilo" (Iv. 6,55). Amen.

II. NEIZMJERNE MILOSTI OD DOSTOJNE SV. PRIČESTI

"A bijaše blizu pasha, židovski blagdan"
(Iv.6,4)

Približavala se pasha, najveći židovski blagdan, kada je svaki pravovjerni Židov morao hodočastiti u sv.hram Jeruzalem, da se Gospodu Bogu u Njegovom hramu pokloni. Po svoj židovskoj zemlji ljudi su se užurbano spremali na to hodočašće, koje je trajalo po više dana pa i tjedana. Te godine Isus se, sa svojim učenicima, nalazio pored Genezaretskog jezera. Kada su ondašnji ljudi čuli za velikog proroka iz Nazareta, o kome se toliko govorilo da se nalazi u njihovoj sredini, digoše se na noge i pošli su za Njim. Putom im se pridružilo mnogo svijeta, koje je sve više i više raslo. Isus, opkoljen tisućama, uzađe na bližnji brežuljak, te im poče govoriti o kraljevstvu Božjem. Propovijedao je tako lijepo, da je narod gotovo zaboravio na jelo. Mnogi od njih nisu ni mislili danas poći za Isusom, već je radoznalost mnoštvo naroda k Njemu privukla, pa nijesu sobom ponijeli nikakva jela.

Bili su gladni. Trebalo ih je nahraniti, jer se već spuštala večer, a do kuće bio im je dalek put. Onda Isus zapovijedi da svi posjedaju po zemlji, po travi i blagoslovi ono nešto malo hljebova što se tu kod njih našlo. Svi se nasitiše, i još preteče više punih košarica.

Dragi moji vjernici! Približuje se i naša pasha, naš vazam, kada nam sv. majka Crkva zapovijeda pod smrtni grijeh, da pristupimo stolu Gospodnjem. Naš bož. Spasitelj, preko svećeničkih ruku nahranit će nas ne običnim kruhom, već svojim presv. tijelom. Da bi se odazvali tom pozivu, nakanio sam vam danas govoriti: kako neizmjerne milosti možete steći, ako dostojno primite sv. pričest.

Daj Bože, da ove moje riječi, potkrijepljene milošću Božjom, potaknu sve moje župljane, da ispune tu svoju svetu dužnost!

1. Dostojna pričest krijepi našu dušu i čuva je od grijeha.

Čitamo u sv. Pismu St. Zavjeta kako je opaka kraljica Jezabela proganjala sv. Iliju proroka. Sklonio se ispred njena gnjeva daleko u pustinju i sjede pod jednu smreku. Najedamput takne ga anđeo Gospodnji i reče mu: "Ustani i jedi!" Kad pogleda, ugleda pokraj glave pržen kolač i vrč vode. Jede i napije se i leže opet da spava. Ali anđeo dođe još jedamput, taknu ga i reče: "Ustani i jedi! Jer ti je put dalek." Ustade i napi se i putovao je, okrijepljen ovim jelom, četrdeset dana i četrdeset noći, sve do gore Božje Horeba (III.

Kr. 19, 5-8).

Čudesno ovo jelo, što je toliko okrijepilo sv.Božjega proroka Iliju, da je mogao lako prevaliti tako dug put jest slika pravog kruha anđeoskog, što nam ga daje Bog u sv. pričesti, dok putujemo pustinjom ovoga života, da njime okrijepljeni, stignemo do na Horeb nebeski.

U prvo doba kršćanstva - kada su bjesnili progoni - krijepili su se pravovjernici presv.tijelom Isusovim. Oni su presv. tijelo Isusovo kod sebe držali i sami se pričešćivali, jer se nijesu mogli sastajati u svojim skrovitim bogomoljama, da ih neprijatelji ne bi primjetili. Svakog časa prijetila im je opasnost, da ih krvnici odvedu na mučilište, pa su se zato sami svakog dana krijepili tom bož. hranom. Nama doduše ne prijeti takova opasnost, te se možemo pričestiti kad god zaželimo. Ali, mi imamo druge, mnogo opasnije i podmuklije neprijatelje, koji neprestano nama rade o glavi. U pitanju je,naime, naše vječno spasenje. Neprijatelji naše duše upiru sve svoje sile, da ne bi postigli svoj blaženi cilj. Najopasniji od svih tih naših neprijatelja, jest naše tijelo sa svojim zlim sklonostima. Svi mi, iz žalosnog iskustva znamo, do kakvih nas sve grijeha zna dovesti taj naš podmukli neprijatelj. Do kakva nas bezumlja može dovesti srdžba, mržnja, zavist, neumjerenost u jelu, a naročito u pilu, a da ne spomenemo što od nas biva, ako se čvrsto ne držimo u šakama u času, kada grešna strast zamagli naše zdravo rasuđivanje, pa uprla da joj udovoljimo mimo i protiv Božjeg zakona. Ni životinja ne će, ono što čovjek hoće, kada ga plamen strasti zahvati. Zar ne znamo da čovjek zna kadgod zagaziti i u zločin i u krv,da bi svojoj strasti udovoljio?

Za sve je to dobro znao naš milostivi Spasitelj,pa kao ustuk tomu, dade nam svoje presv. tijelo, da - kao ono sv. prorok Ilija - uzmognemo bez zastajanja putovati opasnom pustinjom života, te njime okrijepljeni, sretno stići do svete gore Gospodnje.

To je dobro znao naš milostivi Spasitelj, pa nam zato dade svoje presv. tijelo za hranu, da i mi, kao prvomučenici kršćanstva, dobijemo snagu boriti se protiv mnogobrojnih svojih neprijatelja. Da li svraćate pažnju na one značajne riječi, što ih izgovara svećenik, kada vas hrani Božjim tijelom? On vam tada veli: "Tijelo Gospodina našega Isusa Krista neka čuva dušu tvoju!" Što znače te riječi? Te riječi znače: Neka te presv. Isusovo tijelo čuva u času, kada tvoje strasti hoće da te povuku u grijeh! Neka te čuva, kada srdžba zavija u tebi, pa te natjera da Boga opsuješ! Neka te čuva, kada te lijenost odbija od crkve i od sakramenta! Neka te čuva kada zavist sikće u tebi kao zmija otrovnica, pa hoće da zatruje svojim smrtonosnim ujedom i tvoj život, kao i život tvoga bližnjega! Spasitelj tvoj neka uniđe u tvoje srce, kao u najjaču tvrđavu svoga kraljevstva! On neka te čuva, On neka se s tobom i za tebe bori, On neka pobijedi sve tvoje neprijatelje uz tvoje sudjelovanje! Koliki će i koliki moji župljani ovih dana odbiti od sebe tu pomoć, što im Spasitelj pruža u sv. pričesti! Jadnici! Koliko ih zato žalim!

2. Po dostojnoj sv.pričesti najtjesnije se sjedinjujemo sa bož. Spasiteljem

Sveto nam Evanđelje često navodi, kako je bilo dovoljno da bož. Spasitelj samo metne ruke na bolesnike, pa da istog časa ozdrave; kako je bilo dovoljno da izusti sámo jednu riječ, pa da mrtvi odjednom uskrsnu. Dok po sv. pričesti On ne prolazi samo mimo nas, već on sam svraća u naše srce, da nas trgne od mrtvila grijeha i najtjesnije s Njim sjedini.

Bog se najtjesnije sjedinjuje sa svojim stvorenjem! Zašto se, dr.m.vj., ne potrudimo da shvatimo silnu važnost ovih riječi? Silnu važnost ovih riječi, u koje, kada bi se ozbiljno zamislili, postali bi ukratko sveti i počeli bi živjeti kršćanskim životom.

Zašto bi postali sveti? Jer duboka svijest da po sv.pričesti prebivamo u Bogu, a Bog u nama, proizvela bi u nama toliki preobražaj, da bismo uistinu postali slični Njemu; mislili bi kao On, živjeli bi kao On, ljubili bi kao On, - a zar to ne znači biti svet?

Rekoh, da bi tada počeli živjeti nebeskim životom. Zašto? Jer bi ta duboka svijest, da mi živimo u Bogu, a Bog u nama, rasplamtila u nama toliku ljubav, ispunila sve želje i sve težnje našega srca, što ga samo punima Božja može da ispuni. A zar to ne znači osjetiti već na ovome svijetu dijelak sreće, što nas na nebu čeka?

Da li smo kadgod ozbiljno promislili što to znači, da nam se Bog u sv. pričesti daje, potpuno daje, kao hrana? Zar se može zamisliti tjesnijeg jedinstva? Jer kao što se hrana potpuno pretvara u našu krv, u naše meso, riječ u jedno: u naše tijelo, te postaje jedno s nama, tako i ova nebeska hrana postaje jedno s našom dušom, s tom razlikom, što se tjelesna hrana pretvara u nas, dok ova nebeska hrana pretvara našu dušu u Krista. Krist nas,dakle, po sv. pričesti ujedinjuje k Sebi, jer nas potpuno preobražuje u Sebe.

Ako je istina, a jest istina, da nam bož.naš Spasitelj u sv. pričesti poklanja svoj život, i to tako da mi više ne živimo, već da je On onaj koji u nama živi, tada su sva naša djela (dakako izuzev naša grešna djela) u očima Božjim u tolikoj cijeni, u kojoj su cijeni djela samoga Isusa Krista. Što to znači? To znači, da ako je naša pričest sveta i dostojna, tada On u neku ruku pobožanstvenjuje nas same i čuva naša djela. Tada sve što radimo, dobiva neizrecivu i vrhunaravnu vrijednost. Tada naš rad, naš odmor, naše patnje, - sve to biva posvećeno, pobožanstvenjeno milošću i ljubavlju Isusovom.

Slatke li i silno utješne pomisli, dr.m.vj.; provoditi u očima svijeta život posve ponizan, sakriven, nepoznat, dapače i prezren, a ipak biti svijestan, da je naprotiv taj život u očima Božjima svet, jer Isus živi u nama! Kolike li veličine i dostojanstva! Kolike li utjehe za siro-

mašne i prezrene! Mi, nažalost, ne mislimo na to, ali je ipak istinito: dok smo zabavljeni običnim poslovima, možda i najnižima, kod toga ne gleda naš nebeski Otac naše ruke gdje se miču, već ruke Isusove; dok se mučimo i trpimo, naš nebeski Otac gleda čovječansku narav Svojega najmilijega Sina, gdje se muči i trpi; i tako se Bog veseli nad nama, jer je to preljubezni Njegov Sin, koji u nama živi.

Ako sva naša djela, pa i ona najobičnija (dakako izuzev grešna djela) dobivaju toliku vrijednost u očima Božjima, ako smo dostojno primili sv. pričest, recite mi: zar nijesmo silni neprijatelji samih sebe što toliko neizmjerno blago od sebe odbijamo? Dobri Bože! Kolika će biti na drugom svijetu naša bol i naše ljuto kajanje, što se nismo tolikim blagom okoristili i za vječnost ga ukamatili?

Zaključak

Našem dragome Spasitelju ništa toliko ne pravi veselje, nego kada mi tvrdo vjerujemo Njegovoj riječi, a tajnu koje On, slava Mu i dika budi, ravnodušan, kada nas evo gleda kako se mi duboko klanjamo Njegovoj prisutnosti u presv.Oltarskom Sakramentu, a što vidimo? Ništa drugo do komadička tankog bijelog Kruha. Ta naša duboka i živa vjera, toliko Ga zanosi, koliko Ga duboko u srce dira, da kadgod u sv. Hostiji poprima vidljiv oblik tako, da Ga mnogi mogu vidjeti.To se doduše sasvim rijetko događa, ali se ipak događa.

Sada ću vam ispričati jedan takav slučaj.

Dne 3. veljače 1822. dogodilo se u siromašnoj kapelici u Mazarinovoj ulici u Bordeaux-u euharistično čudo. U sv. Hostiji ukazao se sam bož. Spasitelj.

Između mnogih svjedočanstava, što su ih očevidci pod prisegom potvrdili zaslužuje osobitu pažnju svjedočanstvo svećenika Noaillesa, koji je imao također sreću, da je na svoje oči vidio to čudo. On je svjedočio ovako:

"..... Svjedočim i tvrdim pred Gospodinom Bogom istinitost činjenica, navedenih u ovoj mojoj izjavi.

"..... Dne 3. ovoga mjeseca, na nedjelju Sedamdesetnicu, pošao sam iza podne u 4 i pol sata u dom časnih sestara sv. Obitelji, da držim blagoslov. Jedva što sam Presveti Oltarski Sakramenat prvi put okadio, te upro oči u pokaznicu, nijesam više opazio sv. Hostije, što sam je bio stavio u pokaznicu. Umjesto prilika, pod kojima se krije naš Gospodin, vidio sam Njega samoga, poput poprsja na slici, s tom razlikom,što se pričinila ta slika kao živa. Slika je bila posve bijela i prikazivala neobično lijepa mladoga čovjeka od nekih trideset godina. Zaogrnut je bio samo crvenom koprenom. Ovo me čudo potreslo. Ispočetka sam mislio, da je to samo utvara, ali je trajalo svejednako. Nisam se mogao više savladati, pa sam upitao dječaka, koji je držao kadionicu. I on je opazio isto čudo i još ga je neprestano motrio. Pozvao sam poglavaricu i sakristanicu, a i one su bile potresene i čisto izvan sebe.

Sav preneražen klečao sam i nijesam se usudio da podignem oči. Od radosti, zahvalnosti i smetenosti, ja sam plakao. Čudo je trajalo sve dok se pjevao himan Presv.Oltarskog Sakramenta i dok su trajale molitve. Kada je hvalospjev svršio, prišao sam oltaru, i ja sam ne znam kako sam imao tolike odvažnosti: uzeo sam pokaznicu u ruke i podijelio blagoslov, promatrajući neprestano našega bož. Spasitelja, koga sam držao u svojim rukama. Postavio sam pokaznicu opet na oltar, a kada sam je otvorio, nijesam vidio više ništa osim presv. Hostiju. Drhtao sam i plakao, kada sam izašao. Čim sam ostavio kapelicu, skupili se svi ukućani oko mene, pa me ispitivali, da li sam vidio čudo, što su ga oni opazili, ništa im nijesam mogao drugo da odgovorim, već sam im kazao:

- Vidjeli ste našega Spasitelja. Iskazao vam je neizmjernu milost, da vam dokaže, da je On uistinu s vama i da vas potakne na još veću ljubav.

Ovo isto čudo potvrdilo je još trinaest drugih osoba. Učeni i pobožni nadbiskup u Bordeaux-u, Aviau du Bois de Sanzay, proveo je najstrožu istragu, pa je napokon i on priznao činjenicu, da se čudo zaista dogodilo. ("Nedjelja", br.28/ I.god.)

Dragi vjernici! O, lijepo bi bilo, kada bi se i nama naš dragi Spasitelj u sv. Hostiji ukazao. Ali mi i bez toga tvrdo i čvrsto vjerujemo u Njegovu prisutnost. Mi ćemo se i dalje napajati na bjelini Njegove sv. Hostije. Mi ćemo i dalje upirati živom vjerom svoje oči u bijelu čistu sv. Hostiju, da naše oči budu uvijek čiste, da naše srce bude čisto, da naše tijelo bude čisto, da čisti Čistoga uzmognemo gledati i sada i dovijeka. Amen.

III. LJUBAV KRISTOVA U USTANOVLJENJU EUHARISTIJE

"Tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje, a Bog u njemu".

(I.Iv.4,16)

Danas je dr.m.vj., u sv. Evanđelju riječ: kako je Isus na čudesan način nahranio, sa pet hljebova i dvije ribe, pet tisuća ljudi. Sretna li naroda, koji je iz ruku samoga Spasitelja primio toliki dokaz Njegove ljubavi! A zar nijesmo i mi nesravnjivo sretni, što nas On u našoj pričesti hrani samim svojim pres. tijelom? U sv. pričesti daje nam Spasitelj sve što je imao. Ne daje nam bilo koju stvar, nego nam daje samoga Sebe. I to potpuno: svoje božanstvo i svoje čovječanstvo; svoje ljudske i svoje božanske sposobnosti; svoja čuvstva i svoje misli; svoju narav i svoju osobu. Tu je plemenita Njegova duša i Njegovo tijelo; Njegova prolivena krv i Njegovo izmučeno i za nas predano tijelo. Tu je potpuni čovjek. Ali tu je i potpuni Bog, pravi i istinski Bog naš. (H.Bošković: Sjedinjenje s Bogom, str.158).

Zašto sve to? Zašto tolika čudesa usredotočena u jednom velikom čudu? Zašto Bog svome nezahvalnome stvoru daje samoga Sebe, sa svim svojim darovima, sa svim izljevima svoje dobrote i svoje mudrosti?

Zato, jer ga ljubi!

A zašto Bog toliko ljubi čovjeka, da mu potpuno daje samoga Sebe, tako da Njegova ljubav prema čovjeku dolazi time do kraja? Zato, da bi ga čovjek ljubio. Zar Bog treba naše ljubavi? On to ne treba, ali to hoće, da bi tako već na ovome svijetu čovjek počeo živjeti božanskim životom.

U ove velike tajne mi ćemo, dr.m.vj. danas zaroniti i ja ću pokušati, da vam ih objasnim, da bi vas na taj način potaknuo, da živom vjerom i žarkom ljubavlju pristupite što češće izvoru svake ljubavi - sv. pričesti i da bi od nje crpili što više duhovne koristi.

1. Krist je ustanovio presv. oltarski sakramenat, jer nas je ljubio

Da li ste se dr.m.vj., namjerili kadgod na čeljade, koje upravo uživa, kada drugome čini dobro? Vi za takovo čeljade velite da je dobra i plemenita srca. Staro je načelo da se svojstvo dobrote sastoji u tomu, da se u druge razlijeva. Nikome toliko kao Bogu nije svojstveno, da svoju dobrotu priopći drugomu, jer nitko ne ljubi toliko kao Bog. Ta se Božja dobrota očituje u svakomu Njegovu djelu. Od izljeva Njegove dobrote i ljubavi mi živimo. U njima se krećemo. Mi ih prosto pijemo. Zar golemo carstvo ove divne prirode, što nas okružuje nije izljev Njegove dobrote i ljubavi? Zar čitavo carstvo milosti, što nam ga u svojoj Crkvi dade, nije izljev Njegove dobrote i ljubavi prema nama? I još više, mnogo više: zar nije izljev Njegove dobrote i ljubavi, što nam u vječnosti hoće otvoriti carstvo svoje slave, život svoga vlastita života, gdje će se naše oko opajati krasotom Njegova bogatstva i srce obamirati od zanosa i radosti? (A.Bangha:"Svijet i nadsvijet" str. 53). Samo On znade kolika nas punina sreće čeka u tome carstvu, gdje ćemo Ga gledati onakva kakav jest! Ali pošto zna i to, da nam mnoge prepreke stoje na putu, da bi se naše oko moglo konačno opajati krasotama Njegova bogatstva, dade nam svemoćno sredstvo, da sve te prepreke svladamo, da sve ljute naše neprijatelje nadvladamo, da bi bili dostojni i sposobni za sve vijeke živjeti Njegovim životom.

A zašto sve to, dr.m.vj.? Zašto sve to?

Jer nas Krist ljubi!

Ljubav ujedinjuje osobe, koje se ljube. Što je ljubav veća, to je jedinstvo dublje. A može li biti dubljeg, tje snijeg jedinstva između nas i našega Spasitelja nego što biva u sv. pričesti? Tu ljubitelj naših duša dolazi u najdublju vezu s našim dušama; vezu, kakvu je samo Njegova bož. mudrost mogla izmisliti. On dozvoljava, da Ga usvojimo potpuno, da prisvojimo sva Njegova čuvstva i Njegove misli; čini, da

Njegova ljubav postane našom ljubavi. Po sv. pričesti ostvaruje se ono jedinstvo, o kojem je govorila sv. Katarina Genoveška: "Ja nemam ni duše ni srca. Srce i duša Isusa Krista su moje srce i moja duša." (H.Bošković: Sjedinjenje s Bogom, str. 161.)

2. Ljubi nas, da bi Ga ljubili

Kada naša duša pokuša da zaroni u tajnu presv.Euharistije, onda mora reći da je to vrhunac i kraj beskonačnog niza izljeva ljubavi Božje. Zašto sve to? jer naš Spasitelj hoće, da Ga ljubimo. On prosi našu ljubav. Njemu je stalo do naše ljubavi. On osjeća toplu, očinsku radost stoga, što Ga mi ljubimo. U sv. pričesti On dolazi k nama s velikom čežnjom i ljubavi za nas, da nas preobrazi, da nas pobožanstveni, da naše srce uoblikuje po svome bož. Srcu.

Malo prije sam vam kazao da ljubav čini, da dvije osobe budu međusobno jedno. Ljubavlju dva se srca spajaju i prema tomu nestaju sve međusobne razlike. One malo po malo jedno misle i jedno žele.

Taj preobražaj naš bož. Spasitelj od nas traži, kada nam se u sv. pričesti daje. To nam biva potpuno jasno kada promislimo da nam se On daje u obliku kruha. Kao što se hrana potpuno pretvara u naše tjelesno ustrojstvo, te postaje jedno s nama, tako je Krist htio, da primajući dostojno i svetom pripravom ovu anđeosku hranu, oblikuje u nama svoj sveti duh. A što to znači? dr.m.vj., to znači, da po sv. pričesti mi moramo misliti što Krist misli, osjećati što On osjeća, raditi što je On radio, i što na nebu radi. Njegove misli bile su ispunjene Bogom, pa zato i naše misli moraju biti ispunjene Bogom; Njegovo je srce kucalo za Boga, pa i naše srce mora kucati za Boga; svojim djelima On je slabio Boga, pa i mi svojim djelima moramo slaviti Boga.

Samo tako i jedino tako mi ćemo Mu pokazati da Ga ljubimo. Samo tada mi ćemo ubirati plod od svete pričesti.

Kada vi, dr.m.vj. osjećate glad za hranom, kada osjećate slast u hrani, to je znak da ste zdravi i da će vam hrana koristiti. To isto biva sa sv. pričesti. Ako naša duša osjeća glad za tom nebeskom hranom, ako osjećamo neku nebesku milinu koja se riječima neda opisati - kada pristupamo oltaru Gospodnjem, tada je to znak, da smo pripravili dostojan stan našem Spasitelju u svom srcu; tada je to znak, da će On rado doći u naše srce i da će nam donijeti svoj sveti blagoslov. Ali jao i naopako, ako mi glad za tom Hranom ni slast u toj Hrani ne nalazimo! Tada je to znak, da smo između sebe i našega dragoga Spasitelja postavili neku jaku branu, koja priječi da se punina pričesne milosti u nas izlije.

Što vi radite na svojim mlinovima, kada hoćete da ih zaustavite, a potok preplavio vodom? Vi tada spuštate branu. Doduše voda kroz branu pomalo curi, ali nije u stanju da pokrene mlin.

Tako i mi, kada idemo na sv. pričest bez prethodne

valjane i skrušene ispovijedi, bez ozbiljne i sabrane pripra-ve, a naročito bez ozbiljne i sabrane zahvale, tada mi sta-vljamo branu između nas i našega bož. Gosta, koji dolazi da čitavu bujicu svojih milosti izlije u našu dušu. Zato mnoge i mnoge kršćane ne privlači sveta pričest, ili od nje ubira-ju jako malo duhovne koristi? Jer k njoj pristupaju ili iz puka običaja, ili bez dovoljne priprave i zahvale. Da vam se ne bi to dogodilo, dat ću vam par korisnih savjeta. Pažlji-vo me slušajte.

3. Kako ćemo od sv. pričesti ubrati što veće koristi?

a) Prije svega,upamtite dobro: Ne ćete imati ploda od sv. pričesti, ako prethodno ne obavite valjanu i skrušenu ispovijed. Kada Bož.Gost dođe u kuću naše duše, tada treba da je nađe uređenu i pometenu. Ako bi vam došao drž.poglavar u kuću, da vas posjeti, vi ga ne ćete primiti u kuhinji, već u najljepšoj svojoj sobi. Nju ćete tada i okrečiti, i oribati i ukrasiti je s najljepšim šarenicama, Kada bi ga primili u prljavštini, tada bi to bio znak da malo do njega držite.Zar bi vas on tada darivao? I naša duša treba da se sjaji od čisto-će kad u nju dolazi Božanski Gost. To znači, da u njoj ne smi-je biti nikakva grijeha, pa ni traga grijehu. Pazite naročito na to, da vaša ispovijed ne bude samo iskrena, već da i vaše kajanje bude istinsko i duboko, da, savršeno. Grijehom ste lju-tog Božjeg neprijatelja uvukli u kuću, a sada, kada bož. Gost ulazi u nju, treba da Ga kajanjem iz nje izbacite. Ako kajanja nema, ni ploda od sv. pričesti nema. Što je veće kajanje, to je plod sv. pričesti veći i trajniji.

Možda ste se i pokajali, ali u vama nema tvrde odlu-ke, da se ne ćete na grijeh povratiti. To bi značilo da ste kradljivca duše izbacili iz kuće, ali ste ipak svijesno osta-vili otškrinuta vrata, kroz koja bi se mogao opet ušuljati. A ušuljat će se svakako, ako još uvijek prijanjate uz grijeh, ako nijeste grijehu navjestili rat do istrage. Bog ne dijeli svoga kraljevstva sa svojim neprijateljem. Njegovo kraljevstvo je naše srce. On ne trpi takmaca. Ako srcem prijanjamo uz gri-jeh, pa i da smo se ispovijedili, podigli smo branu pred buji-cu Božjih milosti. Doduše kroz nju će kapati voda, ali se bu-jica ne će razliti. Mlin će stati. Ništa dobra ne će mljeti.

b) Toplo vam preporučam: uložite svu svoju moguću pažnju i revnost da obavite što sabranije pripravu i zahvalu poslije sv. pričesti. O tomu sam vam već govorio. Dok polazite u crkvu, pobudite u svom srcu čin žive vjere. Nemojte čekati da se saberete u crkvi. Mislite putem: ja idem da primim Onoga, koji se rodio od Djevice.Onoga, kojemu su se poklonili pastiri. Onoga, koji je hodao zemljom, dobro čineći svakome. Onoga bla-goga i dobroga Isusa, koji je sa nekoliko kruha i ribe nahra-nio tolike tisuće. Onoga, koji je uskrsivao mrtve. Onoga, koji je na posljednjoj večeri kazao:"Žarko sam želio ovu pashu s vama blagovati." Onoga, koji je visio i umro za me na križu.

Uznastojte, dr.m.vj. da vam barem par časaka prije sv. pričesti pukne pred ovima velika i silna tajna sv. pričesti, koja mora da je središte i žarište našega duhovnoga života. Kada dođete u crkvu, nemojte ni na što misliti, nego na Isusa, ne gledajte na nikoga, nego na Isusa, ne govorite s nikim, nego sa Isusom. Kada, pak, polazite prema oltaru, da Ga primite, tada promislite, da vas čitava četa anđela prati i zavida vam na tolikoj sreći. Kada ste Ga pak primili, ne otvarajte odmah molitvenika, već zastrite lice rukama i razgovarajte se s vašim nebeskim Gostom. Pozdravite Ga, zahvalite Mu se, razgovarajte se s Njim, kao što bi se razgovarali, da vam nenadano bane u kuću, da vam pruži veselje, da vas utješi, da vas razvedri, da vas bodri, da ne klonete u Njegovoj službi. Razgovarajte se s Njim, sasvim jesnostavno, prostodušno, srdačno, kao što se dijete razgovara sa svojim roditeljima, kada im leži na krilu, a dijete zna, da ga roditelj voli više nego čitav svijet. Tek tada otvorite molitvenik i čitajte polako, promišljeno riječi zahvale. Gledajte da poslije svete pričesti ostanete u molitvi barem četvrt sata, ako vam je ikako moguće. Uvjeravam vas, dragi m.vj., da se to isplati, jer su to časovi tolikih radosti, koje se riječima ne dadu opisati.

Tek tada u miru Božjem podite svojim kućama, svojim brigama, svojim patnjama. Preko dana, pa i dok radite, molite onu lijepu molitvu:"Dušo Kristova posveti me!" - koju molitvu ja molim skupa s vama, kada sam vas pričestio. Idući na posao molite: "Dušo Kristova posveti me!" Tjerajući svoje volove i svoje krave,molite: "Tijelo Kristovo spasi me!" - Kada kopate ili nosite ili što drugo teško radite, tada molite:"Krvi Kristova napoji me!" Kada redite štalu i dvorite blago, molite: Vodo iz prsi Kristovih, operi me!" Kada sjedite u hladu, da se odmorite, kada mislite koga ste toga jutra, jučer ili prekjučer primili, molite:"Muko Kristova okrijepi me! O dobri Isuse usliši me! Među rane svoje sakrij me!"

Zaključak

Dne 26. svibnja 1608. bio je presv. Oltar.Sakrament izložen dan i noć u samostanskoj crkvi u Faveneyu (biskupija Besancon u Francuskoj). Preko dana bilo je nešto svijeta u crkvi, ali preko noći jako malo. Skoro nitko. Noćno klanjanje obavljao je svećenik Don Garnier. Kada je vidio, da ipak ima nešto svijeta u crkvi, a usto bio jako umoran i pospan,pošao je na spavanje, a prethodno je ugasio sve svijeće osim dvije.

Nitko ne zna što se za to vrijeme dogodilo u crkvi. Kada je spomenuti svećenik Don Garnier došao u crkvu u 3 sata ujutro, zahvatio ga zagušljiv dim. Na mjestu, gdje je stajalo Presveto, tinjali su posljednji plamenovi požara. Preplašen potrči, da dozove ostalu braću. Kada su prispjeli, okom potražiše svetohranište i na njemu Presveto, ali od svetohraništa ni traga. Sav je bio pretvoren u pepeo. Oltarnik izgoren, jedan od svječnjaka rastopljen, dok je drugi svječnjak ležao razmrskan na zemlji. Mramorna ploča, na kojoj je stajalo Pre-

sveto, bila je raspuknuta u tri komada. Čitav oltar bio je izgorio. Kada je već počelo svitati, opazi novak Brenier pokaznicu, kako lebdi u zraku iznad rešetki na pjevalištu. Usto svijet je počeo pristizati u crkvu. Kada su opazili dim, stadoše vikati: "Vatra, vatra!" Kada su došli do rešetki, oltara više nije bilo, ali je pokaznica lebdila u zraku. "Čudo, čudo!" - svi povikaše u jedan glas. Svi su pali na koljena klanjajući se presv. Hostiji, koja je neoštećena ostala u tolikom požaru. Redovnici, duboko dirnuti tim čudom, nijesu u prvi čas znali što bi učinili.

Pokaznica je i dalje lebdila u zraku. Vijest o ovome čudu brzo se raširila po cijeloj okolini, pa je iz susjednih općina toliko mnoštvo znatiželjnika navalilo, da je kroz 33 sata devet do deset tisuća ljudi promatralo pokaznicu kako lebdi u zraku. Istom 27.svibnja spustila se pokaznica polako na tjelesnik. Sva je bila prekrita pepelom, ali na tjelesniku od pepela ni traga.

Crkvene vlasti kasnije su ispitale cijelu stvar. Mnogo se osoba dobrovoljno prijavilo, da će zakletvom potvrditi svoje iskaze. Crkvene isljedne vlasti uzele su na saslušanje samo 52 najuglednija muža. Godine 1864. preispitala je sve te spise i sva ta svjedočanstva sv. Kongregacija obreda u ime sv.Oca Pija IX. On je svojom vrhovnom vlašću potvrdio to čudo, i to 16. ožujka 1864. Na uspomenu ovoga čudesnoga događaja ustanovio je tadašnji biskup Josip Grammon svetkovinu, koja se u Faverney slavi trideseiog listopada svake godine. ("Nedjelja" br. 45/II.God.)

Dragi vjernici! Često iz vaših usta čujem kako mi govorite: da najbolje pamtite one moje propovijedi, koje vam potkrepljujem kakvim primjerom. Eto, kada je u trima mojim predhodnim propovjedima bilo govora o sv. pričesti, ja sam toj vašoj želji udovoljio. Da vam pravo rečem: Za mene nijesu toliko važni primjeri, koliko riječi samoga bož.Spasitelja, koji obzirom na sv. pričest reče: "Zaista vam kažem: ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete krvi Njegove, nemate života u sebi. Tko jede moje tjelo i pije krv moju, ima život vječni i ja ću ga uskrsnuti na sudnji dan. Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu." (Iv. 6, 53-57.

Dok cijela moja župa ne bude gladovala za ovom bož. Hranom; dok se ja ne budem umarao, djeleći vam o većim blagdanima, a i svakoga prvoga petka ili prve nedjelje u mjesecu, ovaj kruh života, za ovu moju župu ne će se moći - nažalost - reći, da živi božanskim životom. To ćete samo tada postići, ako ćete se što češće, što pobožnije i što sabranije pričešćivati. Amen.

O B R A N A V J E R E

18. VJERA SE PREVIŠE BRINE ZA NEBESKO, A NI BRIGE JE NIJE ZA ZEMALJSKO

Na ovaj prigovor ja sam se osvrnuo prošle nedjelje, a sada želim upotpuniti svojim ličnim zapažanjima i korisnim savjetima ono, što sam vam već o tomu govorio. Nekoji, naime, tvrde, da se vjera i Crkva malo brinu za poboljšanje teška života siromašnih slojeva, a naročito našega seljaka. Ja tvrdim protivno, i velim: Samim tim što vjera i Crkva nastoje, da naš siromašni svijet, a naročito našega seljaka izliječi od mnogih njegovih mana, pa i poroka, živo radi na tomu, da poboljša njegovo teško ekonomsko stanje. Ali u tomu nema uspjeha, jer je nitko ne sluša.

1. Neosporno je, da naš narod, osobito naš seljački svijet, ima lijepih svojstava

Kada čovjek promatra mnoge pojave našeg narodnog života, ne može se oteti dojmu, da stoji pred jednim narodom, u kojemu se štovanje duševnih vrijednosti duboko upilo u dušu, u sve njegove osjećaje, u sve njegove životne pojave. Sav je naš narodni govor pun misli na Boga, na dušu, na pravdu. To je znak, da naš narod te stvari nosi u duši i da one opredjeljuju njegov život. Borba za te narodne svetinje dala je biljeg čitavoj narodnoj povijesti. Borba za "pravicu", prešla je našem narodu u krv; postala je sadržaj čitave naše narodne politike. Značajno je obilježje našega naroda, da je čisto "pravni narod", a to već po sebi znači duhovni narod. Po našim selima, kamo još nije dospio gradski otrov, još je obitelj svetinja, roditeljski autoritet velik. Tuđe se štuje. Do riječi se drži. Krađa je sve do neki dan bila nepoznata stvar, a preljuba je još uvijek u našem narodu pre Bogom velika grjehota, a pred ljudima sramota. To je naša "hiljadugodišnja kultura", koja se upila u svaku žilicu našega naroda. Mi se tom kulturom ponosimo, pa smo je i branili, - često puta začudnom samosviješću.

Ako smo zato kadgod zagazili i u krv, nije to zato što smo "nekulturni", već prosto zato, što smo tu svoju kulturu, koju nam je vjera dala, htjeli braniti po cijenu krvi, od onih, koji su nam donosili svoju (kulturu), da nas okuju u lance. Jesmo "golubinje ćudi", kada nas nitko ne takne, ali se znamo pretvoriti u vučine, kada neprijatelj hoće naše da otme. Da šta su bili naši Neretljani i Uskoci nego vučine, kada su razjurivali po Jadranu mletačke galije! Da šta je bio vuk - bijesni vuk - i Krsto Frankopan, kada je kroz tursku vojsku pao pred Jajce. A za naše graničare i Trenkove pandure, ni ne pitaj! Ni ne pitaj, koliko je tih vučina

iskrvarilo pred samim Siskom, Sigetom i Klisom. Upamtiše dobro te vučine: i Turski sultani, i mletački duždevi i austrijski carevi.

Zato sam vam sve ovo, dr.m.vj., istaknuo, da vas ne bi neugodno iznenadio, ako ustvrdim, da

2. naš narod, a naročito naš seljački svijet, unatoč svojih lijepih svojstava, imade i grdnih mana.

Iako vjera daje prednost duhu ispred tijela; iako ona ima u većoj cijeni vječna dobra, nego li zemaljska, nitko pametan ne može iz toga izvesti zaključak, da je ona prema ljudskoj bijedi ravnodušna, ili čak da je radi toga kriva, što mnogi tonu u bijedu i oskudicu. Ja tvrdim, da mnogi tonu u bijedu i oskudicu, ne zato, što vjera ili Crkva o tomu ne vode računa, već zato, što su tomu sami krivi.

Nije mi namjera, da ovom prilikom primjenim neka svoja zapažanja na sav naš narod. Vi ste mi, dragi vjernici, najbliži, pa prema tomu vaše me se mane najviše tiču. Po svom svećeničkom pozivu dužan sam, da u te mane uprem prstom i da ih iskorijenim. A jedna od mana našega seljačkoga svijeta jest njegova rasipnost.

a) U primjeni na gazdinstvo, na vođenje kućnih i gospodarskih poslova, štednja je duša svega. Zar ne veli naša narodna poslovica: "U radiše svega biše, a u štediše još i više!" Cilj je štednji da razumno raspolaže izvorima za održavanje porodice, da je zaštite od rasipanja i da uskrati beskorisne izdatke. Štednja ne ostavlja novac na stranu radi samoga novca, da bi ga samo bilo, već da bi ga bilo tada, kada ti nevolja, bolest, gladna godina ili što slično zakuca nenadano na vratima.

Da se dobro razumijemo! Štediti ne znači škrtariti. Škrtici ili tvrdici je jedina radost skupljati novac, dok pametan domaćin troši onoliko od svoga novca, ili od svojih poljoprivrednih dobara, koliko mu je potrebno, da živi štedno i umjereno. Tvrdici je novac cilj, dok je štediši sredstvo s kojim će pribaviti zadovoljstvo sebi i onima, koji od njega zavise.

Baš u tome nerazumnom raspolaganju izvorima za održavanje porodice, ja vidim korijen bijede i neimaštine kod znatnog dijela mojih župljana.

Hoćete li zato primjera? Evo vam ih.

Godina lijepo ponijela. Vinogradi naročito. Moći ćeš po koji hektolitar metnuti na stranu, da ga u zgodan čas unovčiš i od utrošenog vina: ili porez uplatiš, ili odijelo kupiš, ili svinjče nabaviš i t.d. i t.d. Da li na to mnogi moji župljani misle? Da li misle "Čuvati bijele novce za crne dane?" Ni najmanje! Oni će vino ili rakiju piti, dok je svu

ne ispiju još prije Jurjeva, a kada dođe sjetva, ili košnja, ili polijevanje vinograda, tada će biti na sto čuda, što će dati težacima. Tada će odgovoriti onima, koji ih potiču da idu u crkvu: "Što bih išao u crkvu? Al' će mi pop što dati?" Ili pak: "Ne mogu u crkvu, jer nemam odijela, jer nemam obuće." Tko je tomu kriv?

I baš, kada je riječ o odijelu, dozvolite mi, dr. m.vj., da vam iznesem svoja zapažanja.

Odavna ja pazim kako se nose nekoji moji župljani, ne samo kada isu u crkvu, već i kako se nose kada idu na posao. Po njihovom odijelu ja znam procijeniti koliko vrijedi njihova domačica. Da li ona na igli kuću drži, ili je bez igle rasipava. I vi ste sigurno primjetili, da među vašim suseljanima ima priličan broj onih, koji nose na sebi odijelo, dok ga potpuno ne iznose, dok se potpuno ne pretvori u dronjke. Al'bi domačica, kada primjeti na njemu prvu ruku, uzela iglu pa je odmah zakrpila? Bože sačuvaj! Nije ona, nažalost, svijesna, da je ona prva pozvana da u obitelji održava red i čistoću i da od nje zavisi domaće blagostanje. Po odijelu i po zakrpama na odijelu mnogih naših župljana možete prosuditi, da li naše domačice drže - kako se ono veli - tri ugla kuće, ili ne drže ni jedan. Radinice doduše mogu biti, ali upravne i redne nikako.

Neka se ne rekne: rupa na odijelu je sitnica. Zakrpa na rupi je sitnica, ispiti litru više ili manje vina, to je sitnica! Ne tako, dr.m.vj.! I potkova je sitnica, ali kada ona nasred puta vašem umornom blagu ispane, onda vi znate kakve teške posljedice mogu nastupiti. I mala rupica na lađi, koja plovi usred velika mora, je sitnica, ali ako je zapovjednik broda odmah ne začepi, eto brodoloma. Sv. Pismo veli: "Tko ne misli na sitnice, od njih će propasti" (Ecc.19,1). Zar vi ne velite: "Žrno do zrna pogsča, a kamen do kamena palača?" Preziranje sitnica je cijena o koju se mnogi ljudi razbijaju. Tko u svom životu nije ništa naučio, ništa postigao, neka pripiše svoj neuspjeh toj okolnosti, što je male, bezznačajne stvari prezirao, i zanemario. Da, vjera i Crkva brinu se za nadzemaljsku sreću svojih vjernika, ali stoji i to, da se zemaljsko blagostanje stiče ne samo radom, već pametnom upravom i štednjom.

b) Druga krupna mana našeg seljaka jest pretjerana upravo luda gizda, naročito ženskoga svijeta. Nikada nije bilo kao danas, tako strasna želja biti bogat, pod svaku cijenu biti bogat, a ako to ne možeš biti, onda barem budi prividno bogat, t.j. prikazuj se bogatim, pa iako to nijesi. To bi donekle razumio kod gradskih djevojaka, koje u potjeri za mužem, meću na sebe i što mogu i što ne mogu, da bi u svoje mreže namamile kakva slijepca. Ali tu pretjeranu gizdu ne mogu nikako shvatiti na našim djevojkama, kojih imućno stanje svatko u selu zna. Zar će im zato poskočiti vrijednost? Zar će odijelo prikriti njene loše osebine, ili spriječiti ružne glasine, što o njoj po selu kolaju? Ja mislim, dr.m.vj., da i vi samnom dijelite mišljenje, da je najljepši djevojački ures i najbolja preporuka za nju: njezina radinost, njezina djevojačka

čednost i sramežljivost. Svila i skupocjeni vez, pa i niza dukata oko vrata, ne mogu joj to nadoknaditi, ako ona ta lijepa duševna svojstva nema. Težnja za pretjeranom gizdom jest prava rak-rana našega sela i bogati izvor gospodarske zaostalosti, a i bijede.

Da li je vjera za to odgovorna? Zar se ona ne bori protiv toga? Zar ne preporučuje umjerenost i odricanje? Zar sv. Pismo ne veli: "Plaća poniznosti i straha Božjega jest bogatstvo, čast i život?" A zar ne veli naša narodna poslovica:" Bolji je dobar glas, nego zlatni pas"?

c) Treća velika mana našega svijeta jest pretjerano upravo ubitačno uživanje alkoholnih pića, naročito vina i rakije. Ja vas molim, dr.m.vj. da mi ne zamjerite, ako ovo tugaljivo pitanje pokrećem, ne znam već po koji put s ovoga svetoga mjesta. Upravo me boli duša, kada gledam kako zdravlje i gospodarstvo mnogih župljana propada, baš radi ovoga nesretnoga poroka.

Nitko vam ne brani da pijete, kada eto smatrate da vam je uživanje alkoholnih pića potrebno, da bi mogli raditi. Samo vas za jedno molim i toplo vam stavljam na srce: Nemojte piti prekomjerno. Do mjere da, ali preko mjere nikako, jer time svoje zdravlje upropašćujete, napredak u gospodarstvu kočite, i - svoj porod trujete. Ako hoćete poslušati moj savjet: uzmite u ruke olovku i papir, pa izračunajte koliko se u vašoj obitelji pije bez ikakve stvarne potrebe. Pretvorite to u novac, pa ćete se začuditi, koliko to iznaša godišnje, a koliko istom u deset, pa i pedeset godina. To je čitav imetak! A taj ste imetak ne samo nepovratno izgubili, već ste njime svoje svoje zdravlje, i zdravlje svoje djece upropastili. Upravo me boli duša, kad susrećem nekoje moje župljane ispijene, kako se vuku po selu kao sablasti, kako kod kuće u svemu oskudijevaju, kako na sebi nikada nemaju ni pristojne košulje ni obuće, a kamo li odijela, iako imaju prilično posjed. Tko ih na to spravi? Prekomjerno uživanje alkoholnih pića, a naročito vina i rakije.

Da li je vjera, da li je Crkva kriva tome zlu? Zar ona ne propovijeda umjerenost u svemu, naročito u jelu i pilu? Zar bož. Spasitelj ne veli: "Čuvajte se, da vaša srca ne otupe od mamurluka i pijanstva!" (Lk.21,34). Zar ne veli sv.Pavao ap.: "Ne varajte se! Pijanice ne će baštiniti kraljevstva Božjega!" (I.Kor. 6,9). Crkva to uvijek naglašuje, a da li je zato tko sluša? Je li ona tome velikom društvenom zlu kriva? Zar će svijet osuditi, što uvijek meće duh ispred tijela?

Zaključak

Da, vjera se brine za nadzemaljsko, i baš zato bori se protiv svih poroka, koji su glavni izvori bijede i neimaštine. Da, u našoj povijesti bilo je junaka, koji su na svojim leđima nosili sudbinu svoga naroda, ali njih je rodila i uzgojila kršćanska krepost i kršćansko odricanje. Bilo im je lako pobijediti neprijatelja, jer su oni znali sebe pobjeđivati.

Odricali su se svijuh ugodnosti, što im je život pružao; lomili su svoju volju, pa su zato mogli izdržati tolike kušnje. Da li ćete takve junake naći među raspikućama, među ljudima, koji nemaju snage odreći se par čaša otrovne tekućine? Naši preci bili su junaci i divovi, jer su bili kršćani katolici u sravom smislu riječi. Pijanac i raspikuća nije nikada nosio ni mača, ni buzdovana. Tašta i hirovita žena nije nikad rađala ni junake ni svece.

Vjera se bori protiv poroka, jer je ona majka junaka i svetaca. Junaci su u kršćanstvu samo ljudi velike, široke, sređene i iznutra slobodne duše, koju porok nije zarobio. Amen.

O B.R A N A C R K V E

18. OPĆENITOST CRKVE

Da pitate moje župljane: "Kojoj Crkvi pripadate?" - svi će vam s ponosom odgovoriti: "Mi pripadamo katoličkoj Crkvi," Ali da ih dalje pitate: "Zašto se naša Crkva naziva katoličkom?" - ja mislim da će mi malo njih znati na to točno odgovoriti.

Svi mi, dr.m.vj. odmah ćemo među hiljadama raspoznati svoju majku. Raspoznat ćemo ju po njenim blagim crtama i toplom pogledu. Te blage crte utisnula joj je njena velika ljubav i njene velike patnje.

Osim majke, koja nas je dala na svijet, mi imamo i drugu, slatku majku, koja nas je preporodila Bogu. To je naša katolička Crkva. Među svim drugim crkvama mi je možemo odmah raspoznati po njenim crtama, koje su njoj svojstvene, po njenim biljezima, koje joj je utisnuo sam njezin božanski Osnivač - Isus Krist. Ti njezini biljezi satoje se u tomu, što je ona jedna i sveta. To smo vidjeli i razmotrili prošlih nedjelja. Danas ćemo razmotriti njezinu treću crtu, njezinu treću osobinu, njezin treći biljeg, a to je: što je ona katolička.

1. Općenitost je obilježje istine.

Što znači, da je Crkva Kristova katolička? To znači da je općenita, t.j. namjenjena za svekoliko čovječanstvo. To svojstvo Crkve označujemo riječju: "katolička".

Istina je svijesna svoje vrijednosti, pa zato teži za tim, da ju ljudi upoznaju i prigrle. Kao što je svojstvo svjetlosti da se brzinom munje prelije s jednog kraja zemlje do drugoga, tako i istina, u svome pobjedonosnome pohodu svijetom ne zna za prepreke i poteškoće. Njoj se ne mogu suprosta-

viti ni beskrajna mora ni nepregledne pustinje, ni neprohodne gore. Tko ne voli istinu? Tko za njom ne teži? Svi ljudi, ne znam gdje bili i kakvi bili, moraju kad-tad potpasti pod njenu svesilnu i neodoljivu moć. Zašto? Jer je prirođeno čovjeku, kao razumnom biću, da teži za istinom, pa da je i prigrli, ako mu nije volja sasvim izopačena. Ako pak na svijetu postoji kakvo društvo, ili ustanova, koja počiva na sasvim zdravim temeljima, koja svud oko sebe širi svjetlost istine, onda nije moguće, a da joj ljudi s oduševljenjem ne pristupe.

I naša kat. Crkva posjeduje istinu, pa koje je onda čudo, ako se ona naglo širila i još se uvijek širi.

Istina je svima ljudima potrebna i stoga svi imaju na nju pravo. Bog hoće, da svi ljudi dođu do istine. Zar ne veli sv. Pavao ap.: "Spasitelj naš hoće, da se svi ljudi spasu i dođu u spoznanje istine" (I.Tim.2,4). Ako Bog svojim žarkim suncem obasjava orla, što se nebu pod oblake diže i sitnog mrava, što po livadi mili, zar da ne rasvjetli suncem istine najljepše i najplemenitije svoje stvorenje - čovjeka, koji po svojoj prirodi, jer je razuman, teži za istinom? Ako Bog nije uskratio čovjeku tolika zemaljska dobra, zar da mu uskrati najveće dobro, istinu, koja mu, kao razumnom stvoru pripada? Ako je to tako, a jest tako, zar onda istina mora pripasti samo jednome narodu, jednome dijelu svijeta, jednome sloju ljudi? Čujte što veli Isus u početku svoga božanskoga djelovanja: Iz neba ja vam donosim istinu, i ta istina hoću da dopre do sviju. Do onih, naročito, koji su do sada bili zapostavljeni, kojih imade najviše, a to su oni najmanji, najbijedniji, to je onaj najprostiji svijet, za koga nitko ne mari. "Duh je Gospodnji na meni - veli bož. Spasitelj - zato me pomaza, da navještćujem Evanđelje siromasima" (Lk.4,18). Kada je pak ispunio svoju otkupiteljsku zadaću, prije nego što se vratio k Ocu, reče svojim apostolima: "Idite i propovjedajte Evanđelje svakome stvorenju" (Mrk. 16,15) a to znači: dajem vam u pohranu istinu, a vi idite i svuda ju širite.

Na drugome pak mjestu reče: "Ako vi ustrajete u mojoj nauci, zaista ćete biti moji učenici, i poznat ćete istinu, i istina će vas osloboditi" (Iv.8,31).

Ja mislim, da su ove riječi tako jasne, da im ne treba tumača. Općenitost je uistinu biljeg istine. Svaka vjerska ustanova, koja u sebi nema snage da se širi, te se ograničuje ili na jedan narod, ili na jedan dio svijeta, ili na jedan kutičak zemlje, sklanjajući se kadgod i pod plašt kakva silnika, da je zaštičuje, to ne može biti prava Crkva Kristova. Svaka Crkva, koja nema odvažnosti, da spasava sve ljude, da svima ljudima donese svjetlo istine, ta crkva nije ništa drugo, već krivotvorena slika prave, Crkve Kristove.

Ali sada nastaje pitanje: za koju se crkvu može reći da je u posjedu istine i prema tomu da je pozvana da je širi? To se dr.m.vj., jedino može reći za našu svetu kat.Crkvu. Ona je katolička, jer je istinita, a jer je istinita, njoj nema granica; ona je namijenjena svemu čovječanstvu.

Da je ona uistinu općenita, zato svjedoći njezina

prošlost i njezina sadašnjost. To ćemo odmah vidjeti.

2. Proširenje Crkve u prošlosti

Kada jedna ustanova teži za proširenjem, tada ona nailazi na prepreke, koje je u njenu naletu sapinju, vraćajući je k njenoj polaznoj točci. Jedna od velikih prepreka, koja je u tome naletu spriječavaju, jesu ogromni prostori, preko kojih joj treba proći. Vi, koji ste putovali svijetom, znate za velike, nepregledne ravnice, ili pustare, kojima oko čovječje ne može vidjeti kraja. Vi znate, da ima tako velikih mora, kroz koje treba čovjek danima i danima putovati, da bi ih prebrodio. Što pak da spomenemo one silne gorske lance, one beskrajne šume, gdje još nije pokročila ljudska noga? Na jednom kraju svijeta je vječna zima, dok na drugome sunce prži kao najžešća vatra. Na jednom kraju zemlje bujaju tako velike šume, da danje svjetlo kroz njih ne dopire, dok na drugome ne vidiš ništa, osim pijeska i samo pijeska, bez ijednog znaka života. Kako da istina prokrči sebi put u tako daleke, raznolike i neprohodne krajeve? Gdje su sredstva, a gdje snage i životna otpornost, da se tolike poteškoće savladaju?

Najprikladnije sredstvo da se širi istina jest živa riječ. Tu živu riječ trebaš znati, odnosno trebaš naučiti jezik dotičnoga naroda ili plemena, kome kaniš navijestiti istinu. Kako da ga naučiš, kada nemaš knjiga pri ruci? A i kada ga uz silan napor konačno naučiš, zar si tako velika naivčina što smatraš, da će te dotični narod primiti, kada mu rekneš: "Čuj, narod! Ja ti donosim istinu i stoga sruši tvoje hramove, tvoje oltare i tvoje bogove. Sve to spali i uništi, jer je sve to jedna velika laž. Do sada si imao mnogo žena, od sada smiješ držati samo jednu, i to po jednoj moraš biti vjeran do smrti. Do sada si prinosio krvne žrtve svojim lažnim bogovima. Od sada ćeš se klanjati jedinome i pravome Bogu, prinoseći Mu posvemanju žrtvu samoga sebe: zauzdavajući svoje neuredne prirodne prohtjeve, koji su bili do sada sastavni dio tvoga života! Ili ćeš ovako, kako ti ja velim, ili te čekaju vječne paklene muke!"

Tko da se ne zgrozi pri pomisli na koliki vihor pobune i otpora nailazi, u većini slučajeva, ovakav stav i ovakove riječi? Pa ipak, sve je te poteškoće savladala Crkva katolička, dakako uz cijenu neiskazanih žrtava. Njezini vijesnici istine umirali su i padali. Umirali su i padali danas, umirali su i padali jučer, umirali su i padali prekjučer, tko od mača, tko od otrovnih strijela, tko od ubitačne groznice, a tko rastrgan od divljih zvijeri. Poslije jedne smjene, ugušene u krvi, došla je druga, poslije druge, došla je treća, i tako redom sve do današnjega dana, dok se pobjedonosni barjak Crkve Kristove ne vije s jednoga do drugoga kraja zemlje. Zar Crkva katolička, majka svih naroda, plemena i jezika, nema pravo usklikuti sa Izaijom prorokom:

"Ustani, ustani, obuci se u snagu svoju... Jeruzaleme grade sveti! Jer ovo narodi putuju k svijetlu tvojemu i kraljevi k sjaju, koje sja nad tobom. Pridigni pogled svoj unaokolo i vidi: svi su se skupili i dolaze k tebi. Sinovi tvoji dolaze iz daleka. Kćeri se tvoje nose u naručju" (Iz.52,1; 60, 1-4).

Samo Crkva katolička svladala je sve te ogromne poteškoće, crpeći snagu iz svoga uvjerenja, da je u posjedu istine, i da je prema tomu pozvana, da je širi. Ona je prodrla u sve krajeve svijeta i svojom svjetlošću obasjava sve narode zemljine kugle. Svladala je beskrajne daljine i beskrajna mora, usuprot nesavladivih prepreka. Pogledajte je u njenom pobjedničkom pohodu! U prvom snažnom naletu pobijedila je ogromno rimsko carstvo, unatoč deset krvavih progonstva. Kada se rimski car Konstantin popeo na prijestolje, već je Crkva katolička prešla granice njegova carstva. U drugom naletu osvojila je sav sjever i zapad, i one glasovite britanske otoke: Englesku, škotsku, Irsku, koje pobjedonosni orlovi Julija Cezara nijesu uspjeli podjarmiti. U isto vrijeme osvojila je nepregledne germanske i skandinavske prašume, za koje izgledaše da nitko u njih ne će nogom pokročiti, a kamo li ih osvojiti. Konačno u trećem naletu prelazi sa Vascom da Gama, najjužniji afrički rt, Rt Dobre Nade, zatim se spušta u Ameriku sa Kristoforom Kolumbom i zasađuje konačno svoj pobjedonosni stijeg u Kini i Japanu.

Iako Crkva katolička proizlati iz Židovstva, najprezrenijeg naroda staroga svijeta, kome ni na kraj pameti nije bilo da proširi svoju vlast nad drugim narodima, ipak u prvom početku stiče oduševljene pristalice među grčkim, a zatim među rimskim svijetom. Jednom rukom grli Rim, drugom Bizant, te bez ikakva straha mirno i vedro dočekuje silnu najezdu barbarskih naroda, što se kao divlja bujica svaljuju u krajeve, što ih je već za Krista pridobila. I njih privodi Kristu. Ali se tu ne zaustavlja, već prodire među divlja plemena od obale divlje rijeke La Plate, pa sve do Kanadskih jezera. I njima propovijeda Krista, i njih privodi Kristu i zato je svi ti narodi i vole i poštuju. Ona ne pravi razlike između naroda i naroda. Pavlova lozinka je njezina lozinka, a ta lozinka glasi: " Nema tu više ni Židova ni Grka, nema više ni roba ni slobodnjaka, nema više ni muško ni žensko, jer ste vi svi jedno u Kristu Isusu". (Gal. 3,28). Ona vodom svetoga krštenja preporađa na novi život: i Franke, i Vizigote, i Longobarde, i Slavene, i Grke, i Židove i Rimljane. Ona jednakim žarom i uspjehom propovijeda Evanđelje i robu i slobodnjaku, i caru i prosjaku. Kao što majka ljubi bez razlike svu svoju djecu, tako i Crkva ljubi sve narode, bilo da su tamne ili svijetle puti, bilo da su visoko prosvijećeni ili još lutaju u tami neznanja i praznovjerja. U sve njih na čudesan način, na način koji je samo njoj svojstven, ucjepljuje cijep svoga božanskog života, tako da stabla, što su čas prije rađala trpkim plodovima, odjednom rađaju slatkim plodovima sviju kršćanskih kreposti.

Takva je Crkva.

Takva je Crkva, jer je ona katolička, a to znači da je namijenjena svekolikome čovječanstvu. Ona je taj svoj veličanstveni zadatak ispunila u prošlosti, ona ga ispunjava i u sadašnjosti.

3. Proširenje Crkve u sadašnjosti.

Crkva je Kristova i što se tiče prostora - općenita. Svrnemo li pogled i u najudaljenije krajeve i na najmanje otoke, u velikim, beskrajnim morima, uvjerit ćemo se da svugdje imade katolika. Svugdje imade katolika medjusobno povezanih nerazrušivim vezom jedinstva. Sa svoga prijestolja, što ga nikakva paklena sila ne može srušiti, Otac 420 milijuna vjernika, raštrkanih po cijelome svijetu, diže svoj glas kao vrhovni Učitelj svijeta, i Njega sluša, i u Njegovu riječ vjeruje sve to beskrajno mnoštvo. On imenuje biskupe i svi ih primaju. Proglašuje zakone, izriče presude, i svi se tim zakonima i tim presudama pokoravaju. Propisuje obrede i svi se tih obreda drže. Njegove se zapovijedi, bez ikakva prigovora, odmah sprovode u život, a da ih u tomu ne sprečavaju ni dalečina prostora, ni podneblja, ni različitost jezika, ni oprečni probici pojedinih naroda. Žezlo tog golorukog starca dosiže mnogo mnogo dalje, nego što je dosizalo ono Aleksandra Velikoga, ili Cezara. Uistinu nad njegovim duhovnim carstvom sunce nikada ne zalazi.

Unatoč svemu tome, Crkva doživljuje mjestimične poraze, mjestimične neuspjehe. Ali, gledajte, kako ona nadoknaduje sve to uvijek novim osvajanjima. Ako je progone u nekom dijelu svijeta, ona svojim progoniteljima odgovara: "Više me ne trebate? Pa dobro, ja idem, a vas ostavljam, da sahranite narode, kojima sam ja dala život, a sada žele moju smrt. Vaša je slava i pobjeda povezana uz jednu jedinu zemlju, koja vam se danas sutra može iznevjeriti, dok se preda mnom otvaraju beskrajni vidici uvijek novih osvajanja. Eto, tamo u Japanu, u Aziji, u Indiji, u obim Amerikama, u Australiji, na otocima beskrajnih mora čeka me zrelo klasje, suncem obasjano. Čekaju na me i na moje žeteoce".

"Jer me tjerate, ja ostavljam vašu zemlju i vašu obitelj, vaše zakone, vaše običaje i vaše ćudoređe. Vaš javni i privatni život i bacam vas unatrag devetnaest stotina godina, te vam uzimam sve, što mi dugujete, a ostavljam vam samo uspomenu na mene".

Zaključak

Mi znamo, dr.m.vj., kakva bi nas strašna tama ovila, kada bi se nad nama utrnula luč istine - sveta Crkva katolička. Radujmo se, i ponosimo radi njene prodorne snage, kojom uvijek teži za novim osvajanjima. Tu prodornu snagu ona ne bi imala, kada ona ne bi posjedovala istinu. Jer je ona istinita, ona je katolička! I baš zato, neka naše srce uzdrhti od svetoga

ponosa kadgod u apostolskom vjerovanju izgovaramo ove značajne riječi: "Vjerujem u jednu, svetu k a t o l i č k u i apostolsku Crkvu". Amen.

o o O o o

Drugi svezak, koji siže od korizme do duhovnog ponedjeljka, dijeli se u 4 dijela, i to:

II.a : Od prve do četvrte nedjelje korizme zaključno

II.b : Od Gluhe do Bijele nedjelje zaključno

II.c : Od druge do pete nedjelje po Uskrsu zaključno

II.d : Od Spasova do duhov.ponedjeljka zaključno

uključivši pomične blagdane i prigodne propovijedi.

Ova razdioba učinjena je zato, da se odjednom izbjegnu znatni troškovi.

Molim braću svećenike, da izvine što su se u predhodnim sve scima (I.a i I.b) potkrale tolike krupne greške nepažnjom prepisivačica, koji nijesam mogao nadzirati. Toga više ne će biti.

S A D R Ž A J

II.a.

Strana

PRVA NEDJELJA KORIZME

I. Besmrtnost duše 1
II. Smrtni grijeh 6
III. Psovka 10
IV. Pakao (u svijetlu razuma i objave) 15
V. Sakramenat pokore (pokajanje) 20
VI. Grešnica 24
VII. Rasipni sin (njegova nezahvalnost) 28

Tumačenje Evanđelja

I. Isus u pustinji 34
II. Napasti 38
III. Post 41

Obrana vjere

15. "Ja mogu i ne vjerovati, pa ipak biti pošten čovjek" 45

Obrana Crkve

15. Jedinstvo života 49

DRUGA NEDJELJA KORIZME

I. Kršćanski pojam smrti 54
II. Težina smrtnoga grijeha 59
III. Vjerski nehaj 64
IV. Pakao (beskrajna bol osuđenika) 69
V. Sakramenat pokore (ispovijed) 74
VI. Pad sv. Petra 79
VII. Rasipni sin (njegova bijeda) 83

Tumačenje Evanđelja

I. Nebo 91
II. Nebo na zemlji 96
III. Put u nebo 101

Obrana vjere

16. "Oni, koji vjeruju, nijesu bolji od onih, koji ne vjeruju" 105

Obrana Crkve

16. Svetost Crkve (izvori svetosti Crkve) 109

Strana

TREĆA NEDJELJA KORIZME

I. Život vječni 115
II. Posljedice teškoga grijeha 120
III. Bludni grijeh 125
IV. Pakao (beskrajni očaj osuđenika) 131
V. Sakramenat pokore (zadovoljština) 135
VI. Rasipni sin 140
VII. Rasipni sin .....(njegovo kajanje) 145

Tumačenje Evanđelja

I. Duhovna nijemoća u ispovijedi 151
II. Duhovna nijemoća u ispovijedi 156
III. Nečisti duh 161

Obrana vjere

17. "Vjera se previše brine za nadzemaljsko" 165

Obrana Crkve

17. Svetost Crkve 169

ČETVRTA NEDJELJA KORIZME

I. Vječnost vjerom obasjana 174
II. Lijek protiv grijeha 180
III. Dan Gospodnji 185
IV. Pakao (beskrajno grizodušje osuđenika) 191
V. Oprosti 197
VI. Milosrđe Božje 202
VII. Rasipni sin 206

Tumačenje Evanđelja

I. Euharistija - hrana naše duše 213
II. Neizmjerne milosti od dostojne sv.pričesti ... 219
III. Ljubav Kristova u ustanovljenju Euharistije .. 223

Obrana vjere

18. "Vjera se previše brine za nebesko, a ni brige joj nije za zemaljsko" 229

Obrana Crkve

18. Općenitost Crkve 233

o o o o o